

**T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
MUHASEBE BİLİM DALI**

DOKTORA TEZİ

**BELEDİYELERDE MUHASEBE SİSTEMİ VE BİR
UYGULAMA**

**Ali Kablan
2502060188**

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Cengiz ERDAMAR

İstanbul, 2012

DOKTORA

TEZ ONAYI

ÖĞRENCİNİN

Adı ve Soyadı : ALİ KABLAN Numarası : 2502060188
Anabilim/Bilim Dalı : MUHASEBE Danışman : PROF.DR. CENGİZ ERDAMAR
Tez Savunma Tarihi : 18.05.2012 Saat : 09:00
Tez Başlığı : BELEDİYELERDE MUHASEBE SİSTEMİ VE BİR UYGULAMA

TEZ SAVUNMA SINAVI, Lisansüstü Öğretim Yönetmeliği'nin 35. Maddesi uyarınca yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin KABULÜ'NE OYBİRLİĞİ / ÖYÇOKLUĞUYLA karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATI (KABUL / RED / DÜZELTME)
1-PROF.DR. CENGİZ ERDAMAR		KABUL
2- PROF.DR RECEP PEKDEMİR		KABUL
3-PROF.DR FATİH YILMAZ		Kabul
4-PROF.DR. LERZAN KAVUT		KABUL
5-PROF.DR. SİNAN ASLAN		KABUL

“Belediyelerde Muhasebe Sistemi ve Bir Uygulama”

Ali Kablan

ÖZ

10.03.2006 tarihinde, T.C. Resmi Gazete’de yayınlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ile Yerel Yönetimlerde de Tahakkuk Esaslı Muhasebe Sistemi uygulanmaya başlanmıştır. Belediyelerin halkın ihtiyaç ve beklentilerine uygun hizmet üretebilmeleri, sahip oldukları kaynakları etkin kullanabilmeleri ile ilgilidir. Kaynakları etkin kullanmaları ise; ancak alacakları kararlara temel olan verilerin doğru analiz edilebilirliği ile ilgilidir. Tahakkuk esaslı muhasebe sistemi, belediyelerin yürüttüğü bütün faaliyetleri; maddi duran varlıklar dahil bütün varlık kalemlerini ve borçlarını kaydetmeyi ve raporlamayı esas alır. Bu sayede belediye kaynaklarını kullanma yetkisine sahip kişilerin doğru karar almalarına imkan sağlar. Bu çalışmada; belediye muhasebesi ele alınmış, tahakkuk esaslı muhasebe sistemi ile nakit esaslı muhasebe sistemi; hesap planı, belge düzeni ve raporlama açısından karşılaştırılarak incelenmiş ve son bölümde ise Beylikdüzü Belediyesi’nde yapılan muhasebe sisteminin işleyişine yönelik uygulamaya yer verilmiştir.

“Accounting System at Municipalities and an Application”

Ali Kablan

ABSTRACT

Accrual-Based Accounting System started to be implemented at local governments as well, after the Local Government Budget and Accounting Regulation was published by T.R. Official Gazette on 10.03.2006. For municipalities, giving suitable services to meet the need and expectation of the public depends on using their resources effectively. In order to use these resources effectively, they should accurately analyze data which will be the base of future decisions. Accrual-based accounting system is based on recording and reporting all activities carried out by municipalities and all assets and debts including tangible fixed assets. Thus it enables people who are authorized to use municipal resources, give right decisions. In this study, municipal accounting is discussed and accrual-based accounting system is compared with cash-based accounting system in terms of accounting plan, document layout and reporting. In the last section, implementation of accounting system which is realized at Municipality of Beylikdüzü is given.

ÖNSÖZ

Kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılması suretiyle toplumsal talepleri karşılayabilen, kaliteli ve hızlı kamu hizmetleri üretebilme ihtiyacı, gerek gelişmiş, gerekse de gelişmekte olan pek çok ülkeyi kamu yönetim sistemlerinde reform yapmaya yönlendirmiştir. Devlet muhasebesi sistemlerinin yeniden yapılandırılması, söz konusu reform hareketleri içinde çok önemli bir yer tutmaktadır. Çünkü muhasebe sistemi, gerek kamuoyuna hesap verme yükümlülüğü altında bulunan kamu yöneticilerinin doğru kararlar almasına yardımcı olma noktasında, gerekse kamu kaynaklarının nasıl kullanıldığına ilişkin olarak kamu yönetiminde mali saydamlığın tesis edilebilmesi açısından büyük bir önem taşımaktadır. Bu doğrultu da ülkemizde 1995 yılında yapılmaya başlanan çalışmaların sonucunda 2004 yılı başından itibaren kamu kesiminde tahakkuk esaslı muhasebe kayıt sistemine geçilmiştir. 2004 yılı başından itibaren uygulanmaya başlanan bu sistemle birlikte devletin varlık ve kaynaklarının izlenmesi, yıllık faaliyet sonuçlarının bütçe hedefleriyle karşılaştırılması ve dönem sonunda hazırlanan mali raporlarla devletin mali durumunun kamuya sunulması mümkün olmaktadır. Yeni devlet muhasebesi sisteminde; bütçe işlemleri nakit esasına göre kaydedilirken, kamu gelir ve giderleri tahakkuk ettirildikleri dönemde yani tahakkuk esasına göre kaydedilmeye başlanmıştır. Genel anlamda merkezi idarede başlayan bu değişim ve dönüşüm, yerel yönetimleri de etkilemiş, gerek teşkilat yapıları ile görev ve yetkilerinde, gerekse yönetim anlayışlarında önemli değişiklikler ve yenilikler getirmiştir.

Bu çalışmada yerel yönetimler içerisinde ön planda yer alan belediyeler hakkında bilgi verilmesi amaçlanmıştır. Belediyelerin gelir ve gider yapılarının üzerinde durularak 10.03.2006 tarihinde T.C. Resmi Gazete’de yayınlanarak uygulanmaya başlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğine göre; belediyelerin muhasebe sistemlerinde meydana gelen değişiklikler ve bu değişiklikler sonucu muhasebe uygulamalarının nasıl gerçekleşeceği incelenmiş olup, Bu doğrultuda belediyelerde muhasebeleştirme ile ilgili uygulamaya yönelik örneklere ve Beylikdüzü Belediyesi’nde gerçekleştirilen uygulamaya yer verilmiştir.

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ.....	v
KISALTMALAR LİSTESİ	xii
TABLolar LİSTESİ.....	xiii
EK LİSTESİ.....	xiv
GİRİŞ.....	1

1. BİRİNCİ BÖLÜM: BELEDİYELERİN ÖRGÜT YAPISI.....4

1.1. Kamu Yönetimi İçinde Belediyelerin Yeri.....	4
1.2. Belediyelerin Organları	5
1.2.1. Belediye Meclisi.....	6
1.2.2. Belediye Encümeni.....	8
1.2.3. Belediye Başkanı	9
1.3. Belediyelerin Faaliyetleri.....	11
1.3.1. Belediyelerin Görevleri.....	11
1.3.2. Belediyelerin Yetkileri ve Ayrıcalıkları	13
1.4. Belediyelerin Mali Yapısı ve İşleyisi	14
1.4.1. Belediyelerde Bütçe Sistemi	15
1.4.1.1. Bütçe Çağrısı ve Bütçe Tasarısı.....	16
1.4.1.2. Bütçenin Görüşülmesi ve Kabulü Ödenek Kullanımı	

ve Bütçede Yapılacak Değişiklikler.....	16
1.4.1.3. Bütçenin Kesin Hesabı.....	17
1.4.2. Belediyelerin Gelir Kaynakları.....	17
1.4.2.1. Belediyelerin Esas Gelirleri.....	20
1.4.2.1.1. Vergiler.....	22
1.4.2.1.1.1. Emlak Vergisi.....	22
1.4.2.1.1.2. Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi.....	23
1.4.2.1.1.3. Çevre Temizlik Vergisi.....	25
1.4.2.1.1.4. İlan ve Reklam Vergisi.....	26
1.4.2.1.1.5. Eğlence Vergisi.....	27
1.4.2.1.1.6. Haberleşme Vergisi.....	29
1.4.2.1.1.7. Yangın Sigortası Vergisi.....	29
1.4.2.1.2. Harçlar.....	30
1.4.2.1.2.1. İşgal Harcı.....	30
1.4.2.1.2.2. Bina İnşaat Harcı.....	31
1.4.2.1.2.3. İmarla İlgili Harçlar.....	33
1.4.2.1.2.4. Diğer Harç Gelirleri.....	33
1.4.2.1.3. Harcamalara Katılma Payları.....	38
1.4.2.1.3.1. Yol Harcamalarına Katılma Payları.....	38
1.4.2.1.3.2. Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payları.....	39
1.4.2.1.3.3. Su Tesisleri Harcama Katılma Payları.....	39
1.4.2.2. Genel Bütçe ve Vergi Gelirleri Gibi Devlet Gelirlerinden Ayrılan Paylar.....	40
1.4.2.3. Genel ve Özel Bütçeli İdarelerden Yapılacak Devlet Yardımları.....	40
1.4.3. Belediyelerde Borçlanma.....	42
1.4.4. Belediye Giderleri.....	43

2. İKİNCİ BÖLÜM: BELEDİYELERDE MUHASEBE SİSTEM VE ORGANİZASYONU.....	47
2.1. Belediyelerde Muhasebe Sistem ve Organizasyonu.....	47
2.2. Devlet Muhasebesinin Türkiye'deki Gelişimi.....	49
2.3. Muhasebe Sistemleri.....	51
2.3.1. Nakit Esaslı Muhasebe.....	51
2.3.2. Tahakkuk Esaslı Muhasebe.....	52
2.4. Nakit Esaslı Muhasebeden Tahakkuk Esaslı Muhasebeye Geçiş.....	53
2.5. Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebesi İle Getirilen Yenilikler.....	54
2.5.1. Devlet Muhasebesinin Kapsamının Genişletilmesi.....	54
2.5.2. Devlet Muhasebesinde Kayıtların Tahakkuk Esasına Göre Tutulması.....	55
2.5.3. Tüm Devlet Faaliyetlerinin Muhasebe Sistemi Tarafından Kayıt Altına Alınması.....	56
2.6. Belediyelerde Nakit Esaslı Muhasebe Düzeni.....	58
2.6.1. Nakit Esaslı Muhasebe Düzeninde Kayıтта Kullanılan Belgeler.....	59
2.6.2. Nakit Esaslı Muhasebe Düzeninde Kullanılan Defterler.....	60
2.6.3. Nakit Esaslı Muhasebe Düzeninde Raporlama.....	61
2.6.4. Nakit Esaslı Muhasebe Düzeninin Yetersizlikleri.....	61
2.7. Belediyelerde Tahakkuk Esaslı Muhasebe Düzeni.....	62

2.7.1. Kayıtlara Temel Olan Belgeler.....	65
2.7.2. Kayıtta Kullanılacak Defterler.....	65
2.7.3. Raporlama.....	66
2.7.4. Yönetim Dönemi.....	68
2.8. Belediyelerde Tahakkuk Esaslı Kayıt Sistemi İle Nakit Esaslı Kayıt Sistemi Arasındaki Farklar	70
2.8.1. Bütçe ve Faaliyet Hesapları Birlikte İzlenemeye Başlanmıştır	70
2.8.2. Maddi Duran Varlıklar Kaydedilmeye Başlanmıştır.....	71
2.8.3. Dönem Ayırıcı Hesaplar Tahsis Edilmiş ve Hesaplar Vade Yapılarına Göre Ayrı İzlenmeye Başlanmıştır.....	74
2.8.4. Yılısonu Kapatma Kayıtları Yapılarak Faaliyet Sonuçları Çıkarılacaktır.....	78
2.8.5. Alınan Çekler Kayıt Yönteminde Değişiklik Yapılmıştır.....	78
2.8.6. Hazine Malı Menkul Kıymetler ve Kişilere Ait Menkul Kıymetler Ayırımı Yapılmıştır.....	79
2.8.7. Avans Hesaplarında ve Emanet Niteliğindeki Tutarların İzlendiği Hesaplarda Değişiklikler Yapılmıştır.....	80
2.8.8. Sayım Noksanlarının ve Sayım Fazlalarının Kayıt Yönteminde Değişiklik Yapılmıştır.....	83
2.8.9. Ödenek Yokluğu Nedeniyle Ödenemeyen Borçlar İzlenmeye Başlanmıştır ve Tüm Mali İşlemlerin Kayıt Altına Alınması Sağlanmıştır.....	84
2.9. Belediye Faaliyetlerinin Muhasebeleştirilmesi.....	85
2.9.1. Belediye Gelirlerinin Muhasebeleştirilmesi.....	86
2.9.1.1. Belediyelerin Esas Gelirlerinin Muhasebeleştirilmesi.....	87

2.9.1.1.1. Vergi Gelirlerinin Muhasebeleştirilmesi.....	87
2.9.1.1.2. Harç Gelirlerinin Muhasebeleştirilmesi.....	88
2.9.1.1.3. Harcamalara Katılma Paylarının Muhasebeleştirilmesi.....	89
2.9.1.2. Genel Bütçe-Vergi Gelirleri gibi Devlet Gelirlerinden Ayrılan Payların Muhasebeleştirilmesi.....	90
2.9.1.3. Genel ve Özel Bütçeli İdarelerden Yapılan Yardımların Muhasebeleştirilmesi.....	91
2.9.1.4. Belediyelere Ait Diğer Gelirlerin Muhasebeleştirilmesi.....	92
2.9.2. Belediye Harcamalarının Muhasebeleştirilmesi.....	95
2.9.2.1. Dönem Gideri Niteliğindeki Harcamaların Muhasebeleştirilmesi.....	95
2.9.2.2. Yatırım Gideri Niteliğindeki Harcamaların Muhasebeleştirilmesi.....	101
2.9.3. Belediyelerde Bütçe Hesaplarının İşleyişi.....	104
2.9.3.1. Belediyelerde Bütçe Hesapları Dönem Sonu İşlemleri.....	105
3. ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: BELEDİYE FAALİYETLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİNE İLİŞKİN BİR UYGULAMA.....	108
3.1. Beylikdüzü Belediyesi'nin Ara (Kasım Ayı) Mizanı.....	109
3.2. Beylikdüzü Belediyesi Aralık Ayı İçinde Meydana Gelen İşlemlere İlişkin Yevmiye Kayıtları ve Genel Geçici Mizanı.....	112
3.3. Beylikdüzü Belediyesi Dönemsonu İşlemleri ve Mali Tabloları	129
3.3.1. Envanter Çalışmaları.....	129

3.3.2. Bütçe Hesapları ile İlgili Yapılacak Dönemsonu İşlemleri ve Bütçe Uygulama Sonuç Tablosu.....	130
3.3.3.Faaliyet Hesaplarıyla İlgili Dönemsonu İşlemleri, Faaliyet Sonucu Tablosu ve Dönemsonu Bilançosu.....	133
SONUÇ.....	147
KAYNAKÇA.....	151
EKLER.....	157
ÖZGEÇMİŞ.....	176

KISALTMALAR LİSTESİ

a.g.e.	: Adı geçen eser
a.g.k.	: Adı geçen kanun
D.P.T.	: Devlet Planlama Teşkilatı
D.M.S.K.	: Devlet Muhasebe Standartları Kurulu
D.V.	: Damga Vergisi
G.V.	: Gelir Vergisi
Hs.	: Hesap
s.	: Sayfa
sy.	: Sayı
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
T.L.	: Türk Lirası
K.D.V.	: Katma Değer Vergisi
md.	: Madde
v.b.	: Ve benzeri

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Belediyelerin Esas Gelirleri.....	21
Tablo 2 Eski Belediye Bütçe ve Muhasebe Usulü Tüzüğü Hesapları.....	59
Tablo 3: Tahakkuk Esaslı Muhasebe Düzeni ile Nakit Esaslı Muhasebe Düzeni Karşılaştırması.....	69
Tablo 4 : Beylikdüzü Belediyesi 2010 yılı Kasım Ayı Ara Mizanı.....	105
Tablo 5: Beylikdüzü Belediyesi 2010 yılı Aralık Ayı Genel Geçici Mizanı.....	121
Tablo 6 : Beylikdüzü Belediyesi 2010 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu.....	131
Tablo 7: Beylikdüzü Belediyesi 2010 Yılı Aralık Ayı Kesin Mizanı.....	132
Tablo 8 : Beylikdüzü Belediyesi 31/12/2010 Tarihli Dönemsonu Bilançosu.....	136

EKLER LİSTESİ

EK 1- 5393 Sayılı Belediye Kanunu.....	153
--	-----

GİRİŞ

Devlet muhasebesi hükümetlerin mali politikalara ilişkin işlemlerinin kayıtlarını tutar ve raporlar. Gelişmiş bir muhasebe ve raporlama sistemi hükümetlerin uyguladıkları mali politikaların mevcut ve gelecek dönemlerdeki etkileri hakkında en sağlam referans kaynağıdır. Bu yönüyle, Devlet Muhasebesi yatırımcılara, akademisyenlere, politika ile ilgilenenlere ve diğer ilgili kişi ve kuruluşlara karar alma ve bu kararların uygulanması sürecinde zamanında, doğru ve tutarlı bilgi sağlar.

Geçmiş yıllarda, özellikle ulusal ekonomide devletin rolünün az olduğu dönemlerde, ekonominin yönetimi için bilgi ihtiyacı da daha az ve basitti. O nedenle, geçmişte devlet muhasebesi uygulamaları, bütçenin hazırlanması ve uygulanması işlemleri üzerinde yoğunlaşmıştır. Bunun için bütçe yılı içinde tahsil edilen gelirler ile yapılan giderlerin kaydı ve raporlanması yeterli görülmüştür. Zaman içinde hükümetlerin ekonomik faaliyetleri ve etkileri artmış ve bunun sonucu olarak hükümetlerce alınan ekonomik kararlar ulusal ekonomiye yön vermeye başlamıştır. Bu gelişmeler, dikkatleri hükümetlerin aldıkları mali kararların ve yaptıkları mali işlemlerin kaydı ve raporlanmasına yani, devlet muhasebesi ve mali raporlamaya çekmiştir. Bunlarla birlikte ülkemizin Avrupa Birliğine katılım sürecinde Avrupa Birliği normlarına uygun yeni yasaların hayata geçirilmesiyle birlikte devlet muhasebesi ve mali raporlamada bir değişim ve gelişim süreci yaşanmaya başlanmıştır. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 5436 sayılı Kanun ile değiştirilmiş 49.uncu maddesinde “Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde uygulanacak muhasebe ve raporlama standartlarının, uluslararası standartlara uygun olarak Maliye Bakanlığı bünyesinde; Sayıştay Başkanlığı, Maliye Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı ve diğer ilgili kuruluş temsilcilerinin katılımıyla oluşturulan Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu (DMSK) tarafından belirleneceği” belirtilmiştir. DMSK, 23/06/2006 tarihinde yapılan ilk toplantı ile çalışmalarına başlamıştır. Kurulun 27/12/2007 tarihli toplantısında alınan 5 sayılı karara göre, uluslararası muhasebe standartları kabul edilmiş ve ülkemize uyarlanması çalışmalarının 2007-2012 döneminde tamamlanacağı hükme

bağlanmıştır. Genel anlamda merkezi idarede başlayan bu değişim ve dönüşüm, mahalli idareleri de etkilemiş, gerek teşkilat yapıları ile görev ve yetkilerinde, gerekse yönetim anlayışlarında önemli değişiklikler ve yenilikler getirmiştir.

Belediyelerin kendilerinden beklenen hizmetleri tam anlamıyla yerine getirebilmeleri iyi bir idari ve mali yapının oluşturulmasıyla mümkündür. İşte belediyelerde mali yapının sağlıklı bir şekilde oluşmasını sağlayan, düzenli bir şekilde işlemesine ve karar alma sürecinde yöneticilere yardımcı olan faktör, bütçe ve muhasebe sistemidir. Sağlıklı olarak oluşturulmuş bir bütçe ve düzenli bir şekilde uygulanacak muhasebe işlemleri belediye yöneticilerinin doğru kararlar vermesine ve bu doğrultuda belediyenin yapmış olduğu hizmetlerde başarılı olmasına neden olacaktır. Bu bakımdan gerekli olan bilgilerin doğru ve sağlıklı olarak tutulmuş olması ve karar alma sürecine yansımaları gerekmektedir. Bütçe ve muhasebe kayıtlarının doğru olarak tutulması ve yönetimin ihtiyaç duyacağı mali nitelikteki bilgilerin yöneticilere ulaştırılması, belediyelerin görevlerini yerine getirmelerine yardımcı olacaktır.

Tezin amacı; belediyelerin yapısı, faaliyetleri ve muhasebe sistemini incelemek, 01/01/2006 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiş bulunan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğine göre meydana gelen değişiklikleri irdeleyen bir çalışma yapmak ve belediyelerde muhasebeleştirme ile ilgili somut örnekler ortaya koymaktır.

Araştırmada, Türkiye’de faaliyet gösteren belediyelerin muhasebe uygulamaları üzerinde incelemeler yapılmış, Büyükşehir Belediyeleri organizasyon yapısı ile İlçe Belediyeleri organizasyon yapısı farklı olduğu için Büyükşehir Belediyeleri araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır.

Araştırmada önce; konu ile ilgili olarak yerli ve yabancı literatür taraması yapılmış, ilgili yasal düzenlemeler incelenmiş, araştırmaya uygun belediyeler belirlenmiş ve ilgili belediyelerle irtibata geçilerek gerekli veriler temin edilerek analiz edilmiştir.

Araştırma üç bölümden oluşmakta olup; Araştırmanın birinci bölümde; devlet yönetimi ve belediyeler üzerinde literatüre dayalı bir çalışma yapılmış, belediye kavramı üzerinde durulmuş, belediyelerin örgüt yapısına ve faaliyetlerine ilişkin bilgilere yer verilmiştir. Ayrıca; belediye bütçelerinin hazırlanması, belediye gelirlerini oluşturan kaynaklar, belediye giderleri ve belediye borçlanmaları üzerinde durulmuştur.

İkinci bölümde; Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde yer alan düzenlemelere yer verilerek, daha çok belediyelerde kullanılacak hesap planı ve muhasebeleştirme uygulamaları üzerinde durulmaktadır. Bu amaçla belediyelerin kullanacakları hesap gruplarının işleyişlerine ilişkin sayısal örneklere yer verilerek, belediye faaliyetleri sonucu mali tabloların hazırlanması ve raporlanması konularına değinilmiştir. Ayrıca bu aşamada eski uygulama ile yeni uygulamanın karşılaştırılmasına yer verilerek, belediyelerde uygulanacak yeni muhasebe sistem ve organizasyonu üzerinde durulmuştur.

Üçüncü bölümde; Araştırma kapsamına alınan belediye faaliyetlerinin muhasebeleştirilmesi ve bu faaliyetler sonucu mali tablolarının oluşumu ile ilgili Beylikdüzü Belediyesi'nde gerçekleştirilen uygulamaya yer verilmektedir. Uygulamada hedeflenen, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'ne göre belediye faaliyetlerinin muhasebeleştirilmesi ve finansal raporların hazırlanmasıdır.

BİRİNCİ BÖLÜM: BELEDİYELERİN ÖRGÜT YAPISI

1.1. Kamu Yönetimi İçinde Yerel Yönetimlerin ve Belediyelerin Yeri

Yerel yönetimler, yönetim yapısı içinde vatandaşa en yakın olan, en alt düzeydeki idare birimlerdir. Mahalli idare deyimi, genel olarak, belli edilmiş sınırları olan bölgesel birimle, hukuki bir kişilik, kurumsal bir yapı, genel ve özel statülerle konulmuş yetki, görevler ve bir derecede mali ve diğer otonomiye ifade etmektedir. Yerel yönetimler, bütün ülkelerde kamu yönetiminin önemli ve vazgeçilmez unsurunu meydana getiren birimlerdir. Bir ülkedeki yerel yönetimlerin gücü ve etkinliği, söz konusu ülkedeki demokrasinin düzeyi ile de oldukça yakından ilişkilidir. Yerel yönetimler demokrasi açısından önemli olduğu kadar, yerel hizmetlerin yürütülmesinde verimliliği ve etkinliği sağlamada da vazgeçilmez kurumlardır.¹ Bunun yanında yerel yönetimler, tarihi süreç içerisinde özgürlük, eşitlik, temsil, katılma gibi değerleri yaşatma kurumları olmuşlardır.²

Ülkemizde yerel yönetimler, 1982 Anayasamızın "Mahalli İdareler" başlıklı 127.maddesinde "Mahalli idareler; il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere, kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları gene kanunda gösterilen seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileridir." olarak tanımlanmıştır.

Belediyeler mahalli idarelerin en geniş kapsamlı organizasyonunu oluşturmaktadır. Belediye kelimesi köken itibariyle arap dilinde memleket, kasaba ve şehir anlamlarında kullanılan "belde" kelimesine dayanmakta³ olup kanuni açıdan belediye kavramı, 5393 Sayılı Belediye Kanununun 3.maddesinde şöyle açıklanmıştır; "Belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan,

¹ Bilal ERYILMAZ, "Kamu Yönetimi", Erkam Matbaacılık, İstanbul 2000, s:121

² Kemal GÖRMEZ, "Demokratikleşme Açısından Merkezi Yönetim-Yerel Yönetim İlişkileri", G.Ü.İ.B.F. Dergisi, Cilt:2, Sayı:4, s:81

³ Şerif ÖNER, "Türkiye'de Belediye Yönetimi", Nobel yayınları, Nisan 2006, s:54

idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisidir."⁴. Diğer bir tanımlamaya göre; belediye, yerel nitelikte, yerel ihtiyaçları karşılayan, şehir veya kasaba ölçeğinde yerleşik düzeni olan, seçime dayalı, tüzel kişiliğe, ayrı bütçe ve organlara, kendi adına karar verebilme gücüne sahip, devlet denetimine tabi kurumlardır.⁵

Tanımlarda da görüldüğü üzere bir kamu tüzel kişi olarak belediye;

- Belde ve belde sakinleri
- Mahalli ve müşterek nitelikteki ihtiyaçlar
- Karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan,
- İdari ve mali özerkliğe sahip
- Kamu tüzel kişisi şeklinde tanımlanmakta ve tarif edilmektedir.⁶

Hukuki metinlerde de görüldüğü üzere belediyeler, yerel nitelikteki ortak ihtiyaçların karşılanmasına yönelik hizmet ve faaliyetlerde bulunan birimlerdir.

1.2. Belediyelerin Organları

Türkiye’de iki çeşit belediye bulunmaktadır. Bunlardan birincisi, tamamıyla 5393 Sayılı Belediye Kanunu’na göre kurulan ve faaliyet gösteren belediyeler; ikincisi ise yalnızca büyük kentlerde faaliyet gösteren ve farklı bir statüye sahip olan Büyükşehir belediyeleridir. Bu çalışmada, birinci gruptaki belediyeler incelenmektedir.

Belediye yönetiminin üç organı bulunmaktadır. Bunlar, doğrudan belediye sınırları içindeki halk tarafından seçilen belediye başkanı ve belediye meclisi ile belediye hizmet birimlerinin baş yöneticileri ve belediye meclisi tarafından seçilen üyelerden oluşan belediye encümenidir. Belediye başkanı, belediyenin yürütme organı, belediye meclisi ve belediye encümeni ise karar organlarıdır.⁷

⁴ 03/07/2005 Kabul tarihli, **5393 Sayılı Belediye Kanunu**, Birinci Kısım, Genel Hükümler, Md:3

⁵ Sezai DUMANOĞLU, “**Belediyelerde Muhasebe Sistemi ve Hizmet Maliyetlerinin Takibi**”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, Nisan 2005, Sayı:26, s:139

⁶ Burhan AYKAÇ, Nuri TORTOP, M.Akif ÖZER, Hüseyin YAYMAN, “**Mahalli İdareler**”, Nobel yayınları Eylül 2006, s:148

⁷ Ahmet ULUSOY, Tekin AKDEMİR, “**Mahalli İdareler**”, Seçkin Yayınevi, Ankara 2001, s:42

1.2.1. Belediye Meclisi

Belediye meclisi, belediyenin karar organıdır ve ilgili kanunda gösterilen esas ve usûllere göre seçilmiş üyelerden oluşur.⁸

Belediye meclisi, belediyenin en yüksek görüşme ve karar organıdır. Üyeleri beş yılda bir nisbi temsil sistemiyle doğrudan doğruya halk tarafından seçilir. Belediye meclisinin görev süresi beş yıldır. Belediye meclisinin üyeleri arasından seçilmiş bir başkanı bulunmamaktadır. Meclise belediye başkanı başkanlık eder. Üyelik için milletvekili olmak koşullarına ek olarak 25 yaşını doldurmuş olmak ve seçimden önce en az altı ay o beldede oturmuş olmak koşulları da bulunmaktadır.⁹

Milletvekili seçimlerinde olduğu gibi belediye seçimleri ve diğer mahalli idareler seçimleri beş yılda bir yapılır. Her seçim döneminin beşinci yılındaki 1 Ocak günü seçim başlangıç tarihidir. Aynı yıl Mart ayının son Pazar günü oy verme günüdür.¹⁰

Belediye meclis üyelerinin sayısı o yerleşim biriminin nüfusuna göre değişmektedir. Nüfus artışı ile belediye meclis üyesi artışı arasında doğrudan bir orantı bulunmamaktadır. Belediye meclisi en az dokuz, en çok elli beş üyeden oluşmaktadır.¹¹ Belediye meclisinin üye sayısı değişimi aşağıda belirtilmiştir.

Nüfusu 10.000'e kadar olan belediyelerde	9
Nüfusu 10.001'den 20.000'e kadar olan belediyelerde	11
Nüfusu 20.001'den 50.000'e kadar olan belediyelerde	15
Nüfusu 50.001'den 100.000'e kadar olan belediyelerde	25
Nüfusu 100.001'den 250.000'e kadar olan belediyelerde	31
Nüfusu 250.001'den 500.000'e kadar olan belediyelerde	37
Nüfusu 500.001'den 1.000.000'a kadar olan belediyelerde	45
Nüfusu 1.000.000'dan fazla olan belediyelerde	55

⁸ 5393 Sayılı Belediye Kanunu, a.g.k. md:17

⁹ AYKAÇ, v.d., a.g.e., "Mahalli İdareler" s:157

¹⁰ 18/01/1984 Kabul Tarihli, 2972 Sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun, Birinci Bölüm, Genel Hükümler md.:8

¹¹ AYKAÇ, v.d., a.g.e., "Mahalli İdareler" s:157

Belediye meclisinin görev ve yetkileri şunlardır:¹²

a) Stratejik plân ile yatırım ve çalışma programlarını, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini görüşmek ve kabul etmek.

b) Bütçe ve kesin hesabı kabul etmek, bütçede kurumsal kodlama yapılan birimler ile fonksiyonel sınıflandırmanın birinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.

c) Belediyenin imar plânlarını görüşmek ve onaylamak, büyükşehir ve il belediyelerinde il çevre düzeni plânını kabul etmek.

d) Borçlanmaya karar vermek.

e) Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması durumunda tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesisine karar vermek.

f) Kanunlarda vergi, resim, harç ve katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı hizmetler için uygulanacak ücret tarifesini belirlemek.

g) Şartlı bağışları kabul etmek.

h) Vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı beşbin TL'den fazla dava konusu olan belediye uyuşmazlıklarını sulh ile tasfiyeye, kabul ve feragate karar vermek.

i) Bütçe içi işletme ile 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununa tâbi ortaklıklar kurulmasına veya bu ortaklıklardan ayrılmaya, sermaye artışına ve gayrimenkul yatırım ortaklığı kurulmasına karar vermek.

j) Belediye adına imtiyaz verilmesine ve belediye yatırımlarının yap-işlet veya yap-işlet-devret modeli ile yapılmasına; belediyeye ait şirket, işletme ve iştiraklerin özelleştirilmesine karar vermek.

k) Meclis başkanlık divanını ve encümen üyeleri ile ihtisas komisyonları üyelerini seçmek.

l) Norm kadro çerçevesinde belediyenin ve bağlı kuruluşlarının kadrolarının ihdas, iptal ve değiştirilmesine karar vermek.

m) Belediye tarafından çıkarılacak yönetmelikleri kabul etmek.

¹² 5393 Sayılı Belediye Kanunu, a.g.k. md:18

n) Meydan, cadde, sokak, park, tesis ve benzerlerine ad vermek; mahalle kurulması, kaldırılması, birleştirilmesi, adlarıyla sınırlarının tespiti ve değiştirilmesine karar vermek; beldeyi tanıtıcı amblem, flama ve benzerlerini kabul etmek.

o) Diğer mahallî idarelerle birlik kurulmasına, kurulmuş birliklere katılmaya veya ayrılmaya karar vermek.

p) Yurt içindeki ve İçişleri Bakanlığının izniyle yurt dışındaki belediyeler ve mahallî idare birlikleriyle karşılıklı iş birliği yapılmasına; kardeş kent ilişkileri kurulmasına; ekonomik ve sosyal ilişkileri geliştirmek amacıyla kültür, sanat ve spor gibi alanlarda faaliyet ve projeler gerçekleştirilmesine; bu çerçevede arsa, bina ve benzeri tesisleri yapma, yaptırma, kiralama veya tahsis etmeye karar vermek.

r) Fahrî hemşehrilik payesi ve beratı vermek.

s) Belediye başkanıyla encümen arasındaki anlaşmazlıkları karara bağlamak.

t) Mücavir alanlara belediye hizmetlerinin götürülmesine karar vermek.

u) İmar plânlarına uygun şekilde hazırlanmış belediye imar programlarını görüşerek kabul etmek.

1.2.2. Belediye Encümeni

Belediye encümeni, belediye yönetiminin ikinci derecede karar ve danışma organıdır.¹³ Belediye encümeni belediye başkanının başkanlığında;

a- İl belediyelerinde ve nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyelerde, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği üç üye, malî hizmetler birim amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği iki üye olmak üzere yedi kişiden,

b- Diğer belediyelerde, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği iki üye, malî hizmetler birim amiri ve

¹³ ERYILMAZ, a.g.e., “Kamu Yönetimi”, s:142

belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği bir üye olmak üzere beş kişiden oluşur.¹⁴

Belediye encümeni, belediye başkanı tarafından hazırlanan bütçeyi incelemek, kamulaştırma kararı vermek, belediyelere verilen görevlerin yapılmasını sağlamak için belediye emirleri çıkarmak, bu emirlere ve yasaklara uymayanlar için verilecek belediye cezalarını takdir etmek gibi görevleri yerine getirir. 5393 sayılı Belediye Kanunda Encümenin görev ve yetkileri aşağıdaki şekilde sıralanmıştır;¹⁵

a- Stratejik plân ve yıllık çalışma programı ile bütçe ve kesin hesabı inceleyip belediye meclisine görüş bildirmek.

b- Yıllık çalışma programına alınan işlerle ilgili kamulaştırma kararlarını almak ve uygulamak.

c- Öngörülmeven giderler ödeneğinin harcama yerlerini belirlemek.

d- Bütçede fonksiyonel sınıflandırmanın ikinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.

e- Kanunlarda öngörülen cezaları vermek.

f- Vergi, resim ve harçlar dışında kalan dava konusu olan belediye uyuşmazlıklarının anlaşma ile tasfiyesine karar vermek.

g- Taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek.

h- Umuma açık yerlerin açılış ve kapanış saatlerini belirlemek.

i- Diğer kanunlarda belediye encümenine verilen görevleri yerine getirmek.

1.2.3. Belediye Başkanı

Belediye başkanı, belediye yönetiminin başı ve temsilcisi, aynı zamanda yürütme organıdır.¹⁶ Belediye başkanı, halk tarafından çoğunluk usulüne göre tek dereceli olarak 5 yıl için seçilmektedir. Belediye başkanları 1963 yılına kadar belediye

¹⁴ 5393 Sayılı Belediye Kanunu, **a.g.k.** md:33

¹⁵ 5393 Sayılı Belediye Kanunu, **a.g.k.** md:34

¹⁶ R.Cengiz DERDİMAN, “Yeni düzenlemelere Göre Yerel Yönetimler”, Aktüel yayınları, İstanbul 2007 s:53

meclisleri tarafından seçiliyorken, 1963 yılından itibaren tek dereceli olarak halk tarafından seçilmeye başlanmıştır.¹⁷

Belediye başkanı, görevinin devamı süresince siyasî partilerin yönetim ve denetim organlarında görev alamamaktadır. Belediye başkanının görev ve yetkileri şunlardır¹⁸:

a) Belediye teşkilâtının en üst amiri olarak, belediye teşkilâtını sevk ve idare etmek, belediyenin hak ve menfaatlerini korumak.

b) Belediyeyi stratejik plâna uygun olarak yönetmek, belediye idaresinin kurumsal stratejilerini oluşturmak, bu stratejilere uygun olarak bütçeyi, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini hazırlamak ve uygulamak, izlemek ve değerlendirmek, bunlarla ilgili raporları meclise sunmak.

c) Belediyeyi Devlet dairelerinde ve törenlerde, davacı veya davalı olarak da yargı yerlerinde temsil etmek veya vekil tayin etmek.

d) Meclise ve encümene başkanlık etmek.

e) Belediyenin taşınır ve taşınmaz mallarını idare etmek.

f) Belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek.

g) Yetkili organların kararını almak şartıyla sözleşme yapmak.

h) Meclis ve encümen kararlarını uygulamak.

i) Bütçeyi uygulamak, bütçede meclis ve encümenin yetkisi dışındaki aktarmalara onay vermek.

j) Belediye personelini atamak.

k) Belediye ve bağlı kuruluşları ile işletmelerini denetlemek.

l) Şartsız bağışları kabul etmek.

m) Belde halkının huzur, esenlik, sağlık ve mutluluğu için gereken önlemleri almak.

n) Bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak, özürülere yönelik hizmetleri yürütmek ve özürülüler merkezini oluşturmak.

o) Temsil ve ağırlama giderleri için ayrılan ödeneği kullanmak.

¹⁷ AYKAÇ, v.d., a.g.e., “Mahalli İdareler” s:166-167

¹⁸ 5393 Sayılı Belediye Kanunu, a.g.k. md:38

p) Kanunlarla belediyeye verilen ve belediye meclisi veya belediye encümeni kararını gerektirmeyen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak.

1.3. Belediyelerin Faaliyetleri

Devlet anlayışındaki gelişmeye paralel olarak önceleri merkezi idare tarafından yürütülen kimi hizmetler belediyelere devredilmiş ya da belediyeler tarafından yürütülen hizmetler merkezi idare tarafından yüklenilmiştir. Hizmetlerin yerine getirilmesinde öncelik sırası, belediyenin mali durumu ve hizmetin ivediliği dikkate alınarak belirlenmektedir. Belediye hizmetleri, vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulmaktadır. Hizmet sunumunda özürü, yaşlı düşkün ve dar gelirlilerin durumuna uygun yöntemler uygulanmaktadır. Belediye, kanunlarla başka bir kamu kurum ve kuruluşuna verilmeyen mahalli müşterek nitelikteki diğer görev ve hizmetleri de yapmakta veya yaptırmaktadır.

1.3.1. Belediyelerin Görevleri

Belediyelerin görev ve hizmet bölüşüm yönünden üç yöntem bulunmaktadır;¹⁹

Genellik İlkesi: Bu ilkeye göre belediyeler, kanunların yasaklamadığı veya başka idarelere bırakmadığı tüm görevleri yapmakla yükümlüdürler.

Yetki İlkesi: Bu ilkeye göre, belediyeler yapmak istedikleri her yeni hizmet için merkezi idareden yetki almak durumundadırlar. Esneklikten yoksun bir ilkedir.

Liste İlkesi: Bu ilkeye göre ise belediyelerin yapacağı işler ve görevler kanunlarla sıralanmıştır. 2005 yılında çıkarılan 5393 sayılı yasa ise beledileyerin görev ve yetkilerini sayma yöntemi yanında hizmet alanlarını ve görev gruplarını da saymıştır. Yeni düzenleme genellik ilkesi ile liste ilkesinin ortak olarak benimsenmesidir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14. maddesinde belediyelere düşen görevler sayılmıştır. Belediye, mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla;²⁰

¹⁹ Ruşen KELEŞ, “**Yerinden Yönetim ve Siyaset**”, Cem Yayınları, İstanbul 2006, s:229

²⁰ 5393 Sayılı Belediye Kanunu, **a.g.k.** md:14

a- İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; coğrafi ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor; sosyal hizmet ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır. Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 50.000'i geçen belediyeler, kadınlar ve çocuklar için koruma evleri açar.

b- Okul öncesi eğitim kurumları açabilir; Devlete ait her derecedeki okul binalarının inşaatı ile bakım ve onarımını yapabilir veya yaptırabilir, her türlü araç, gereç ve malzeme ihtiyaçlarını karşılayabilir; sağlıkla ilgili her türlü tesisi açabilir ve işletebilir; kültür ve tabiat varlıkları ile tarihî dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin korunmasını sağlayabilir; bu amaçla bakım ve onarımını yapabilir, korunması mümkün olmayanları aslına uygun olarak yeniden inşa edebilir.

Belediye, kanunlarla başka bir kamu kurum ve kuruluşuna verilmeyen mahalli müşterek nitelikteki diğer görev ve hizmetleri de yapabilir.²¹

Belediyenin görev, sorumluluk ve yetki alanı belediye sınırlarını kapsamaktadır. Belediye meclisinin kararı ile mücavir alanlara²² da belediye hizmetleri götürülebilir.²³

Hizmetlerin yerine getirilmesinde öncelik sırası, belediyenin mali durumu ve hizmetin önceliği dikkate alınarak belirlenir.²⁴

²¹ AYKAÇ, v.d., a.g.e., “Mahalli İdareler” s:154

²² **Mücavir alan**, belediye sınırlarına komşu olup kentin ilerideki gelişmesi bakımından gerekli görülen ve imar mevzuatı bakımından belediyelerin kontrol ve mesuliyeti altına verilmiş olan alanlardır. 3194 sayılı İmar Kanunu md:5

²³ Duran BÜLBÜL, “Yerel Yönetimler Maliyesi”, Gazi Kitabevi, Ekim 2006, s:165

²⁴ DUMANOĞLU, a.g.e., “Belediyelerde Muhasebe Sistemi ve Hizmet Maliyetlerinin Takibi”, s:140

1.3.2 Belediyelerin Yetkileri ve Ayrıcalıkları

Belediyenin yetkileri ve ayrıcalıkları şunlardır:²⁵

- a) Belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak,
- b) Kanunların belediyeye verdiği yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarmak, belediye yasakları koymak ve uygulamak, kanunlarda belirtilen cezaları vermek,
- c) Gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri ile ilgili olarak kanunlarda belirtilen izni veya ruhsatı vermek,
- d) Özel kanunları gereğince belediyeye ait vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarının tarh, tahakkuk ve tahsilini yapmak,
- e) İçme, kullanma ve endüstri suyu sağlamak; atık su ve yağmur suyunun uzaklaştırılmasını sağlamak; bunlar için gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettirmek,
- f) Toplu taşıma yapmak; bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dâhil her türlü toplu taşıma sistemlerini kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettirmek,
- g) Katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması ile ilgili bütün hizmetleri yapmak ve yaptırmak,
- h) Mahallî müşterek nitelikteki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde taşınmaz almak, kamulaştırmak, satmak, kiralamak veya kiraya vermek,
- i) Borç almak, bağış kabul etmek,
- j) Toptancı ve perakendeci hâlleri, otobüs terminali, fuar alanı, mezbaha, yat limanı ve iskele kurmak, kurdurmak, işletmek, işlettirmek veya bu yerlerin gerçek ve tüzel kişilerce açılmasına izin vermek.
- k) Vergi, resim ve harçlar dışında kalan dava konusu uyuşmazlıkların anlaşmayla tasfiyesine karar vermek.

²⁵ 5393 Sayılı Belediye Kanunu, a.g.k. md:15

- l) Eğlence yerlerini ruhsatlandırmak ve denetlemek,²⁶
- m) Beldede ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi ve kayıt altına alınması amacıyla izinsiz satış yapan seyyar satıcıları faaliyetten men etmek,
- n) Reklam panoları ve tanıtıcı tabelalar konusunda standartlar getirmek,
- o) Gayrisihhî işyerlerini, eğlence yerlerini, halk sağlığına ve çevreye etkisi olan diğer işyerlerini kentin belirli yerlerinde toplamak; hafriyat toprağı ve moloz döküm alanlarını; sıvılaştırılmış petrol gazı (LPG) depolama sahalarını; inşaat malzemeleri, odun, kömür ve hurda depolama alanları ve satış yerlerini belirlemek; bu alan ve yerler ile taşımalarda çevre kirliliğı oluşmaması için gereken tedbirleri almak.
- p) Kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek.

İl sınırları içinde büyükşehir belediyeleri, belediye ve mücavir alan sınırları içinde il belediyeleri ile nüfusu 10.000'i geçen belediyeler, meclis kararıyla; turizm, sağlık, sanayi ve ticaret yatırımlarının ve eğitim kurumlarının su, termal su, kanalizasyon, doğal gaz, yol ve aydınlatma gibi alt yapı çalışmalarını faiz almaksızın on yıla kadar geri ödemeli veya ücretsiz olarak yapabilir, bunun karşılığında yapılan tesislere ortak olabilir; sağlık, eğitim, sosyal hizmet ve turizmi geliştirecek projelere İçişleri Bakanlığı'nın onayı ile ücretsiz veya düşük bir bedelle amacı dışında kullanılmamak kaydıyla arsa tahsis edebilir.

1.4. Belediyelerin Mali Yapısı ve İşleyişi

Belediyelere verilen görevlerin etkin şekilde yerine getirilmesi bunların mali açıdan güçlü olmasıyla yakından ilgilidir. 1982 Anayasası'nın 127. maddesinde yerel yönetimlere "görevleriyle orantılı gelir kaynakları sağlanır" hükmü yer almaktadır.

²⁶ Birinci sınıf olanların ruhsatlandırılması ve denetlenmesi, Büyükşehir ve İl merkez belediyeleri, dışındaki yerlerde il özel idaresi tarafından yapılır.

Yerel yönetim sisteminin en önemli parçası olan belediyelerin mali yapısı, beldeye sunulan hizmetlerin kalitesini ve boyutunu belirleyen en önemli unsurdur. Yerel nitelikli gelirler, merkezi idarenin transferleri ve borçlanmanın oluşturduğu kaynakların büyüklüğü kadar harcamaların etkinliği ve verimliliği de mali yapının şekillenmesinde önemli rol oynamaktadır.²⁷

Bu başlık altında belediye bütçesinin oluşum süreci, belediyelerin gelir kaynakları ve borçlanma ile belediyelerin giderlerine değinilecektir.

1.4.1. Belediyelerde Bütçe Sistemi

Belediye bütçesi, belediyenin gelir ve gider tahminlerini gösteren ve belediye gelirlerinin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren bir belediye meclis kararıdır.²⁸

Tüzel kişiliğe sahip olan belediyelerin ayrı bütçeleri vardır. Genel bütçe bir kanun olmasına karşın belediye bütçeleri bir kararnamedir. Bu kararname belediyelere, gelirlerinin toplanmasına ve harcamaların yapılması dolayısıyla hizmetlerin görülmesine izin verir.²⁹

5393 sayılı Belediye Kanununun 61. maddesine göre belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak hazırlanacak olan belediye bütçesi: belediyenin mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren bir metindir. Bütçe dışı harcama yapılamamaktadır. Bütçe yılı devlet yılıdır.^{30 31}

²⁷ Barış KURTULUŞ, “Türkiye’de Belediyelerin Mali Yapısı ve Harcamaların Finansmanı”, Yıllık Programlar ve Konjonktür Değerlendirme Genel Müdürlüğü Bütçe ve Mahalli İdareler Dairesi, Temmuz 2006 Ankara, s:3

²⁸ ERYILMAZ, a.g.e., “Kamu Yönetimi”, s:146

²⁹ ÖNER, a.g.e., , “Türkiye’de Belediye Yönetimi”, s:211

³⁰ Mali yıl 01 Ocak tarihinde başlayan 31 Aralık tarihinde sona eren süreçtir.

³¹ AYKAÇ, v.d., a.g.e., “Mahalli İdareler”, s:172

1.4.1.1.Bütçe Çağrısı ve Bütçe Tasarısı

Üst yönetici olarak belediye başkanı her yıl Haziran ayının sonuna kadar stratejik plan ve performans programına uygun olarak gider bütçelerini hazırlamak üzere belediye birimlerine çağrı yapmaktadır. Belediyenin birimleri gerekçeli bütçe yılı gider teklifleri ve izleyen iki yılın gider tahminleri ile ödenek cetvelini mali hizmetler biriminin koordinasyonunda hazırlayarak hizmet gerekçesi ile birlikte Temmuz ayının sonuna kadar belediyenin mali hizmetler birimine vermektedir. Belediye mali hizmetleri birimi, diğer birimlerden gelen gider tekliflerini birleştirip, gelir bütçesinin ve izleyen iki yılın gelir tahminlerinin hazırlayarak, bütçe ilke ve hedefleri doğrultusunda kurum hazırlık bütçesini oluşturmaktadır.³²

1.4.1.2.Bütçenin Görüşülmesi, Bütçede Yapılacak Değişiklikler ve Bütçenin Kabulü

Belediye başkanı tarafından hazırlanan bütçe tasarısı, Eylül ayının birinci gününden önce encümene sunulur ve İçişleri Bakanlığına gönderilir. İçişleri Bakanlığı belediye bütçe tahminlerini konsolide eder ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu uyarınca merkezi yönetim bütçe tasarısına eklenmek üzere eylül ayı sonuna kadar Maliye Bakanlığına bildirir. Encümen, bütçeyi inceleyerek görüşüyle birlikte kasım ayının birinci gününden önce belediye meclisine sunar.

Meclis bütçe tasarısını yılbaşından önce, aynen veya değiştirerek kabul eder. Ancak, meclis bütçe denklliğini bozacak biçimde gider artırıcı ve gelir azaltıcı değişiklikler yapamaz. Kabul edilen bütçe, malî yılbaşından itibaren yürürlüğe girer.³³ 5393 sayılı Belediye Kanunu belediye bütçesinin vali ya da kaymakam tarafından onaylanması uygulamasına son vermiştir.³⁴

³² ÖNER, a.g.e. , “Türkiye’de Belediye Yönetimi”, s:213

³³ 5393 Sayılı Belediye Kanunu, a.g.k. md:62

³⁴ AYKAÇ, v.d., a.g.e. “Mahalli İdareler” , s:172

1.4.1.3.Bütçenin Kesin Hesabı

Bütçenin kesin hesabı; uygulaması bitmiş olan bütçenin kapatılması anlamına gelmektedir. Her yıl bütçesinin kesin hesabı, belediye başkanı tarafından hesap döneminin bitiminden sonra Mart ayı içinde encümene sunulur. Kesin hesap, belediye meclisinin Mayıs ayı toplantısında görüşülerek karara bağlanır.³⁵

1.4.2. Belediyelerin Gelir Kaynakları

Belediyelerin, kendilerine ayrılmış belde sınırları içerisindeki kamu hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülebilmesi için bu hizmetleri karşılayacak tutarda gelir elde edebilmesi gerekmektedir. Ülkemizde belediye gelirleri sistemi esas olarak merkeze bağımlı bir yapı olarak işlemektedir. Yerel hizmetlerin artması ve çeşitlenmesi gelir kaynaklarının önemini de arttırmıştır.

Belediyeler, başlıca üç tür mali kaynağa sahiptir. Kaynaklardan birisi yerel kaynaklardan elde edilen öz gelirlerdir. Bunlar belediye yönetimlerine tahsil etme yetkisi tanınmış vergiler, harçlar, katılım payları, ücretler ve belediyelere ait taşınmazların satılması ve kiralanması yoluyla elde ettiği gelirler ve işletme karlarıdır.³⁶ İkinci ve üçüncü kaynaklar, transfer niteliği taşıyan gelirlerdir. Bu kaynaklar, belediyelerin merkezi yönetim gelirlerinden aldığı pay ile yardım ve borç şeklindeki aktarmalardan oluşmaktadır.³⁷

Belediye gelirlerinin toplam gelirler içindeki oranlarına bakıldığında, genel bütçe gelirlerinden verilen payların % 50 lik bir orana sahip olduğu görülmektedir. Yardımcı gelirler olarak ifade edilen; cezalar, belediye mal gelirleri, özel yardım ve fonlar ile diğer gelirlerin oranı da ikinci sırada yer alarak % 30 seviyesinde bir orana

³⁵ 5393 Sayılı Belediye Kanunu, a.g.k. md:63

³⁶ Belediyelerin öz kaynak gelirleri 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu ile düzenlenmiştir.

³⁷ http://www.yerelnet.org.tr/mali_yapi/rapor_01.pdf, 16/03/2007 (Çevrimiçi)

ulaşmaktadır. % 10 ile belediye vergi gelirleri, % 5 ile belediye harçları, % 4 ile belediye işletme gelirleri ve % 1 ile de harcamalara katılma payları gelmektedir.³⁸

5393 sayılı Belediye Kanunu, belediyelerin gelirlerini 59'uncu maddesinde düzenlemiştir. Buna göre belediyelerin gelirleri;³⁹

- a) Kanunlarla gösterilen belediye vergi, resim, harç ve yol, su ve kanalizasyon harcamalarına katılma payları.
- b) Genel bütçe vergi gelirlerinden ayrılan pay.
- c) Genel ve özel bütçeli idarelerden yapılacak ödemeler.
- d) Taşınır ve taşınmaz malların kira, satış ve başka suretle değerlendirilmesinden elde edilecek gelirler.
- e) Belediye meclisi tarafından belirlenecek tarifelere göre tahsil edilecek hizmet karşılığı ücretler.
- f) Faiz ve ceza gelirleri.
- g) Bağışlar.
- h) Her türlü girişim, iştirak ve faaliyetler karşılığı sağlanacak gelirler.
- i) Diğer gelirlerdir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 23. maddesinde sayılan Büyükşehir Belediyesinin gelirleri ise;⁴⁰

- a) Genel bütçe vergi gelirleri tahsilât toplamı üzerinden ilçe ve ilk kademe belediyelerine verilen paylardan Bakanlar Kurulu tarafından belirlenecek oranlar içinde ayrılarak İller Bankası tarafından gönderilecek pay.
- b) Büyükşehir belediye sınırları içinde yapılan genel bütçe vergi gelirleri tahsilât toplamı üzerinden Maliye Bakanlığı tarafından hesaplanıp, ertesi ayın sonuna kadar ilgili Büyükşehir belediyesine yatırılacak % 5 pay.⁴¹

³⁸ BÜLBÜL, a.g.e., "Yerel Yönetimler Maliyesi", s:200

³⁹ 5393 Sayılı Belediye Kanunu, a.g.k. md:59

⁴⁰ 10/07/2004 Kabul tarihli, **5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu**, Altıncı Kısım, Mali Hükümler, Md:23

c) 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununda yer alan oran ve esaslara göre Büyükşehir belediyesince tahsil olunacak at yarışları dahil müşterek bahislerden elde edilen Eğlence Vergisinin % 20'si müşterek bahislere konu olan yarışların yapıldığı yerin belediyesine, % 30'u nüfuslarına göre dağıtılmak üzere diğer ilçe ve ilk kademe⁴² belediyelerine ayrıldıktan sonra kalan % 50'si.

d) Büyükşehir belediyesine bırakılan sosyal ve kültürel tesisler, spor, eğlence ve dinlenme yerleri ile yeşil sahalarda içinde tahsil edilecek her türlü belediye vergi, resim ve harçları.

e) Büyükşehir belediyesinin yetki alanındaki meydan, bulvar, cadde ve ana yolları ile bu alanlara cephesi bulunan binalar üzerindeki her türlü ilân ve reklamların vergileri ile asma, tahsis ve bakım ücretleri.

f) Park yerlerinin işletilmesinden elde edilen gelirin ilçe ve ilk kademe belediyelerine, nüfuslarına göre dağıtılacak %50'sinden sonra kalacak %50'si.⁴³

g) Hizmetlerin Büyükşehir belediyesi tarafından yapılması şartıyla 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununda belirtilen oran ve esaslara göre alınacak yol, su ve kanalizasyon harcamalarına katılma payları.

h) Kira, faiz ve ceza gelirleri.

i) Kamu idare ve müesseselerinin yardımları.

⁴¹ Bakanlar Kurulu, birinci fıkranın (b) bendindeki % 5 pay oranını iki katına kadar artırmaya veya kanunî haddine indirmeye yetkilidir. Bu payın %75'i bu tutardan düşülerek doğrudan ilgili belediye hesabına, kalan %25'i ise Büyükşehir belediyelerine nüfuslarına göre dağıtılır. Hesaplama ve dağıtım işlemleri Maliye Bakanlığınca yapılır.

⁴² İlk Kademe Belediyeleri; Büyükşehir belediye sınırları içinde ilçe kurulmaksızın oluşturulan ve Büyükşehir ilçe belediyeleriyle aynı yetki, imtiyaz ve sorumluluklara sahip belediyelerdir.

⁴³ Büyükşehir Belediye Kanunu'nun 7'nci maddesinin (f) bendinde belirtilen park yerlerinin işletilmesinden elde edilen kazançlar.

j) Bağlı kuruluşların kesin hesaplarındaki gelirleri ile giderleri arasında oluşan fazlalık sonucu aktarılacak gelirler.

k) Büyükşehir belediyesi iktisadî teşebbüslerinin safi hasılâtından büyükşehir belediye meclisi tarafından belirlenecek oranda alınan hisseler.

l) Büyükşehir belediyesinin taşınır ve taşınmaz mal gelirleri.

m) Yapılacak hizmetler karşılığı alınacak ücretler.

n) Şartlı ve şartsız bağışlar.

o) Diğer gelirler olarak belirtilmiştir.

1.4.2.1.Belediyelerin Esas Gelir Kaynakları

Belediyelerin merkezi yapıya bağımlı olmadan elde ettikleri gelirleri; Vergi gelirleri, Resim ve Harç gelirleri ve Harcamalara Katılma Payları olmak üzere üç bölüme ayrılmaktadır. 1580 ve 5393 sayılı Belediye Kanunları uyarınca: “Belediye sınırları içinde oturan, bulanana veya iliği olan her şahıs belediye vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarını ödemekle yükümlüdür.” Bu anlamda kanun gereği hemşehriler, belediye esas(öz) gelirlerinin oluşumuna katkı sağlamakla görevlendirilmişlerdir.⁴⁴

⁴⁴ ÖNER, a.g.e., “Türkiye’de Belediye Yönetimi”, s:197

BELEDİYELERİN ESAS GELİRLERİ	
Vergiler	Emlak Vergisi Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi Çevre Temizlik Vergisi İlan ve Reklam Vergisi Eğlence Vergisi Haberleşme Vergisi Yangın Sigortası Vergisi
Harçlar	İşgal Harcı Bina İnşaat Harcı İmarla İlgili Harçlar Diğer Harç Gelirleri <ul style="list-style-type: none"> - Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı - Kaynak Suları Harcı - Tellallık Harcı - Hayvan Kesim, Muayene ve Denetleme Harcı - Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcı - Kayıt ve Suret Harcı - İşyeri Açma İzni Harcı - Muayene, Ruhsat ve Rapor Harcı - Sağlık Belgesi Harcı
Harcamalara Katılma Payları	Yol Harcamalarına Katılma Payları Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payları Su Tesisleri Harcama Katılma Payları

Tablo 1: Belediyelerin Esas Gelirleri

Belediyeler sadece kanun ile konulmuş bulunan ve tahsiline kendilerinin yetkili kılındığı vergi ve harçları tarh, tahakkuk ve tahsil edebilirler. Bu yükümlülükler dışında belediyeler herhangi bir şekilde kendi organlarının kararları ile vergi, harç ve benzeri mali yükümlülükler koyamazlar.⁴⁵

⁴⁵ M.Arif YORDAM, “Belediye Vergi ve Harçları Yeniden Düzenlendi”, Yerel Yönetim ve Denetim Dergisi, C:10 Sayı:2 sy:8

1.4.2.1.1. Vergiler

Belediyeler merkezi idare tarafından sadece kendilerine bırakılmış olan sahalardan vergilerini toplayarak önemli gelirler elde edebilirler. Vergiler belediyelerin en önemli gelir kaynaklarını teşkil etmektedir.⁴⁶

Belediyelerin kesin hesabı incelenerek yapılan bir araştırmaya göre belediye vergileri içinde en önemli vergi türünün emlak vergisi olduğu görülmüştür. İkinci sırayı elektrik ve havagazı tüketim vergisi almakta, üçüncü sırada ise çevre temizlik vergisi yer almaktadır. Belediye vergileri toplam içinde değerlendirildiğinde emlak vergisi, belediye vergilerinin ortalama %60'ını, elektrik ve havagazı vergisi % 20'sini ve çevre temizlik vergisi % 15'ini oluşturmaktadır. Bu üç vergi tüm belediye vergilerinin yaklaşık % 95'ini oluşturmaktadır.⁴⁷ Belediyelerin vergi gelirleri arasında gösterilen meslek vergisi, 3365 sayılı kanunun 1'inci maddesiyle; Akaryakıt Tüketim Vergisi ise; 3074 sayılı kanunun 8'inci maddesiyle kaldırılmıştır.

1.4.2.1.1.1.Emlak Vergisi

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu, 1970 yılında kabul edilmiştir. 1986 yılına kadar merkezi idare tarafından toplanan bu verginin gelirleri 1985 tarihli ve 3239 sayılı kanun ile belediyelere bırakılmıştır.⁴⁸

Yerel yönetim vergileri içinde emlak vergisi önemli bir paya sahiptir. Emlak vergisi, bina vergisi ve arazi vergisi olmak üzere iki kısımdan oluşmaktadır.

Türkiye sınırları içinde bulunan bina, araziler emlak vergisine tabidir.⁴⁹ Emlak vergisinin mükellefi, binanın ve arsanın maliki, varsa intifa hakkı sahibi, her ikisi de yoksa binaya malik gibi tasarruf edenlerdir.⁵⁰

⁴⁶ Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü Yayınları, “**Belediye Hesap İşleri**”, Ankara, 1996, s:42

⁴⁷ Tayfun ÇINAR, Birgül Ayman GÜLER, “**Yerel Maliye Sistemi**”, TODAİE YYAEM Yayını, Ankara 2004, s:98

⁴⁸ Nurettin BİLİCİ, “**Vergi Hukuku**”, Seçkin Kitabevi, Ankara 2004, s:285

Emlak vergisi dört yılda bir bina, arsa ve arazilerin vergi değerini belirlemeye yönelik takdir işlemi yapılarak, belediyeler tarafından yıllık olarak tarh edilmektedir. Tarh edilen tutarları takip eden dördüncü yıla kadar her yıl yeniden değerlendirme oranının yarısı kadar artırılarak otomatik olarak tarh edilmiş sayılmaktadır.⁵¹

Emlak vergisinin oranı binalarda binde 2, konutlarda binde 1, arazilerde binde 1, arsalar için ise binde 3 olarak uygulanır.⁵²⁵³

5272 sayılı kanun yürürlüğe girmeden önceki uygulamalarda belediyeler tarafından tahsil edilen emlak vergisinin %15'i özel idare payı olarak ayrılmaktaydı. Büyükşehir belediyesi varsa, emlak vergisinin gelirlerinin % 50'si Büyükşehir payı olarak ayrılmaktaydı. 24.12.2004 tarihinden itibaren emlak vergisinden büyükşehir belediyelere ve il özel idarelerine pay verme usulü kaldırılmıştır.⁵⁴

1.4.2.1.1.2.Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi

Belediye Gelirleri Kanunu'nun 34. maddesine göre; Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde elektrik ve havagazı tüketimi, Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisine tabidir.⁵⁵ Elektrik ve Havagazı Tüketim vergisinin mükellefleri, elektrik ve havagazı tüketenlerdir. Elektrik veya havagazını dağıtan kuruluşlar, satış bedeli ile birlikte bu verginin de tahsilinden ve ilgili belediyeye yatırılmasından sorumludurlar.⁵⁶

Aşağıda belirtilen yerlerde ve şekillerde tüketilen elektrik ve havagazı vergiden müstesnadır.⁵⁷

⁴⁹ 11/08/1970 Kabul Tarihli, 13576 Sayılı Resmi Gazete'de Yayımlanan **1319 Sayılı Emlak Vergisi Kanunu**, md:1, md:12

⁵⁰ 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu, **a.g.k.**, md:3, md:13

⁵¹ 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu, **a.g.k.**, md:11

⁵² 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu, **a.g.k.**, md:8, md:18

⁵³ 4736 Sayılı Kanunla yapılan değişiklikle Büyükşehir belediye sınırları ve mücavir alanlarda % 100 artırımlı olarak uygulanır.

⁵⁴ BÜLBÜL, **a.g.e.**, "Yerel Yönetimler Maliyesi", s:179

⁵⁵ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md:34

⁵⁶ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md:35

⁵⁷ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md:36

- a- Kazanç amacı gütmemek şartıyla işletilen; hastane, dispanser, klinik, sağlık ocağı ve merkezleri rehabilitasyon, teşhis ve tedavi merkez ve kurumları, doğum ve çocuk bakımevleri, kreşler, sanatoryum, prevantoryum gibi sağlık kuruluşları ile düşkünler evi, yetimhaneler, Çocuk Esirgeme Kurumu ve korunmaya muhtaç çocukları koruma birliklerine ait çocuk yurtları ve bunlara bağlı işyerleri gibi sosyal yardım kuruluşlarında.
- b- Dini hizmetlerin ifasına mahsus ve umuma açık bulunan cami, mescit, kilise ve havra gibi ibadethanelerde,
- c- Milletlerarası panayır, sergi ve fuarlarda, bunların giriş yerlerinde, mal teşhir edilen ve satılan pavyonlarda,
- d- Doğrudan doğruya elektrik ve havagazı üreten dağıtım ve istihsal müesseselerinde.

Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisinin matrahını, tüketilen elektrik ve havagazının satış bedeli oluşturmaktadır.⁵⁸ Taşıma, yükleme, boşaltma soğutma, telgraf, telefon işlerinde tüketilen elektriğin satış bedeli üzerinden % 1, bunların dışında kalan maksatlar için tüketilen elektriğin satış bedeli üzerinden % 5, havagazı satış bedelinden % 5 vergi tahsil edilir.⁵⁹

Elektrik ve havagazını dağıtan kuruluşlar tahsil ettikleri vergiyi, tahsili takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar belediyeye bir beyanname ile bildirmeye ve vergiyi aynı sürede ödemeye mecburdurlar.⁶⁰ Söz konusu vergi tamamen ilçe belediyelerin gelirleri içerisinde yer almaktadır. Bu vergi gelirinden Büyükşehir belediyesine pay verilmemektedir.

⁵⁸ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md:37

⁵⁹ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md:38

⁶⁰ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md:39

1.4.2.1.1.3.Çevre Temizlik Vergisi

Belediye Gelirleri Kanunu'nun mükerrer 44'ncü maddesinde; belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binalar çevre temizlik vergisine tabidir.

Genel ve katma bütçeli idareler, il özel idareleri, belediyeler, köyler, bunların kuracakları birlikler, Darülaceze ve benzeri kuruluşlar ve üniversiteler tarafından münhasıran hizmetlerinden kullanılan binalar, Kızılay Genel Merkezi ile şubeleri ve kampları, Kredi ve Yurtlar Kurumuna ait öğrenci yurtları ile umuma açık ibadet yerleri, karşılıklı olmak şartıyla elçilik konsolosluk hizmetlerinde kullanılanlarla elçilerin ikametine mahsus olan binalar, milletlerarası kuruluşlar ve bunların temsilcilikleri tarafından kullanılan binalar ile bunların müştemilatı vergiye tabi değildir.⁶¹

Verginin mükellefi, binaları kullananlardır. Mükellefiyet binanın kullanımı ile başlar konutlara ait çevre temizlik vergisi, su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle metreküp başına Büyükşehirlerde 15 Kuruş, diğer yerlerde 12 Kuruş olarak hesaplanır.⁶²

Su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle hesaplanan çevre temizlik vergisi, su faturasında ayrıca gösterilmek suretiyle tahakkuk etmiş sayılır. Bu suretle tahakkuk eden vergi, su tüketim bedeli ile birlikte belediyelerce tahsil edilir. Su ve kanalizasyon hizmetleri ayrı bir kanunla düzenlenmiş bulunan Büyükşehir belediye sınırları ve mücavir alanlardaki çevre temizlik vergisi ise 20.11.1981 tarihli ve 2560 sayılı kanun hükümlerine göre kurulan su ve kanalizasyon idarelerince tahsil edilir.⁶³

⁶¹ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, mükerrer md:44

⁶² 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, mükerrer md:44

⁶³ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, mükerrer md:44

İş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi, belediyelerce binaların tarifedeki derecelere intibak ettirilmesi üzerine her yılın Ocak ayında yıllık tutarı itibarıyla tahakkuk etmiş sayılır. Tahakkuk eden vergi, bir defaya mahsus olmak üzere, belediyelerin ilan mahallerinde bir ay süreyle topluca ilan edilir. İş yeri ve diğer şekilde kullanılan binalarla ilgili olarak tahakkuk eden bu vergi, her yıl, emlak vergisinin taksit sürelerinde ödenir.⁶⁴

Belediyelerin tüm gelirleri arasında %1.7 oranında bir paya sahip olan Çevre Temizlik Vergisi'nin belediye vergileri arasında ortalama ağırlığı % 15'dir.⁶⁵

Su ve kanalizasyon idareleri büyük şehir dahilindeki her ilçe veya ilk kademe belediyesinin belediye ve mücavir alan sınırları içinde bulunan konutlara ilişkin olarak tahsil ettiği çevre temizlik vergisi ile bu verginin süresinde ödenmemesi nedeniyle tahsil ettiği gecikme zammının yüzde seksenini tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar bir bildirim ile ilgili belediyeye bildirerek aynı süre içinde öder. Tahsil edilen vergi ve gecikme zammının yüzde yirmisini ise münhasıran çöp imha tesislerinin kuruluş ve işletmelerinde kullanılmak üzere Büyükşehir Belediyesinin hesabına tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar aktarır. Büyükşehir belediye sınırları içinde bulunan belediyelerin kendileri tarafından tahsil edilen çevre temizlik vergisinin yüzde yirmisi aynı esaslar çerçevesinde büyük şehir belediyelerine aktarılır.⁶⁶

1.4.2.1.1.4. İlan ve Reklam Vergisi

Belediye sınırları ile mücavir alanları içinde yapılan her türlü ilan ve reklam, İlan ve Reklam Vergisine tabidir.⁶⁷ İlan ve Reklam vergisinin mükellefi, yurtdışından gönderilen ilan ve reklamlar dahil olmak üzere, ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzel kişilerdir. İlan ve reklam işlerini mutat meslek olarak

⁶⁴ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, mükerrer md:44

⁶⁵ ÇINAR, GÜLER, **a.g.e.**, “**Yerel Maliye Sistemi**”, s:101

⁶⁶ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, mükerrer md:44

⁶⁷ 29/05/1981 Kabul tarihli, 17354 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan, **2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu**, İkinci Bölüm, md:12

ifa edenler, başkaları adına yaptıkları ilan ve reklamlara ait vergileri mükellefler adına ilgili belediyeye yatırmaktan sorumludurlar.⁶⁸

Vergiye tabi ilan ve reklamlarda, ilan ve reklam işinin mükellefçe yapılması halinde ilan veya reklam işinin yapılmasından önce mükellef tarafından, ilan ve reklam işinin bu işi mutad meslek olarak ifa edenler tarafından yapılması halinde ilan ve reklam işini yapanlarca ilan veya reklamın yapıldığı ayı takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar verilecek beyanname üzerine, tarh ve tahakkuk ettirilir. İlan ve Reklam Vergisi, beyanname verme süresi içinde ödenir.⁶⁹ Söz konusu vergi tamamen ilçe belediyelerin gelirleri içerisinde yer almaktadır. Bu vergi gelirinden Büyükşehir belediyesine pay verilmemektedir. Ancak 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'nun 7'nci maddesinde belirtilen alanlar ile bu alanlara cephesi bulunan binalar üzerindeki her türlü ilan ve reklamların vergilerini Büyükşehir belediyesi tahsil etmektedir.

1.4.2.1.1.5. Eğlence Vergisi

Belediye Gelirleri Kanunu'nun 17. maddesine göre; Belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde yer alan eğlence işletmelerinin faaliyetleri Eğlence Vergisine tabidir.⁷⁰ Verginin mükellefi, eğlence yerlerini işleten gerçek veya tüzel kişilerdir.⁷¹

İlgili kanununun 19. maddesine göre aşağıda belirtilen eğlence faaliyetlerinden bu vergi alınmamaktadır.⁷²

- a- Ulusal bayramlar veya tarihi özellik taşıyan günler nedeniyle genel ve katma bütçeli idareler ile il özel idareleri, belediyeler, köyler ve bunların kurdukları birlikleri tarafından düzenlenen ve kazanç amacı gütmeyen tören, şenlik, müsabaka ve gösterilerle balo, temsil ve benzeri faaliyetler.

⁶⁸ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md:13

⁶⁹ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md:16

⁷⁰ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md:17

⁷¹ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md:18

⁷² 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md:19

b- Genel ve katma bütçeli idareler, il özel idareleri, belediyeler ve köyler tarafından kültürel, sosyal, turistik ve ekonomik amaçlarla düzenlenen kongre, konferans, fuar, festival, şenlik, sergi ve benzeri faaliyetler ile tertip edilen eğlenceler ve konserler.

c- Eğitim ve öğretim kuruluşları ile okul dernekleri, kamu yararına çalışan dernekler, orduvleri, askeri gazinolar ve askeri dinlenme tesislerinde tertiplenen eğlenceler.

d- Spor-Toto oynanması.

e- Bira, alkollü içki içilmeyen, satılmayan ve ruhsatnamelerde kahvehane, kıraathane, çayhane ve çay ocakları olduğu belirtilen yerler.

Verginin ödenmesi biletle girilen yerlerde bilet bedellerine eklenmek suretiyle hesaplanır ve belediye tarafından özel damga konulması sırasında ödenir. Bilet bedeli ile birlikte alınan vergi takip eden 20 gün içinde ilgili belediyeye ödenir. Biletle girilmesi zorunlu olmayan eğlence yerlerinde ise, her aya ait vergi o ayı takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar ilgili belediyeye yatırılır.⁷³

Bahsi geçen yerlerde toplanan meblağın % 75'i Kültür ve Turizm Bakanlığı Merkez Saymanlık hesabına, % 25'i ilgili belediyeye tahsilini takip eden ayın onbeşinci günü akşamına kadar aktarılır. Maliye Bakanlığı yukarıdaki şartlara bağlı kalmaksızın, biletle girilen yerlere ilişkin eğlence vergisinin hesaplanması ve ödenmesine dair işlemlerin ödeme kaydedici cihaz kullanılarak yapılmasına ait usûl ve esasları belirlemeye yetkilidir.⁷⁴ Yukarıda da sözü edildiği üzere elde edilen vergi gelirinin bir kısmı Kültür ve Turizm Bakanlığı'na aktarılırken bir kısmı ilgili belediye hesabına aktarılmaktadır. İlçe belediyesi elde ettiği bu gelirden Büyükşehir belediyesine ayrıca pay vermemektedir.

⁷³ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md:22

⁷⁴ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md:21

1.4.2.1.1.4. Haberleşme Vergisi

Belediye Gelirleri Kanunu'nun 29. maddesine göre; belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde Posta, Telgraf, Telefon İşletmesi tarafından tahsil edilen telefon, teleks, faksimili ve data ücretleri (tesis, devir ve nakil ücretleri hariç) Haberleşme Vergisine tabidir.⁷⁵

Haberleşme vergisinin mükellefi, telefon, teleks, faksimili ve data ücretlerini tahsil eden Posta Telgraf Telefon İdaresidir. Haberleşme vergisinin nispeti % 1'dir. Ancak genel ve katma bütçeli kurumlarla il özel idare ve belediyelere ve bunların kurdukları birliklere ait teleks faksimili ve data ücretlerinden vergi alınmaz.⁷⁶ Bir ay içinde tahsil edilen telefon, teleks, faksimili ve data ücretlerine isabet eden haberleşme vergisi, ilgili belediyeye tahsilatı takip eden ayın sonuna kadar bir beyanname ile bildirilir ve aynı süre içinde tediye edilir.⁷⁷ Söz konusu vergi tamamen ilçe belediyelerin gelirleri içerisinde yer almaktadır. Bu vergi gelirinden Büyükşehir belediyesine pay verilmemektedir.

1.4.2.1.1.6. Yangın Sigortası Vergisi

Belediye Gelirleri Kanunu'nun 40'ncı maddesine göre; Belediye sınırları ve mücavir alanlar içindeki menkul ve gayrimenkul mallar için yapılan yangın sigortaları dolayısıyla alınan primler; Yangın Sigortası Vergisine tabidir.⁷⁸ Yangın Sigortası Vergisini, sigorta şirketleri ödemekle mükelleftir.⁷⁹ Yangın Sigortası Vergisinin matrahı, yapılan yangın sigorta muameleleri dolayısıyla alınan primlerin tutarıdır.⁸⁰ Yangın Sigortası vergisinin nispeti % 10'dur.⁸¹ Mükellefler bir ay içindeki vergiye tabi muamelelerini ertesi ayın 20'nci günü akşamına kadar bağlı buldukları belediyeye bir beyanname ile bildirmeye ve hesaplanan vergiyi aynı sürede ödemeye

⁷⁵ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md:29

⁷⁶ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md:32

⁷⁷ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md:33

⁷⁸ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md:40

⁷⁹ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md:41

⁸⁰ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md:42

⁸¹ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md:43

mecburdurlar.⁸² Söz konusu vergi tamamen ilçe belediyelerin gelirleri içerisinde yer almaktadır. Bu vergi gelirden Büyükşehir belediyesine pay verilmemektedir.

1.4.2.1.2. Harçlar

Harçlar belediyelerin belli bir işin yapılmasına izin vermeleri nedeniyle aldıkları vergilerdir.⁸³ Belediye harçları içinde İşgal Harcı, İmar İle İlgili Harçlar ve Bina İnşaat Harcı önemli yer tutmaktadır. Bunların toplam harçlar içindeki ağırlıkları yaklaşık %75'e ulaşmaktadır.⁸⁴ Bu nedenden dolayı yapılan çalışmada İşgal Harcı, İmar ile İlgili Harçlar ve Bina İnşaat Harcı ayrı başlıklar altında ele alınırken, geri kalan harç gelirleri Diğer Harç Gelirleri başlığı altında ele alınacaktır. Söz konusu harçlar tamamen ilçe belediyelerin gelirleri içerisinde yer almaktadır. Bu harç gelirlerinden Büyükşehir Belediyesine pay verilmemektedir.

1.4.2.1.2.1. İşgal Harcı

Belediye sınırları içinde bulunan aşağıdaki yerlerden herhangi birinin satış yapmak veya sair maksatlarla ve yetkili mercilerden usulüne uygun izin alınarak geçici olarak işgal edilmesi, İşgal Harcına tabidir.⁸⁵ İşgal Harcının, işgali harca tabi yerleri işgal edenler ödemekle mükelleftir.⁸⁶ İşgal harcı belediyelerin yetkili kılacakları memur veya kişilere makbuz karşılığında ödenir.⁸⁷ Ödenecek işgal harcı miktarı, harca tabi işgal yerine ve amacına göre her bir metrekare, hayvan sayısı veya saat başına 0,5 TL ile 5 TL arasında belirlenmiştir

⁸² 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md:44

⁸³ ÖNER, **a.g.e.**, “Türkiye’de Belediye Yönetimi”, s:201

⁸⁴ ÇINAR, GÜLER, **a.g.e.**, “Yerel Maliye Sistemi”, s:106

⁸⁵ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md: 52

⁸⁶ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md: 53

⁸⁷ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md: 57

Aşağıda sayılan yerlerin izinsiz işgalleri mükellefiyeti kaldırmaz;⁸⁸

- Pazar veya panayır kurulan yerlerin, meydanların ve mezat yerlerinin her türlü mal ve hayvan satıcıları tarafından işgali, yol, meydan, pazar, iskele, köprü gibi umuma ait yerlerden bir kısmının herhangi bir maksat için işgali,
- Motorlu kara taşıtlarının park etmeleri için il trafik komisyonlarının olumlu görüşü alınarak belediyelerce şehir merkezlerinde tesis edilen ve işletilen mahallerin çalışma saatleri içinde, taşıtlar tarafından işgali.

Aşağıda gösterilen kara taşıtlarının işgalleri İşgal Harcından müstesnadır.⁸⁹

- Genel ve Katma Bütçeli idarelerle, il özel idareleri, belediye ve köylerin bunların teşkil ettikleri birliklerin kara taşıtlarının işgalleri,
- İlgili mevzuata uygun olarak kara ticari taşıtlarının beklemelerine tahsis edilen yerlerin bu taşıtlarla işgalleri.

1.4.2.1.2.2. Bina İnşaat Harcı

Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde yapılan her türlü bina inşaatı (ilave ve tadiller dahil), inşaat veya tadilat ruhsatının alınması bina inşaat harcına tabidir.

Konut veya işyerlerinin kullanım tarzlarının değiştirilmesi (konutun işyerine ve harca tabi olmayan işyerinin harca tabi işyerine dönüştürülmesi) halinde de bu değişiklik tadilat sayılarak ek harca tabi tutulur.

Bu hükümlerin yürürlüğe girmesinden önce inşa edilmiş olan binaların yüzölçümlerine ilave veya binada tadilat yapılması halinde harç, binanın toplam yüzölçümüne göre tabi olduğu tarife esas alınarak ve yalnız ilave edilen kısmın yüzölçümü üzerinden hesaplanır.

⁸⁸ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md: 52

⁸⁹ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md: 54

Bu hükümlerin yürürlüğe girdiği tarihten sonra inşa edilmiş olan binalarda, tadil veya ilaveler yapılması halinde harç, binanın önceki yüzölçümü ile ilave kısmın yüzölçümü toplamı üzerinden hesaplanır. Ancak, daha önce aynı konut ve işyeri birimleri için ödenmiş bulunan bina inşaat harcı yeniden hesaplanan harçtan mahsup edilir.⁹⁰

Bina inşaat harcını inşaat, ilave veya tadilat için inşaat ruhsatı alanlar öder. İnşaata ruhsatsız başlanılmasında mükellef, inşaat ruhsatı almak mecburiyetinde olanlardır. Binanın kullanım tarzının değiştirilmesi halinde mükellef binanın sahipleridir.⁹¹

Bina İnşaat Harcının matrahı, her bir konut veya işyeri biriminin ayrı ayrı inşaat sahasının yüzölçümleridir. Konut inşaatlarında inşaat alanının tespitinde sığınak, merdiven sahanlığı, müşterek garaj, depo, kalorifer ve kapıcı dairesi gibi ortak yerlerden gelen paylar ile kömürlükler hariç tutulur, özel garaj ve özel depo gibi müstemilat dahil edilir.⁹²

Bina İnşaat Harcı, inşaat ruhsatının alınmasından önce makbuz karşılığında aşağıdaki tarifeye göre ilgili belediyeye ödenir.⁹³

“1. Konut İnşaatı:	m ² başına (TL)	
	<u>En az</u>	<u>En çok</u>
<u>İnşaat Alanı</u>		
a) 100 m ² ye kadar	0,50	1,5
b) 101-120 m ²	1	3
c) 121-150 m ²	1,5	4,5
d) 151-200 m ²	2	6
e) 200 m ² den yukarı	2,50	7,5

⁹⁰ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, Mükerrer Yedinci Bölüm, Ek md:1

⁹¹ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, Mükerrer Yedinci Bölüm, Ek md:3

⁹² 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, Mükerrer Yedinci Bölüm, Ek md:4

⁹³ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, Mükerrer Yedinci Bölüm, Ek md:6

2. İşyeri İnşaatı:

	m ² başına (TL)	
	<u>En az</u>	<u>En çok</u>
<u>İnşaat Alanı</u>		
a) 25 m ² ye kadar	2	6
b) 26-50 m ²	3	9
c) 51-100 m ²	4	12
d) 100 m ² 'den yukarı	5	15

1.4.2.1.2.3.İmarla İlgili Harçlar

İmar mevzuatı gereğince aşağıdaki belirtilen harçlar belediyece tahsil olunur.⁹⁴

- Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde imar kanunu'na göre ilk kez yapılan veya istek üzerine gerçekleştirilen müteakip parselasyon işlemleri "Parselasyon Harcına",
- Verilecek ifraz ve tevhit kararları "İfraz ve Tevhit Harcına"
- Zemin ve yol kanal açma izni verilmesi, yapım ve yıkım artığı malzeme ile toprak kazısının taşınması için belediyelerce yer gösterilmesi ve bu yerlerin tesviyesi "Zemin Açma İzni ve Toprak Hafriyatı Harcına",
- Yapı kullanma izni verilmesi işlemi "Yapı Kullanma İzni Harcına" tabidir.

Harcın miktarı harca tabi hizmetin türüne göre değişmektedir. Harcın ödeme zamanı ve ödeme şekli belediye meclisince tespit edilmektedir.

1.4.2.1.2.4.Diğer Harç Gelirleri

Diğer harç gelirleri başlığı altında; tatil günleri çalışma ruhsatı harcı, kaynak suları harcı, tellallık harcı, hayvan kesim, muayene ve denetleme harcı, ölçü ve tartı aletleri

⁹⁴ AYKAC, v.d., a.g.e., "Mahalli İdareler", s:182

muayene harcı, kayıt ve suret harcı, işyeri açma izni harcı ve muayene, ruhsat ve rapor harcı, sağlık belgesi harcı yer almaktadır.

Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı

Hafta tatili ve ulusal bayram günlerinde çalışmalarını belediyelerce izne bağlı işlerine ruhsat verilmesi, Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcına tabidir.⁹⁵

Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcının mükellefi kendisine çalışma ruhsatı verilen gerçek veya tüzel kişidir.⁹⁶ Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı, işin mahiyetine göre 20 TL'den az; 800 TL'den çok olmamak üzere belediye meclislerince tespit edilmektedir.⁹⁷

Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcının mükellefiyet dönemi, çalışma izninin kullanılacağı takvim yılıdır. Yıl içinde mükellefiyete girilmesi veya işin terk edilmesi hallerinde mükellefiyet, çalışılan süreye inhisar etmektedir. Mükellefiyete girilen veya mükellefiyetten çıkılan ay kesirleri tam ay sayılmaktadır. Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı, makbuz karşılığında peşin olarak alınır. Harcı ödenmemiş ruhsatlar geçerli değildir.⁹⁸

Kaynak Suları Harcı

Özel kaplara doldurulup satılacak olan kaynak sularının belediyelerce denetlenerek hangi kaynaklara ait olduklarının gösterecek şekilde bu kaplara özel işaret konulması Kaynak Suları Harcına tabidir.⁹⁹

Kaynak Suları Harcını, kaynak sularının özel işaretli kaplara doldurup satanlar ödemekle mükelleftirler.¹⁰⁰

⁹⁵ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md: 58

⁹⁶ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md: 59

⁹⁷ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md: 60

⁹⁸ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md: 61

⁹⁹ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md: 63

Kaynak Suları Harcı, bu suların satışa arzı için kaplara doldurulmasını müteakip, kaplar üzerine özel işaret konulması sırasında bu işi yapan belediyeye makbuz karşılığı peşin olarak ödenmektedir. Başka bir belediye sınırları ve mücavir alanları içinde satışa arz edilen kaynak sularından ikinci bir kez harç alınmamaktadır.¹⁰¹

Tellallık Harcı

Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyelere ait hal, balıkhane, mezat yerlerinde, gerçek veya tüzelkişiler tarafından her ne surette olursa olsun her çeşit menkul ve gayrimenkul mal ve mahsullerin satışı, Tellallık Harcına tabidir.¹⁰²

Tellallık harcını, mal mahsullerini satan gerçek veya tüzel kişiler ödemekle mükelleftirler.¹⁰³ Tellallık harcının matrahı, harcın konusuna giren satışların gayrisafi tutarıdır. Bu tutardan hangi ad ile olursa olsun hiçbir indirim yapılmamaktadır. Telalık harcının nispeti, % 2'dir. 100 TL'yi aşan satışlarda aşan kısım için nispet % 1'dir. Tellallık harcı, belediyelerce görevlendirilecek yetkililer tarafından makbuz mukabili tahsil olunmaktadır.¹⁰⁴

Hayvan Kesim, Muayene ve Denetleme Harcı

Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde, belediyelerce veya yetkili mercilerce verilen izne dayanılarak özel kişi ve kuruluşlarca tesis edilen mezbaha ve kanaralarda kesilen hayvanların kesim öncesi ve sonrası muayenesi veya belediye sınırları ve mücavir alanlar dışında kesilmiş olup da belediye sınırı içinde satışa arz edilecek etlerin sağlık bakımından muayene ve denetlemesi, Hayvan Kesimi Muayene ve Denetleme Harcına tabidir.¹⁰⁵

¹⁰⁰ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md: 64

¹⁰¹ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md: 66

¹⁰² 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md: 67

¹⁰³ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md: 68

¹⁰⁴ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md: 69

¹⁰⁵ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md: 72

Harcı hayvan veya et sahipleri ödemekle yükümlüdür. Harç makbuz karşılığında peşin olarak alınmaktadır.¹⁰⁶

Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcı

Ölçü ve tartı alet ve vasıtaları ile ölçeklerin ilgili kanun ve tüzük hükümlerine göre belediyelerce iki yılda bir damgalanması, Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcına tabidir.¹⁰⁷ Bu harç, ölçü ve tartı alet ve vasıtaları ile ölçeklerin belediyelerce damgalanması karşılığında aşağıdaki tarifeye göre alınmaktadır.¹⁰⁸

	Harcın Tutarı (TL)	
	<u>En az</u>	<u>En çok</u>
a) Tartı ağırlıklarının her birinden	0,5	1,5
b) Uzunluk ölçülerinin her birinden	0,5	1,5
c) Akıcı ve kuru daneli maddelerin hacim ölçeklerinin her birinden	1	3
d) El terazilerinden	2	6
e) Normal masa terazilerinden	3	9
f) Otomatik (ibreli) terazilerden	4	12
g) Elektronik terazilerden	5	15
h) Kantar ve basküllerden	10	30

Bu harç damgalama sırasında makbuz karşılığında ödenir.

¹⁰⁶ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md: 75

¹⁰⁷ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md: 76

¹⁰⁸ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md: 77

Kayıt ve Suret Harcı

Belediyeler ve belediyelere bağılı müesseselerden istenecek her türlü kayıt suretleriyle gayrimenkullerle ilgili harita plan ve krokilerin suretleri, Kayıt ve Suret Harcına tabidir.¹⁰⁹

İşyeri Açma İzni Harcı

Belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir işyerinin açılması İşyeri Açma İzin Harcına tabidir.¹¹⁰

Muayene, Ruhsat ve Rapor Harcı

Mevzuat gereğince alınması zorunlu veya isteğe bağılı görülen ve belediyeler veya onlara bağılı kuruluşlar tarafından düzenlenerek ilgisine verilecek; Muayene ve sağılıkla veya fenni konularla ilgili tahlillere ilişkin olup bu kanunda ayrıca harca tabi tutulmamış olan ruhsatlar, rapor ve belgeler "Muayene, Ruhsat ve Rapor Harcına" tabidir.¹¹¹

Sağılık Belgesi Harcı

Yaptıkları işler ve gördükleri hizmetler dolayısıyla özel mevzuatı gereğince belediyelerden sağılık belgesi almak mecburiyetinde olan kişilere verilecek bu tür belgeler ile bunların belli aralıklarla yenilenmeleri "Sağılık Belgesi Harcına" tabidir.¹¹²

Kayıt suret harcı, işyeri açma izni harcı, muayene ruhsat ve rapor harcı, sağılık belgesi harcı ismini almaktadır. Bu harçlara ait uygulanacak ücret tarifesi aşağıdaki gibidir.¹¹³

¹⁰⁹ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md: 79

¹¹⁰ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md: 81

¹¹¹ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md: 82

¹¹² 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md: 83

¹¹³ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md: 84

	Harcın Tutarı	
	(TL)	
	<u>En az</u>	<u>En çok</u>
1. Kayıt ve suret harçları:		
a) Her sayfa başına	0,25	0,75
b) Harita plan ve krokilerin beher metrekaresinden	4	12
2. İşyeri açma izni harcı:		
(Beher metrekaresine göre)	0,10	1
Ancak bu miktar hiçbir suretle beşbin metrekaresine isabet edecek tutarı aşamaz.		
3. Muayene ruhsat ve rapor harcı	5	15
4. Sağlık belgesi harcı	1	3

1.4.2.1.3. Harcamalara Katılma Payları

Belediyeler, vatandaşlara götürdükleri hizmetler için, sadece o hizmetten yararlanacak olanlardan, harcamaya katılma payı adı altında bir pay almaktadırlar. Katılma payları üç türdür. Bunlar; yol, kanalizasyon ve su tesisleri harcamalara katılma paylarıdır. Ana artelerde yer alan kısımlar için alınan yol kanalizasyon ve su tesislerine katılma payları Büyükşehir belediyelerine ait gelirleri oluştururken, ilçe belediye sınırları içerisinde yer alan çalışmalar için alınan yol kanalizasyon ve su tesislerine katılma payları ilçe belediyelerin gelirlerini teşkil etmektedir.

1.4.2.1.3.1. Yol Harcamalarına Katılma Payı

Belediyelerce veya belediyelere bağlı müesseselerce aşağıdaki şekilde inşa, tamir ve genişletilmeye tabi tutulan yolların iki tarafında bulunan veya başka bir yola çıkışı

olmaması dolayısıyla bu yoldan yararlanan gayrimenkullerin sahiplerinden Yol Harcamalarına Katılma Payı alınmaktadır¹¹⁴;

- Yeni yol açılması,
- Mevcut yolların % 40 nispetinde veya daha fazla genişletilmesi,
- Kaldırımsız ve bakımsız bulunan yolların, kaldırım veya parke kaldırım haline getirilmesi veya asfalt yapılması, kaldırım veya şose halindeki yolların da parke, beton veya asfalta çevrilmesi,
- Mevcut kaldırım veya parkelerin sökülüp yeniden düzenlenmesi.

İki ve daha fazla yol kenarında bulunan gayrimenkuller için asıl cepheyi teşkil eden yoldan düşen pay tam, diğer yollara ait pay ise yarım olarak hesaplanmaktadır.¹¹⁵

1.4.2.1.3.2. Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payı

Belediyelerce ve belediyelere bağlı müesseselerce, kanalizasyon tesisi yapılması halinde ya da mevcut tesislerin yenilenmesi durumunda bunlardan faydalanan gayrimenkullerin sahiplerinden, Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payı alınmaktadır.¹¹⁶

1.4.2.1.3.3. Su Tesisleri Harcama Katılma Payı

Belediyelerce veya belediyelere bağlı müesseselerce beldede su tesisleri yapılması halinde ya da mevcut tesislerin yenilenmesi durumunda dağıtımın yapıldığı saha dahilindeki gayrimenkullerin sahiplerinden, Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payı alınmaktadır.¹¹⁷

¹¹⁴ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md: 86

¹¹⁵ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md: 86

¹¹⁶ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md: 87

¹¹⁷ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md: 88

Harcamalara katılma payları belediyelerce veya bunlara bağlı müesseselerce ilan ve tebliğ edildiği yılı takip eden yıldan itibaren iki yılda ve dört eşit taksitte, peşin ödemelerde tahakkuk¹¹⁸ tarihinden itibaren bir ay içinde tahsil olunmaktadır.¹¹⁹

1.4.2.2. Genel Bütçe ve Devlet Gelirlerinden Ayrılan Paylar

Ülkemizde, gelir ve kurumlar vergileri gibi vergi gelirleri içerisinde en büyük paya sahip vergi grupları merkezi idare tarafından toplanmakta ve bunlardan belediyelere belli ölçülere göre pay verilmektedir.¹²⁰ Toplanan vergilerin bir bölümünün belediyelere aktarılmasında, belediyenin sahip olduğu nüfus, belediyenin bulunduğu beldenin kalkınmışlık derecesi, belediyenin mali durumu ve kaynakları, coğrafi konumları ve turistik durumları göz önünde bulundurularak, Maliye Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Bayındırlık ve İskan Bakanlığının birlikte tespit edebilecekleri esaslar çerçevesinde Başbakanlığın da oluru ile yapılacağı öngörülmüştür.¹²¹ Bu paylar süresi içinde İller Bankasına yatırılmaktadır. İller Bankası kendisine yatırılan payları ertesi ayın 15'nci günü akşamına kadar ilgili belediyeye göndermek zorundadır. Gönderilmesi gereken paylar, İller Bankasınca bu kuruluşlara gecikmeli gönderilirse, gecikmeli gönderilen paylar % 10 fazlasıyla ödenmektedir.¹²²

Bütçeden belediyelere ayrılan payların oranı 2380 sayılı yasa ile genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamı üzerinden belediyelere %9.25, il özel idarelerine %1.70 nispetinde pay verilmesi esası kabul edilmiştir.¹²³

1.4.2.3. Genel ve Özel Bütçeli İdarelerden Yapılacak Devlet Yardımları

Belediyelere genel ve özel amaçlı yardımlar yapılabilmektedir. Genel yardımlarda, sözkonusu yardımların; nereye, nasıl ve ne şekilde harcanacağı konusunda bir şart ve sınırlama yoktur. Amaç belediyenin mali yapılarını güçlendirmektir. Özel amaçlı yardımlar ise, belirli şart ve kıstaslara bağlı olarak belirli bir hizmetin yerine

¹¹⁸ Harcama payları katılma paylarının tahakkuku, hizmetin tamamlanarak halkın istifadesine sunulmuş olmasından sonra yapılır.

¹¹⁹ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, **a.g.k.**, md: 93

¹²⁰ Halil NADAROĞLU, “Mahalli İdareler”, Beta Yayınları, İstanbul 1994 (5. baskı), s:88

¹²¹ BÜLBÜL, **a.g.e.**, “Yerel Yönetimler Maliyesi”, s:198

¹²² http://www.yerelnet.org.tr/mali_yapi/rapor_01.pdf, 16/03/2007 (Çevrimiçi)

¹²³ BÜLBÜL, **a.g.e.**, “Yerel Yönetimler Maliyesi”, s:198

getirilmesi amacıyla ve sadece o iş için verildiği yardımlardır. Bir başka uygulama ise, belediyelerin devlet hazinesine, devlet bankalarına veya belediye bankalarına olan borçlarının silinmesi veya vadeye bağlanmasıdır.¹²⁴

Devletin belediyelere yardım yapma gerekçeleri şunlardır:¹²⁵

- Belediyelerin kamu yararını ilgilendiren giderlerine katkıda bulunmak,
- Belediyeler arasında mali kaynak açısından bulunan farkı gidermek,
- Belediyelerce yerine getirilmesi düşünülen ve merkezi hükümetçe uygun görülen bazı hizmet ve yatırımları gerçekleştirmek ve
- Belediyelerin gelir dağılımındaki yetersizliği veya bu kaynaklarda devletçe alınan kararlar nedeniyle meydana gelen azalmaları önlemek.

Bu yardımlar Maliye Bakanlığı'nın bütçesine konan ödeneklerle yapılmakta ya da İçişleri Bakanlığı bütçesine belediye yardım ödeneği koymak suretiyle olmaktadır.

Belediyelere değişik bakanlıklardan da yardımlar yapılmaktadır. İçişleri Bakanlığı'nca belediyelere yapılacak yardım ödeneğinden, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nca, Akaryakıt Tüketim vergisinden ayrılan paydan ve aynı bakanlığın bütçesinde konan ödenekten, Turizm Bakanlığı'nca, Turistik Yörel Belediyelerine ve 2989 sayılı Toplu Konut Yasası ile uygulama yönetmeliğince fondan aktarılan pay ile bütçeye konulan ödenekten, Kültür Bakanlığı'nca kültür varlıklarının onarımına katkı fonundan ve yerel, ulusal ve uluslar arası etkinliklere yönelik yardımlar, Spordan Sorumlu Devlet Bakanlığı'nca; 3418 sayılı kanun gereğince kullanılan paydan, Çevre Bakanlığı, Toplu Konut İdaresi ve DPT tarafından Acil destek programından belediyelere yardımlar yapılmaktadır.¹²⁶

Belediyelere çeşitli bakanlık bütçelerine konulan ödeneklerden yapılan yardımlar aşağıda belirtilmiştir.¹²⁷

¹²⁴ Muhammed AKDİŞ, “Belediyelerin Finansmanı Konusunda Çağdaş Yaklaşımlar ve Azerbaycan”, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Nisan 1998 Ankara, Cilt:7, Sayı:2, s:80

¹²⁵ ÖNER, a.g.e., “Türkiye’de Belediye Yönetimi”, s:200

¹²⁶ http://www.yerelnet.org.tr/mali_yapi/rapor_01.pdf, 16/03/2007 (Çevrimiçi)

¹²⁷ <http://www.mahalliidareler.gov.tr>

- Belediye fonu
- Mahalli idareler fonu
- Akaryakıt tüketim fonu
- Çevre kirliliğini önleme fonu
- Geliştirme ve destekleme fonu
- Belediyeler imar uygulamaları yardım fonu
- Gecekondu fonu
- İmar affı fonu
- Kültür bakanlığı fonu
- Turistik yöreler belediyelerine yardım fonu
- Muhtaç asker ailelerine yardım fonu
- Trafik hizmetleri geliştirme fonu
- DPT bünyesinde kalkınmada öncelikli yöre belediyelerine yapılan yardımlar.

Belediyelerin yukarıda açıklanan gelirlerine ek olarak; müze giriş ücretlerinden ve madenlerden verilen paylar, hizmet gereği aldığı ücretler, belediye teşebbüslerinin gelirleri, sahip oldukları menkul ve gayri menkullerin kiralanması ve satılmasından elde edilen gelirler, para cezaları, finansmanına kaynak sağlamak için hemşehrilerden toplanan yardımlar, özel işletmelere ücret karşılığı yapılan işlerden sağlanan gelirler belediye gelirleri arasında gösterilebilir.¹²⁸

1.4.3. Belediyelerde Borçlanma

Belediyeler için son dönemlerde önemli bir nakit kaynağı da borçlanmadır. Özellikle belediye gelir sistemine 1980'li yıllarda giren ve önemi hızla büyüyen borçlanma unsurunun devlet yardımları – öz gelir oranlamalarında ihmal edilmemesi gereken bir kaynak haline geldiği görülmektedir.¹²⁹

Belediyelerin merkezden transferler ile yerel gelirlerinden farklı özellik taşıyan kaynak türü borçlanma gelirleridir. Diğer gelirler sürekli ve görece düzenli iken borçlanma kaynakları geçicidir. Bu nedenle geleneksel belediye maliyesinde borçlar

¹²⁸ ÖNER, a.g.e., “Türkiye’de Belediye Yönetimi”,s:207

¹²⁹ BÜLBÜL, a.g.e., “Yerel Yönetimler Maliyesi”, s:202

olağanüstü kaynak olarak sınıflanmıştır. Bunun yanında borçlanma yoluyla edinilen kaynak, merkezden yapılan transferler veya yerel gelirlere geri ödeme özelliği nedeniyle de ayrılmaktadır. Bu özelliği nedeniyle aslında borçlanma sonucu sağlanan kaynak aynı zamanda bir harcama türüdür. Geri ödeme için gerekli kaynaklar genel olarak vergilendirmeyle toplandığı için borç yoluyla sağlanan kaynak bir tür geciktirilmiş vergi geliri olarak nitelenmektedir. Borçları diğer gelirlere farklı kılan bir başka özellik bu kaynağın cari harcamalar değil yatırım harcamaları için ve her zaman belirli bir projeye bağlı olarak ortaya çıkmasıdır.¹³⁰

Borçlanma faktörünün yok sayılarak yapılacak devlet yardımlarının belediyelerin esas gelirlerine oranlamaları, Türkiye’de belediyelerin mali bakımdan merkezi idareye aşırı bağlı oldukları sonucuna varılmasına yol açmaktadır.¹³¹ Sonuç itibari ile belediyelerin finansmanının büyük oranda merkezi idare tarafından sağlandığı gözlenmektedir. Bu durum mahalli idarelerin idari ve mali özerkliğine engel teşkil etmektedir.¹³²

1.4.4. Belediyelerin Harcamaları

Belediyelerin harcamaları; belediyelerin üstlendikleri hizmetleri yerine getirmek için yaptığı harcamalar ile görev yapan personele ödenen ücretlerden oluşmaktadır.¹³³ Belediye giderleri 5393 sayılı Belediye kanununda tek madde içinde sayılmakla birlikte içerik olarak başlıca üç kısımdan oluşmaktadır.¹³⁴

- Cari giderler,
- Yatırım giderleri ile şirket ve işletme tesisi için sermaye teşkili,
- Sermaye teşkili ve transfer giderleri.

Cari giderlerden genellikle personel giderleri ile mal ve malzeme alım giderleri anlaşılmaktadır. Yatırım ise etüt ve proje giderleri, büyük onarım giderleri, makine teçhizat alımı şeklinde gerçekleşmektedir. Sermaye teşkili ve transfer giderleri ise

¹³⁰ ÖNER, a.g.e., “Türkiye’de Belediye Yönetimi”, s:225

¹³¹ BÜLBÜL a.g.e., “Yerel Yönetimler Maliyesi”,s:202

¹³² AYKAÇ, v.d., a.g.e., “Mahalli İdareler”, s:187

¹³³ ULUSOY, AKDEMİR, a.g.e., “Mahalli İdareler”, s:168

¹³⁴ ÖNER, a.g.e., “Türkiye’de Belediye Yönetimi”, s:208

kamulaştırma ve bina satın alımları, kurumlara katılım payları ve sermaye teşkilleri, mali ve sosyal transferler ve borç ödemelerini kapsamaktadır.¹³⁵

Belediyelerin giderleri 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 60. maddesinde aşağıdaki şekilde belirtilmiştir.¹³⁶ Genel olarak bakıldığında 5393 sayılı Belediye Kanununda gelirler kısa başlıklar altında sayılmışken, giderler ayrıntılı olarak 19 başlık altında toplanmıştır. Belirtilen giderler; yatırım ve gider ayırımına tabi tutularak sıralanacak olursa;

Yatırım niteliğindeki harcamalar;

- Belediye binaları, tesisleri ile araç ve malzemelerinin temini ve yapımı,
- Her türlü alt yapı, yapım harcamaları,
- Mezarlıkların tesisi için yapılan harcamalar,

Gider niteliğindeki harcamalar;

- Mezarlıkların korunması ve bakımına ilişkin giderler,
- Vergi, resim, harç, katılma payı, hizmet karşılığı alınacak ücretler ve diğer gelirlerin takip ve tahsili için yapılacak giderler,
- Belediye zabıta ve itfaiye hizmetleri ile diğer görev ve hizmetlerin yürütülmesi için yapılacak giderler,
- Belediyenin kuruluşuna katıldığı şirket, kuruluş ve katıldığı birliklerle ilgili ortaklık payı ve üyelik aidatı giderleri,
- Belediyenin personeline ve seçilmiş organlarının üyelerine ödenen maaş, ücret, ödenek, huzur hakkı, yolluklar, hizmete ilişkin eğitim harcamaları ile diğer giderler,
- Her türlü alt yapı onarım ve bakım giderleri,
- Belediye binaları, tesisleri ile araç ve malzemelerinin bakımı ve onarımı için yapılan giderler,
- Faiz, borçlanmaya ilişkin diğer ödemeler ile sigorta giderleri,

¹³⁵ ÖNER, a.g.e., "Türkiye'de Belediye Yönetimi", s:208

¹³⁶ 5393 Sayılı Belediye Kanunu, a.g.k., md:60

- Dar gelirli, yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile özörlölere yapılacak sosyal hizmet ve yardımlar,
- Dava takip ve icra giderleri,
- Temsil, tören, ağırlama ve tanıtım giderleri,
- Avukatlık, danışmanlık ve denetim hizmetleri karşılığı yapılacak ödemeler,
- Yurt içi ve yurt dışı kamu ve özel kesim ile sivil toplum örgütleriyle birlikte yapılan ortak hizmetler ve proje giderleri,
- Sosyo-kültürel, sanatsal ve bilimsel etkinlikler için yapılan giderler,
- Belediye hizmetleriyle ilgili olarak yapılan kamuoyu yoklaması ve araştırması giderleri,
- Kanunla verilen görevler ve hizmetlerin yürütölmesi için yapılan diğler giderler,
- Şartlı bağışlarla ilgili yapılacak harcamalar,
- İmar düzenleme giderleri,
- Her türlü proje giderleridir.

Büyükşehir belediyesine ait giderler ise 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 24. maddesinde belirtilmiştir. Bu kanuna göre Büyükşehir belediyesinin giderleri şunlardır:¹³⁷

Yatırım niteliğindeki harcamalar;

- Her türlü alt yapı, yapım harcamaları,
- Mezarlıkların tesisine ilişkin harcamalar,

Gider niteliğindeki harcamalar;

- Belediye hizmet binaları ve belediyenin seçilmiş organlarının üyelerine ödenen maaş, ücret, ödenek, huzur hakkı, yolluklar, hizmete ilişkin eğitim ile diğler giderler,

¹³⁷ 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, **a.g.k.**, md:24

- Belediye personeline ve belediyenin seçilmiş organlarının üyelerine ödenen maaş, ücret, ödenek, huzur hakkı, yolluklar, hizmete ilişkin eğitim ile diğer giderler,
- İlçe, ilk kademe belediyeleri ile bağlı kuruluşlara yapacakları yardımlar ve ortak proje giderleri,
- Her türlü alt yapı, onarım ve bakım giderleri,
- Belediye zabıta ve itfaiye hizmetleri ile diğer görev ve hizmetlerin yürütülmesi için yapılacak giderler,
- Vergi, resim, harç, katılma payı, hizmet karşılığı alınacak ücretler ve diğer gelirlerin takip ve tahsili için yapılacak giderler,
- Belediyenin kuruluşuna katıldığı şirket, kuruluş ve birliklerle ilgili ortaklık payı ile üyelik aidatı giderleri,
- Mezarlıkların korunması ve bakımına ilişkin giderler,
- Faiz, borçlanmaya ilişkin diğer ödemeler ve sigorta giderleri,
- Dar gelirliler, yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile özürülülere yapılacak sosyal hizmet ve yardımlar,
- Dava takip ve icra giderleri,
- Temsil, tören, ağırlama ve tanıtım giderleri,
- Avukatlık, danışmanlık ve denetim ödemeleri,
- Kamu yararı görülen konularda yurt içi ve yurt dışı kamu sektörü, özel sektör ve sivil toplum örgütleriyle birlikte yapılan ortak hizmetler ve diğer proje giderleri,
- Spor, sosyal, kültürel ve bilimsel etkinlikler için yapılan giderler,
- Büyükşehir belediye hizmetleriyle ilgili olarak yapılan kamuoyu yoklaması ve araştırması giderleri ile
- Kanunla verilen görevler ve hizmetlerin yürütülmesi için yapılan diğer giderlerden oluşmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM: BELEDİYELERDE MUHASEBE SİSTEM VE ORGANİZASYONU

2.1. Belediyelerde Muhasebe Sistem ve Organizasyonu

Muhasebenin sözlük anlamı “hesaplaşma, karşılıklı olarak hesap görme”dir. Literatürde yer alan ve genel kabul görmüş muhasebe tanımı ise; bir örgütün varlıklarında ve kaynaklarında değişme yaratan mali nitelikteki olayları kaydetme, sınıflandırma, özetleme, analiz etme ve yorumlama bilim ve sanatıdır.

Devlet muhasebesi ise; devletin mali nitelikli ve para ile ifade edilebilen işlemlerinin kaydedilmesi, kaydedilen bilgilerin topluca gösterilmesi ve yorumlanmasına ilişkin faaliyetlerin tümüdür. Devlet muhasebesinin amacı; mali yönetim ve kontrol aracı olarak milli ekonominin planlanması ve yönetimi için kamu kesimine ait gerekli ekonomik bilgileri sağlamak üzere; bir mali yıla ait bütçeleştirilmiş gelir ve giderlerin yıl içi ve yıl sonundaki gerçekleştirmeleri ile genel devletin ve yönetsel birimlerin varlık ve kaynaklarını izlemek ve belirli dönemler itibariyle yönetsel birimlerin bütçe uygulama sonuçları ile faaliyet sonuçlarını ilgililere, bilgi ihtiyaçlarına uygun şekilde rapor etmektir¹ Devlet muhasebesinin mali yönetim aracı olma yönündeki bir diğer amacı ise, devletin gerçekleştirdiği hizmetlerin maliyetlerini ortaya koyarak, verimlilik analizine temel oluşturmaktır.² Bu kapsamda devlet muhasebesinin diğer temel bir amacı da kamu idarelerinin performans kriterlerini gerçekleştirip gerçekleştiremediklerini denetlemekle görevli denetim birimlerine yeterli veri üretmektir.³

¹ Erkan KARAASLAN, “Tahakkuk Esaslı Muhasebe ve Devlet Hesaplarında Şeffaflık”, Mali Kılavuz Dergisi, Ocak 2002, no: 15, s:17

² Erkan KARAASLAN, “Devlet Muhasebesi Olgusu ve Ülkemizde Muhasebe Standartları”, Türmob Yayınları, Kasım 2005 sayı:1, s:1

³ Baki KERİMOĞLU, v.d., “Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebesi”, Güncel Mevzuatı Araştırma Eğitim Derneği, Ocak 2006, s:5-6

Kamu kesiminin ihtiyaç duyacağı tüm mali verilerin günü gününe, doğru, güvenilir bir şekilde kaydedilip saklanması; bunların işlenerek analiz edilmesi ve böylece üretilen yönetim bilgileri ile mali bilgilerin karar verme durumundaki yöneticilerin kullanımına zamanlı olarak sunulması sağlıklı bir kamu mali yönetimi için önem taşımaktadır.⁴ İyi planlanmış bir muhasebe bilgi sistemi, karar verme süreçlerinde yöneticilere doğru, güvenilir, zamanında ve yeterli bilgi sağlar, gerekli raporları üretir. Böylece yöneticilerin etkili, zamanında ve doğru kararlar almalarına yardımcı olurken, onların hesap verme yükümlülüklerini yerine getirmelerinde de önemli bir rol oynar.⁵

Devlet muhasebesi eskiden devletin faaliyet sınırlarının dar olması nedeniyle bu dar alanda sadece bütçede yer alan gelir ve giderlerini izleme ve sonuçlarını belirtme gereğini ifade etmekteydi.⁶

Giderek devletin ekonomik etkileri artmış ve hükümetlerce alınan ekonomik kararlar ulusal anlamda ekonomiyi yönlendirmeye başlamıştır. Bu gelişmeler üzerine hükümetlerin aldıkları mali kararların ve yaptıkları mali işlemlerin kaydı ve raporlanması, başka bir ifadeyle devlet muhasebesi ve mali raporlama, bilgi kullanıcıları tarafından ilgi görmeye başlamıştır. Devlet Muhasebesi ile ilgili yapılan düzenlemelerin amacı; genel yönetim kapsamına dahil olan merkezi yönetim, yerel yönetimler ve sosyal güvenlik kurumlarında ortak muhasebe ve raporlama standartları ile karşılaştırma yapmaya ve konsolide edilmeye elverişli çerçeve bir hesap planının oluşturulmasıdır.⁷

⁴ Erkan KARAASLAN, “**Son Düzenlemeler Çerçevesinde Kişilerden Alacaklar Hesabına İlişkin İşlemler**”, Mali Klavuz Dergisi, Ocak 2004 No:23 , s:126

⁵ Maliye Bakanlığı Avrupa Birliği Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı, “**Uluslar arası Mali Standartlar**”, Ankara Üniversitesi Basımevi, 2002 Ankara, s:127

⁶ Giray ADİL, “**Milli Muhasebe ve Devlet Muhasebesi**”, Ankara 1997, s:136

⁷ Erkan KARAASLAN, “**Kamu Muhasebe Reformu ve Yerel Yönetimler**”, Yerel Yönetim ve Denetim Dergisi, Nisan 2003, s:1

Türkiye’de kamusal alanda yapılan mali düzenlemeler sonucu Kamu Mali Yönetimi ve Kontrolü Yasası⁸ yayımlanmıştır. Bu yasa hükümleri gereği devlet muhasebe sisteminde, nakit esaslı muhasebe uygulamasından tahakkuk esaslı muhasebe uygulamasına geçilmiş ve genel idare birimlerini de kapsayan bu düzenleme ile kamusal alanda muhasebe birliği sağlanmaya çalışılmıştır. Bu bölümde bu gelişmelerle birlikte özel olarak 10.03.2006 tarihinde T.C. Resmi Gazete’de yayımlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin düzenlediği belediyelerde tahakkuk esaslı muhasebe düzeni, nakit esaslı muhasebe düzeni ile karşılaştırılarak incelenmiştir.

2.2. Devlet Muhasebesinin Türkiye’deki Gelişimi

Genel ve Katma bütçeli idareler için tutulan muhasebeye ilişkin işlemleri ilk kez 1882 yılında mal sandıkları için çıkarılan “Tensiki Kayıt Talimatnamesi” ile yazılı bir biçimde kurala bağlanmıştır. Söz konusu Talimatnameye göre kasa defteri, genel tahsilat defteri, genel ödemeler defteri, müfredat ve icmal defteri tutulmaktaydı. Bu muhasebe sistemi “Kasa Muhasebesi” şeklinde adlandırılmaktadır.⁹

İkinci Meşrutiyeti takiben “Muhasebe-i Umumiye Kanunu” ile “Mal Sandıklarında Tutulacak Kuyudu Hesabiyeye Dair Talimatname” çıkarılmıştır. Aynı yıllarda Muhasebat Genel Müdürlüğü de kurulmuştur. Adı geçen talimatnameye göre, hesaplar ikili kayıt usulüne göre tutulmaktadır.¹⁰

1925 yılında muhasebe sisteminde değişiklik yapılarak, 1928 yılında “Hazine Usulü Hesabiyesine Dair Talimatname” yürürlüğe girmiştir. Yeni talimatname ile hesaplar daha basitleştirilmiş, “Tasnif Yevmiyesi¹¹” sistemi kurulmuştur.¹²

⁸ 08/06/2005 Tarihli Resmi Gazetede 2005/25839 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yayımlanmıştır.

⁹ Mustafa DIŞLI, Eyüp KIZILKAYA, “Çözümlü Devlet Muhasebesi”, Maliye Dergisi, Ağustos 2002, No:140, s:58

¹⁰ Erkan KARAASLAN, “Kamu Muhasebesinde Nakit Esasından Tahakkuk Esasına”, Mali Yönetim ve Denetim Dergisi, Ekim 2004, s:3

¹¹ Defteri Kebirli Yevmiye Sistemi

¹² Erkan KARAASLAN, “Ülkemizde Devlet Muhasebesinin Serüveni”, Sayıştay Dergisi, Temmuz 2004, s:7

1948 yılından itibaren Devlet Muhasebesi Genel Yönetmeliği ile Devlet Muhasebesi Muamelat Yönetmelikleri yürürlüğe konulmuştur. Söz konusu yönetmeliklerde 1953, 1974, 1975, 1977, 1981, 1987 ve 1989 yıllarında değişiklikler ve ilaveler yapılmış, hesap sayısı artırılmış, taahhüt ve tahakkuk hesaplarına yer verilmiş ve nazım hesapların sayısı da artırılmıştır. Devlet muhasebesi yönetmelikleri 14.01.1990 tarih ve 20402 mükerrer sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak “Devlet Muhasebesi Yönetmeliği” adı altında birleştirilmiştir.¹³

Devlet muhasebesi alanındaki reform çalışmaları 1995 yılında genel ve katma bütçeli idarelerde tahakkuk esasına geçilmesini amaçlayan Kamu Mali Yönetim Projesi çalışmaları ile başlamış ve döner sermayeler için Döner Sermayeli İşletmeler Muhasebe Yönetmeliğinin hazırlanması ve yayımlanması ile sürdürülmüştür.¹⁴

2001 yılında genel yönetime dahil kamu idarelerinde ortak standartları bulunan tahakkuk esaslı bir muhasebe sisteminin oluşturulması amacıyla Muhasebat Genel Müdürlüğü bünyesinde bir çalışma grubu oluşturulmuş ve 2002 yılı başında bütçe sınıflandırmasıyla birlikte tahakkuk esaslı devlet muhasebesinin test edilmesine karar verilerek pilot uygulama başlamıştır.¹⁵

Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebesine geçilebilmesi için, genel yönetim kapsamına dahil birimler için muhasebe ve raporlama standartlarını ve çerçeve hesap planını kapsayan “Devlet Muhasebesi Genel Yönetmeliği” 19.11.2003 tarihinde 2003/6334 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile; “Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği” ise 08.06.2005 tarihinde 2005/25839 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yayımlanmıştır.¹⁶ Bu yönetmelikle birlikte 2006 yılından itibaren genel yönetim kapsamındaki tüm birimlerde Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebesi uygulaması başlatılmıştır.

¹³ Baki KERİMOĞLU, “Devlet Muhasebesinde Reform Çalışmaları”, Mali Kılavuz Dergisi, Temmuz 2002 No:17, s:97

¹⁴ KARAASLAN, a.g.e., “Ülkemizde Devlet Muhasebesinin Serüveni”, s:8

¹⁵ Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü, “Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebesi Pilot Uygulama Sonuçları”, Mayıs 2002 s:7

¹⁶ KERİMOĞLU, v.d., a.g.e., “Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebesi”, s:5-6

2.3. Muhasebe Sistemleri

Muhasebe sistemleri uzun yıllar, bütçelerle verilen ödenekleri, bunlardan yapılan harcamaları, harcamaların finansmanı için toplanan gelirleri ve ihtiyaç duyulan diğer bazı bilgileri kapsayan, esas olarak da gelirlerin tahsil edildiğinde, harcamaların ödendiğinde kaydı anlamına gelen, nakit esasına dayanmıştır. Dolayısıyla nakit esasına dayalı muhasebe sistemi esas olarak modern anlamda Devlet Muhasebesinin başlangıç noktasıdır. Devlet muhasebesinin diğer ucunda, maddi duran varlıklar dahil, dönem içinde gerçekleşen ve ileride gerçekleşecek her türlü mali işlemin kaydedilmesi anlamına gelen tahakkuk esaslı muhasebe sistemleri bulunmaktadır.¹⁷

2.3.1. Nakit Esaslı Muhasebe

Nakit esasına dayalı devlet muhasebesinde nakit akımlarından doğan işlemler kaydedilmektedir. Bu sistemde mali işlem ve olaylar nakit alındığında veya ödendiğinde muhasebeleştirilmektedir. Nakit esaslı muhasebe, işlemlerden sağlanan hizmet ve faydaların ne zaman ortaya çıktığı ile ilgilenmemektedir. Bu sistemde mali raporlar, asıl olarak bütçe gelir ve giderlerini; nakit giriş ve çıkışlarını; nakit varlıkları göstermektedir.¹⁸

Sonuç olarak nakit esaslı muhasebe, devletin mal varlığını, tahakkuk eden gelir ve giderlerini, aktiflere yapılan yatırımlarını, devletin yükümlülük ve borçlarını, uzun vadeli varlıkların değerlemesini, girilen taahhütlerini, yarı mali nitelikli işlemlerini, ertelenen ödemelerini, hazine garantilerini ve vergi harcamaları¹⁹ nı kapsamamakta ve kaydetmemektedir.²⁰

¹⁷ Erkan KARAASLAN, “Kamu Mali Yönetimi ve Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebesi”, Maliye Dergisi, Ağustos 2002, s: 58-75

¹⁸ KARAASLAN, a.g.e., “Kamu Muhasebe Reformu ve Yerel Yönetimler”, s: 3

¹⁹ *Vergi Harcaması*: Vergiye tabi olması gerekirken devletin çeşitli ekonomik ve sosyal nedenlerle vergi istisnaları ve benzeri uygulamalar yoluyla vazgeçtiği vergi gelirlerini ifade etmektedir.

²⁰ KARAASLAN, a.g.e., “Tahakkuk Esaslı Muhasebe ve Devlet Hesaplarında Şeffaflık”, s:15

2.3.2. Tahakkuk Esaslı Muhasebe

Tahakkuk esasında işlemler ve olaylar, nakit akımlarının ne zaman olduğuna bakılmaksızın, ortaya çıktıklarında kaydedilir. Gelirler hesabı, nakit olarak tahsil edilip edilmediklerine bakılmaksızın, mali yıl boyunca tahakkuk eden ve genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine göre gelir olarak kaydedilmesi gereken gelir işlemlerini, giderler hesabı da, yine nakit olarak ödenip ödenmediklerine bakılmaksızın, mali yıl boyunca tahakkuk eden giderlerin toplamını gösterir. Anlaşılacağı gibi tahakkuk eden gelir ve giderler, doğdukları mali yılın hesaplarına ve raporlarına dahil edilirler. Böyle bir yaklaşım, ekonomik olaylara ilişkin işlemleri ait oldukları mali yılda kaydeder ve raporlar, ilgili faaliyet dönemlerine ilişkin mali işlemleri tam olarak yansıtırlar.²¹

Tahakkuk esasına dayalı muhasebe sistemine göre üretilen mali raporlar, gelirleri, giderleri (amortismanlar dahil), varlıkları, yükümlülükleri ve diğer ekonomik akımları içerir. Gelecekte örgüte fayda sağlaması beklenen kaynakları kullanma hakları elde edildiğiden, bunları varlık olarak kayıt altına almakta; aynı şekilde kurumun üçüncü kişilere karşı gelecekte yerine getirmesi gereken yükümlülükler ortaya çıktığında borç ve yükümlülük olarak kayıt altına alınmaktadır. Dolayısıyla varlıklar ve borçlar arasındaki fark öz kaynak olarak kayıt altına alınır ve raporlanır.²²

Ayrıca tahakkuk esasına dayalı muhasebe, amortisman giderleri dahil maliyetlerin tamamını hesaplar ve raporlar. Bu yönü ile kamu kaynaklarının etkin, verimli ve ekonomik kullanıp kullanılmadığının ölçümünde kullanılabilir.²³

Tahakkuk esasına dayalı sistemde mali raporlar stoklara ve stok hareketlerine ilişkin işlemlerin hepsini kapsar ve finansal durumda ortaya çıkan bütün değişimleri

²¹ Erkan KARAASLAN, “**Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebesinde Yansıtma Hesapları ve Dönem Sonu İşlemleri**”, Mali Kılavuz Dergisi, Temmuz 2002, No:17 s:107

²² AINSWORTH Penne- D DENIES – R.D. PLUMLEE – C.X. LARSON, **Introduction to Accounting; An Integrated Approach**, A.B.D., 1997 s: 25

²³ KARAASLAN, a.g.e., “**Ülkemizde Devlet Muhasebesi Serüveni**”, s:43

gösterir. Bu sisteme göre üretilecek mali raporlar bilanço, faaliyet raporu ve nakit akım tablosudur. Nakit esasından farklı olarak üretilen bu mali tablolardan elde edilecek göstergeler, hükümetin ekonomik ve mali politikalarının etkilerini ve sonuçlarını raporlayarak devlet hesaplarında saydamlığın temelini oluşturmaktadır.²⁴

2.4. Nakit Esaslı Muhasebeden Tahakkuk Esaslı Muhasebeye Geçiş

Ülkemizde tahakkuk esaslı devlet muhasebesi 2004 yılı başında genel ve katma bütçeli idarelerde, 2005 yılından itibaren ise kapsama dahil tüm kamu idarelerinde uygulanmaya başlanmış; 2006 yılından itibaren ise genel yönetim kapsamındaki tüm birimlerde Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebesi uygulaması başlatılmıştır. Çünkü nakit esasına dayalı bir muhasebe sistemi, ilgililere karar almada veya ileriye yönelik tahmin yapmada yeterli veri sağlayamamaktadır.

Ülkemizde, nakit esaslı devlet muhasebesi uygulamasına ilişkin olarak, belirlenen sorunlar aşağıdaki gibi özetlenebilir.²⁵

- Genel devlet birimlerini kapsayan ortak muhasebe ve raporlama standartları ile sonuçları birleştirmeye uygun bir muhasebe planı yoktur. Bunun sonucu olarak devlet muhasebesinin kapsamı dar kalmış ve kamu kurumlarında muhasebe birliği sağlanamamıştır.
- Bütçe odaklıdır. Özellikle genel ve katma bütçeli idareler, belediyeler, il özel idareleri ve fonlarda, bütçe uygulamasına odaklanmıştır.
- Nakit esaslı devlet muhasebesi süreklilik göstermemektedir. Faaliyet ve bütçe uygulamaları ait oldukları dönemde kalmaktadır. Mali işlemlerden etkileri ileri dönemlerde ortaya çıkacak olanlar kayıt altına alındıkları yılda kalmakta ileriye taşınmamaktadır.
- Hesaplar yeterli detayda değildir ve sınıflandırılmamıştır.
- Nakit esaslı muhasebe sistemi mali raporlamaya ve sonuç üretmeye uygun değildir. Kurumsal mali tablolar üretilmemektedir.

²⁴ KERİMOĞLU, v.d., a.g.e., “Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebesi”, s:5-6

²⁵ KERİMOĞLU, a.g.e., “Devlet Muhasebesinde Reform Çalışmaları”, s:97

- Devletin mal varlığı muhasebe içine alınamamakta ve raporlanamamaktadır.

Sayılan tüm bu eksiklikleri giderebilmek amacıyla ülkemizde 08.06.2005 tarihinde 2005/25839 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yayımlanan “**Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği**” ile uluslararası standartlara uygun ve konsolide edilmeye elverişli bir muhasebe sistemi olan tahakkuk esaslı devlet muhasebesi uygulamasına geçilmiştir. Tahakkuk esaslı muhasebe sistemi ile amaçlanan, nakit esasının uygulanmasındaki eksiklikleri ortadan kaldıran bir kamu muhasebe sistemi oluşturmaktır.²⁶

2.5. Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebesi İle Getirilen Yenilikler

Ülkemizde 2004 yılı başından itibaren, genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine uygun ve tahakkuk esasına göre oluşturulmuş, sağlıklı işleyen bir muhasebe sistemi kurulmuştur. Bu sistem ile getirilen yenilikler, kapsamın genişletilmesi, tahakkuk esasının getirilmesi ve tüm devlet faaliyetlerinin kayıt alınması başlıkları çerçevesinde incelenmiştir.

2.5.1. Devlet Muhasebesi Kapsamının Genişletilmesi

Muhasebenin taşınması gereken özellikler, uygulanacak standartlar ve kullanılacak ana hesaplar ile sistemden üretilecek tabloların çeşitlerinin belirlendiği Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin kapsamını genel devlet tanımına giren bütün yönetsel birimler oluşturmaktadır. Genel devlet tanımı; merkezi devleti²⁷, *yerel yönetimler*²⁸ ve sosyal güvenlik kurumlarını kapsamaktadır.²⁹ Yönetmelikten de anlaşılacağı üzere; genel ve katma bütçeli idareleri kapsayan devlet muhasebesi sisteminden,

²⁶ Eyüp KIZILKAYA, “**Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebesinde Maddi Duran Varlık Hesapları**”, Mali Klavuz Dergisi, Maliye Muhasebat Kontrolörleri Derneği Yayınları, Temmuz-Eylül 2002, s: 105

²⁷ **Merkezi Devlet:** Genel ve katma bütçeli idareler, bunlara bağlı olarak kurulan döner sermaye ve fonlar, bütçenin transfer tertibinden aldığı ödeneklerle faaliyetlerin sürdüren özel bütçeli kuruluşlardır.

²⁸ **Yerel Yönetimler:** İl, ilçe ve belde belediyeleri ile il özel idareleri

²⁹ 08.06.2005 tarihinde 2005/25839 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yayımlanan “**Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği**”, Birinci Bölüm md:2-4

- Genel Bütçeli İdareleri,
- Katma Bütçeli İdareleri,
- İl, İlçe ve Belde Belediyelerini,
- İl Özel İdarelerini,
- Sosyal Güvenlik Kurumlarını kapsayan devlet muhasebesi sistemine geçilmektedir

2.5.2. Devlet Muhasebesinde Kayıtların Tahakkuk Esasına Göre Tutulması

Yürürlükten kaldırılan muhasebe sisteminde, mali raporlama açısından önem taşıyan pek çok bilginin kaydedilmemesine neden olan nakit esasına göre kayıt yapılmaktadır. Yeni devlet muhasebe sisteminin en önemli özelliklerinden birisi nakit esasına dayalı bütçe uygulama sonuçları ile tahakkuk esasında faaliyet sonuçlarını birlikte üretebilecek yeteneğe sahip olmasıdır.

Nakit esasına dayalı bütçe uygulamasında bütçe gelirleri tahsil edildiğinde; bütçe giderleri ise ödendiğinde gelir ve gider olarak kabul edilir ve muhasebeleştirilir. Ancak devletlerin mali işlemleri bütçeleriyle sınırlı değildir. Yeni düzenlemede tahakkuk esasına dayalı muhasebe sistemi ile nakit esasına dayalı bütçe sisteminin uyumlaştırılması ve tahakkuk esasında muhasebe raporları ve nakit esasında bütçe raporları üretilebilmesi için yansıtma tekniği kullanılmıştır. Böylece bütçe kanunlarının gelir ve gider kabul ettiği işlemler bütçe geliri ve bütçe gideri hesaplarına kaydedilmekte ve yansıtma hesapları kullanılarak; genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine göre gelir ve gider kabul edilen işlemler gelir ve gider hesaplarına yansıtılmakta, gelir ve gider olarak kabul edilmeyen işlemler ise ilgili varlık veya yükümlülük hesaplarına yansıtılmaktadır.³⁰ Sonuç olarak Tahakkuk Esaslı Muhasebe Sisteminde gelir ve giderlerin bu şekilde kaydedilmesi, hem nakit

³⁰ KARAASLAN, a.g.e., “Tahakkuk Esaslı Muhasebede Yansıtma Hesapları ve Dönem Sonu İşlemleri”, s:109

esasinda bütçe uygulama sonuçlarının alınmasını hem de bulunulan döneme ait faaliyet sonucunun tahakkuk esasına uygun şekilde tespitini mümkün kılmaktadır.

Örneğin bir taşıt alımı yapıldığında;

Tahakkuk Esaslı Muhasebe Sistemine Göre Yapılacak Kayıtlar;

_____ / / _____

254 TAŞITLAR HS.

103 VERİLEN ÇEKLER VE GÖNDERME EMİRLERİ HS

_____ / / _____

_____ / / _____

830 BÜTÇE GİDERLERİ HS.

835 GİDER YANSITMA HS.

_____ / / _____

Nakit Esaslı Muhasebe Sistemine Göre Yapılacak Kayıt;

_____ / / _____

BÜTÇE GİDERLERİ HS

ÖDENECEK ÇEKLER HS.

_____ / / _____

2.5.3. Tüm Devlet Faaliyetlerinin Muhasebe Sistemi Tarafından Kayıt Altına Alınması

Nakit esaslı muhasebe sistemi tamamen bütçeye odaklanmaktaydı. Bütçenin kavradığı işlemler muhasebeleştirilmekte, bütçe dışında kalan kamu faaliyetleri ise muhasebe sistemi içerisinde izlenememekteydi. Muhasebe sisteminin bütçe odaklı olması, mali mevzuat veya idari kararlarla oluşturulan ve bütçe hesaplarıyla ilişkilendirilmeyen işlemlerin muhasebeye yansımaması ile sonuçlanmakta ve devletin gerçek faaliyet sonuçlarını doğru olarak yansıtamamaktadır. Ancak yeni uygulama ile bütçe odaklı bir muhasebe sisteminin dışına çıkarak bütçe tarafından

kavranmayan, maddi ve maddi olmayan tüm duran varlıkların yanı sıra kayıt dışı bütçe işlemlerini ve devletin muhtemel yükümlülükleri kavranarak muhasebeleştirilecektir. Böylelikle muhasebeden elde edilecek tüm raporlarda devletin faaliyet ve performansını doğrudan etkileyen işlemler görülebilecektir.³¹

Nakit esaslı sistemde devletin zimmetinde gerçekleştiği halde hesaba alınmayan ne kadar devlet borcu olduğunu görmemektedir. Bu tür borçlar muhasebe sisteminde görülememekte, borç tutarlarının tespit edilmesi çalışmaları tam ve doğru sonuç vermemektedir. Tahakkuk esaslı sistemle birlikte ayrıntılı mali raporlar düzenlenebilmekte, yeterli detayda bilgi üretilebilmektedir.³²

Maddi duran varlıkların muhasebeleştirilmemesi, bunlara yapılan harcamaların tamamının o yılın bütçesine gider yazılmasını gerektirmektedir. Oysa, bir mali yıl içinde alınan bir araç, yapılan bir bina sonraki yıllarda da kullanılmaktadır. Bu nedenle maddi duran varlıklar kullanıldıkları yıllar itibari ile gider yazılmalıdır. Başka bir ifadeyle aktifleştirilmeli ve ekonomik ömrü boyunca amortismanına tabi tutularak giderleştirilmelidir.

2004 yılı başından itibaren uygulanmaya başlanan muhasebe standartları ve detaylı hesap planı maddi duran varlıkların muhasebeleştirilmesini ve raporlamasını kapsamaktadır. Üretilen mali tablolarda maddi duran varlıklar kapsamakta, amortisman ve yıl sonlarında yeniden değerlendirme uygulamaları ile de duran varlıklar raporlama tarihindeki piyasa değerleri ile raporlanabilmektedir.³³

³¹ KERİMOĞLU, v.d., a.g.e., “Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebesi”, s:21-22

³² Eyüp KIZILKAYA, “Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebesi ve Bütçeleştirilecek Borçlar Sorunu” Mali Klavuz Dergisi, Maliye Muhasebat Kontrolörleri Derneği, Ocak-Mart 2005, s: 84

³³ KERİMOĞLU, v.d., a.g.e., “Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebesi”, s:22

2.6. Belediyelerde Nakit Esaslı Muhasebe Düzeni

Belediye muhasebesi, belediye bütçesini, nakit ve likidite durumunu, taşınır ve taşınmaz mallarını, borçlarını ve alacaklarını, gelir ve giderlerini, kısaca belediyelerin mali nitelikteki bütün işlemlerini kaydetmektedir.³⁴

Belediyelerin muhasebe işlemleri, 1994 yılında İçişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulu Kararıyla uygulamaya konulan Belediye Bütçe ve Muhasebe Usulü Tüzüğü ve Belediye Bütçe ve Muhasebe Usulü Yönetmeliği'ne göre yürütülmekteydi. Eski sistemde kullanılan hesaplar bu yönetmeliğin 52. maddesinde aşağıdaki şekilde belirtilmiştir.³⁵

³⁴ Asker EKBER, Adnan KILICOĞLU, “Belediye Bütçe ve Muhasebe Sistemi”, Ankara 1995, s:569

³⁵ 19/02/1994 tarihli 21854 Sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan “Belediye Bütçe ve Muhasebe Usulü Yönetmeliği”, Md 52

Aktif Karakterli Hesaplar	Pasif Karakterli Hesaplar
01 Kasa Hesabı	03 Ödenecek Çekler Hesabı
02 Banka Cari Hesabı	05 Menkul Kıymetler Emanetleri H.
04 Menkul Kıymetler Hesabı	06 Teminat Mektupları Emanetleri H.
07 Teminat Mektupları Hesabı	14 Tahsil Edilecek Gelirler Hesabı
08 Bütçe İçi Avans ve Krediler Hesabı	16 Bütçe Emanetleri Hesabı
09 Akreditifler Hesabı	17 Emanetler Hesabı
10 Mah. Dön. Akt. Bütçe İçi A.ve K.H.	18 Ödenekler Hesabı
11 Bütçe Dışı Avans ve Krediler H.	21 Mah. Dön. Aktarılan Ödenekler H.
12 Müteahhit Avansları Hesabı	26 Taahhütlerden Alacaklar Hesabı
13 Kişi Borçları Hesabı	27 Gelir Tahakkukları Hesabı
15 Silinen Kişi Borçları Hesabı	31 Bütçe Gelirleri Hesabı
19 Kullanılacak Ödenekler Hesabı	37 Birikmiş Amortismanlar Hesabı
20 Ödenekli Giderler Hesabı	38 Değer Değişimleri Hesabı
22 Mah. Dön. Akt. Kullanılacak Öd. H.	39 İç Borçlar Hesabı
23 Geçen Yıl Bütçe Mahsupları Hesabı	41 Dış Borçlar Hesabı
24 Bütçe Giderleri Hesabı	44 Mah. Ed. Ödenen KDV Karşılığı H.
25 Taahhütler Hesabı	45 Genel Sonuç Hesabı
28 Gelir Tahakkukları. Borçlular H.	
29 Takipli Borçlular Hesabı	
30 Tecilli ve Tehirli Borçlular Hesabı	
32 Sermaye Teşkili Hesabı	
33 İştirakler Hesabı	
34 Taşınmaz Mallar Hesabı	
35 Taşınır Mallar Hesabı	
36 Stoklar Hesabı	
40 İç Borç Hareketleri Hesabı	
42 Dis Borç Hareketleri Hesabı	
43 Mahsup Edilebilir Ödenen KDV H.	

Tablo 2 Eski Belediye Bütçe ve Muhasebe Usulü Tüzüğü Hesapları

2.6.1. Nakit Esaslı Muhasebe Düzeninde Kayıta Kullanılan Belgeler

Mali nitelikteki işleme ilişkin muhasebe kaydının yönetmelikte belirtilen belgelere dayanılarak yapılması gerekmektedir.³⁶

Tahakkuk Müzekkeresi ve Verile Emri (Nakit): Bütçe gideri olarak yapılan nakit ödemeler için düzenlenmesi gereken bir belgedir. Borç ve alacak olmak üzere iki

³⁶ 19/02/1994 tarihli 21854 Sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan “Belediye Bütçe ve Muhasebe Usulü Yönetmeliği”, Md. 52

kısma ayrılmakta; bütçe gideri olarak yapılacak nakit ödemelere ilişkin muhasebe kaydı öncelikle bu bölümde yapıldıktan sonra hesaplar itibariyle yevmiye defteri sayfalarına işlenmektedir.

Avans ve Kredi Senedi: Verilecek avans ve krediler için düzenlenmesi gereken bir belgedir. Verilen avans ve kredilere ilişkin muhasebe kaydı öncelikle bu bölümde yapıldıktan sonra hesaplar itibariyle yevmiye defteri sayfalarına işlenmektedir.

Tahakkuk Müzekkeresi ve Verile Emri(Mahsup): Verilen bütçe içi ve bütçe dışı avans ve kredilerin mahsubu için düzenlenmesi gereken bir belgedir. Borç ve alacak olmak üzere iki kısma ayrılmakta; verilen bütçe içi ve bütçe dışı avans ve kredilerin mahsubuna ilişkin muhasebe kaydı öncelikle bu bölümde yapıldıktan sonra hesaplar itibariyle yevmiye defteri sayfalarına işlenmektedir.

Çeşitli Ödemeler- İadeler Fişi: Belediyede emanete alınmış olan değerlerin ilgililerine ödenmesi ve iadesinde düzenlenmesi gereken bir belgedir. Çeşitli ödemeler iadeler fişine ilişkin muhasebe kaydı öncelikle bu bölümde yapıldıktan sonra hesaplar itibariyle yevmiye defteri sayfalarına işlenmektedir.

Muhasebe Fişi: Yukarıda belirtilen durumların dışında bütün işlemlerin muhasebeleştirilmesinde muhasebe fişinin kullanılması gerekmektedir.

2.6.2. Nakit Esaslı Muhasebe Düzeninde Kullanılan Defterler

Belediye muhasebe sisteminde yevmiye defteri sistemin temelini oluşturur. Ancak bilinen yevmiye defterinden farklı olarak bu defterde, her hesap için ayrı sayfalar kullanılmakta, böylece belediye muhasebe sisteminde yevmiye defterinin, ticari muhasebedeki defteri kebirin fonksiyonlarını da yerine getirmesi sağlanmaktadır.³⁷

³⁷ Gökçen GÜRBÜZ, “Belediyelerde Muhasebe Sistemi ve Organizasyonu”, Der yayınları, İstanbul 1998, s:31

İşlemler hesaplar itibariyle yevmiye defterine kaydedilmekte ve hesapların herbiri için ayrı bir yevmiye sayfası kullanılmaktadır. Hesaplara ait işlemler bu yevmiye sayfalarına birer birer yazılmakta ve ay sonlarında tüm yevmiye sayfaları kod numarasına göre birleştirilerek ilgili ayın yevmiye defteri oluşturulmaktadır.³⁸ Ayrıca muhasebe sisteminde yevmiye defterine kaydedilen hesapların ayrıntılarının izlenmesi amacıyla yardımcı defterler de tutulmaktadır.

2.6.3. Nakit Esaslı Muhasebe Düzeninde Raporlama

Tüzüğün ve yönetmeliğin ilgili hükümleri gereği düzenlenecek raporlar her ayın sonunda düzenlenen aylık cetveller ile yıl sonlarında düzenlenen bütçe kesin hesabı cetvelleri ve yönetim dönemi hesabı cetvellerinden oluşmaktadır.³⁹ Cetvellerin düzenlenmesindeki amaç, belediyenin mali yönetim ve mali durumu hakkında bilgi vermek şeklinde özetlenebilir. Aylık cetveller iç denetim için, kesin hesap ve yönetim dönemi hesabı dış denetim için uygulanan raporlama düzenidir.⁴⁰⁴¹

2.6.4. Nakit Esaslı Muhasebe Düzeninin Yetersizlikleri

Devlet muhasebesi ile yerel yönetimler ve kamu iktisadi teşebbüsleri muhasebeleri arasında eşgüdüm ve bütünleştirme yoktur. Belediye muhasebesinde kullanılan hesaplar, hesap kodu tutarsızlıkları, farklı kavramlar ve birbirleri ile ilişkisi olmayan bütçe ve bilanço hesaplarının bulunması nedeniyle yeterli değildir. Belediye muhasebe sisteminde 45 adet hesap iki haneli olarak numara sırasına göre sıralanmış olup bir hesap çerçevesi, hesap sınıfı, hesap kümesi gibi ayrımlar söz konusu değildir. Aylık cetveller iç denetim için, kesin hesap ve yönetim dönemi hesabı dış denetim için uygulanan raporlama düzeni iken; performans denetimine, gelirler ve giderlerde oluşan değişikliklerin yorumlaması ile belediyenin mali durumu

³⁸ EKBER, KILICOĞLU, a.g.e., “Belediye Bütçe ve Muhasebe Sistemi”, s:588

³⁹ S. Ünal İŞİT, “Belediye Bütçe ve Muhasebe Usulü Tüzüğü Açıklaması”, Mahalli İdareler Derneği Yayını, Ankara 1993, s:114-152

⁴⁰ Aylık cetveller ait olduğu ayı izleyen ayın 15’ine kadar encüme gönderilmek üzere belediye başkanına verilir.

⁴¹ Kesin Hesap ve Yönetim Dönemi Hesabı Sayıştaya sunulur.

açısından alınması gereken önlemlere ya da başarı derecelerine yer verilmemektedir.⁴²

Nakit esaslı muhasebe düzeninin en önemli eksiklerinden biri bu sistemde bilanço düzenlenememektedir. Çünkü bilançonun hazırlanması için varlık borç ve yükümlülükler ile özkaynaklar hakkında bilgi olması gerekir. Sistemin bu konuları sağlıklı kayıt altına almaması ve bilgi üretememesi bilançonun hazırlanamamasına neden olmaktadır. Ayrıca nakit esaslı muhasebe sisteminde ekonomik akımların tahmini yapılamamakta, buna bağlı olarak, dönem giderleri ve dönem gelirleri karşılaştırılması konusundaki bilgi eksikliği kurumun mali performansını değerlendirmede kısıtlama oluşturmakta, performans göstergeleri hazırlanamamaktadır.⁴³

Ortaya konulan yetersizlikler bir hizmet kuruluşunun ihtiyacını karşılamaktan uzak olduğu için belediye muhasebe sisteminin değiştirilmesine karar verilmiş ve bu doğrultuda “Devlet Muhasebe Yönetmeliği” ve “Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği” oluşturulmuştur.⁴⁴

2.7. Belediyelerde Tahakkuk Esaslı Muhasebe Düzeni

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği 10.03.2006 tarih ve 26104 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.⁴⁵ Yönetmelik 01/01/2006 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yürürlüğe girmektedir.

⁴² DUMANOĞLU, a.g.e., “Belediyelerde Muhasebe Sistemi ve Hizmet Maliyetlerinin Takibi”, s:138

⁴³ MONTESIMOS Vicente – MARGUES Jose M. Vela, **Bases Of Accounting in Governmental Accounting System In Spain IFAC Public Sector Committee**, 1996, s: 21-23

⁴⁴DUMANOĞLU, A.g.e. “Belediyelerde Muhasebe Sistemi ve Hizmet Maliyetlerinin Takibi”, s:138

⁴⁵ Yönetmelik 19/02/1994 tarihli ve 21854 mükerrer sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Belediye Bütçe ve Muhasebe Usulü Yönetmeliği ile 01/10/1995 tarihli ve 22421 mükerrer sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İl Özel İdaresi Bütçe ve Muhasebe Usulü Yönetmeliğini yürürlükten kaldırmıştır.

Yönetmelik; il özel idaresi, belediye, bağlı idare ve mahalli idare birliklerini bütçe ve muhasebe kayıt ve işlemlerini kapsamaktadır.⁴⁶

Söz konusu daireler, 31/12/2005 tarihi itibariyle düzenlemiş oldukları “Devir Cetveli”ni bu Yönetmelik ekinde yer alan muhasebe hesap planına göre “Bilanço”ya dönüştürecekler ve bilançodaki hesaplar esas alınarak 01/01/2006 tarihinde açılış, kayıtlarını yapacaklar; 01/01/2006 tarihinden itibaren muhasebe kayıt ve işlemlerini Yönetmelik ekindeki Hesap Planı ve Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planı ile hesapların çalışmasına ilişkin açıklamalara göre, 08/06/2005 gün ve 25839 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerini dikkate alarak ve ekindeki belgeleri kullanarak gerçekleştireceklerdir.

10.03.2006 tarihinde resmi gazetede yayımlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nde yer alan hesap çerçevesi aşağıdaki gibidir;⁴⁷

Aktif Hesaplar

1 Dönen Varlıklar

- 10 Hazır Değerler
- 12 Faaliyet Alacakları
- 13 Kurum Alacakları
- 14 Diğer Alacaklar
- 15 Stoklar
- 16 Ön Ödemeler
- 19 Diğer Dönen Varlıklar

2 Duran Varlıklar

- 21 Menkul Kıymetler
- 22 Faaliyet Alacakları
- 23 Kurum Alacakları
- 24 Mali Duran Varlıklar
- 25 Maddi Duran Varlıklar
- 26 Maddi Olmayan Duran Varlıklar
- 28 Gelecek Yıllara Ait Giderler

⁴⁶ 10.03.2006 Yayın Tarihi **Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği**, Birinci Bölüm, Kapsam Md.2

⁴⁷ 10.03.2006 Yayın Tarihi **Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği**, Sekizinci Bölüm, Md.45

Pasif Hesaplar

3 Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar

- 30 Kısa Vadeli İç Mali Borçlar
- 31 Kısa Vadeli Dış Mali Borçlar
- 32 Faaliyet Borçları
- 33 Emanet Yabancı Kaynaklar
- 36 Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülükler
- 39 Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar

4 Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar

- 40 Uzun Vadeli İç Mali Borçlar
- 41 Uzun Vadeli Dış Mali Borçlar
- 43 Diğer Borçlar
- 48 Gelecek Yıllar Ait Gelirler

5 Öz Kaynaklar

- 50 Net Değer⁴⁸/ Sermaye
- 52 Yeniden Değerleme Farkları
- 57 Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları
- 58 Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları
- 59 Dönem Faaliyet Sonuçları

6 Faaliyet Hesapları

- 60 Gelir Hesapları
- 63 Gider Hesapları
- 69 Faaliyet Sonuçları

8 Bütçe Hesapları

- 80 Bütçe Gelir Hesapları
- 81 Bütçe Gelirlerinden Ret ve İade Hesapları
- 83 Bütçe Gider Hesapları
- 89 Bütçe Uygulama Sonuçları

9 Nazım Hesaplar

- 90 Ödenek Hesapları
- 91 Nakit Dışı Teminat ve Kişilere Ait Menkul Kıymet Hesapları
- 92 Taahhüt Hesapları

Belediyelerin mali işlemlerinin muhasebeleştirilmesinde kullanılacak hesaplar, 1 sıra numaralı tebliğde yer alan tekdüzen hesap planındaki gibi 1'den 9'a kadar hesap sınıfları ve her hesap sınıfı altında 10 adet hesap kalemi olarak sınıflanmıştır. İlk 5 grup hesap sınıfının numaraları ve adları tekdüzen hesap planındakilerle aynıdır. Tekdüzen hesap planında 6 numarada gelir tablosu hesapları ifadesi kullanılırken,

⁴⁸ Net Değer = Dönembaşı Varlık – Dönembaşı Borç

belediyelerle ilgili hesap planında faaliyet hesapları ifadesi kullanılmıştır. Ayrıca tekdüzen hesap planında 690 sayılı Dönem Karı veya Zararı hesabı belediye hesap planında 690 Faaliyet Sonuçları Hesabı olarak görev yapmaktadır. Tekdüzen hesap planında 7 numaralı grup maliyet hesapları için iken belediye hesap planında yer almamaktadır. Tekdüzen hesap planında 9 sayılı hesap sınıfında yer alan Nazım Hesaplar hesap sınıfı ise belediye hesap planında ödenek hesaplarını çalıştırabilmek amacıyla kullanılmaktadır.

2.7.1. Kayıtlara Temel Olan Belgeler

Gerçekleşen işlemler muhasebeleştirme belgeleriyle kaydedilmektedir. Belge olmadan kayıt yapılmamaktadır. Bir hesabın borcuna kaydedilen tutar mutlaka başka bir hesap ya da hesapların alacağına kaydedilmektedir. Yevmiye defterinde her zaman borç alacak eşitliği bulunmaktadır.⁴⁹

Bütçeden nakden veya mahsuben yapılan harcamalar “Ödeme Emri”, diğer işlemler ise “Muhasebe İşlem Fişi” ile muhasebeleştirilmektedir.⁵⁰

2.7.2. Kayıta Kullanılacak Defterler

Bu yönetmeliğin uygulanmasında aşağıdaki defterler kullanılır;⁵¹

- Yevmiye Defteri
- Büyük Defter
- Kasa Defteri
- Yardımcı Hesap Defteri

⁴⁹ 10.03.2006 Yayın Tarihi **Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği**, Yedinci Bölüm, Md.43

⁵⁰ 10.03.2006 Yayın Tarihi **Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği**, Yedinci Bölüm, Md.43

⁵¹ 10.03.2006 Yayın Tarihi **Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği**, Yedinci Bölüm, Md.44

Yevmiye Defteri: Yevmiye defteri, kayda geçirilmesi gereken işlemlerin yevmiye tarih ve numarasıyla ve maddeler halinde düzenli olarak yazıldığı sıra numaralı defterdir. Yevmiye defterine açılış kaydı yapıldıktan sonra, günlük işlemler muhasebeleştirme belgelerine dayanılarak kaydedilir.

Büyük Defter: Büyük defter, yevmiye defterinde kayda geçirilmiş olan işlemleri usulüne göre hesaplara dağıtan ve tasnifli olarak bu hesaplarda toplayan defterdir.

Kasa Defteri: Kasa işlemlerine ait büyük defter, diğer büyük defterlerde yer alan bilgilere ilaveten, günlük kasa sayımına ilişkin bilgileri ve muhasebe yetkilisi ve veznedar tarafından durumun tespitine ilişkin açıklamaları içeren defterdir.

Yardımcı Hesap Defteri: Yardımcı defter hesaplara ait bilgilerin ayrıntı bazında kaydına mahsus olarak tutulan defterdir.

2.7.3. Raporlama

Nakit esaslı muhasebe sistemi sadece bütçe uygulama sonuçlarına ilişkin, muhasebe dışı işlemlerle hazırlanabilen cetveller şeklinde bilgiler üretmektedir. Bilanço, Nakit Akım Tablosu, Faaliyet Sonuçları Tablosu vb. önemli tablolar tahakkuk esaslı muhasebe sistemine geçilmesi ile düzenlenmeye başlamıştır.

Yeni muhasebe sistemine göre hazırlanması gereken mali tablolar.⁵²

- Mizan Çetveli⁵³
- Bilanço
- Faaliyet Sonuçları Tablosu⁵⁴
- Bütçe Uygulama Sonuçları Tablosu

⁵² 10.03.2006 Yayın Tarihli **Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği**, Onyedinci Bölüm, Md.420

⁵³ Tekdüzen muhasebe sisteminde bilançoya temel olan kesin mizan, belediye muhasebe sisteminde ayrıca bir mali rapor olarak yer almaktadır.

⁵⁴ Tekdüzen muhasebe sistemindeki temel mali tablolardan gelir tablosu, belediye muhasebe sisteminde faaliyet sonuçları tablosu olarak yer almaktadır.

- Nakit Akım Tablosu
- Mali Varlık ve Yükümlülükler Değişim Tablosu
- İç Borç Değişim Tablosu
- Dış Borç Değişim Tablosu
- Şarta Bağlı Varlık ve Yükümlülükler Tablosu
- Gelirlerin Ekonomik Sınıflandırılması Tablosu
- Giderlerin Kuramsal Sınıflandırılması Tablosu
- Giderlerin Fonksiyonel Sınıflandırılması Tablosu
- Giderlerin Ekonomik Sınıflandırılması Tablosu
- Giderlerin Ekonomik Sınıflandırılması Tablosu
- Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırılması Tablosu
- Bütçe Giderlerinin Kuramsal Sınıflandırılması Tablosu
- Bütçe Giderlerinin Fonksiyonel Sınıflandırılması Tablosu
- Bütçe Giderlerinin Finansal Sınıflandırılması Tablosu
- Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırılması Tablosu
- Bütçe Giderleri ve Ödenek Tablosu

Nakit esaslı muhasebe sisteminde ticari muhasebede olduğu gibi bilanço bulunmamakta, bunun yerine bilançonun işlevlerini ifade eden devir cetveli bulunmaktaydı. Yine belediye muhasebe sisteminde sermaye ve kar-zarar gibi kavramlar bulunmamakta bunun yerine sermaye ve kar-zarar kavramlarının ifade ettiği işlevleri tek başına ifade eden bir hesap olan genel sonuç hesabı bulunmaktaydı.

Tahakkuk Esaslı Muhasabe Sisteminde bilanço ve faaliyet tablosu düzenlenebilmekte, nakit esaslı muhasebe sisteminde hazırlanan bilgi vericilikten uzak cetveller yerine varlık, borç ve özkaynakları kapsayan bilançolar, faaliyet ve hizmetlerin sonuçlarını ortaya koyabilen faaliyet tabloları düzenlenebilmekte ve performans değerlemesi yapmak mümkün olmaktadır. İlgili kurumun mali durumu

ve performansı açık, anlaşılır ve doğru bir biçimde ortaya konabilmektedir.⁵⁵ Mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanmakta ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulmaktadır.⁵⁶

2.7.4. Yönetim Dönemi

Yönetim dönemi, bir mali yılın başından sonuna kadar yapılan bütün işlemler ile mali yıl geçtikten sonra, mahsup dönemi içerisinde önceki mali yıla ilişkin olarak yapılan mahsup işlemlerini kapsamaktadır.

Yönetim dönemi hesabı, yönetim döneminde yapılan bütün mali işlemleri kapsayan mali tablo, rapor, defter ve cetveller ile sayım tutanaklarından oluşmaktadır. Düzenlenen yönetim dönemi hesabı defter ve raporları ile düzenlenmesi gereken yıl sonu sayım tutanakları, mahsup dönemi sonu itibariyle görev başında bulunan muhasebe yetkilisi tarafından yönetim dönemi hesabı adı altında oluşturulacak bir dosya ile mahsup dönemini izleyen bir ay içerisinde Sayıştay Başkanlığı'na gönderilmektedir.

Aşağıda düzenlenen tabloda; 2006 yılı öncesi uygulanmakta olan nakit esaslı muhasebe sistemi ile 2006 yılı sonrası uygulamaya konan tahakkuk esaslı muhasebe sistemi arasındaki, uygulamaya yönelik farklar belirtilmiştir.

⁵⁵ MONTESIMOS, MARGUES, A.g.e, “Bases Of Accounting in Governmental Accounting System”, s: 21-23

⁵⁶ 10.03.2006 Yayımlı Tarihli Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği, Yedinci Bölüm, Md.418

2006 ÖNCESİ	2006 SONRASI
<p><u>Muhasebe Raporları</u></p>	<p><u>Muhasebe Raporları</u></p>
<p>Bütçe Kesin Hesap Cetvelleri</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Bilanço - Faaliyet Sonuçları Tablosu - Nakit Akım Tablosu - Gelir ve Giderlerin Ekonomik Sınıflandırılması Tabloları - Bütçe Gelir ve Bütçe Gid. Ekonomik Sınıflandırma Tabloları - Gelir ve Giderin Fonksiyonel Sınıflandırılması Tabloları - Bütçe Gelir ve Bütçe Gid. Fonksiyonel Sınıflandırılması Tabloları
<p><u>Hesap Planı</u></p>	<p><u>Hesap Planı</u></p>
<p>8000 Satır Hesap Planı</p>	<p>40000 Satır Hesap Planı</p>
<p><u>Muhasebe Uygulamaları</u></p>	<p><u>Muhasebe Uygulamaları</u></p>
<p>Nakit Esaslı Muhasebe Sistemi</p>	<p>Tahakkuk Esaslı Muhasebe Sistemi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Amortisman - Varlıkların Bilançoda Gösterilmesi - Stok ve Demirbaşın Muhasebeye Anlık Kaydı

Tablo 3: Tahakkuk Esaslı Muhasebe Düzeni ile Nakit Esaslı Muhasebe Düzeni Karşılaştırması

2.8. Belediyelerde Tahakkuk Esaslı Kayıt Sistemi İle Nakit Esaslı Kayıt Sistemi Arasındaki Farklar

Bu bölümde nakit esaslı muhasebedeki kayıt sistemi ile tahakkuk esaslı muhasebe kayıt sisteminin karşılaştırılması yapılmış, tahakkuk esaslı muhasebe ile birlikte muhasebe sisteminde meydana gelen değişiklikler hakkında örneklere yer verilmiştir.

2.8.1. Bütçe ve Faaliyet Hesapları Birlikte İzlenmeye Başlanmıştır

Nakit esaslı muhasebe sisteminde bütçe açısından gelir ve gider sayılan unsurlar için muhasebe kayıtları yapılırken, Tahakkuk esaslı muhasebe sisteminde ise hem bütçe hem de muhasebe açısından gelir ve gider sayılan unsurlar kaydedilmektedir.

Bütçe ile ilişkili giderler, hem bütçe giderleri hesabına hem de gider yansıtma hesabı aracılığı ile giderler hesabına veya ilgili hesaba kaydedilmektedir. Bütçe ile ilişkili gelirler ise bir yandan bütçe gelirleri hesabına, diğer yandan da gelir yansıtma hesabı aracılığı ile gelirler hesabına kaydedilmektedir. Yalnızca muhasebe açısından gider-gelir sayılan bir unsur bütçe giderleri-gelirleri ile ilişkilendirilmeden 630 Giderler Hesabına/600 Gelirler Hesabına kaydedilmektedir.⁵⁷

Vergi Geliri Elde Edilmesi

_____ / / _____

100 KASA HS.

600 GELİRLER HS.

_____ / / _____

805 GELİR YANSITMA HS.

800 BÜTÇE GELİRLERİ HS.

_____ / / _____

Varlık Satışı;

_____ / / _____

100 KASA HS.

254 TAŞIT. HS.

_____ / / _____

805 GELİR YANSITMA HS.

800 BÜTÇE GEL HS.

_____ / / _____

⁵⁷ KERİMOĞLU, v.d., a.g.e., “Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebesi”, s:31-32

Yapılan ikinci yevmiye defteri kayıtlarında; vergi gelirinin elde edilmesi ve varlık satışı ortaya çıkan gelir, bütçe ile ilişkili gelirler olduğundan 805 Gelir Yansıtma Hesabı aracılığı ile bütçe hesaplarıyla ilişkilendirilmektedir.

Tüketim Malzemesi Alımı;
_____ / / _____

630 GİDERLER HS.

100 KASA HS.

_____ / / _____

830 BÜTÇE GİDERLERİ HS.

835 GİDER YNSTMA HS.

_____ / / _____

Varlık Alımı;
_____ / / _____

252 BİNALAR HS.

100 KASA HS.

_____ / / _____

830 BÜTÇE GİDERLERİ HS.

835 GİDER YNST HS.

_____ / / _____

Yapılan ikinci yevmiye defteri kayıtlarında; tüketim malzemesi alımı ve varlık alımı sonucu ortaya çıkan gider, bütçe ile ilişkili giderler olduğundan 835 Gider Yansıtma Hesabı aracılığı ile bütçe hesaplarıyla ilişkilendirilmektedir.

2.8.2. Mali, Maddi ve Maddi Olmayan Duran Varlıklar Kaydedilmeye Başlanmıştır

Mali, Maddi ve Maddi Olmayan Duran Varlıklar Hesap grubu Tahakkuk Esaslı Muhasebe Sisteminin uygulamaya konması ile kullanılmaya başlanmıştır. Nakit esaslı muhasebe sisteminde bu varlıklar izlenmemekte, dolayısıyla muhasebe kayıtlarında görülememektedir.

Nakit esaslı muhasebe sistemi, duran varlıklar için yapılan harcamaları doğrudan doğruya dönem gideri saymakta ve harcamanın yapıldığı dönemde giderleştirmektedir. Başka bir ifadeyle varlıklar arasında gösterilmediği için amortisman yoluyla giderleştirememekte, doğrudan ilgili dönem gideri olarak kabul edilmektedir. Duran varlıkların artış ve azalışları izlenmemektedir. Yapılan

harcamanın maddi duran varlığın alındığı yıl bütçesine yazılması, o yılın giderininin fazla gösterilmesine neden olmaktadır.

Tahakkuk esaslı muhasebe sisteminde ise Mali, Maddi ve Maddi Olmayan Duran Varlıklara kapsamlı bir şekilde yer verilmektedir. Böylece üretilen mali tablolar duran varlıkları kapsayacak, amortisman ve yeniden değerlendirme uygulamaları ile de duran varlıklar, olması gereken değerinde raporlanacaktır.⁵⁸

Örnek: Maddi duran varlığın bütçeye gelir-gider⁵⁹ kaydedilmek suretiyle satın alınması,⁶⁰

a- Tahakkuk Esaslı Muhasebe Sistemine Göre Yapılacak Kayıtlar;

_____ / / _____

255 DEMİRBAŞLAR HS.

103 VERİLEN ÇEK VE GÖN. EMİR. HS.

_____ / / _____

830 BÜTÇE GİDERLERİ HS.

835 GİDER YANSITMA HS.

_____ / / _____

Duran varlık için yıl sonlarında amortisman ayrılması;⁶¹

_____ / / _____

630 GİDERLER HS.

257 BİRİKMiŞ AMORT. HS.

_____ / / _____

b- Nakit Esaslı Muhasebe Sistemine Göre Yapılacak Kayıt;

⁵⁸ KARAASLAN, a.g.e., “Kamu Muhasebesinde Nakit Esasından Tahakkuk Esasına”, s:5

⁵⁹ Bütçeye etki eden gelir yada gider işlemlerinin mutlaka bütçe yansıtma hesaplarıyla takibi yapılmaktadır. Yapılan ikinci kayıt bu amaçla gerçekleştirilmiştir.

⁶⁰ Erkan KARAASLAN, “Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebesinde Duran Varlıkların Kayıt Edilmesi”, Mali Klavuz Dergisi, Ocak-Mart 2006, s: 6

⁶¹ Nakit esaslı muhasebe sistemine böyle bir kayıt bulunmamaktadır.

_____ / / _____

BÜTÇE GİDERLERİ HS.

VERİLEN ÇEKLER HS.

_____ / / _____

Nakit esaslı muhasebe sisteminde amortisman kaydı yapılmamaktadır.

Örnek: Maddi olmayan duran varlıkların bütçeye gider kaydedilerek kayıt altına alınması: Belediyece ek hizmet binası olarak kullanılmak üzere kiralanmış bir binaya yaptırılan tesisat için yapılan ödemenin kaydı;

a- Tahakkuk Esaslı Muhasebe Sistemine Göre Yapılacak Kayıtlar;

_____ / / _____

264 ÖZEL MALİYETLER

103 VERİLEN ÇEKLER

_____ / / _____

830 BÜTÇE GİDERLERİ

835 BÜTÇE GİDERLERİ YANSITMA

_____ / / _____

Maddi olmayan duran varlık için yıl sonunda amortisman ayrılması⁶²

_____ / / _____

630 GİDERLER HS

268 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR

_____ / / _____

b- Nakit Esaslı Muhasebe Sistemine Göre Yapılacak Kayıt;

_____ / / _____

BÜTÇE GİDERLERİ HS

VERİLEN ÇEKLER

_____ / / _____

Nakit esaslı muhasebe sisteminde amortisman kaydı yapılmamaktadır.

⁶² Nakit esaslı muhasebe sistemine böyle bir kayıt bulunmamaktadır.

2.8.3. Dönem Ayırıcı Hesaplar Tahsis Edilmiş ve Hesaplar Vade Yapılarına Göre Ayrı İzlenmeye Başlanmıştır

Nakit esaslı muhasebe sisteminde 180/280 Gelecek Aylara/Yıllara Ait Giderler Hesabı, 380/480 Gelecek Aylara/Yıllara Ait Gelirler Hesabı bulunmamaktadır. Dolayısı ile dönemsellik kavramı gereği gelecek dönemlere ait olan gelir ve giderin, gelecek dönem geliri-gideri olarak izlenmesine olanak bulunmamaktadır. Gelir ve giderlerin dönemler arasında aktarımı yapılmamakta, gelirler ve giderler yapıldıkları dönemde dönem geliri ve dönem gideri olarak muhasebeleştirilmektedir. İşlemlerin etkileri ileri dönemlerde ortaya çıkacak olanlar kayıt altına alındıkları yılda kalmakta, ileriye taşınmamaktadır.⁶³

Yine nakit esaslı muhasebe sisteminde 181-281/381-481 Gelir/Gider Tahakkukları Hesabı bulunmamaktadır. Dolayısıyla tahakkuk etmiş, ancak tahsili-ödemesi gelecek dönemlerde yapılacak olan gelirlerin-giderlerin izlenmesi mümkün olmamaktadır. Nakit planlamasında muhasebe kayıtlarından faydalanılması mümkün olmamaktadır.⁶⁴

Örnek : Beylikdüzü belediyesi tarafından kullanılmak üzere 01.05.2010 tarihinde bir bina kiralanmıştır ve 2 yıllık kira bedeli 120.000 TL peşin olarak verilmiştir.

Aylık kira bedeli : $120.000/24 = 5.000$

a- Tahakkuk Esaslı Muhasebe Sistemine Göre Yapılacak Kayıtlar:

_____ 01 / 05 / 10 _____		
180 GEL. AYLARA AİT GİDERLER	60.000	
280 GEL. YILLARA AİT GİDERLER	60.000	
	103 VERİLEN CEKLER VE ÖDEME EMİR.	120.000
_____ / / _____		

⁶³ Erkan ÇALIŞ, “Türk Devlet Muhasebe Sisteminde Reform Çalışmaları”, Analiz-Muhasebe Finansman Araştırma ve Uygulama Dergisi, Ekim 2005, s:100

⁶⁴ KARAASLAN, a.g.e., “Ülkemizde Devlet Muhasebesi Serüveni”, s: 10

_____ 01 / 05 / 10 _____		
830 BÜTÇE GİDERLERİ	120.000	
835 GİDER YANSITMA		120.000
_____ 31 / 12 / 10 _____		
600 GİDERLER	40.000	
180 GEL. AYLARA AİT GİDERLER		40.000
_____ / / _____		
_____ 01 / 05 / 11 _____		
180 GEL. AYLARA AİT GİDERLER	60.000	
280 GEL. YILLARA AİT GİDERLER		60.000
_____ / / _____		

b- Nakit Esaslı Muhasebe Sistemine Göre Yapılacak Kayıt:⁶⁵

_____ 01 / 05 / 10 _____		
BÜTÇE GİDERLERİ HS.	120.000	
VERİLEN ÇEKLER		120.000
_____ / / _____		

Örnek : Kurum alacakları hesaplarında izlenen alacaklara ilişkin olarak tahakkuk eden ve 31.12.2010 tarihi itibariyle bir sonraki yıl tahsil edilmesi gereken işlemiş faiz geliri alacağı tutarı 20.000 TL dir.

a- Tahakkuk Esaslı Muhasebe Sistemine Göre Yapılacak Kayıt:

_____ / / _____		
181 GELİR TAHAKKUKLARI	20.000	
600 GELİRLER		20.000
_____ / / _____		

⁶⁵ Nakit esaslı muhasebe sisteminde dönem ayırıcı hesaplarla ilgili kayıt yapılmamaktadır.

Tahsilat gerçekteştiğinde

_____ / / _____		
102 BANKALAR	20.000	
	181 GELİR TAHAKKUKLARI	20.000
_____ / / _____		
800 GELİR YANSITMA	20.000	
	800 BÜTÇE GELİRLERİ	30.000
_____ / / _____		

b- Nakit Esaslı Muhasebe Sistemine Göre; Dönem ayırıcı hesaplarla ilgili kayıt yapılmamaktadır.

Ayrıca tahakkuk esaslı muhasebe sistemi ile birlikte hesaplar vade yapılarına göre ayrı ayrı izlenmeye başlanmıştır. Nakit esaslı muhasebe sisteminde hesapların vade yapılarını izlemeye yönelik hesap planında özel olarak oluşturulmuş bir hesap sınıflandırması yoktur. Tahakkuk esaslı muhasebe sisteminde ise hesaplar kısa dönem-uzun dönem ayrımına tabi tutulmakta, vade yapılarına göre kısa vadeli ve uzun vadeli olarak birden fazla hesapta izlenmektedir⁶⁶.

117 Menkul Varlıklar Hs. → 217 Menkul Varlıklar Hs.

118 Diğer Menkul Kıymet ve Varlık Hs. → 218 Diğer Menkul Kıymet ve Varlık Hs.

120 Gelirlerden Alacaklar Hs. → 220 Gelirlerden Alacaklar Hs.

122 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacak Hs. → 222 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacak Hs.

⁶⁶ KARAASLAN, a.g.e., “Tahakkuk Esaslı Muhasebe ve Devlet Hesaplarında Şeffaflık”, s: 20

132 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hs.	→	232 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hs.
300 Banka Kredileri Hs.	→	400 Banka Kredileri Hs.
330 Alınan Depozito ve Teminatlar	→	430 Alınan Depozito ve Teminatlar Hs.
340 Alınan Sipariş Avansları Hs	→	440 Alınan Sipariş Avansları Hs.
372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hs	→	472 Kıdem Tazmmt Krşlğ Hs.

Örnek: Tahakkuk ettirilmiş 10.000 TL tutarındaki alacak 14/12/....tarikhinde 13 ay süreyle tecil edilmiştir

a. Tahakkuk Esaslı Muhasebe Sistemine Göre Yapılacak Kayıtlar;

_____ 14 / 12 / ... _____

222 GELİRLERDEN TECİLLİ VE

TEHİRLİ ALACAKLAR 10000

120 GELİRLERDEN ALACAKLAR 10000

_____ 31 / 12 / _____

122 GELİRLEDREN TECİLLİ VE

TEHİRLİ ALACAKLAR 10000

222 GELİRLERDEN TECİLLİ VE

TEHİRLİ ALACAKLAR 10000

_____ / / _____

b- Nakit Esaslı Muhasebe Sistemine Gore Yapılacak Kayıt;

_____ / / _____

TECİLLİ VE TEHİRLİ BORÇLULAR 10000

GELİR TAHAKKUKLARINDAN

BORÇLULAR HS. 10000

_____ / / _____

2.8.4. Yıl Sonu Kapatma Kayıtları Yapılarak Faaliyet Sonuçları Çıkarılacaktır

Nakit esaslı muhasebe sisteminde yıl sonlarında hesaplar kapatılmamaktadır. Bunun yerine bazı hesaplar dönem sonunda devir verir bazı hesaplar ise devir vermez şeklinde ifadeler kullanılmaktadır. Devir veren hesaplar düzenlenen bir devir listesi aracılığıyla yeni mali yıla devrettirilmektedir. Bu işlemlerin sonucunda herhangi bir faaliyet sonucu çıkarılmamaktadır. Tahakkuk esaslı muhasebe sisteminde ise dönemsonu işlemleri adı altında çok sayıda işlem uygulanmakta, hesaplar dönem sonu işlemleri içerisinde kapatılmakta ve Bilanço- Faaliyet Sonuçları Tablosu şeklinde faaliyet sonuçları çıkarılabilmektedir.⁶⁷

2.8.5. Alınan Çekler Kayıt Yönteminde Değişiklik Yapılmıştır

Nakit Esaslı Muhasebe Sisteminde çekler, kasa hesabına kaydedilirken; Tahakkuk Esaslı Muhasebe Sisteminde çekler hesap planında yeni düzenlemeyle yer alan 101 Alınan Çekler Hesabında izlenmektedir.⁶⁸

Örnek: Bütçe geliri niteliğinde kabul edilen 500 TL tutarında bir çek yapılan iş karşılığı alındığında;

a- Tahakkuk Esaslı Muhasebe Sistemine Göre Yapılacak Kayıtlar;

_____ / / _____		
101 ALINAN ÇEK.HS.	500	
600 GELİRLER HS.		500
_____ / / _____		
805 GELİR YANSITMA HS.	500	
800 BÜTÇE GELİR HS.		500
_____ / / _____		

⁶⁷ Erkan KARAASLAN, “Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebesi Kayıt Sistemi İle Nakit Esaslı Devlet Muhasebesi Kayıt Sistemi Arasındaki Farklar”, Güncel Mevzuat Dergisi, Ocak 2006 s: 8

⁶⁸ KARAASLAN, a.e., s:8

b- Nakit Esaslı Muhasebe Sistemine Göre Yapılacak Kayıt;

_____ / / _____		
KASA	500	
	BÜTÇE GELİRLERİ	500
_____ / / _____		

2.8.6. Hazine Malı Menkul Kıymetler ve Kişilere Ait Menkul Kıymetler Ayırımı Yapılmıştır

Nakit Esaslı Muhasebe Sisteminde nazım hesap niteliğindeki menkul kıymetler hesabına hem kişi hem de hazine malı olan menkul kıymetler kaydedilmekte iken; Tahakkuk Esaslı Muhasebe Sisteminde ise hazineye ait olan menkul kıymetler 117 Menkul Varlıklar Hesabına, kişilere ait olan menkul kıymetler ise 912 Kişilere Ait Menkul Kıymetler Hesabı ve 913 Kişilere Ait Menkul Kıymet Emanetleri Hesabına karşılıklı olarak kaydedilmektedir.⁶⁹ ⁷⁰

Örnek: Esenyurt Belediyesince müteahhit B'den teminat olarak 50.000 TL bedelli Devlet İç Borçlanma Tahvili alınmıştır.

a- Tahakkuk Esaslı Muhasebe Sistemine Göre Yapılacak Kayıt;

Kişilere ait menkul kıymetlerin kaydı;

_____ / / _____		
912 KİŞİLERE AİT MEN. KIY.HS.	50.000	
	913 KİŞİLERE AİT MEN. KIY. EMANET.HS.	50.000
_____ / / _____		

⁶⁹ KERİMOĞLU, v.d., a.g.e., “Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebesi”, s:28

⁷⁰ Nazım Hesaplar karşılıklı olarak çalışmaktadır. Bir nazım hesap karşısında bilanço, faaliyet yada bütçe hesapları kullanılmamaktadır.

b- Nakit Esaslı Muhasebe Sistemine Göre Yapılacak Muhasebe Kaydı;

_____ / / _____		
MENKUL KIYMETLER HS.	50.000	
MENKUL KIYMETLER EMANETLERİ HS.		50.000
_____ / / _____		

2.8.7. Avans Hesaplarında ve Emanet Niteliğindeki Tutarların İzlendiği Hesaplarda Değişiklikler Yapılmıştır

Nakit esaslı muhasebede birçok isim altında sınıflandırılan avans hesapları tahakkuk esaslı muhasebe sisteminde 160 İş Avans ve Kredileri Hesabı ve 161 Personel Avansları Hesabı adı altında toplanmıştır.⁷¹

<u>Nakit Esaslı Muhasebe Sisteminde</u>	<u>Tahakkuk Esaslı Muhasebe Sisteminde</u>
Madeni Para Basımı Avans Hs. Elçilik ve Konsolosluk Avans Hs. Gemi Avansları Hs. Bütçe İçi Avans ve Krediler Hs.	160 İş Avans ve Kredileri Hs.
Jandarma Avansları Hs. Denetmenler Hs. Bütçe İçi Avans ve Krediler Hs.	161 Personel Avansları Hs.

a- Tahakkuk Esaslı Muhasebe Sistemine Göre Yapılacak Kayıtlar;

İş avansı verilmesinin kaydedilmesi:

_____ / / _____	
160 İŞ AVANS VE KREDİLERİ HS.	
103 VERİLEN ÇEK VE GÖNDERME EMİR. HS.	
_____ / / _____	

⁷¹ KARAASLAN, a.g.e., “Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebesi Kayıt Sistemi İle Nakit Esaslı Devlet Muhasebesi Kayıt Sistemi Arasındaki Farklar”, s: 3

Personel avansı verilmesinin kaydedilmesi

_____ / / _____

161 PERSONEL AVANS. HS.

103 VERİLEN ÇEK VE GÖNDERME EMİR. HS.

_____ / / _____

Avans mahsup evrakları inceleyerek avansın kapatılması

_____ / / _____

630 GİDERLER HS.

161 PERSONEL AVANSLARI HS.

_____ / / _____

830 BÜTÇE GİDER HESABI

835 GİDER YANSITMA HS.

_____ / / _____

b- Nakit Esaslı Muhasebe Sistemine Göre Yapılacak Kayıtlar;

Avansın verilmesinin kaydedilmesi

_____ / / _____

İLGİLİ AVANS HS.

ÖDENECEK ÇEKLER HS.

_____ / / _____

Avans mahsup evraklarının incelenerek avansın kapatılması

_____ / / _____

BÜTÇE GİDERLERİ HS.

İLGİLİ AVANS HS.

_____ / / _____

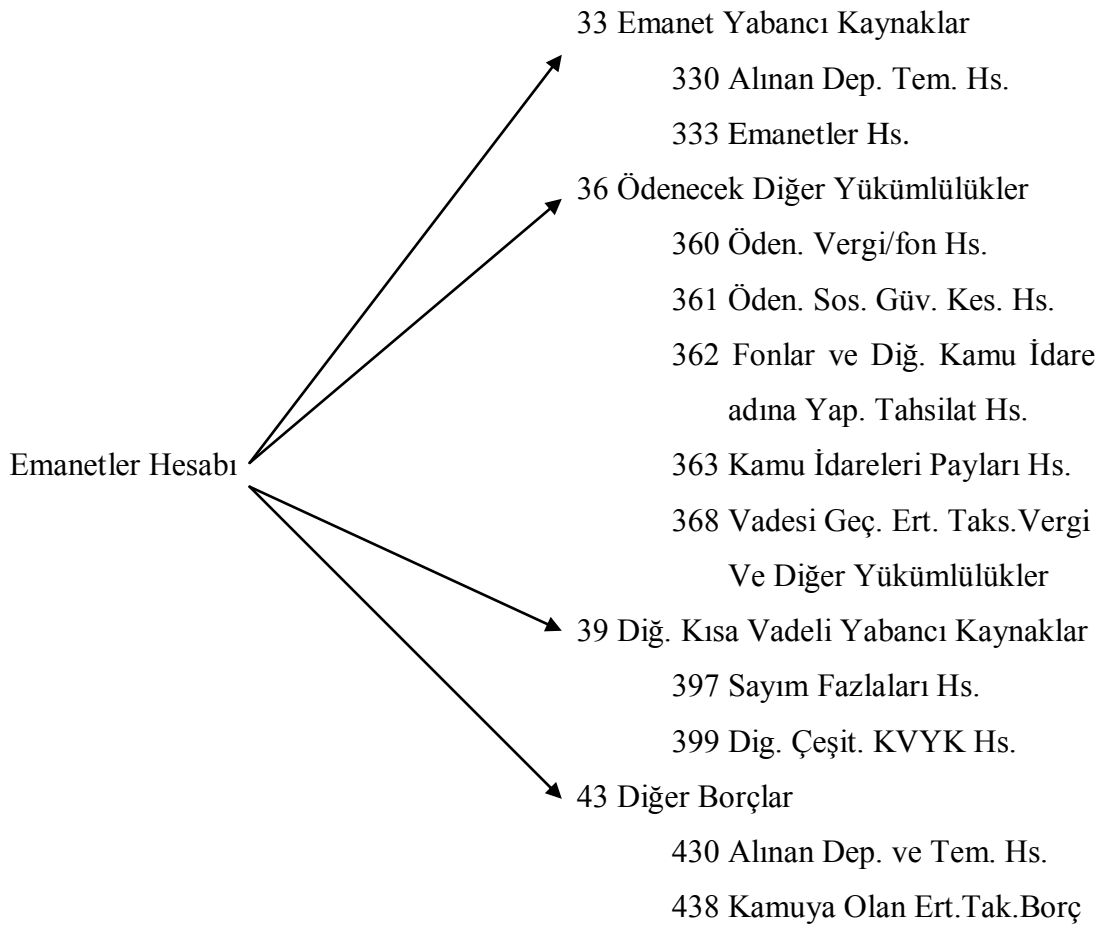
Ayrıca tahakkuk esaslı muhasebe sisteminde, emanet niteliğindeki tutarların izlendiği hesaplar değiştirilmiştir. Nakit esaslı muhasebe sisteminde Emanetler

Hesabına kaydedilen işlemler, Takakkuk esaslı muhasebe sisteminde gruplara ayrılarak daha fonksiyonel bir sınıflandırmaya tabi tutulmuştur.⁷²

Nakit esaslı muhasebede kullanılan Emanetler Hesabının, tahakkuk esaslı muhasebe hesap planında, fonksiyonel olarak sınıflandırılması aşağıda belirtildiği şekilde yer almaktadır.

Nakit Esaslı Muhasebe

Tahakkuk Esaslı Muhasebe

⁷² KARAASLAN, a.g.e., “Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebesi Kayıt Sistemi İle Nakit Esaslı Devlet Muhasebesi Kayıt Sistemi Arasındaki Farklar”, s: 6-7

2.8.8. Sayım Noksanlarının ve Sayım Fazlalarının Kayıt Yönteminde Değişiklik Yapılmıştır

Bu hesap kasa, alınan çekler, menkul kıymetler ve stoklar ile ilgili noksanlıklarda kullanılmaktadır. Yapılan sayım sonucunda noksan çıkan tutar; nakit esaslı muhasebe sisteminde kişi borçlarına kaydedilmekteydi. Tahakkuk esaslı muhasebe sisteminde ise 197 Sayım Noksanları Hesabına kaydedilmektedir.

Yapılan sayım sonucunda fazla çıkan tutar ise nakit esaslı muhasebe sisteminde Bütçe Gelirleri veya Emanetler Hesabında izlenirken; tahakkuk esaslı muhasebe sisteminde 397 Sayım Fazlaları Hesabında izlenecektir.⁷³

Tahakkuk Esaslı Muhasebe Sistemine Göre Yapılacak Kayıtlar;

Noksanlığın kaydı

_____ / / _____
197 SAYIM NOKSANI HS.
İLGİLİ HESAP
_____ / / _____

Fazlalığın kaydı

_____ / / _____
İLGİLİ HESAP
397 SAYIM FAZLASI HS.
_____ / / _____

Nakit Esaslı Muhasebe Sistemine Göre Yapılacak Kayıtlar;

Noksanlığın Kaydı

_____ / / _____
KİŞİ BORÇLARI
İLGİLİ HESAP
_____ / / _____

Fazlalığın Kaydı

_____ / / _____
İLGİLİ HESAP
BÜTÇE GELİRLERİ VE
EMANETLER HS.
_____ / / _____

^{73 73} KARAASLAN, a.g.e., “Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebesi Kayıt Sistemi İle Nakit Esaslı Devlet Muhasebesi Kayıt Sistemi Arasındaki Farklar”, s: 4

2.8.9. Ödenek Yokluğu Nedeniyle Ödenemeyen Borçlar İzlenmeye Başlanmıştır ve Tüm Mali İşlemlerin Kayıt Altına Alınması Sağlanmıştır

Devletin mali işlemlerinin kaydedildiği nakit esaslı muhasebe sisteminde, ödenek yokluğu nedeniyle ödenememiş borçlar ve girişilen taahhütler muhasebe sisteminde kaydedilmediği için ödenek ve nakit dağılımı sağlıklı bir şekilde planlanıp gerçekleşmemektedir. Bu nedenle, hangi zaman diliminde hangi yükümlülüklerle karşılaşılabileceği tespit edilememekte ve sonuç olarak orta-uzun vadeli harcama planları yapılamamaktadır.

Nakit esaslı muhasebe sisteminde bir mal ve hizmet karşılığı devlet zimmetinde gerçekleştiği halde ödeneği bulunmadığından verile emrine bağlanamayan tutarlar için herhangi bir kayıt yapılmamaktadır. Tahakkuk esaslı muhasebede ise bu işlemleri kayıt altına alabilmek için 322 Bütçelendirilecek Borçlar Hesabı oluşturulmuştur. Böylelikle, ödenek yokluğu nedeniyle ödenememiş devlet borçları ile girişilen taahhütlerden yıllara sari olanlar muhasebe disiplini içinde kaydedilmekte ve hangi zaman dilimlerinde hangi yükümlülüklerle karşılaşılabileceği tespit edilerek ve orta-uzun vadeli planlar muhasebeden elde edilen bilgilerle yapılabilmektedir.⁷⁴

Örnek: Beylikdüzü Belediyesi memurlarının tedavi bedeli karşılığında hastanelerden 80.000 TL tutarında fatura alınmıştır. Söz konusu tutar ödenek yokluğu sebebiyle bütçeleştirilememiştir.

a- Tahakkuk Esaslı Muhasebe Sistemine Göre Yapılacak Kayıtlar;

_____ / / _____

630 GİDERLER HS.

322 BÜTÇELEŞTİRİLECEK BORÇLAR HS.

_____ / / _____

Bütçeleştirilecek borçlar hesabına kaydedilen tutarla ilgili ödenek temin edildiğinde

⁷⁴ KERİMOĞLU, v.d., a.g.e., “Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebesi”, s:23-24

yapılması gereken kayıt ise;

_____ / / _____

322 BÜTÇELEŞTİRİLECEK BORÇLAR HS.

103 VERİLEN ÇEKLER VE GÖNDERME EMİRLERİ HS.
(İLGİLİ HESAP)

_____ / / _____

830 BÜTÇE GİDERLERİ HS.

835 GİDER YANSITMA HS.

_____ / / _____

b- Nakit Esaslı Muhasebe Sisteminde Bütçeleştirilecek Borçlar Hesabıyla ilgili kayıt yapılmamaktadır.

Ayrıca tahakkuk esaslı muhasebe sistemi ile tüm mali işlemlerin kayıt altına alınması sağlanmıştır. Nakit esaslı muhasebe sisteminde üçüncü şahıslarla yapılan gider taahhüdü oluşturan sözleşmelerin bir kısmı muhasebe sistemine dahil edilememekte muhasebe dışında kalmakta iken; tahakkuk esaslı muhasebe sisteminde 920 Gider Taahhütleri hesabına kayıt yapılarak bu işlemlerin muhasebe sistemi içerisinde yer alması sağlanmaktadır.

Ayrıca nakit esaslı muhasebede takip edilemeyen, döviz gönderme talimatları tahakkuk esaslı muhasebe sisteminde 106 Döviz Gönderme Emirleri Hesabı, TL gönderme talimatları ise, 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı aracılığıyla kayıtlara alınabilmektedir.⁷⁵

2.9. Belediye Faaliyetlerinin Muhasebeleştirilmesi

Belediye muhasebe sistemi ticari muhasebeye göre biraz daha ayrıntılı bir muhasebe kaydını gerektirmektedir. Örneğin, ticari muhasebede bir muhasebe kaydı ile muhasebeleştirilecek bir mali işlem, belediye muhasebe sisteminde daha fazla kayıt

⁷⁵ KARAASLAN, a.g.e., “Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebesi Kayıt Sistemi İle Nakit Esaslı Devlet Muhasebesi Kayıt Sistemi Arasındaki Farklar”, s: 8

ve hesabı ilgilendirmektedir. Bunun nedeni belediye muhasebe sisteminde belediye bütçesinin de muhasebeye intikal ettirilmiş olmasıdır. Yapılacak muhasebe kaydının duruma göre bütçe ile de ilişkilendirilmesi gerekmektedir.⁷⁶

Bu kısımda belediyelerin faaliyetleri, birinci bölümde anlatılan boyutta ele alınacak olup belediyelerin gelirlerinin ve giderlerinin muhasebeleştirilmesi üzerinde durulacaktır. Genel muhasebe örneklerinden ziyade belediyelere özgü işlemlerin muhasebeleştirilmesi açıklanacaktır.

2.9.1. Belediye Gelirlerinin Muhasebeleştirilmesi

Birinci bölümde de bahsedildiği üzere belediye gelirleri üç ayrı sınıflandırmaya tabi tutulmaktadır. Muhasebeleştirmede verilecek örnekler de bu sınıflandırmada doğrultusunda anlatılacaktır.

Belediyeler tahakkuk esaslı muhasebe uygulamaları kapsamında, öncelikle idari faaliyetleri neticesinde gerçekleşen her türlü gelir ve gider tutarlarını tahakkuk esasına göre faaliyet hesaplarına kaydetmekte ve daha sonra tahakkuk eden bu gelir ve giderler, bütçede öngörülen ve tanınan yetkiler çerçevesinde nakden tahsil edildiğinde ya da nakden ödendiğinde bütçe hesapları ile ilişkilendirilmektedir.

Dolayısıyla belediyelere ait olmak üzere tahakkuk eden gelirler, nakden ya da mahsuben tahsil edildiğinde mutlaka gelir yansıtma hesabı kullanılmak suretiyle bütçe gelirleri⁷⁷ hesabına kaydedilmektedir. Tahakkuk eden giderlerden bütçedeki ödeneğe dayanılarak nakden veya mahsuben ödenenler, mutlaka gider yansıtma hesabı kullanılarak bütçe giderleri⁷⁸ hesabına kaydedilmektedir.⁷⁹

⁷⁶ EKBER, KILICOĞLU, a.g.e., “**Belediye Bütçe ve Muhasebe Sistemi**”, s:570

⁷⁷ **Bütçe gelirleri hesap grubu:** 800 Bütçe Gelirleri Hesabı ve 805 Gelir Yansıtma Hesabından oluşur.

⁷⁸ **Bütçe giderleri hesap grubu:** 830 Bütçe Giderleri Hesabı, 834 Gecen Yıl Bütçe Mahsupları Hesabı ve 835 Gider Yansıtma Hesabından oluşur.

⁷⁹ KERİMOĞLU, v.d., a.g.e., “**Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebesi**”, s:367-368

2.9.1.1.Belediyelerin Esas Gelirlerinin Muhasebeleştirilmesi

Belediyelerin esas gelirlerini; vergi, harç ve harcamalara katılma paylarından elde ettiği tutarlar oluşturmaktadır. Gelirlerin muhasebeleştirilmesi bu başlıklar altında ele alınacak olup, bu gelir türlerinin dışında kalan gelir türleri diğer gelirler başlığı altında anlatılmaktadır.

2.9.1.1.1. Vergi Gelirlerinin Muhasebeleştirilmesi

Örnek: Başakşehir Belediyesince, muhtelif mükelleflerin emlak vergisi bildirimini vermesi üzerine 250.000 TL lik vergi tahakkuk etmiştir.

_____ / / _____		
120 GELİRLERDEN ALACAKLAR HS.	250.000	
		600 GELİRLER HS. 250.000
_____ / / _____		

Vergi geliri elde edilmesiyle ilgili yevmiye kaydı yapılmıştır. Tahakkuk eden gelir henüz tahsil edilmemiştir. Tahakkuk esas gereği gelir kaydı yapmak için paranın tahsili beklenmektedir. Tahakkuk eden gelir, bu kayıt ile idarenin varlıkları arasına alınmakta, Gelirlerden Alacaklar Hesabında tahsil edilinceye kadar bekletilmektedir.

Emlak vergisi tahsil edildiğinde yapılacak kayıt;

_____ / / _____		
100 KASA	250.000	
		120 GELİRLERDEN ALACAKLAR 250.000
_____ / / _____		
805 GELİR YANSITMA HS.	250.000	
		800 BÜTÇE GELİRLERİ HS. 250.000
_____ / / _____		

Yükümlülülerin söz konusu vergi borçlarını ödemeleri durumunda; gelirlerden alacak 250.000 TL tahsil edildiği için, Gelirlerden Alacaklar Hesabı kapatılmakta,

kasaya girdiği ve bütçe tarafından kullanılabilir hale geldiği için, aynı zamanda Gelir Yansıtma Hesabı ile Bütçe Gelirleri Hesabına yansıtılmaktadır.

Emlak vergisi borçlusunu olan kişi, borcunu geciktirmiş ve gecikme faiziyle birlikte 255.000TL ödeme yapmış ise yapılacak kayıt;

_____ / / _____		
100 KASA	255.000	
120 GELİRLERDEN ALACAKLAR		250.000
600 GELİRLER		5.000
_____ / / _____		
805 GELİR YANSITMA HS.	255.000	
800 BÜTÇE GELİRLERİ HS.		255.000
_____ / / _____		

2.9.1.1.2. Harç Gelirlerinin Muhasebeleştirilmesi

Örnek: Büyükçekmece Belediyesince tahakkuk ettirilen 5.000 TL tutarındaki bina harcı vadesinde ödenmediğinden dolayı takibe alınmıştır.

_____ / / _____		
120 GELİRLERDEN ALACAKLAR	5.000	
600 GELİRLER		5.000
_____ / / _____		
121 GELİRLERDEN TAKİPLİ ALACAKLAR ⁸⁰	5.000	
120 GELİRLERDEN ALACAKLAR		5.000
_____ / / _____		

Büyükçekmece Belediyesince takibe alınan 5000TL tutarındaki harç, 20 TL yasal faizi ile birlikte tahsil edilmiştir.

⁸⁰ Eğer alacak tecil ve tehir edildi ise; 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hs. dan alınarak 122 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hs' da takip edilir.

_____ / / _____		
100 KASA	5.020	
	121 GELİRLERDEN TAKİP. ALACAK.	5.000
	600 GELİRLER	20
_____ / / _____		
805 GELİR YANSITMA HS.	5.020	
	800 BÜTÇE GELİRLERİ HS.	5.020
_____ / / _____		

2.9.1.1.3. Harcamalara Katılma Paylarının Muhasebeleştirilmesi

Örnek: Küçükçekmece Belediyesince yol harcamalarına katılma payı olarak Karahan Ltd. Şti. adına 4.000 TL gelir tahakkuk ettirilmiştir.

_____ / / _____		
120 GELİRLERDEN ALACAKLAR	4.000	
	600 GELİRLER	4.000
_____ / / _____		

Karahan Ltd. Şti. adına tahakkuk ettirilen, itiraz etmediği yol katılım payını kredi kartı ile ödemiştir.

_____ / / _____		
119 BANKA KREDİ KART. ALACAKLAR	4.000	
	120 GELİRLERDEN ALACAKLAR	4.000
_____ / / _____		
805 GELİR YANSITMA HS.	4.000	
	800 BÜTÇE GELİRLERİ HS.	4.000
_____ / / _____		

2.9.1.2.Genel Bütçe-Vergi Gelirleri gibi Devlet Gelirlerinden Ayrılan Payların Muhasebeleştirilmesi

Bu grup gelirler başlığı altında; büyükşehir belediyelerine aktarılan genel bütçe vergi gelirleri payının İller Bankası tarafından her ay nüfus ile orantılı olmak kaydı ile gönderilen kısmı, Kaymakamlık Mal Müdürlüğünce her ay toplanan eğlence vergisinin % 25'i, Büyükşehir Belediyesinin otopark, müze girişi ve at yarışı oyunlarından elde ettiği tutardan aktarılan gelir ve Su ve Kanalizasyon İdaresi⁸¹ tarafından abonelerin su bedelleri ile birlikte tahsil etmiş olduğu çevre temizlik vergilerinin belediyelere aktarılan⁸² kısmı yer almaktadır.

Örnek: Beylikdüzü Belediyesi hesabına 27.000.000 TL genel bütçe vergi gelirleri payının İller Bankası tarafından yatırılmış olduğu tespit edilmiştir.

_____ / / _____		
102 BANKALAR HS.	27.000.000	
600 GELİRLER		27.000.000
_____ / / _____		
805 GELİR YANSITMA HS.	27.000.000	
800 BÜTÇE GELİRLERİ HS.		27.000.000
_____ / / _____		

Örnek: Alemdağ Belediye Başkanlığınca İSKİ tarafından abonelerin su bedelleri ile birlikte tahsil etmiş olduğu çevre temizlik vergilerinin % 80'i olan 5.000.000 TL'nin banka hesabına aktarılmış olduğu, muhasebe birimine gelen banka hesap özetiinden anlaşılmıştır.

⁸¹ İşyeri Çevre Temizlik Vergisi Belediyeler tarafından, Konut Çevre Temizlik Vergisi ise Su ve Kanalizasyon İdaresi tarafından tahsil edilmektedir.

⁸² 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 02.01.2004 tarih ve 5035 sayılı kanununun 41. maddesi ile eklenen mükerrer 44'üncü maddesine göre su ve kanalizasyon idareleri büyük şehir dahilindeki her ilçe ve ilk kademe belediyesinin belediye ve mücavir alan sınırları içinde bulunan konutlara ilişkin olarak tahsil ettiği çevre temizlik vergisi ile bu verginin süresinde ödenmemesi nedeniyle tahsil ettiği gecikme zammının yüzde seksenini ilçe belediyelere, yüzde yirmisini Büyükşehir Belediyesine, tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar bir bildirim ile ilgili belediyeye bildirerek aynı süre içinde ödemektedir.

_____ / / _____		
102 BANKALAR HS.	5.000.000	
600 GELİRLER		5.000.000
_____ / / _____		
805 GELİR YANSITMA HS.	5.000.000	
800 BÜTÇE GELİRLERİ HS.		5.000.000
_____ / / _____		

2.9.1.3.Genel ve Özel Bütçeli İdarelerden Yapılan Yardımlar

Bu grup altında gerek diğer kamu kurumları gerekse özel şahıslar tarafından belediyelere aktarılan bağış ve yardımlara ait örnekler yer almaktadır.

Örnek: Celaliye Belediyesince Çatalca Belediyesi tarafından bedelsiz olarak devredilen 45.000 TL değerinde kamyon teslim alınmıştır.

_____ / / _____		
254 TAŞITLAR HS.	45.000	
600 GELİRLER		45.000
_____ / / _____		
805 GELİR YANSITMA HS.	45.000	
800 BÜTÇE GELİRLERİ HS.		45.000
_____ / / _____		

Örnek: Karahan Ltd. Şti. Zeytinburnu Belediyesine hastane yapılması kaydıyla 5.000.000 TL bağışlamıştır. Tutar banka hesabına yatırılmıştır.

_____ / / _____		
102 BANKALAR HS.	5.000.000	
600 GELİRLER		5.000.000
_____ / / _____		

_____ / / _____		
805 GELİR YANSITMA HS.	5.000.000	
	800 BÜTÇE GELİRLERİ HS.	5.000.000
_____ / / _____		

2.9.1.4.Belediyelere Ait Diğer Gelirlerin Muhasebeleştirilmesi

Bu grup altında belediyelere ait varlıkların satışı, kiraya verilmesi, emanet olarak alınan varlıkların belediye malı haline dönüşmesi, sayım fazlası vb. nedenlerle belediye geliri niteliği kazanan olayların örneklerine yer verilmektedir.

Örnek: Bakırköy Belediyesi kayıtlı değeri 1.600.000 TL ve birikmiş amortisman tutarı 600.000 TL olan hizmet binasını 1.400.000 TL'ye satmıştır.

_____ / / _____		
102 BANKALAR HS.	1.400.000	
257 BİRİKMİŞ AMORT. HS.	600.000	
	252 BİNALAR HS.	1.600.000
	600 GELİRLER	400.000
_____ / / _____		
805 GELİR YANSITMA HS.	1.400.000	
	800 BÜTÇE GELİRLERİ HS.	1.400.000
_____ / / _____		

Örnek: Esenler Belediyesi muhasebe biriminde bütçe emanetleri hesabında kayıtlı 23.000 TL bütçe emaneti, zamanaşımına uğraması sonucu gelir kaydedilmiştir.

_____ / / _____		
320 BÜTÇE EMANETLERİ HS.	23.000	
	600 GELİRLER	23.000
_____ / / _____		

_____ / / _____		
805 GELİR YANSITMA HS.	23.000	
800 BÜTÇE GELİRLERİ HS.		23.000
_____ / / _____		

Örnek: Kartal Belediyesince döviz hesabında kayıtlı yabancı para mevcudunun gün sonunda, yardımcı kayıtlardan elde edilen bilgilere göre T.C. Merkez Bankası döviz satış kuru üzerinden değerlemesi sonucunda 2.150 TL olumlu farkın oluştuğu tespit edilmiştir.

_____ / / _____		
105 DÖVİZ HESABI	2.150	
600 GELİRLER		2.150
_____ / / _____		

Örnek: Ömerli Belediyesi muhasebe birimi veznesinde yapılan sayım sonucunda tespit edilen 500 TL lik fazlalığın yapılan araştırma sonucunda nedeni bulunamadığından gelir kaydedilmesine karar verilmiştir.

_____ / / _____		
397 SAYIM FAZLALARI HS.	500	
600 GELİRLER		500
_____ / / _____		
_____ / / _____		
805 GELİR YANSITMA HS.	500	
800 BÜTÇE GELİRLERİ HS.		500
_____ / / _____		

Örnek: Şişli Belediyesine ait işhanı 01.05.2010 tarihinde 3 yıllığına kiraya verilmiştir. 3 yıllık kira bedeli olan 360.000 TL belediye veznesine yatırılmıştır.

_____ / / _____		
100 KASA HS.	360.000	
600 GELİRLER		80.000
380 GELECEK AYLARA AİT GEL.		120.000
480 GELECEK YILLARA AİT GEL.		160.000

_____ / / _____		
805 GELİR YANSITMA HS.	360.000	
800 BÜTÇE GELİRLERİ HS.		360.000

_____ / / _____

Örnek: Ümraniye Belediyesince teminat olarak 400 TL değerinde devlet tahvili alınmıştır.

_____ / / _____		
912 KİŞİLERE AİT MENKUL KIYMET. HS.	400	
913 KİŞİLERE AİT MENKUL KIY. EMANET.		400

Kişilere ait olarak teslim alınıp nazım hesaplarda izlenen bu devlet tahvili, ilgili müteahhidin taahhüdünü yerine getirmemesi nedeniyle belediye malı haline dönüşmüştür.

_____ / / _____		
913 KİŞİLERE AİT MENKUL KIY. EMANET.	400	
912 KİŞİLERE AİT MENKUL KIYMET. HS.		400

_____ / / _____		
118 DİĞER MENKUL KIYMET VE VARLIK.	400	
600 GELİRLER		400

_____ / / _____		
805 GELİR YANSITMA HS.	400	
800 BÜTÇE GELİRLERİ HS.		400

_____ / / _____

Örnek: Tepecik Belediyesi 1.500 TL kayıtlı değeri olan özel kesim bonosunu 2.000 TL ye elden çıkarmıştır.

_____ / / _____		
100 KASA	2.000	
600 GELİRLER		1.500
118 DİĞER MENKUL KIYMET VE VARLIK.		500
_____ / / _____		
805 GELİR YANSITMA HS.	2.000	
800 BÜTÇE GELİRLERİ HS.		2.000
_____ / / _____		

2.9.2. Belediye Harcamalarının Muhasebeleştirilmesi

Belediyelerin harcamaları; belediyelerin üstlendikleri görevleri yerine getirmek için yaptığı dönem gideri sayılabilecek harcamalar ile; varlıklar için yapılan yatırım gideri (maliyet gideri) olarak sayılabilecek harcamalardan oluşmaktadır.

2.9.2.1.Dönem Gideri Niteliğindeki Harcamalar

Dönem gideri niteliğindeki harcamalar; belediyelerin üstlendikleri görevleri yerine getirmek amacıyla katlandığı harcamalar, görevli personele ödenen ücretler, yapılan temsil-ağırlama, bakım-onarım, kırtasiye vb. gibi varlık edinimine yönelik olmayan giderlerden oluşmaktadır.

Örnek: Silivri Belediyesince 31.06.2009 tarihinde elektrik faturası bedeli olarak 5.000 TL ödenmiştir.

_____ / / _____		
630 GİDERLER	5.000	
103 VERİLEN ÇEK VE GÖNDER.EMR.		5.000
_____ / / _____		

_____ / / _____		
830 BÜTÇE GİDERLERİ HS.	5.000	
	835 GİDER YANSITMA HS.	5.000
_____ / / _____		

Örnek: Pendik Belediyesine ait döviz kuru değerlemesi sonucunda 3.400 TL olumsuz fark ortaya çıkmıştır.

_____ / / _____		
630 GİDERLER	3.400	
	105 DÖVİZ HESABI	3.400
_____ / / _____		

Örnek: Durusu Belediyesince hesaplarında kayıtlı maddi duran varlıklar için 2006 yılı sonunda 34.000 TL amortisman ayırmıştır.

_____ / / _____		
630 GİDERLER	34.000	
	257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR	34.000
_____ / / _____		

Örnek: Sarıyer Belediyesince belediye sınırları içindeki işyerleri adına tahakkuk ettirerek tahsil ettiği çevre temizlik vergisi tahsilatlarından il özel idare payı olarak 67.000 TL hesaplanmıştır. İl özel idare payı daha sonra ödencektir.

_____ / / _____		
630 GİDERLER	67.000	
	363 KAMU İDARELERİ PAYLARI HS.	67.000
_____ / / _____		
830 BÜTÇE GİDERLERİ HS.	67.000	
	835 GİDER YANSITMA HS.	67.000
_____ / / _____		

Bütçe geliri olarak nakden veya mahsuben tahsil edilip, özel kanunları gereğince diğer kurumlara aktarılmak üzere hesaplanan tutarlar 363 Kamu İdareleri Payları Hesabında takip edilmektedir.⁸³

Örnek: Bahçelievler Belediyesince işyerlerine ilişkin olarak tahsil edilen çevre temizlik vergisinden İstanbul Büyükşehir Belediyesine ödenmek üzere (%20 pay) 80.000 TL hesaplanmış ve daha sonra aktarılmak üzere hesaplara kaydedilmiştir.

_____ / / _____		
630 GİDERLER	80.000	
	363 KAMU İDARELERİ PAYLARI	80.000
_____ / / _____		
830 BÜTÇE GİDERLERİ HS.	80.000	
	835 GİDER YANSITMA HS.	80.000
_____ / / _____		

Örnek: Beyoğlu Belediyesi'nce yeşil alan yapılmasına karar verilen arazi üzerinde taşınmazların kamulaştırma işlemleri yapılmış ve kamulaştırma bedelleri, ilgililere ödenmiştir. Kamulaştırma bedeli 360.000 TL olup Damga Vergisi 3.000 TL' dir.

_____ / / _____		
630 GİDERLER	360.000	
	103 VERİLEN ÇEK. VE ÖDEM. EMİR.	357.000
	360 ÖDENECEK VERGİ VE FON	3.000
	(DAMGA VERGİSİ)	
_____ / / _____		
_____ / / _____		
830 BÜTÇE GİDERLERİ HS.	360.000	
	835 GİDER YANSITMA HS.	360.000
_____ / / _____		

⁸³ Hikmet BAL, “**Anolitik Bütçe ve Tahakkuk Esaslı Muhasebe**”, Mahalli İdareler Derneği 2008, Yayın No:62, s:90

Örnek: Kır ac Belediyesiince harcama yetkilisi mutemedine verilen 200 TL tutarındaki iş avansı, muhasebe birimine intikal eden mahsup evrakına göre mahsup edilmiştir.

_____ / / _____		
630 GİDERLER	200	
160 İŞ AVANS VE KREDİLERİ HS.		200
_____ / / _____		
830 BÜTÇE GİDERLERİ HS.	200	
835 GİDER YANSITMA HS.		200
_____ / / _____		

Örnek: Ödenmek üzere Avcılar Belediyesine gelen 2.300 TL tutarındaki ilaç ödemesi, ödeme emri belgesine bağlandığı halde nakit yetersizliği nedeniyle  denememiŐtir. (Damga vergisi 200 TL)

_____ / / _____		
630 GİDERLER	2.300	
320 BÜTÇE EMANETLERİ		2.100
360 ÖDEN. VERĐİ VE FON		200
_____ / / _____		
830 BÜTÇE GİDERLERİ HS.	2.300	
835 GİDER YANSITMA HS.		2.300
_____ / / _____		

Bütçeden doğan, tahakkuku yapılmış ancak henüz ödenmemiş olan giderlerin, hak sahibine ödeninceye kadar takip edildiği hesap 320 Bütçe Emanetleri Hesabıdır.⁸⁴

Örnek: Beykoz Belediyesince 500 TL tutarında kırtasiye malzemesi satın alınmıştır.

⁸⁴ BAL, a.e., s:87

_____ / / _____
150 İLK MADDE VE MLZM 500
103 VERİLEN CEK VE ÖDEME. EMİR. 500

_____ / / _____
830 BÜTÇE GİDERLERİ HS. 500
835 GİDER YANSITMA HS. 500

_____ / / _____

Örnek: Eyüp Belediyesi'nce 3.000 TL tutarında temizlik malzemesi alınmıştır.

_____ / / _____
150 İLK MADDE VE MLZM 3.000
103 VERİLEN CEK VE ÖDEME. EMİR. 3.000

_____ / / _____
830 BÜTÇE GİDERLERİ HS. 3.000
835 GİDER YANSITMA HS. 3.000

_____ / / _____

Örnek: Eyüp Belediyesi İller Bankasından 5 taksit halinde ödenmek üzere 250.000 TL tutarında kısa vadeli kredi temin etmiştir. Alınan krediye karşılık 5.000 TL si faiz olmak üzere 255.000 TL ödeme yapılmıştır.

_____ / / _____
102 BANKALAR 250.000
300 BANKA KREDİLERİ⁸⁵ 250.000

_____ / / _____
300 BANKA KREDİLERİ 250.000
630 GİDERLER 5.000
103 VER. ÇEK. VE ÖDEM. EMİR. 255.000

_____ / / _____

⁸⁵ Kamu idarelerinden yasal yetkiye dayanılarak sağlanan mali borçlar 303 KAMU İDARELERİNE MALİ BORÇLAR HESABI'nda takip edilmektedir.

_____ / / _____		
830 BÜTÇE GİDERLERİ HS.	5000 ⁸⁶	
	835 GİDER YANSITMA HS.	5000
_____ / / _____		

Örnek: Bakırköy Belediyesi'nce personel gideri olarak 50.000 TL tahakkuk etmiştir. Bu tutardan toplam 5000TL gelir ve damga vergisi, 3000 TL sosyal güvenlik primi kesilmiştir. Kalan tutar personele ödenmiştir. Sosyal güvenlik primi işveren payı 7000 TL dir.

_____ / / _____		
630 GİDERLER	57.000	
	103 VER. ÇEK. VE ÖDEM. EMİR.	42.000
	360 ÖDEN. VERGİ/FON	5.000
	361 ÖDEN. SOSYAL. GÜV. KESİN.	10.000
_____ / / _____		
830 BÜTÇE GİDERLERİ HS.	57.000	
	835 GİDER YANSITMA HS.	57.000
_____ / / _____		

Örnek: Fatih Belediyesince bütçedeki ödeneğine dayanılarak Mahalli İdare Birliğine 50.000 TL tutarından borç verilmiştir.

_____ / / _____		
132 KURUMCA VERİLEN		
	BORÇLARDAN ALACAKLAR HS.	50.000
	103 VERİLEN ÇEK. VE ÖDEM.EMİR	50.000
_____ / / _____		
_____ / / _____		
830 BÜTÇE GİDERLERİ HS.	50.000	
	835 GİDER YANSITMA HS.	50.000
_____ / / _____		

⁸⁶ Borçlanmalarda bütçe hesapları ile ilişkilendirilecek olan tutar sadece faiz giderleri tutarıdır.

Örnek: Güngören Belediyesi araştırmaları sonucunda, bölgede bulunan fakir halka sosyal hizmet ve yardımlar adı altında 100.000 TL tutarında transfer harcaması yapılmıştır.

_____ / / _____		
630 GİDERLER HS.	100.000	
	103 VERİLEN ÇEK. VE ÖDEM.EMİR	100.000
_____ / / _____		
830 BÜTÇE GİDERLERİ HS.	100.000	
	835 GİDER YANSITMA HS.	100.000
_____ / / _____		

2.9.2.2.Yatırım Gideri Niteliğindeki Harcamalar

Yatırım gideri niteliği yapılan harcamalar, belediyelerin içinde bulunulan dönemden daha sonraki dönemlere faydası devam edebilecek harcamalardır. Bu harcamalar; varlık edinimi ya da edinilen varlığın değerinin artırılması amacıyla yapılan harcamalar olup, doğrudan doğruya giderleştirilmemektedir. Amortisman ayrılması yolu ile dönemsellik kavramı gereği ekonomik ömürleri boyunca gidere dönüştürölmektedir. Yatırım amaçlı varlık ediniminin muhasebe kayıtlarında gösterilmesi, daha önce anlatıldığı üzere tahakkuk esaslı muhasebe sisteminin yürürlüğe girmesiyle başlamıştır.

Örnek: Hadımköy Belediyesinde 500.000 TL bedelli bir arsa satın alınmıştır. Bedeli nakit yetersizliğı nedeniyle henüz ödenmemiştir..

_____ / / _____		
250 ARAZİ VE ARSALAR	500.000	
	320 BÜTÇE EMANETLERİ HS.	500.000
_____ / / _____		
_____ / / _____		
830 BÜTÇE GİDERLERİ HS.	500.000	
	835 GİDER YANSITMA HS.	500.000
_____ / / _____		

Örnek: Karahan Ltd. Sti. bağışlamış olduğu kayıtlı değeri 150.000 TL olan binanın, amaç dışı kullanımını tespit ettirerek, söz konusu binanın kendisine devrini yaptırmıştır.

_____ / / _____		
630 GİDERLER	150.000	
252 BİNALAR HS.		150.000
_____ / / _____		
830 BÜTÇE GİDERLERİ HS.	150.000	
835 GİDER YANSITMA HS.		150.000
_____ / / _____		

Örnek: Selimpaşa Belediyesi, belediye tarafından kurulacak şirkete 100.000 TL sermaye ödemesinde bulunmuştur.

_____ / / _____		
241 MAL VE HİZMET ÜRETEN		
KURULUŞLARA YATIRILAN SERMAYE	100.000	
103 VERİLEN ÇEK VE ÖDEM. EMİR.		100.000
_____ / / _____		
830 BÜTÇE GİDERLERİ HS.	100.000	
835 GİDER YANSITMA HS.		100.000
_____ / / _____		

Örnek: Boğazköy Belediyesi, hizmet binasının değerini artırıcı şekilde iyileştirme faaliyeti için 30.000 TL tutarında tamirat yaptırmıştır.

_____ / / _____		
252 BİNALAR HS.	30.000	
103 VERİLEN ÇEK. VE ÖDEM. EMİR		30.000
_____ / / _____		
830 BÜTÇE GİDERLERİ HS.	30.000	
835 GİDER YANSITMA HS.		30.000
_____ / / _____		

Örnek: Bağcılar Belediyesi 40.000 TL bedelle bir yazılım satın almıştır.

_____ / / _____		
260 HAKLAR	40.000	
103 VERİLEN ÇEK. VE ÖDEM.EMİR		40.000
_____ / / _____		
830 BÜTÇE GİDERLERİ HS.	40.000	
835 GİDER YANSITMA HS.		40.000
_____ / / _____		

Örnek: Beşiktaş Belediyesince kiralanen bir gayrimenkul için 15.000 TL ödenerek kalorifer tesisatı yaptırılmıştır.

_____ / / _____		
264 ÖZEL MALİYETLER	15.000	
103 VERİLEN ÇEK. VE ÖDEM.EMİR		15.000
_____ / / _____		
830 BÜTÇE GİDERLERİ HS.	15.000	
835 GİDER YANSITMA HS.		15.000
_____ / / _____		

2.9. 3. Belediyelerde Bütçe Hesaplarının İşleyişi

Bütçe hesapları;

- Bütçe gelir hesapları
- Bütçe gelirlerinden red ve iadeler hesapları
- Bütçe gider hesapları,
- Bütçe uygulama sonuçları,

hesap gruplarına ayrılır. Bütçe hesapları içinde bütçe gelir ve bütçe giderleri, belediyelerin bütçelerinde öngörülen ekonomik sınıflandırmaya uygun olarak izlenir ve bu hesaplar belediyelerin bütçe uygulama sonuçlarının elde edilmesinde ve bütçe uygulamalarına ilişkin mali raporların hazırlanmasında kullanılır.

Belediyelere ait olmak üzere tahakkuk eden gelirler, nakden ya da mahsuben tahsil edildiğinde eğer yapılan tahsilat aynı zamanda bütçe gelirleri hesabını ya da yapılan ret ve iade bütçe gelirlerinden ret ve iade hesabını ilgilendiriyorsa mutlaka gelir yansıma hesabı kullanılmak suretiyle bütçe gelirleri yada bütçe gelirlerinden ret ve iadeler hesabına kaydedilir. Tahakkuk eden giderlerin bütçedeki ödeneğine dayanılarak nakden ya da mahsuben ödenenler ile ödenekleriyle birlikte mahsup dönemine aktarılarak ödemesi gerçekleştirilen bütçe giderlerinden geçen yıl bütçe mahsupları hesabına kaydedilen tutarlar, mutlaka gider yansıma hesabı kullanılarak bütçe giderleri yada geçen yıl bütçe mahsupları hesabına kaydedilir.

BÜTÇE HESAPLARI

BÜTÇE GİDER HESAPLARI

81 Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler Hs.

810 Bütçe Gelirlerinden Ret ve
İadeler Hesabı

83 Bütçe Giderleri

830 Bütçe Giderleri Hs.

833 Bütçeden Mahsup Edilecek
Ödemeler Hs.

834 Geçen Yıl Bütçe Mahsupları Hs

Yansıtma

805 Gelir Yansıtma Hs.

BÜTÇE GELİR HESAPLARI

80 Bütçe Gelirleri Hs.

800 Bütçe Gelirleri Hs.

Yansıtma

835 Gider Yansıtma Hs.

89 Bütçe Uygulama Sonuçları

895 Bütçe Uygulama
Sonuçları Hs.

2.9.3.1. Belediyelerde Bütçe Hesapları Dönem Sonu İşlemleri

Belediye gelirlerinin ve giderlerinin muhasebeleştirilmesi örneklerinde anlatıldığı üzere; belediye faaliyetleri neticesinde gerçekleşen her türlü gelir ve gider tahakkuk tutarları, tahakkuk esasında faaliyet hesaplarına kaydedilecek ve daha sonra tahakkuk

eden bir gelir ve giderlerin bütçede öngörülen ve tanınan yetkiler çerçevesinde, nakden tahsil edildiğinde ya da nakden ödendiğinde bütçe hesapları ile ilişkilendirilecektir.

Bütçe hesapları ana hesap grubu içinde yer alan hesaplar dönem sonunda kapatılmaktadır. Çünkü bu hesaplar dönemsellik kavramı gereği bir dönem içerisinde kullanılmaktadır. Yılsonu geçici mizanda yer alan bu hesap grubundaki hesapların kapanış kayıtları aşağıdaki gibi yapılacaktır.

- Bütçe gelirleri hesabının alacak bakiyesi bütçe gelirleri hesabına borç, bütçe uygulama sonuçları hesabına alacak kaydedilir.

800 BÜTÇE GELİRLERİ HS.

895 BÜTÇE UYGULAMA SONUÇ. HS.

- Gelir yansıtma hesabının borç bakiyesi gelir yansıtma hesabına alacak, bütçe uygulama sonuçları hesabına borç kaydedilir.

895 BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI HS.

805 GELİR YANSITMA HS.

- Bütçe gelirlerinden ret ve iadeler hesabının borç bakiyesi bütçe gelirlerinden ret ve iadeler hesabına alacak, bütçe uygulama sonuçları hesabına borç kaydedilir.

895 BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI HS.

810 BÜTÇE GELİRLERİNDEN RET VE İADE HS.

- Bütçe giderleri hesabının borç bakiyesi bütçe giderleri hesabına alacak, bütçe uygulama sonuçları hesabına borç kaydedilir.

895 BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI HS.

830 BÜTÇE GİDERLERİ HS.

- Gider yansıtma hesabının alacak kalanı gider yansıtma hesabına borç, bütçe uygulama sonuçları hesabına alacak kaydedilir.

835 GİDER YANSITMA HS.

895 BÜTÇE UYG. SONUÇ. HS.

Yukarıdaki işlemler sonucunda bütçe uygulamasında kullanılan hesaplar kapatılmış bulunmaktadır. Bu işlemler sonucunda 895 BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI HS. borç ve alacak tutarlarının birbirine eşit olması gerekmektedir. Böyle bir eşitlik varsa, bütçe hesaplarının doğru işlemiş olduğu anlaşılacaktır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: BELEDİYE FAALİYETLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİNE İLİŞKİN BİR UYGULAMA

Belediyelerde meydana gelen mali olayların muhasebeleştirilmesine ilişkin olarak yapılan uygulamada, Beylikdüzü Belediyesi'nin finansal olayları dikkate alınmıştır. Bu doğrultuda yapılan çalışmada, belediyenin 30/11/2010 tarihli Ara Mizan verileri dikkate alınarak, 2010 Aralık Ayında meydana gelen işlemlerin yevmiye kayıtlarına yer verilmekte, Dönem Sonu işlemleri tamamlanmakta, Kesin Mizanı Düzenlenmekte ve Dönemsonu Mali Tabloları hazırlanmaktadır.

3.1 Beylikdüzü Belediyesinin Ara (Kasım Ayı) Mizanı:

Yapılan uygulama için 2010 yılının aralık ayı verileri kullanılacağından, uygulamanın başlangıç işlemi olarak 30 Kasım 2010 mizanı seçilmiştir. Kasım Ayı mizanında belediye tarafından kullanılan tüm hesaplara yer verilmekle birlikte yardımcı hesaplar ana hesaplar bünyesinde birleştirilerek ele alınmıştır. Ayrıca rakamlarlar binler basamağından itibaren tamamlanarak işlem kolaylığı sağlanmaya çalışılmıştır.

Aşağıda Beylikdüzü Belediye'sine ait 2010 Kasım Ayı Mizanı'na yer verilmiştir;

2010 KASIM AYI MİZANI**KURUM ADI: BEYLİKDÜZÜ BELEDİYESİ****YIL:2010****MUHASEBE BİRİMİNİN ADI: MALİ İŞLEMLER MÜDÜRLÜĞÜ****AY: KASIM**

HESAP KODU	HESAP ADI	TUTARLAR		KALANLAR	
		BORÇ	ALACAK	BORÇ	ALACAK
100	KASA	100.000	50.000	50.000	
101	ALINAN ÇEKLER	520.000	520.000		
102	BANKA	70.000.000	60.000.000	10.000.000	
103	VERİLEN ÇEKLER VE GÖNDERME EMİR.	60.000.000	60.000.000		
108	DİĞ HAZIR DEĞERLER	4.000.000	4.000.000		
117	MENKUL VARLIKLAR	15.000	10.000	5000	
120	GELİRLERDEN ALACAK	28.000.000	20.000.000	8.000.000	
121	GELİRLERDEN TAKİPLİ ALACAKLAR	13.000.000	8.000.000	5.000.000	
122	GELİRLERDEN TECİLLİ VE TEHİRLİ ALACAKLAR	30.000	25.000	5.000	
140	KİŞİLERDEN ALACAKLAR	550.000	500.000	50.000	
150	İLK MADDE VE MALZEME	120.000		120.000	
160	İŞ AVANS VE KREDİLERİ	270.000	200.000	70.000	
162	BÜTÇE DIŞI AVANS VE				

	KREDİLER	420.000	420.000	
222	GELİRLERDEN TECİLLİ VE TEHİRLİ ALACAKLAR	25.000		25.000
250	ARAZİ VE ARSALAR	25.000.000		25.000.000
252	BİNALAR	16.500.000		16.500.000
253	TESİS, MAKİNE, CİHAZ VE ALETLER	2.500.000		2.500.000
254	TAŞITLAR	1.500.000		1.500.000
255	DEMİRBAŞLAR	5.000.000		5.000.000
257	BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR		1.000.000	1.000.000
258	YAPILMAKTA OLAN YAT.	12.275.000		12.275.000
300	BANKA KREDİLERİ	1.000.000	10.000.000	9.000.000
320	BÜTÇE EMANETLERİ	27.000.000	30.000.000	3.000.000
330	ALINAN DEP. VE TEMİNAT	700.000	1.000.000	300.000
333	EMANETLER	12.000.000	14.000.000	2.000.000
360	ÖDENECEK VERGİ/FON	4.500.000	4.600.000	100.000
361	ÖDENECEK SOS. GÜV. KES	3.800.000	4.000.000	200.000
410	DIŞ MALİ BORÇLAR HS.		300.000	300.000
500	NET DEĞER		59.700.000	59.700.000
600	GELİRLER		65.000.000	65.000.000
630	GİDERLER	54.500.000		54.500.000

800	BÜTÇE GELİRLERİ		52.000.000		52.000.000
805	GELİR YANSITMA	52.000.000	500.000	51.500.000	
810	BÜTÇE GELİRLERİNDEN				
	RED VE İADELER	500.000		500.000	
830	BÜTÇE GİDERLERİ	41.000.000		41.000.000	
835	GİDER YANSITMA		41.000.000		41.000.000
900	GÖNDERİLECEK BÜTÇE				
	ÖDENEKLERİ	165.000.000	41.000.000	124.000.000	
901	BÜTÇE ÖDENEKLERİ ¹		165.000.000		165.000.000
905	ÖDENEKLİ GİDERLER	41.000.000		41.000.000	
910	TEMİNAT MEKTUPLARI	970.000	120.000	850.000	
911	TEMİNAT MEKTUPLARI	120.000	970.000		850.000
912	KİŞİLERE AİT MENKUL KIY.	460.000		460.000	
913	KİŞİLERE AİT MENKUL				
	KIYMETLER E.		460.000		460.000
	TOPLAM	644.375.000	644.375.000	399.910.000	399.910.000

Tablo 4 : Beylikdüzü Belediyesi 2010 yılı Kasım Ayı Ara Mizanı

¹ Bu hesaba kayıtlar arasında yer verilmesinin nedeni; Açılış kaydını takiben yeni yılın bütçe ödeneğine ilişkin muhasebe kaydının yapılmasıdır. 2010 Mali Yılı Bütçesi 165.000.000 TL olarak belirlenmiştir. Bu işleme ilişkin yapılan yevmiye kaydı aşağıdaki şekilde kayıtlarda yer almaktadır.

900	GÖNDERİLECEK BÜTÇE ÖDENEKLERİ HS.	165.000.000	
	901 BÜTÇE ÖDENEKLERİ HS.		165.000.000

3.2. Beylikdüzü Belediyesi 2010 Yılı Aralık Ayı İçinde Meydana Gelen İşlemlere İlişkin Yevmiye Kayıtları ve Genel Geçici Mizanı

Bu bölümde incelenen belediye faaliyetleriyle ilgili, 2010 Kasım Ayı Mizanının ardından Aralık ayında meydana gelen mali olaylara ilişkin yevmiye kayıtlarına yer verilmektedir. İnceleme için Aralık ayının seçilmesinin nedeni, Aralık ayı işlemleri, dönemsonu işlemlerine ve dönemsonu mali tablolarına muhasebe sisteminin işleyişi doğrultusunda yer verebilmektir. İncelemede Aralık ayına ilişkin olarak 26 günlük verilere ulaşılabilmiş, 8.453 yevmiye kaydı olduğu tespit edilmiştir. Bu tez çalışmasında bu verilerin hepsine yer verilmekle birlikte benzer nitelikte olan ve birbirini tekrar eden nitelikte kayıtlar birleştirilerek, tezin konusuna uygun bir belediye sisteminde karşılaşılan birbirinden farklı 26 günlük 26 yevmiye kaydına tahakkuk esaslı muhasebenin önemini belirten ayrıntılı açıklamalarıyla birlikte yer verilmiştir.

1- 05/12/2010 Tarihinde Belediye 50.000 TL ilan ve reklam vergisi geliri elde etmiştir. Ama bu tutar henüz tahsil edilmemiştir.

120.01.03.09.53	GELİRLERDEN ALACAKLAR HS.-VERGİ GELİRLERİ	50.000	
	600.01.03.09.53	GELİRLER ¹ - REKLAM VERGİSİ	50.000

Belediyelerin yeni muhasebe sistemi organizasyonunun en önemli özelliği ikinci bölümde de değinildiği üzere, nakit esasına dayalı bütçe uygulama sonuçları ile tahakkuk esasında faaliyet sonuçlarını birlikte takip edebilme yeteneğine sahip olmasıdır.

Vergi geliri elde ettiğimize dair yevmiye kaydı yapılmıştır. Tahakkuk eden gelir henüz tahsil edilmemiştir. Tahakkuk esas gereği gelir kaydı yapmak için paranın tahsili beklenmemiştir. Tahakkuk eden gelir bu kayıt ile belediyenin varlıkları arasına alınmıştır ve Gelirlerden Alacaklar Hesabında tahsil edilinceye kadar bekletilecektir. Kurum adına tahakkuk eden ve hesaba girecek olan para bir varlık karşılığı olmadığı için, başka bir ifadeyle varlıklarda meydana gelen bir eksilişe karşılık elde edilmediği için, varlıkları artırmıştır ve gelir kaydı yapılmıştır.

¹ Gelirler hesabında tahakkuk esasına göre tahakkuk ettirilen her türlü gelir, Devlet Muhasebe Standartları Kurulu tarafından belirlenen muhasebe ilkelerine göre sınıflandırılmış yardımcı hesaplarda izlenir.

Mükelleflerin söz konusu vergi borçlarını ödemeleri durumunda; gelirlere alacağımız tahsil edildiği için, Gelirlerden Alacaklar Hesabından düşülecek, gelir kasamıza veya bankamıza girdiği ve bütçe tarafından kullanılabilir hale geldiği için, Gelir Yansıtma Hesabı ile Bütçe Gelirleri Hesabına yansıtılacaktır.

102	BANKA HS	50.000
	120.01.03.09.53. GELİRLERDEN ALACAKLAR	50.000
805	GELİR YANSITMA HESABI	50.000
	800.01.03.09.53. BÜTÇE GELİRLERİ HS.	50.000

Yapılan yevmiye kayıtları ile tahakkuk edilip tahsili gerçekleşen tutar hem faaliyet sonuçları hesabında hem de Bütçe Uygulama hesapları yolu ile bütçe hesaplarına aktarılmıştır. Sonuç olarak bütçe uygulama sonuçları nakit esasına göre, döneme ait faaliyet sonucunun tahakkuk esasına göre tespiti mümkün olmaktadır.

2- 06/12/2010 Tarihinde Belediyenin satışa çıkarılan arsası ihale sonucu 250.000 TL ye satılmıştır.

120.06.01.09.	GELİRLERDEN ALACAKLAR- ARSA SATIŞI	250.000
	250 ARSA VE ARAZİLER	250.000

Bu durumda gelir kaydı yapılması söz konusu değildir. Doğan alacağımıza karşılık aynı değerde bir arsamız varlıklarımız arasından çıkmıştır. Bu tutar nakit esas gereği, arsanın bedeli bankaya yatırıldığında bütçe tarafından kullanılabilir hale geldiği için bütçe hesaplarıyla ilişkilendirilecektir.

102	BANKA HS.	250.000
	120.06.01.09 GELİRLERDEN ALACAKLAR-ARSA SAT.	250.000
805	GELİR YANSITMA HS.	250.000
	800.06.01.05 BÜTÇE GELİRLERİ HS.-ARSA SATIŞI	250.000

3- 07/12/2010 Tarihinde Belediye, yönetim hizmetlerinde kullanılmak üzere kırtasiye malzemesi almıştır. Satıcıya ödenmesi gereken 4.000 TL satıcı tarafından henüz alınmamıştır. Tahakkuk ettirilen giderin satıcıya ödenecek kısmı hak sahibi tarafından alınmaya kadar Bütçe Emanetleri Hesabında bekleyecektir.²³

630.03.02.01.01. GİDERLER HS ⁴ .- KIRTASIYE MLZ ALIMLARI	4.000	
320.01 BÜTÇE EMANETLERİ HS ⁵ . CARİ YILA AİT BORÇ		4.000

830.03.02.01.01. BÜTÇE GİDERLERİ HS.- KIRTASIYE MLZ ALIMLARI	4.000	
835 GİDER YANSITMA HS.		4.000

Mali yıl içerisinde veya sonunda ödeme emrine bağlandığı halde, nakit yetersizliği veya hak sahibinin müracaat etmemesi nedeniyle ilgililere ödenemeyen tutarlar 320 Bütçe Emanetleri hesabında izlenirken; Öngörülen bir hizmet ve husus karşılığı olmak üzere gerçekleştiği halde; ödeneği bulunmaması veya kanunen ödenek üstü sarfiyata izin verilmemesi gibi nedenlerle ödeme emrine bağlanamayan borçlar için ise 320 Bütçe Emanetleri Hesabı yerine 322 Bütçeleştirilecek Borçlar Hesabı kullanılacaktır.⁶

4- 08/12/2010 Tarihinde Müteahhidin yaptığı bir yatırım işine karşılık olarak ödenmesi gereken 120.000 TL'nin, ödeneğinin bitmiş olması nedeniyle ödenememiştir.

258 YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR	120.000	
322 BÜTÇELEŞTİRİLECEK BORÇLAR		120.000

5- 09/12/2010 Tarihinde Mükelleflerden bina vergisi borçlarına karşılık 500.000 TL tutarında banka çeki toplanarak tahsil edilmiştir. Aynı gün teslimat ile birlikte bankaya gönderilmiştir.

² Ödenecek Vergi ve Fonlar ile Ödenecek Sosyal Güvenlik kesintileri tahakkuk ettiğinde, ilgili kurumlara ödeninceye kadar Bütçe Emanetleri Hesabında değil, kendi adlarının taşıyan hesaplarda bekleyecektir.

³ BAL, a.g.e., “**Analitik Bütçe ve Tahakkuk Esaslı Muhasebe**”, s:87

⁴ Giderler hesabında tahakkuk esasına göre tahakkuk ettirilen her türlü gider, Devlet Muhasebe Standartları Kurulu tarafından belirlenen muhasebe ilkelerine göre sınıflandırılmış yardımcı hesaplarda izlenir.

⁵ Mali yıl içerisinde veya sonunda ödeme emrine bağlandığı halde, nakit yetersizliği veya hak sahibinin müracaat etmemesi nedeniyle ilgililere ödenemeyen tutarlar 320 Bütçe Emanetleri Hesabında izlenmektedir.

⁶ BAL, a.g.e., “**Analitik Bütçe ve Tahakkuk Esaslı Muhasebe**”, sy:88

101.01	ALINAN ÇEKLER- SAYMANLIKTAKİ ÇEK.	500.000	
	120.01.02.09.51 GELİRLERDEN ALACAKLAR- BİNA V.		500.000

Gelirlerden alacaklar hesabı, vadesi bir yılın altına inmiş tahakkuk ettirilen faaliyet alacaklarının tahsilat ve terkinlerinin izlenmesi için kullanılan bir alacak hesabıdır.⁷

805	GELİR YANSITMA H.	500.000	
	800.01.02.09.51 BÜTÇE GELİRLERİ- BİNA V.		500.000

630.12.01.03.	GİDERLER HS.- KÜLTÜR VARLIKLARI PAYI	50.000	
	362 FON/DİG. KAMU KURULUŞ.. ADINA.YAP TAH.		50.000

810	BÜTÇE GELİRLERİNDEN RED VE İADELER	50.000	
	805 GELİR YANSITMA H.		50.000

Birinci bölümde, belediyelerin esas gelirleri bölümünde anlatıldığı üzere; Bina ve Arsa vergisi (Emlak Vergisi) tahsilatından % 10 oranında Taşınmaz Kültür Varlığının Korunmasına İlişkin Katkı Payı ayrılmıştır. Kamu idareleri adına yapılan tahsilatların ve belediyeye ait gelirlerden kamu idarelerine ait olan kısımların izlenmesinde 362 Fonlar ve Diğer Kamu İdareleri Adına Yapılan Tahsilat Hesabı kullanılmaktadır.

6- 10/12/2010 Tarihinde Ziraat bankasından alınan banka vaziyet cetvelinden çeklerin tahsil edildiği anlaşılmıştır.

102.02.01	BANKA HS.- ZİRAAT BANKASI	500.000	
	101.01. ALINAN ÇEKLER		500.000

7- 11/12/2010 Tarihinde Müteahhit K'ya 400 TL tutarında ihale dosyası satılmıştır.

100	KASA HS.	400	
	600.02.01.01.01 GELİRLER HS.- ŞARTNAME SATIŞ GEL.		400
805	GELİR YANSITMA HS.	400	

⁷ KERİMOĞLU, v.d., a.g.e., “Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebesi”, sy:120

8- 12/12/2010 Tarihinde Arızalı taşıt tamiri için zabıta müdürlüğü mutemedine 2.000 TL tutarında avans verilmiştir.

160.03.07.03.03. İŞ AVANS VE KREDİLERİ HS.	2.000	
100 KASA		2.000

9- 13/12/2010 Tarihinde Arızalı taşıt tamir ettirilmiş ve alınan iş avansına ait mahsup belgeleri saymanlığa verilmiştir. Düzenlenen ödeme emri ile avansın mahsubu yapılmıştır.

630.03.07.03.03. GİDERLER HS.- TAMİR/BAKIM	2.000	
160.03.07.03.03. İŞ AVANS VE KREDİLERİ HS.		2.000
830.03.07.03.03. BÜTÇE GİDERLERİ HS.	2.000	
835 GİDER YANSITMA HS.		2.000

10- 14/12/2010 tarihinde Belediye'de çalışanlarına ait Aralık ayı ücret tahakkukları yapılmıştır.

630.01.01.01.01. GİDERLER HS.- TEMEL AYLIKLAR	80.000	
162 BÜTÇE DIŞI AVANS VE KREDİLER ⁸	25.000	
360 01.01. ÖDENECEK V/F GV/DV		11.000
333.07.01.02 EMANETLER HS. ⁹ - SENDİKA AİDAT-İLAÇ KES		4.000
361.01.01.01 ÖD. SOS.GÜV.KES.		20.000
103.02 VERİLEN GÖNDERME EMİR		70.000
830.01.01.01.01. BÜTÇE GİDERLERİ- TEMEL AYLIKLAR	80.000	
835 GİDER YANSITMA HS.		80.000

Tahakkuk esası gereği gider kaydı yapmak için paranın ödenmesi beklenmemiştir. Tahakkuk eden gider bu kayıt ile belediyenin varlıklarından düşülmüş ve 360 Ödenecek Vergi ve Fonlar

⁸ Belediye meclisi tarafından alınan karar ile, belediyede çalışanların bütçe ile öngörülen ücretlerinin dışında bütçe harici ücret alımlarına ilişkin tutarların izlendiği hesaptır.

⁹ Emanetler Hesabı, muhasebe birimince nakden veya mahsuben tahsil edilen emanetlerin izlenmesi için kullanılmaktadır.

Hesabı, 333 Emanetler Hesabı ve 361 Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintisi Hesabında hak sahipleri tarafından alınıncaya kadar bekletilecektir.

11- 15/12/2010 Tarihinde Kişilerden alacaklar hesabında kayıtlı 50.000 TL tutarında alacak 5.000 TL faiziyle birlikte tahsil edilmiştir.

140	KİŞİLERDEN ALACAKLAR ¹⁰	5.000	
	600.05.09.01 GELİRLER- KİŞİLERDEN ALACAK FAİZ.		5.000
100	KASA	55.000	
	140.05.02.05.06. KİŞİLERDEN ALACAKLAR HS		50.000
	140.05.01.09.01. KİŞİLERDEN ALACAKLAR HS.		5.000
805	GELİR YANSITMA HS.	55.000	
	800.05.02.09.06. BÜTÇE GELİR-KİŞİLERDEN ALACAK		50.000
	800.05.01.09.01. BÜTÇE GELİR - KİŞİLERDEN ALAC. FAİZ.		5.000

12- 16/12/2010 Tarihinde Belediye binasının ısınma giderine ilişkin 59.000 tutarındaki ödeme emri, tahakkuka bağlanarak Belediye Saymanlığına intikal ettirilmiştir. İlgili tutar alacaklının bildirdiği banka hesabına gönderme emriyle aktarılmıştır. Bankadan alınan vaziyet cetvelinden paranın ilgilinin hesabına aktarıldığı anlaşılmıştır.

630.03.02.02.01.	GİDERLER HS.- YAKACAK ALIMLARI	59.000	
	103.02 VERİLEN GÖNDERME EMİRLERİ		59.000
830.03.02.02.01.	BÜTÇE GİDERLERİ HS.- YAKACAK ALIMLARI	59.000	
	835 GİDER YANSITMA HS.		59.000
103.02.	VERİLEN GÖNDERME EMİRLERİ	59.000	
	102.02.01. BANKA HS.		59.000

¹⁰ Kişilerden Alacaklar Hesabı, Faaliyet alacakları ve kurum alacakları dışında kalan alacakların izlenmesi için kullanılmaktadır.

13- 17/12/2010 Tarihinde Kasada yapılan sayımda 2.000 TL tutarında noksanlık, tespit edilmiştir.

197	SAYIM NOKSANLARI		2.000	
	100	KASA		2.000

14- 18/12/2010 Tarihinde Belediye çalışanları ile ilgili ücret tahakkuku kaydında yapılan kesintiler ilgili kuruluşlara düzenlenen gönderme emriyle intikal ettirilmiştir. Bankadan alınan vaziyet cetvelinden gönderme emirlerindeki tutarların ilgili kurumların hesaplarına aktarıldığı anlaşılmıştır.

360.01.01.	ÖDENECEK V/F GELİR V/ DAMGA V		11.000	
	103.02	VERİLEN GÖNDERME EMİRLERİ		11.000
333.07.01.02.	EMANETLER – SENDİKA AİDATLARI-İLAÇ BEDELİ		4.000	
	103.02	VERİLEN GÖNDERME EMİRLERİ		4.000
361	ÖDENECEK SOS.GÜV. KES		20.000	
	103.02	VERİLEN GÖNDERME EMİRLERİ		20.000
103.02	VERİLEN GÖNDERME EMİRLERİ		35.000	
	102.02.	BANKA HS.		35.000

15- 19/12/2010 Tarihinde Mükelleflerden takipli Çevre Temizlik Vergisi borçlarına karşılık 300.000 TL borç, 30.000 TL gecikme zammı olarak toplam 330.000 TL tahsilat yapılmıştır.

100	KASA		330.000	
		121.01.02.09.54. GELİRLERDEN TAKİPLİ ALACAK – CTV		300.000
		600.05.03.04.01. GELİRLER HS.-GECİKME ZAMMI		30.000

Tahakkuk ettirilen faaliyet alacaklarından takibe alınan tutarlar ile bunlardan yapılan tahsilat, tecil ve terkinlerin izlenmesi için 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabı kullanılmaktadır.¹¹

805	GELİR YANSITMA HS.	330.000	
	800.01.02.09.54 BÜTÇE GELİRLERİ – CTV		300.000
	800.05.03.04.01. BÜTÇE GELİRLERİ – GECİKME ZAMMI		30.000

16- 20/12/2010 Tarihinde kayda alınan kasa sayımı açığının veznedarın işlemlerinden kaynaklandığı anlaşılmış ve bu tutar 100 TL faiziyle birlikte tahsil edilmiştir.

140.05.02.09.06	KİŞİLERDEN ALACAKLAR	2.000	
	197 SAYIM NOKSANLARI		2.000
140.05.01.09.01.	KİŞİLERDEN ALACAKLAR	100	
	600.05.01.09.01. GELİRLER HS.-FAİZ GELİRLERİ		100
100	KASA	2.100	
	140.05.02.09.06 KİŞİLERDEN ALACAKLAR		2.000
	140.05.01.09.01. KİŞİLERDEN ALACAKLAR		100
805	GELİR YANSITMA HS.	2.100	
	800.05.02.09.06. BÜTÇE GELİRLERİ		2.000
	800.05.01.09.01. BÜTÇE GELİRLERİ-FAİZ GELİRLERİ		100

17- 21/12/2010 Tarihinde Emanetler hesabının Çeşitli Emanetler bölümünde kayıtlı toplam 1.000 TL tutarındaki emanetler, zamanaşımına uğraması nedeniyle gelir kaydedilmiştir.

333	EMANETLER	1.000	
	600.05.09.01.99 GELİRLER-DİĞER ÇEŞİTLİ GELİRLERİ		1.000
805	GELİR YANSITMA HS.	1.000	
	800.05.09.01.99 BÜTÇE GELİRLERİ-DİĞER ÇEŞİTLİ GELİR.		1.000

¹¹ KERİMOĞLU, v.d., a.g.e., “Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebesi”, sy:125

18- 22/12/2010 Tarihinde Banka ile yapılan görüşmede Genel Bütçe vergi gelirlerinden belediyeye düşen pay olarak, İller Bankasınca 950.000 TL gönderildiği ve paranın hesaba yatırıldığı anlaşılmıştır.

102.02.01.	BANKA HS.	950.000	
	600.05.02.02.51. GELİRLER-MERK. İDAR. VERGİ GEL. AL. P.		950.000
805	GELİR YANSITMA HS.	950.000	
	800.05.02.02.51. BÜTÇE GELİRLERİ -		
	MERKEZİ İDARE.VERGİ. GEL ALINAN PAY		950.000

19- 23/12/2010 Tarihinde İller bankasından alınan vaziyet cetvelinden Belediyeye düşen pay 950.000 TL olmayıp 980.000 TL olduğu, bu paradan daha önce alınan kısa vadeli kredi taksiti için 30.000 TL anapara (25.000) ve faiz (5.000) ödemesi için kesinti yaptıkları anlaşılmıştır.

300.01.01.	BANKA KREDİLERİ	25.000	
630.04.05.01.01. GİDERLER HS. FAİZ GİDERLERİ		5.000	
	600.05.02.02.51. GELİRLER HS.		30.000
805	GELİR YANSITMA	30.000	
	800.05.02.02.51. BÜTÇE GELİRLERİ –MER. İDAR. V.GEL AL.P.		30.000
830.04.05.01.01. BÜTÇE GİDERLERİ-FAİZ GİDERLERİ		5.000	
	835 GİDER YANSITMA		5.000

20- 24/12/2010 Tarihinde Belediye sınırları içerisinde yer alan bir firmadan 5.000 TL vidanjör ücreti yatırılmıştır.

100	KASA HS.	5.000	
	600.03.01.02.53. GELİRLER HS.		5.000
805	GELİR YANSITMA HS.	5.000	
	800.03.01.02.53. BÜTÇE GELİRLERİ		5.000

21- 25/12/2010 Tarihinde Normal ödeme süresi içinde 100.000 TL su ücreti tahsil edilmiştir. Tahsil edilen su ücretinden 8.000 TL KDV ayrılmıştır.

100	KASA		100.000	
		120.02.04.05.58. GELİRLERDEN ALACAKLAR		100.000
805	GELİR YANSITMA HS.		100.000	
	800	BÜTÇE GELİRLERİ		100.000
630.05.02.06.01. GİDERLER HS.			8.000	
	360	ÖDENECEK VERGİ VE FON		8.000
810	BÜTÇE GELİRLERİNDEN RET VE İADELER		8.000	
	805	GELİR YANSITMA HS.		8.000

Tahakkuka bağlı bir ücret tahsilatından KDV ayrılması için 810 Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler Hs. ve 630 Giderler Hs. çalıştırılmak suretiyle muhasebe kaydı yapılır.¹²

22- 26/12/2010 Tarihinde Gelir şube müdürlüğünce kanuni ödeme süresi içinde ödenmediği için takibe alınmış olan tahakkuklardan 2.000.000 TL tutarında anapara 100.000 TL ise gecikme zammı ve faizi tahsil edilmiştir. Yapılan tahsilatın dökümü aşağıdaki gibidir;

Bina Vergisi	:	1.000.000
Arsa Vergisi	:	400.000
Çevre Temizlik Vergisi	:	400.000
İlan ve Reklam Vergisi	:	100.000
Su Hizmetleri Hasılatı	:	80.000
Su Harcamalarına Katılma Payı	:	20.000
Gecikme Cezası ve Faizi	:	<u>100.000</u>
Toplam	:	2.100.000

¹² Salih Günel İŞİT, “Mahalli İdarelerde Tahakkuk Esaslı Muhasebe Mali Raporlar ve Yılsonu İşlemleri”, Ankara 2007, sy:261

100	KASA HS.	2.100.000	
	121.01.02.09.51.TAKİPLİ ALACAKLAR – BİNA VERGİSİ	1.000.000	
	121.01.02.09.52.TAKİPLİ ALACAKLAR – ARSA VERGİSİ	400.000	
	121.01.02.09.53.TAKİPLİ ALACAKLAR – İLAN VE REK.VERG.	100.000	
	121.01.02.09.54.TAKİPLİ ALACAKLAR – ÇEVRE TEM. VERG.	400.000	
	121.05.04.04.52.TAKİPLİ ALACAKLAR – SU HARC. KAT. PAY.	20.000	
	121.02.03.05.57.TAKİPLİ ALACAKLAR – SU HİZMT. HASILAT	80.000	
	600.05.02.08.01.GELİRLER – VERGİ VE HARÇ GEÇİKME FAİZ.	100.000	
805	GELİR YANSITMA HS.	2.100.000	
	800.01.02.09.51.BÜTÇE GELİRLERİ – BİNA VERGİSİ	1.000.000	
	800.01.02.09.52.BÜTÇE GELİRLERİ – ARSA VERGİSİ	400.000	
	800.01.02.09.53.BÜTÇE GELİRLERİ – İLAN VE REKLM VERG.	100.000	
	800.01.02.09.54.BÜTÇE GELİRLERİ – ÇEVRE TEMİZLİK VERG.	400.000	
	800.05.04.04.52.BÜTÇE GELİRLERİ – SU HARÇ. KAT. PAY.	20.000	
	800.02.03.05.57.BÜTÇE GELİRLERİ – SU HİZMT. HASILAT	80.000	
	800.05.02.08.01.BÜTÇE GELİRLERİ – VERGİ/HARÇ GEÇ.FAİZ.	100.000	
630.05.01.06.01.	GİDERLER – BİNA VERGİSİ KÜLTÜR VERGİ PAYI	100.000 ¹³	
630.05.08.06.01.	GİDERLER – ARSA VERGİSİ KÜLTÜR VERGİ PAYI	40.000	
362.02.08.	FON/DİĞ.KAMU.KUR.ADINA. YAP.HASILAT	140.000	
810.01.03.09.51.	GELİRLERDEN RET VE İADELER – BİNA VERGİSİ	100.000	
810.01.03.09.52.	GELİRLERDEN RET VE İADELER – ARSA VERGİSİ	40.000	
805	GELİR YANSITMA HS.	140.000	
630	GİDERLER HS. – SU HİZMETLERİ HASILATI KDV PAYI	8.000	
360	ÖDENECEK VERGİ VE FON	8.000	
810.05.04.04.52.	GELİRLERDEN RET VE İADELER	8.000	
805	GELİR YANSITMA HS.	8.000	

¹³ Bina ve Arsa vergisi tahsilatından % 10 oranında Taşınmaz Kültür Varlığının Korunmasına İlişkin Katkı Payı ayrılmıştır.

23- 27/12/2010 Tarihinde Belediye sınırları içinde işletilen mezbahalardan, kesilen hayvanların kesim öncesi muayene ve satışa arz edilecek etlerin sağlık muayenesi için, 20.000 TL Hayvan Kesim ve Muayene Harcı tahsil edilmiştir.

100	KASA	20.000	
	600.01.06.09.52. GELİRLER- HAY.KES. MUAY.DENTİM.HARC.		20.000
805	GELİR YANSITMA HESABI	20.000	
	800.01.06.09.52. BÜTÇE GELİRLERİ-HAY.KES.MUA.DEN.HAR.		20.000

24- 28/12/2010 Tarihinde Belediyeye ait elektrik bedeli olarak 25.000 TL ödeme emri ile ödenmiştir.

630.03.02.03.03. GİDERLER-ELEKTRİK ALIMLARI	25.000		
103	VERİLEN GÖNDERME EMİR		25.000
830.03.02.03.03. BÜTÇE GİDERLERİ-ELEKTRİK ALIMLARI	25.000		
835	BÜTÇE GİDERLERİ YANSITMA		25.000

25- 29/12/2010 Tarihinde Belediye hizmet binası yapımı ihalesine çıkılmış, ihaleye üç istekli katılmıştır. Teminat olarak isteklilerden bir nakdi teminat, biri teminat mektubu, biri ise devlet tahvili vermiştir.

102	BANKA HS.	14.000	
	430 ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR		14.000
910	TEMİNAT MEKTUPLARI HS.	13.500	
	911 TEMİNAT MEKTUPLARI EMANETLERİ HS.		13.500
912	KİŞİLERE AİT MENKUL KIYMETLER HS	15.000	
	913 KİŞİLERE AİT MENKUL KIYMET EMANETLERİ HS.		15.000

İhale 450.000 TL teklif veren ve geçici teminat olarak teminat mektubu veren istekli üzerinde kalmıştır.

Geçici teminatların iadesi;

430	ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR	14.000	
	102 BANKA HS.		14.000
911	TEMİNAT MEKTUPLARI EMANETLERİ HS.	13.500	
	910 TEMİNAT MEKTUPLARI HS.		13.500
913	KİŞİLERE AİT MENKUL KIYMET EMANETLERİ HS.	15.000	
	912 KİŞİLERE AİT MENKUL KIYMETLER		15.000

Belediye 450.000 TL taahhüt altına girdiğinden yapılması gereken kayıt;

920	GİDER TAAHHÜTLERİ HS.	450.000	
	921 GİDER TAAHHÜTLERİ KARŞILIĞI HS.		450.000

26- 30/12/2010 Tarihinde Belediye'ye İller bankasından 40.000 TL uzun vadeli kredi sağlanmıştır.

102	BANKALAR HS.	40.000	
	400.01.BANKA KREDİLERİ-İLLER BANKASI		40.000

31.12.2010 GENEL GEÇİCİ MİZANI**KURUM ADI: BEYLİKDÜZÜ BELEDİYESİ****YIL:2010****MUHASEBE BİRİMİNİN ADI: MALİ İŞLEMLER MÜDÜRLÜĞÜ****AY: 31 ARALIK**

HESAP KODU	HESAP ADI	TUTARLAR		KALANLAR	
		BORÇ	ALACAK	BORÇ	ALACAK
100	KASA	2.726.500	54.000	2.672.500	
101	ALINAN ÇEKLER	1.020.000	1.020.000		
102	BANKA	71.790.000	60.108.000	11.682.000	
103	VERİLEN ÇEKLER VE GÖNDERME EMİR.	60.094.000	60.189.000		95.000
108	DİĞ HAZIR DEĞERLER	4.000.000	4.000.000		
117	MENKUL VARLIKLAR	15.000	10.000	5.000	
120	GELİRLERDEN ALACAK	28.300.000	20.900.000	7.400.000	
121	GELİRLERDEN TAKİPLİ ALACAKLAR	13.000.000	10.300.000	2.700.000	
122	GELİRLERDEN TECİLLİ VE TEHİRLİ ALACAKLAR	30.000	25.000	5.000	
140	KİŞİLERDEN ALACAKLAR	557.100	557.100		
150	İLK MADDE VE MALZEME	120.000		120.000	

160	İŞ AVANS VE KREDİLERİ	272.000	202.000	70.000
162	BÜTÇE DIŞI AVANS VE KREDİLER	445.000	420.000	25.000
197	SAYIM VE TES. NOKSANLIĞI	2.000	2.000	
222	GELİRLERDEN TECİLLİ VE TEHİRLİ ALACAKLAR	25.000		25.000
250	ARAZİ VE ARSALAR	25.000.000	250.000	24.750.000
252	BİNALAR	16.500.000		16.500.000
253	TESİS, MAKİNE, CİHAZ VE ALETLER	2.500.000		2.500.000
254	TAŞITLAR	1.500.000		1.500.000
255	DEMİRBAŞLAR	5.000.000		5.000.000
257	BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR		1.000.000	1.000.000
258	YAPILMAKTA OLAN YAT.	12.395.000		12.395.000
300	BANKA KREDİLERİ	1.025.000	10.000.000	8.975.000
320	BÜTÇE EMANETLERİ	27.000.000	30.004.000	3.004.000
322	BÜTÇELEŞTİRİLECEK BORÇ		120.000	120.000
330	ALINAN DEP. VE TEMİNAT	700.000	1.000.000	300.000
333	EMANETLER	12.005.000	14.004.000	1.999.000
360	ÖDENECEK VERGİ/FON	4.511.000	4.627.000	116.000

362	FONLAR VE DİĞER KAMU				
	İDARELERİ ADINA YAP TAH.		190.000		190.000
361	ÖDENECEK SOS. GÜV. KES	3.820.000	4.020.000		200.000
400	BANKA KREDİLERİ		40.000		40.000
410	DIŞ MALİ BORÇLAR		300.000		300.000
430	ALINAN DEPOT. TEMİNAT	14.000	14.000		
500	NET DEĞER		59.700.000		59.700.000
600	GELİRLER		66.191.500		66.191.500
630	GİDERLER	54.881.000		54.881.000	
800	BÜTÇE GELİRLERİ		56.393.500		56.393.500
805	GELİR YANSITMA	56.393.500	706.000	55.687.500	
810	BÜTÇE GELİRLERİNDEN				
	RED VE İADELER	706.000		706.000	
830	BÜTÇE GİDERLERİ	41.174.000		41.174.000	
835	GİDER YANSITMA		41.174.000		41.174.000
900	GÖNDERİLECEK BÜTÇE				
	ÖDENEKLERİ	165.000.000	41.000.000	124.000.000	
901	BÜTÇE ÖDENEKLERİ		165.000.000		165.000.000
905	ÖDENEKLİ GİDERLER	41.000.000		41.000.000	

910	TEMİNAT MEKTUPLARI	983.500	133.500	850.000	
911	TEMİNAT MEKTUPLARI	133.500	983.500		850.000
912	KİŞİLERE AİT MENKUL KIY.	475.000	15.000	460.000	
913	KİŞİLERE AİT MENKUL KIYMETLER E.	15.000	475.000		460.000
920	GİDER TAAHÜTLERİ	450.000		450.000	
921	GİDER TAAHÜTLERİ KRŞLĞ.		450.000		450.000
	TOPLAM	655.578.100	655.578.100	406.558.000	406.558.000

Tablo 5: Beylikdüzü Belediyesi 2010 yılı Aralık Ayı Genel Geçici Mizanı

3.3. Beylikdüzü Belediyesi 2010 Yılı Dönem Sonu İşlemleri ve Mali Tabloları

Bu bölümde Belediyenin dönemsonu işlemlerine yer verilmiştir. Bu doğrultuda envanter çalışmaları, bütçe hesaplarının kapatılması, faaliyet hesaplarının Faaliyet Sonuç Hesabına devrine ilişkin işlemler ele alınmış, kesin mizan düzenlenmiş ve dönemsonu mali tabloları hazırlanmıştır.

3.3.1. Envanter Çalışmaları

- 31 Aralık tarihinde düzenlenen Geçici Mizan da 222 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı¹'nin borç farkı 25.000 TL olduğu belirlenmiştir. Bu alacaklardan 5.000 TL tutarındaki bina vergisi ile 10.000 TL tutarındaki çevre temizlik vergisine ilişkin tecilli alacakların tecil süresi bir yılın altına indiği belirlenmiştir.

122.01.02.09.51. GELİRLERDEN TECİLLİ VE TEHİRLİ ALACAK – BİNA V.	5.000
122.01.02.09.54. GELİRLERDEN TECİLLİ VE TEHİRLİ ALACAK – ÇTV.	10.000
222.01.02.09.51. GELİR.TECİL.TEHİR.ALACAK BİNA V.	5.000
222.01.02.09.54. GELİR. TECİL. TEHİR. ALACAK ÇTV.	10.000

- 31 Aralık tarihi itibariyle sabit varlıklar için hesaplanan amortisman payları; Binalar için 330.000 TL, Taşıtlar için 300.000 TL, Tesis Makine Cihaz ve Aletler için 250.000TL ve Demirbaşlar için 500.000 TL ise;

630.13.01.02. GİDERLER HS – Bina Amort.	330.000
630.13.01.03. GİDERLER HS - Tesis Makine ve Cihaz Amort.	250.000
630.13.01.04. GİDERLER HS – Taşıtlar Amort.	300.000
630.13.01.05. GİDERLER HS.- Demirbaşlar Amort.	500.000
257.02. BİRİKMİŞ AMORTİS. Binalar	330.000
257.03. BİRİKMİŞ AMORTİS. Tesis Makine Cihaz	250.000
257.04. BİRİKMİŞ AMORTİS. Taşıtlar	300.000
257.05. BİRİKMİŞ AMORTİS. Demirbaşlar	500.000

¹ Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı, Gelirlerden Alacaklar Hesabı ve Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabında kayıtlı tutarlardan faaliyet dönemini aşan süreyle tecil veya tehir edilen tutarların izlenmesi için kullanılmaktadır.

- 31 Aralık tarihi itibariyle tahakkuk eden vergi gelirlerinden, 450.000 TL’lik kısmın ödeme süresi içinde ödenmediği tespit edilmiş ve takibe alınmıştır. Bu tutar 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına aktarılmıştır.

121.01.	GELİRLERDEN TAKİPLİ ALACAKLAR – Vergi Gelir. Alacak	450.000	
	120.01.	GELİRLERDEN ALACAK – Vergi Gel. Alacak	450.000

- 31 Aralık tarihinde, kısa vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubunda izlenen banka kredileri için hesaplanan faiz tutarı 50.000 TL faiz tahakkuk ettirildiği bankadan gelen dekonttan anlaşılmıştır.

630.04.01.	GİDERLER HS – Borç Faiz Gideri	50.000	
	300	BANKA KREDİLERİ	50.000

- 31 Aralık tarihinde, uzun vadeli yabancı kaynaklar içinde yer alan dış mali borçlar hesabında kayıtlı bulunan 300.000 TL borcun 50.000 TL sinin vadesi bir yılın altına düşmüştür.

410 DIŞ MALİ BORÇLAR HS.	50.000	
	310 CARİ YILDA ÖDENECEK DIŞ MALİ BORÇLAR HS.	50.000

3.3.2. Bütçe Hesapları ile İlgili Yapılacak Dönemsonu İşlemleri ve Bütçe Uygulama Sonuçları Tablosu

Bütçe hesapları; Bütçe Gelir Hesapları, Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Hesapları, Bütçe Gider Hesapları ve Bütçe Uygulama Sonuçları hesaplarından oluşmaktadır. Bu hesaplar Belediyelerin bütçe uygulama sonuçlarının elde edilmesinde ve bütçe uygulamalarına ilişkin mali raporların hazırlanmasında kullanılmaktadır.²

İkinci bölümde anlatıldığı üzere; belediye faaliyetleri neticesinde gerçekleşen her türlü gelir ve gider tahakkuk tutarları, tahakkuk esasında faaliyet hesaplarına kaydedilecek ve daha sonra

² KERİMOĞLU, v.d., a.g.e., “Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebesi”, sy:367

tahakkuk eden bir gelir ve giderlerin bütçede öngörülen ve tanınan yetkiler çerçevesinde, nakden tahsil edildiğinde ya da nakden ödendiğinde bütçe hesapları ile ilişkilendirilecektir.

Bütçe hesapları ana hesap grubu içinde yer alan hesaplar da dönem sonunda kapatılmaktadır.³ Çünkü bu hesaplar dönemsellik kavramı gereği bir dönem içerisinde kullanılmaktadır. Bu hesaplar bir yıl boyunca yürütülen faaliyetler sonucu bütçede meydana gelen hareketlerin izlendiği hesaplardır. Yılsonu geçici mizanda yer alan bu hesap grubundaki hesapların kapanış kayıtları aşağıdaki gibi yapılacaktır.⁴

- 31.12.2010 itibariyle düzenlenen geçici mizanda; 800 BÜTÇE GELİRLERİ HS. alacak kalanının 56.393.500TL olduğu belirlenmiştir. Bu tutar, bu hesaba borç, 895 BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI HS. alacak kaydedilerek kapatılmıştır.

800	BÜTÇE GELİRLERİ HS.	56.393.500
	895	BÜTÇE UYGULAMA SONUÇ. HS. 56.393.500

- 31.12.2010 itibariyle düzenlenen geçici mizanda; 805 GELİR YANSITMA HS. borç kalanının 55.687.500 olduğu belirlenmiştir. Bu tutar, 895 BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI HS. aktarılmak suretiyle kapatılmıştır.

895	BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI HS.	55.687.500
	805	GELİR YANSITMA HS. 55.687.500

- 31.12.2010 itibariyle düzenlenen geçici mizanda; 810 BÜTÇE GELİRLERİNDEN RET VE İADELER HS. borç kalanının 706.000 TL olduğu belirlenmiştir. Bu tutar, 895 BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI HS. aktarılmak suretiyle kapatılmıştır.

895	BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI HS.	706.000
	810	BÜTÇE GELİRLERİNDEN RET VE İADE 706.000

³ BAL, a.g.e., “Analitik Bütçe ve Tahakkuk Esaslı Muhasebe”, sy:79

⁴ Yıllık olmaları nedeniyle, bütçe hesapları içinde yer alan Bütçe Gelirleri Hesabı, Gelir Yansıtma Hesabı, Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler Hesabı, Bütçe Giderleri Hesabı, Gider Yansıtma Hesabı, Bütçe Uygulama Sonuçları Hesabına devredilerek kapatıldıkları için bilanço dipnotlarında yer almayacaklardır.

- 31.12.2010 itibariyle düzenlenen geçici mizanda; 830 BÜTÇE GİDERLERİ HS. borç kalanının 41.174.000 olduğu belirlenmiştir. Bu tutar, 895 BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI HS. aktarılmak suretiyle kapatılmıştır.

895	BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI HS.	41.174.000	
	830	BÜTÇE GİDERLERİ	41.174.000

- 31.12.2010 itibariyle düzenlenen geçici mizanda; 835 GİDER YANSITMA HS. alacak kalanının 41.174.000 TL olduğu belirlenmiştir. Bu tutar, 895 BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI HS. aktarılmak suretiyle kapatılmıştır.

835	GİDER YANSITMA HS.	41.174.000	
	895	BÜTÇE UYG. SONUÇ. HS.	41.174.000

Yukarıdaki işlemler sonucunda bütçe uygulamasında kullanılan hesaplar kapatılmış bulunmaktadır. Bu işlemler sonucunda 895 BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI HS. borç ve alacak tutarlarının birbirine eşit olması gerekmektedir. Böyle bir eşitlik varsa, bütçe hesaplarının doğru işlemler olduğu anlaşılacaktır.⁵

BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI HS.	
55.687.500	56.393.500
706.000	41.174.000
41.174.000	
97.567.500	= 97.567.500

⁵ İŞİT, a.g.e., “Mahalli İdarelerde Tahakkuk Esaslı Muhasebe Mali Raporlar ve Yıllık İşlemleri”, sy:281

BEYLİKDÜZÜ BELEDİYESİ 01/01/2010-31/12/2010 TARİHLİ

BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI TABLOSU

BÜTÇE GİDERLERİ	41.174.000	BÜTÇE GELİRLERİ	56.393.500
		BÜTÇE GELİRLERİ	
		RED VE İADELER	(706.000)
		<u>BÜTÇE FAZLASI:</u>	<u>14.513.500</u>

Ödenek hesaplarının kapatılması;

901	BÜTÇE ÖDENEKLERİ HS.	41.000.000	
	905	ÖDENEKLİ GİDERLER HS.	41.000.000
901	BÜTÇE ÖDENEKLERİ HS.	124.000.000	
	900	GÖNDERİLECEK BÜTÇE ÖDENEKLERİ HS.	124.000.000

3.3.3. Faaliyet Hesaplarıyla İlgili Dönemsonu İşlemleri, Faaliyet Sonuçları Tablosu ve Dönemsonu Bilançosu

Bir faaliyet dönemine ait faaliyet sonucunun üretilmesi için kullanılan gelir ve gider hesapları, dönem sonucunun elde edilmesi amacıyla 690 Faaliyet Sonuçları Hesabına devredilir. 690 Faaliyet Sonuçları hesabının alacak kalanı vermesi durumunda; kalan 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabına, borç kalanı vermesi halinde ise kalan 591 Dönem Olumsuz Faaliyet Sonuçları Hesabına aktarılır. Bu işlemlerin ardından Faaliyet Hesapları ana grubundaki hesaplar (600 Gelirler, 630 Giderler ve 690 Faaliyet Sonuçları hesabı) kapatılmış olacaktır.⁶

⁶ BAL, a.g.e., “Analitik Bütçe ve Tahakkuk Esaslı Muhasebe”, sy:79

Dönemsonu envanter işlemlerinden sonra, 600 GELİRLER HS. alacak kalanının 66.191.500 TL olduğu, 630 GİDERLER HS. borç kalanının ise 56.311.000 olduğu tespit edilmiştir. Bu tutarlar, 690 FAALİYET SONUÇLARI HS. devredilmek suretiyle kapatılacaklardır.⁷

600	GELİRLER HS.	66.191.500	
	690	FAALİYET SONUÇLARI HS.	66.191.500
690	FAALİYET SONUÇLARI HS.	56.311.000	
	630	GİDERLER HS.	56.311.000

Yukarıdaki muhasebe işlemi ile birlikte 690 FAALİYET SONUÇLARI HS. görünüşü aşağıdaki gibi oluşacaktır:

690 FAALİYET SONUÇLARI HS.	
56.311.000	66.191.500
	9.880.500

Faaliyet sonuçları hesabının alacak kalanının 9.880.500 olduğu tespit edilmiştir. Bu tutar 590 DÖNEM OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI HESABINA aktarılmak suretiyle kapatılmıştır. Bu işlemden sonra Kesin Mizan çıkarılabilecek aşamaya gelinmiştir.

630	FAALİYET SONUÇLARI HS.	9.880.500	
	590	DÖNEM OLUM.FAAL.SONUÇ.	9.880.500

⁷ Gelirler Hesabı ve Giderler Hesabı, Faaliyet Sonuçları Hesabına devredilerek, Faaliyet Sonuçları Hesabı da Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabına devredilerek kapatıldığından bilançoda yer almayacaklardır.

BEYLİKDÜZÜ BELEDİYESİ 01/01/2010-31/12/2010 TARİHLİ
FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU⁸

<u>GİDERLER</u>	<u>56.311.000</u>	<u>GELİRLER</u>	<u>66.191.500</u>
Kasım Ayı Mizanından Devir	54.500.000	Kasım Ayı Mizanından Devir	65.000.000
Kamu Kurum. Adına Yap. Tah ⁹ .	206.000	Vergi ve Harç Gelirleri ¹⁰	70.000
Personel Ücreti	80.000	Faiz Gelirleri ¹¹	135.100
Amortisman Gideri	1.380.000	Genel Bütçe Payı	980.000
Faiz Gideri	55.000	Diğer Gelirler ¹²	6.400
Dışarıdan Sağ. Fayda ve Hiz.	90.000 ¹³		

OLUMLU FAALİYET SONUCU : 9.880.500

Tablo 6 : Beylikdüzü Belediyesi 2010 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu

İkinci bölümde belirtildiği üzere, nakit esaslı muhasebe sistemi sadece bütçe uygulama sonuçlarına ilişkin, muhasebe dışı işlemlerle hazırlanabilen cetveller şeklinde bilgiler üretmekteyken, tahakkuk esaslı muhasebe sistemi ile Bilanço, Faaliyet Sonuçları Tablosu düzenlenmeye başlanmıştır.

Aşağıda Beylikdüzü Belediyesi'ne ait 31/12/2010 tarihli Kesin Mizanına, 31/12/2010 tarihli Dönemsonu Bilançosuna ve Büyük Defter kayıtlarına yer verilmektedir;

⁸ Faaliyet sonuçları tablosu, kurumun bir faaliyet döneminde elde ettiği gelirleri, yaptığı giderleri, mali ve mali olmayan varlıkların yönetimi ile yükümlülüklerine ilişkin işlemlerinden kaynaklanan gelir ve giderlerini gösteren mali tablodur.

⁹ Kültür Varlıkları Payı, KDV Payı

¹⁰ Reklam Vergisi 50.000TL, Hayvan Kesim ve Muayene Harcı 20.000TL

¹¹ Kişilerden alacaklara ilişkin faiz 5.000 TL, Geçikme faizi ve zammı 30.100, vergi ve harç geçikme faizi 100.000

¹² Şartname satış geliri 400 TL, vidanjör ücreti 5.000TL ve emanet zaman aşımı 1.000TL

¹³ Elektrik gideri 25.000 TL, Kırtasiye gideri 4.000TL, Taşıt tamiri, 2.000TL, Isınma gideri 59.000TL

31.12.2010 KESİN MİZANI**KURUM ADI: BEYLİKDÜZÜ BELEDİYESİ****YIL:2010****MUHASEBE BİRİMİNİN ADI: MALİ İŞLEMLER MÜDÜRLÜĞÜ****AY: ARALIK**

HESAP KODU	HESAP ADI	TUTARLAR		KALANLAR	
		BORÇ	ALACAK	BORÇ	ALACAK
100	KASA	2.726.500	54.000	2.672.500	
101	ALINAN ÇEKLER	1.020.000	1.020.000		
102	BANKA	71.790.000	60.108.000	11.682.000	
103	VERİLEN ÇEKLER VE GÖNDERME EMİR.	60.094.000	60.189.000		95.000
108	DİĞ HAZIR DEĞERLER	4.000.000	4.000.000		
117	MENKUL VARLIKLAR	15.000	10.000	5.000	
120	GELİRLERDEN ALACAK	28.300.000	21.350.000	6.950.000	
121	GELİRLERDEN TAKİPLİ ALACAKLAR	13.450.000	10.300.000	3.150.000	
122	GELİRLERDEN TECİLLİ VE TEHİRLİ ALACAKLAR	45.000	25.000	20.000	
140	KİŞİLERDEN ALACAKLAR	557.100	557.100		
150	İLK MADDE VE MALZEME	120.000		120.000	

160	İŞ AVANS VE KREDİLERİ	272.000	202.000	70.000	
162	BÜTÇE DIŞI AVANS VE KREDİLER	445.000	420.000	25.000	
197	SAYIM VE TES. NOKSANLIĞI	2.000	2.000		
222	GELİRLERDEN TECİLLİ VE TEHİRLİ ALACAKLAR	25.000	15.000	10.000	
250	ARAZİ VE ARSALAR	25.000.000	250.000	24.750.000	
252	BİNALAR	16.500.000		16.500.000	
253	TESİS, MAKİNE, CİHAZ VE ALETLER	2.500.000		2.500.000	
254	TAŞITLAR	1.500.000		1.500.000	
255	DEMİRBAŞLAR	5.000.000		5.000.000	
257	BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR		2.380.000		2.380.000
258	YAPILMAKTA OLAN YAT.	12.395.000		12.395.000	
300	BANKA KREDİLERİ	1.025.000	10.050.000		9.025.000
310	CARİ YILDA ÖDENECEK DIŞ MALİ BORÇ		50.000		50.000
320	BÜTÇE EMANETLERİ	27.000.000	30.004.000		3.004.000
322	BÜTÇELEŞTİRİLECEK BORÇ		120.000		120.000
330	ALINAN DEP. VE TEMİNAT	700.000	1.000.000		300.000

333	EMANETLER	12.005.000	14.004.000	1.999.000
360	ÖDENECEK VERGİ/FON	4.511.000	4.627.000	116.000
361	ÖDENECEK SOS. GÜV. KES	3.820.000	4.020.000	200.000
362	FONLAR VE DİĞER KAMU İDARELERİ ADINA YAP TAH.		190.000	190.000
400	BANKA KREDİLERİ		40.000	40.000
410	DIŞ MALİ BORÇLAR	50.000	300.000	250.000
430	ALINAN DEPOZİTO VE TEM.	14.000	14.000	
500	NET DEĞER		59.700.000	59.700.000
600	GELİRLER	66.191.500	66.191.500	
630	GİDERLER	56.311.000	56.311.000	
800	BÜTÇE GELİRLERİ	56.393.500	56.393.500	
805	GELİR YANSITMA	56.393.500	56.393.500	
810	BÜTÇE GELİRLERİNDEN RED VE İADELER	706.000	706.000	
830	BÜTÇE GİDERLERİ	41.174.000	41.174.000	
835	GİDER YANSITMA	41.174.000	41.174.000	
900	GÖNDERİLECEK BÜTÇE ÖDENEKLERİ	165.000.000	165.000.000	
901	BÜTÇE ÖDENEKLERİ	165.000.000	165.000.000	

905	ÖDENEKLİ GİDERLER	41.000.000	41.000.000		
910	TEMİNAT MEKTUPLARI	983.500	133.500	850.000	
911	TEMİNAT MEKTUPLARI	133.500	983.500		850.000
912	KİŞİLERE AİT MENKUL KIY.	475.000	15.000	460.000	
913	KİŞİLERE AİT MENKUL KIYMETLER E.	15.000	475.000		460.000
920	GİDER TAAHÜTLERİ	450.000		450.000	
921	GİDER TAAHÜTLERİ KRŞLG.		450.000		450.000
895	BÜTÇE UYG. SONUÇ HS.	97.567.500	97.567.500		
690	FAALİYET SONUÇ. HS.	66.191.500	66.191.500		
590	DÖNEM OLUMLU SONUÇ HS.		9.880.500		9.880.500
	TOPLAM	1.150.041.100	1.150.041.100	89.109.500	89.109.500

Tablo 7: Beylikdüzü Belediyesi 2010 Yılı Aralık Ayı Kesin Mizanı

BEYLİKDÜZÜ BELEDİYESİ 31/12/2010 TARİHLİ BİLANÇOSU

AKTİF		PASİF	
1 Dönen Varlıklar	24.599.500,00	3 Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	15.004.000,00
10 Hazır Değerler	14.259.500,00	30 Kısa Vadeli İç Mali Borçlar	9.025.000,00
100 Kasa Hesabı	2.672.500,00	300 Banka Kredileri Hesabı	9.025.000,00
101 Alınan Çekler		31 Kısa Vadeli Dış Mali Borçlar	50.000,00
102 Banka Hesabı	11.682.000,00	310 Cari Yılda Ödenecek Dış Mali	50.000,00
103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri He	95.000,00	Borc	
109 Banka Kredi Kartlarından Alacaklar Hes		32 Faaliyet Borçları	3.124.000,00
11 Menkul Kıymetler	5.000,00	320 Bütçe Emanetleri Hesabı	3.004.000,00
117 Menkul Varlıklar	5.000,00	322 Bütçeleştirilecek Borç Hs.	120.000,00
12 Faaliyet Alacakları	10.120.000,00	33 Emanet Yabancı Kaynaklar	2.299.000,00
120 Gelirlerden Alacak	6.950.000,00	330 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı	300.000,00
121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabı	3.150.000,00	333 Emanetler Hesabı	1.999.000,00
122 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar	20.000,00	36 Ödenecek Diğer Yükümlülükler	506.000,00
14 Diğer Alacaklar		360 Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabı	116.000,00
140 Kişilerden Alacaklar Hesabı		361 Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri H	200.000,00
15 Stoklar	120.000,00	362 Fonlar veya Diğer Kamu İdareleri Adına	190.000,00
150 İlk Madde ve Malzeme Hesabı	120.000,00	363 Kamu İdareleri Payları Hesabı	
16 Ön Ödemeler	95.000,00	368 Vadesi Geçmiş Ertilenmiş Veya Taksitle	
160 İş Avansları	70.000,00	4 Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	290.000,00
162 Bütçe Dışı Avans ve Krediler Hesabı	25.000,00	40 Uzun Vadeli İç Mali Borçlar	40.000,00
19 Diğer Dönen Varlıklar		400 Banka Kredileri Hesabı	40.000,00
190 Devreden Katma Değer Vergisi Hesabı		41 Uzun Vadeli Dış Mali Borçlar	250.000,00
191 İndirilecek KDV		410 Dış Mali Borçlar	250.000,00
197 Sayım ve Tesellüm Noksanları		43 Diğer Borçlar	
2 Duran Varlıklar	60.275.000,00	430 Alınan Depozito ve Teminatlar	
22 Faaliyet Alacakları	10.000,00	5 Öz Kaynaklar	69.580.500,00
220 Gelirlerden Alacaklar Hesabı		50 Net Değer	
222 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar	10.000,00	500 Net Değer/Sermaye Hesabı	59.700.000,00
24 Mali Duran Varlıklar		57 Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları	
240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermaveler		570 Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları	
241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatır		58 Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları	
25 Maddi Duran Varlıklar	60.265.000,00	580 Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları	
250 Arazi ve Arsalar Hesabı	24.750.000,00	59 Dönem Faaliyet Sonuçları	
251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı		590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı	9.880.500,00
252 Binalar Hesabı	16.500.000,00		
253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı	2.500.000,00		
254 Taşıtlar Hesabı	1.500.000,00		
255 Demirbaşlar Hesabı	5.000.000,00		
257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı (-)	2.380.000,00		
258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı	12.395.000,00		
260 Haklar Hesabı			
268 Birikmiş Amortismanlar Hesabı (-)			
AKTİF TOPLAM	84.874.500,00	PASİF TOPLAM	84.874.500
Bilanço Dipnotları		Bilanço Dipnotları	
9 NAZIM HESAPLAR		9 NAZIM HESAPLAR	
90 ÖDENEK HESAPLARI		90 ÖDENEK HESAPLARI	
900 Gönderilecek Bütçe Ödenekleri Hesabı		901 Bütçe Ödenekleri Hesabı	
905 Ödenekli Giderler			
906 Mahsup Dönemine Aktarılan Kul.Öd.Hes.		907 Mahsup Dönemine Aktarılan Öd.Hesabı	
91 NAKİT DIŞI TEM.VE KİŞİ.AİT MEN.KİY.HES.	1.310.000,00	91 NAKİT DIŞI TEM.VE KİŞİ.AİT MEN.KİY.HES.	1.310.000,00
910 Teminat Mektupları Hesabı	850.000,00	911 Teminat Mektupları Emanetleri Hesabı	850.000,00
912 Kişilere Ait Menkul Kıymetler Hesabı	460.000,00	913 Kişilere Ait Menkul Kıymet Emanetleri Hes.	460.000,00
92 TAAHHÜT HESAPLARI		92 TAAHHÜT HESAPLARI	
920 Gider Taahhütleri Hesabı	450.000,00	921 Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabı	450.000,00
Aktif Dipnot Toplamı	1.310.000,00	Pasif Dipnot Toplamı	1.310.000,00

Tablo 8 : Beylikdüzü Belediyesi 31/12/2010 Tarihli Dönemsonu Bilançosu

BÜYÜK DEFTER KAYITLARI

KASA HS		ALINAN ÇEKLER HS.		BANKA HS.	
100.000	50.000	520.000	520.000	70.000.000	60.000.000
				50.000	
				250.000	
400	2.000	500.000	500.000	500.000	59.000
55.000	2.000			950.000	35.000
				40.000	14.000
330.000		1.020.000	1.020.000		
2.100				71.790.000	60.094.000
5.000					
100.000					
2.100.000					
20.000					
14.000					
2.726.500	54.000				

VERİLEN ÇEK GÖND EMİRLERİ HS.		DİĞER HAZIR DEĞERLER HS.		MENKUL VARLIK HS.	
60.000.000	60.000.000	4.000.000	4.000.000	15.000	10.000
59.000	70.000				
35.000	59.000	4.000.000	4.000.000	15.000	10.000
	11.000				
	4.000				
	20.000				
	25.000				
60.094.000	60.189.000				

GELİRLERDEN ALACAK HS.		GELİRLERDEN TAKİPLİ ALACAK HS.		GELİRLERDEN TECİL. TEHİR. ALACAK HS.	
28.000.000	20.000.000	13.000.000	8.000.000	30.000	25.000
50.000	50.000				
250.000	250.000				
	500.000		300.000		
	100.000		2.000.000		
				30.000	25.000
				5.000	
				10.000	
28.300.000	20.900.000	13.000.000	10.300.000		
	450.000	450.000			
		13.450.000	10.300.000	45.000	25.000
28.300.000	21.350.000				

KİŞİLERDEN ALACAK HS.		İLK MADDE. MLZ. HS.		İŞ AVANS KREDİ HS.	
550.000	500.000	120.000		270.000	200.000
5.000	50.000			2.000	2.000
2.000	5.000	120.000		272.000	202.000
100	2.100				
557.100	557.100				
BÜTÇE DIŞI AVANS VE KREDİLER HS.		GELİRLERDEN TECİL. TEHİRLİ ALACAKLAR		ARSA/ ARAZİ HS.	
420.000	420.000	25.000		25.000.000	250.000
420.000	420.000	25.000	5.000	25.000.000	250.000
25.000			10.000		
445.000	420.000	25.000	15.000		
BİNALAR HS.		TESİS, MAKİNE CİH.		TAŞITLAR HS.	
16.500.000		2.500.000		1.500.000	
16.500.000		2.500.000		1.500.000	
DEMİRBAŞLAR HS.		BİRİKMİŞ AMORT.		YAP. OLAN YATIRIM.	
5.000.000			1.000.000	12.275.000	
				120.000	
5.000.000			1.000.000	12.395.000	
			330.000		
			250.000		
			300.000		
			500.000		
			2.380.000		

BANKA KREDİLERİ HS.		BÜTÇE EMANETLERİ		ALINAN DEP/ TEM. HS.	
1.000.000 25.000	10.000.000	27.000.000	30.000.000 4.000	700.000	1.000.000
1.025.000	10.000.000 50.000	27.000.000	30.004.000	700.000	1.000.000
1.025.000	10.050.000				

EMANETLER HS.		ÖDENECEK VER/FON		ÖDEN. SOS.GÜV.KES.	
12.000.000	14.000.000	4.500.000	4.600.000	3.800.000	4.000.000
4.000	4.000	11.000	11.000 8.000 8.000	20.000	20.000
1.000					
12.005.000	14.004.000	4.511.000	4.627.000	3.820.000	4.020.000

NET DEĞER		GELİRLER		GİDERLER	
	59.700.000		65.000.000	54.500.000	
			50.000	4.000	
			400	50.000	
	59.700.000		5.000	2.000	
			30.000	80.000	
			100	59.000	
			1.000	5.000	
			950.000	8.000	
			30.000	100.000	
			5.000	40.000	
			100.000	8.000	
			20.000	25.000	
		66.191.500	66.191.500	54.881.000	
				330.000	
				250.000	
				300.000	
				500.000	
				50.000	
				56.311.000	56.311.000

BÜTÇE GELİRLERİ HS.		GELİR YANSITMA HS.		BÜTÇE GEL.RED İADE	
	52.000.000	52.000.000	500.000	500.000	
	50.000	50.000			
	250.000	250.000			
	500.000	500.000	50.000	50.000	
	400	400	8.000	8.000	
	50.000	55.000	140.000	100.000	
	5.000	330.000	8.000	40.000	
	300.000	2.100		8.000	
	30.000	1.000			
	2.000	950.000		706.000	706.000
	100	30.000			
	1.000	5.000			
	950.000	100.000			
	30.000	2.100.000			
	5.000	20.000			
	100.000				
	1.000.000				
	400.000	56.393.500	706.000		
	100.000		55.687.500		
	400.000				
	20.000	56.393.500	56.393.500		
	80.000				
	100.000				
	20.000				
56.393.500	56.393.500				

BÜTÇE GİDERLERİ HS.		GİDER YANSITMA HS.		GÖN.BÜTÇE ÖDENEK.	
41.000.000			41.000.000	165.000.000	41.000.000
3.000			3.000		
2.000			2.000		
80.000			80.000		
59.000			59.000	165.000.000	41.000.000
5.000			5.000		124.000.000
25.000			25.000		
41.174.000	41.174.000	41.174.000	41.174.000		

BÜTÇE ÖDENEKLERİ		ÖDENEKLİ GİDERLER		TEMİNAT. MEKTB.	
	165.000.000	41.000.000		970.000	120.000
				13.500	13.500
165.000.000	165.000.000	41.000.000	41.000.000	983.500	133.500

TEMİNAT MEKTB		KİŞİLR AİT MEN KİY		KİŞİLR AİT MEN KİY EM	
120.000	970.000	460.000			460.000
13.500	13.500	15.000	15.000	15.000	15.000
133.500	983.500	475.000	15.000	15.000	475.000

DIŞ MALİ BORÇLAR		BÜTÇELEŞTİRİLECEK BORÇLAR		CARİ YILDA ÖDEN. DIŞ MALİ BORÇLAR	
50.000	300.000		120.000		50.000
ALINAN DEPOZ. TEM.		GİDER TAAHÜTLERİ		GİDER TAAH. KARŞ.	
14.000	14.000	450.000			450.000

BANKA KREDİLERİ		FONLAR VE DİĞER KAMU İDARE YAP.TAH.		FAALİYET SONUÇLAR HESABI	
	40.000		50.000	56.311.000	66.191.500
			140.000		
					9.880.500
			190.000	9.880.500	
55.387.500	56.093.500			66.191.500	66.191.500
706.000	41.171.000				
41.171.000					
97.264.500	97.264.500				

DÖNEMİN OLUMLU
FAALİYET SONUÇ.HS.

	9.880.500
--	-----------

SAYIM TES NOKSANI

2.000	2.000
2.000	2.000

SONUÇ

Ülkemizde, Genel Bütçeli Daireler ve Katma Bütçeli İdarelerde, 2004 yılı başından itibaren, genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine uygun ve tahakkuk esasına göre oluşturulmuş, Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebesine geçilebilmesi için, genel yönetim kapsamına dahil birimler için muhasebe ve raporlama standartlarını ve çerçeve hesap planını kapsayan “Devlet Muhasebesi Genel Yönetmeliği” 19.11.2003 tarihinde 2003/6334 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile; “Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği” ise 08.06.2005 tarihinde 2005/25839 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yayımlanmıştır. Bu yönetmelikle birlikte 2006 yılından itibaren genel yönetim kapsamındaki tüm birimlerde Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebesi uygulaması başlatılmıştır. Belediyelerde uygulanacak olan tahakkuk esaslı muhasebe düzenine ise 10.03.2006 tarihinde T.C. Resmi Gazete’de yayınlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nde yer verilmiştir.

Yeni sistemle birlikte Mahalli İdarelerde ve tezin konusunu oluşturan Belediyeler’de 2006 yılı başından itibaren ortak standartları olan Tahakkuk Esasına Dayalı Devlet Muhasebesi uygulamasına geçilmiştir.

Nakit esaslı muhasebe sistemi uygulandığı dönemlerde, Belediyelerde ortaya konan muhasebe sistemi paranın kanunlar çerçevesinde kullanılıp kullanılmadığı hakkında bilgi sunmakta ve bunun dışında özellikle belediye yönetimi ve finansal kontrol amaçlı bilgileri başka bir deyişle bilanço vb. finansal tabloları doğası gereği üretmemekte, işletmenin mali durumu ancak aylık cetvellerle ifade edilebilmekteydi. Bunun sonucunda ise belediyelerde yönetimin istediği bilgilere ulaşması imkansız hale gelmekte, bu da belediyelerin yönetiminde yer alanların alacağı kararların doğruluğunu etkilemekteydi. Bunun sonucu olarak belediyelerde ileriye dönük olarak gelir gider dengesinin değişimi takip edilemeyerek bu dengedeki olumsuz gelişmeler yönetim tarafından kontrol edilememekte, belediyelere ait varlık ve

yükümlülükler gösterilememekte, aylık olarak düzenlenen cetveller mali durum hakkında bilgi verememekte ve kullanılan hesap planı çok yetersiz kalmaktaydı.

10.03.2006 tarihi ve 26104 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ile belediyeler 31/12/2005 tarihli Devir Cetvellerini yönetmelik ekinde yer alan muhasebe hesap planına göre Bilançoya dönüştürmüşler ve 01.01.2006 tarihi itibarıyla açılış kayıtlarını yaparak yönetmelikteki hesap planını uygulamaya koymuşlardır. Bu gelişmeyle beraber tahakkuk esaslı muhasebe uygulanmaya başlanmakta; tüm belediye faaliyetleri kayıt altına alınmakta, varlık ve yükümlülükler mali tablolarda gösterilebilmekte, bilanço, nakit akım tablosu, faaliyet sonuçları tablosu vb. önemli tablolar düzenlenebilmektedir.

Devlet muhasebe sisteminde yapılan bu düzenleme ile nakit esasının tam anlamıyla bırakıldığı fikrine kapılmak yanlıştır. Yeni devlet muhasebe sisteminin en önemli özelliklerinden birisi nakit esasına dayalı bütçe uygulama sonuçları ile tahakkuk esasında faaliyet sonuçlarını birlikte üretebilecek yeteneğe sahip olmasıdır. Günümüzde uygulanmakta olan sistem muhasebe işlemlerini kaydetmek için nakit ve tahakkuk esaslarının karışımını kullanmaktadır. Bütçe işlemleri açısından nakit esasına göre, faaliyetler açısından tahakkuk esasına göre kayıt yapılmaktadır. İki sistem arasındaki bağlantının kurulması ve tahakkuk esaslı ile muhasebe raporları, nakit esaslı ile bütçe raporları üretilebilmesi için yansıtma hesapları kullanılmaktadır. Bu kayıt yöntemiyle hem bütçe sonuçları, hem faaliyet sonuçları muhasebe verilerinden elde edilebilmektedir.

Beylikdüzü belediyesinde yapılan uygulama incelendiğinde yapılan işlemlerin hem tahakkuk esasına göre muhasebeleştirildiği, hemde nakit esaslı kullanılarak bütçe hesapları ile ilişkilendirildiği görülmektedir. Belediyeye ait olan bütün varlık ve borçların kayıt altına alınabilmesi, varlıklara amortisman ayrılabilmesi, ayrıntılı hesap planının kullanılması, dönem ayırıcı hesapların kullanılabilmesi ve benzeri özelliklerin kullanılması muhasebenin kendisinden bekleneni yerine getirebilmesine

olanak sağlamıştır. Ayrıca yapılan uygulama ile belediyeye ait olan mali durum, nakit esasının kullandığı cetveller yerine mali tablolar ile ifade edilebilmekte, belediyeye ait bilanço ve faaliyet sonucu tablosu düzenlenebilmekte, bütçe hesapları kullanımı ile birlikte de bütçe uygulama sonuçları tablosu üretilebilmektedir.

Yapılan uygulamada dikkati çeken önemli bir nokta ise, belediyelerin 191 İndirilecek KDV tutarını doğrudan doğruya gider yazdığı görülmektedir. 391 Hesaplanan KDV hesabının ise sadece aynı tür varlıkların alım satımında kullandığını, başka bir ifadeyle ticareti yapılan unsurların muhasebeleştirilmesinde kullandığını, örnek verilecek olursa; çiçek alım satımının yapılması durumunda kullanıldığı, bunun dışında ki durumlarda ise ilgili tutarın 360 Ödenecek Vergi ve Fonlar hesabında takip edildiğine dikkat etmek gerekmektedir.

Sonuç itibarıyla; uygulanmakta olan sistem ile belediye yönetimin ihtiyaç duyacağı tüm mali veriler günü gününe, doğru, güvenilir bir şekilde kaydedilip saklanabilmekte; bunların işlenerek analiz edilmesi ve böylece üretilen yönetim bilgileri ile mali bilgilerin karar verme durumundaki yöneticilerin kullanımına doğru, güvenilir, zamanlı olarak sunulması sağlanabilmektedir.

Uygulanmakta olan sistem ile karar verme süreçlerinde yöneticilere yeterli bilgi sağlanmakta, gerekli raporlar üretilebilmektedir. Üretilen söz konusu raporlar ile, genel idare kapsamındaki tüm birimlere; mali kararları alanlara; akademisyenlere; basına; milli gelir, gayri safi milli hasıla gibi ulusal hesapları yapan Devlet İstatistik Enstitüsüne; bütçe hazırlanmasında ve ödenek dağıtımında kullanılmak üzere Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğüne; taşınmaz mallara ait bilgiler için Maliye Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğüne; nakit yönetimi ve borçlanma gereksiniminin tespit edilmesinde Hazine Müsteşarlığına; yatırım programlarının hazırlanmasında Devlet Planlama Teşkilatına; para politikasının oluşturulmasında Merkez Bankasına ve kamu oyuna sağlam bir veri tabanı oluşturularak ekonomik ve mali geleceğin sağlam bir şekilde oluşturulmasına katkı sağlanmaktadır. Özel kesim muhasebesine paralel bir muhasebe sistemi kurulduğundan, ulusal ekonominin tüm

sektörlerinin muhasebe uygulamalarında birlik ve aynı esasta kayıtlarla üretilen verilerden benzer veya aynı mali raporlar üretilmektedir.

KAYNAKÇA

- ADİL Giray: “**Milli Muhasebe ve Devlet Muhasebesi**”, Ankara 1997,
- AINSWORTH Penne,
D Denies,
R.D. PLUMLEE,
C.X. LARSON: “**Introduction to Accounting**”; **An Integrated Approach**, A.B.D., 1997,
- AKDİŞ Muhammed: “**Belediyelerin Finansmanı Konusunda Çağdaş Yaklaşımlar ve Azerbaycan**”, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Nisan 1998 Ankara, Cilt:7, Sayı:2,
- AYKAÇ Burhan,
TORTOP Nuri,
ÖZER M.. Akif,
YAYMAN Hüseyin: “**Mahalli İdareler**”, Nobel Yayınları, Eylül 2006,
- BAL Hikmet: “**Analitik Bütçe ve Tahakkuk Esaslı Muhasebe**”, Mahalli İdareler Derneği Yayını, 2008 No:62,
- BİLİCİ,Nurettin: “**Vergi Hukuku**”, Seçkin Kitabevi, Ankara 2004,
- BÜLBÜL Duran: “**Yerel Yönetimler Maliyesi**”, Gazi Kitabevi, Ekim 2006,
- ÇALIŞ Erkan: “**Türk Devlet Muhasebe Sisteminde Reform Çalışmaları**”, Analiz-Muhasebe Finansman Araştırma ve Uygulama Dergisi, Ekim 2005,

- ÇINAR Tayfun,
GÜLER Birgül : “**Yerel Maliye Sistemi**”, TODAİE YYAEM Yayını,
Ankara, 2004,
- DERDİMAN R. Cengiz: “**Yeni Düzenlemelere Göre Yerel Yönetimler**”,
Aktüel Yayınları, İstanbul 2007,
- DİŞLİ Mustafa,
KIZILKAYA Eyüp,: “**Çözümlü Devlet Muhasebesi**”, Maliye Dergisi,
Ağustos 2002, No:140,
- DUMANOĞLU Sezai: “**Belediyelerde Muhasebe Sistemi ve Hizmet
Maliyetlerinin Takibi**”, Muhasebe ve Finansman
Dergisi, Nisan 2005, Sayı:26,
- ERYILMAZ Bilal: “**Kamu Yönetimi**”, Erkam Matbaacılık, İstanbul 2000,
- GÖRMEZ Kemal: “**Demokratikleşme Açısından Merkezi Yönetim-
Yerel Yönetim İlişkileri**”, G.Ü.İ.İ.B.F. Dergisi, Mart
2007, Sayı:4,
- GÜLŞEN Hamdi,
KARAASLAN Erkan: “**Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebesi**”, Güncel
Mevzuatı Araştırma Eğitim Derneği, Ocak 2006,
- GÜRBÜZ Gökçen: “**Belediyelerde Muhasebe Sistemi ve
Organizasyonu**”, Der yayınları, İstanbul 1998,
- KELEŞ Ruşen: “**Yerinden Yönetim ve Siyaset**”, Cem Yayınları,
İstanbul 2006,

- EKBER Asker,
KILICOĞLU Adnan: “**Belediye Bütçe ve Muhasebe Sistemi**”, Ankara
1995,
- IŞIT Salih Günel: “**Belediye Bütçe ve Muhasebe Usulü Tüzüğü Açıklaması**”, Mahalli İdareler Derneği Yayını, Ankara
1993,
- IŞIT Salih Günel: “**Mahalli İdarelerde Tahakkuk Esaslı Muhasebe Mali Raporlar ve Yılsonu İşlemleri**”, Ankara 2007,
- KARAASLAN Erkan: “**Tahakkuk Esaslı Muhasebe ve Devlet Hesaplarında Şeffaflık**”, Mali Kılavuz Dergisi, Ocak
2002, no: 15,
- KARAASLAN Erkan: “**Devlet Muhasebesi Olgusu ve Ülkemizde Muhasebe Standartları**”, Türmob Yayınları, Kasım 2005, Sayı:1,
- KARAASLAN Erkan: “**Son Düzenlemeler Çerçevesinde Kişilerden Alacaklar Hesabına İlişkin İşlemler**”, Mali Klavuz
Dergisi, Ocak 2004 No:23,
- KARAASLAN Erkan: “**Kamu Muhasebe Reformu ve Yerel Yönetimler**”,
Yerel Yönetim ve Denetim Dergisi, Nisan 2003,
- KARAASLAN Erkan: “**Kamu Muhasebesinde Nakit Esasından Tahakkuk Esasına**”, Mali Yönetim ve Denetim Dergisi, Ekim
2004,
- KARAASLAN Erkan: “**Ülkemizde Devlet Muhasebesinin Serüveni**”,
Sayıştay Dergisi, Temmuz 2004,

- KARAASLAN Erkan: **“Kamu Mali Yönetimi ve Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebesi”**, Maliye Dergisi, Ağustos 2002,
- KARAASLAN Erkan: **“Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebesinde Yansıtma Hesapları ve Dönem Sonu İşlemleri”**, Mali Kılavuz Dergisi, Temmuz 2002, No:17,
- KARAASLAN Erkan: **“Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebesinde Duran Varlıkların Kayıt Edilmesi”**, Mali Klavuz Dergisi, Ocak-Mart 2006,
- KARAASLAN Erkan: **“Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebesi Kayıt Sistemi İle Nakit Esaslı Devlet Muhasebesi Kayıt Sistemi Arasındaki Farklar”**, Güncel Mevzuat Dergisi, Ocak 2006,
- KERİMOĞLU Baki: **“Devlet Muhasebesinde Reform Çalışmaları”**, Mali Kılavuz Dergisi, Temmuz 2002 No:17,
- KIZILKAYA Eyüp: **“Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebesinde Maddi Duran Varlık Hesapları”**, Mali Klavuz Dergisi, Maliye Muhasebat Kontrolörleri Derneği Yayınları, Temmuz-Eylül 2002,
- KIZILKAYA Eyüp: **“Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebesi ve Bütçeleştirilecek Borçlar Sorunu”** Mali Klavuz Dergisi, Maliye Muhasebat Kontrolörleri Derneği, Ocak-Mart 2005,

KURTULUŞ Barış: “**Türkiye’de Belediyelerin Mali Yapısı ve Harcamaların Finansmanı**”, Yıllık Programlar ve Konjonktür Değerlendirme Genel Müdürlüğü Bütçe ve Mahalli İdareler Dairesi, Temmuz 2006 Ankara,

MONTESIMOS Vicente,
MARGUES Jose M. Vela: “**Bases Of Accounting in Govermental Accounting System İn Spain**” IFAC Public Sector Committee, 1996,

NADAROĞLU Halil: “**Mahalli İdareler**”, Beta Yayınları, İstanbul 1994
(5. baskı),

ULUSOY Ahmet,
AKDEMİR Tekin: “**Mahalli İdareler**”, Seçkin Yayınevi, Ankara 2001,

ÖNER Şerif: “**Türkiye’de Belediye Yönetimi**”, Nobel Yayınları,
Nisan 2006,

YORDAM M.Arif: “**Belediye Vergi ve Harçları Yeniden Düzenlendi**”,
Yerel Yönetim ve Denetim Dergisi, C:10, 2008 Sayı:2,

Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü Yayınları, “**Belediye Hesap İşleri**”, Ankara,
1996,

Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü, “**Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebesi Pilot Uygulama Sonuçları**”, Mayıs 2002,

Maliye Bakanlığı Avrupa Birliği Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı, “**Uluslar arası Mali Standartlar**”, Ankara Üniversitesi Basımevi, 2002 Ankara,

11/08/1970 Kabul tarihli, 13576 Sayılı Resmi Gazete’de Yayımlanan **1319 Sayılı Emlak Vergisi Kanunu,**

18/01/1984 Kabul tarihli, **2972 Sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun,**

29/05/1981 Kabul tarihli, 17354 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan, **2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu,**

10/07/2004 Kabul tarihli, **5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu**

03/07/2005 Kabul tarihli, **5393 Sayılı Belediye Kanunu,**

08.06.2005 tarihinde 2005/25839 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yayımlanan **“Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği”**,

10.03.2006 Yayım Tarihli **“Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği”**,

19/02/1994 tarihli 21854 Sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan **“Belediye Bütçe ve Muhasebe Usulü Yönetmeliği”**,

http://www.yerelnet.org.tr/mali_yapi/rapor_01.pdf, 16.03.2007 (Çevrimiçi)

<http://www.mahalliidareler.gov.tr>. 25.11.2008 (Çevrimiçi)

Kanun
Belediye Kanunu

Kanun No. 5393

Kabul Tarihi: 3.7.2005

BİRİNCİ KISIM
Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM
Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1. — Bu Kanunun amacı, belediyenin kuruluşunu, organlarını, yönetimini, görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usûl ve esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2. — Bu Kanun belediyeleri kapsar.

Tanımlar

MADDE 3. — Bu Kanunun uygulanmasında;

- Belediye: Belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisini,
 - Belediyenin organları: Belediye meclisini, belediye encümenini ve belediye başkanını,
 - Belde: Belediyesi bulunan yerleşim yerini,
 - Mahalle: Belediye sınırları içinde, ihtiyaç ve öncelikleri benzer özellikler gösteren ve sakinleri arasında komşuluk ilişkisi bulunan idarî birimi,
- İfade eder.

İKİNCİ BÖLÜM
Belediyenin Kuruluşu ve Sınırları

Kuruluş

MADDE 4. — Nüfusu 5.000 ve üzerinde olan yerleşim birimlerinde belediye kurulabilir. İl ve ilçe merkezlerinde belediye kurulması zorunludur.

İçme ve kullanma suyu havzaları ile sit ve diğer koruma alanlarında ve meskûn sahası kurulu bir belediyenin sınırlarına 5.000 metreden daha yakın olan yerleşim yerlerinde belediye kurulamaz.

Köylerin veya muhtelif köy kısımlarının birleşerek belediye kurabilmeleri için meskûn sahalarının, merkez kabul edilecek yerleşim yerinin meskûn sahasına azami 5.000 metre mesafede bulunması ve nüfusları toplamının 5.000 ve üzerinde olması gerekir.

Bir veya birden fazla köyün köy ihtiyar meclisinin kararı veya seçmenlerinin en az yarısından bir fazlasının mahallin en büyük mülkî idare amirine yazılı başvurusu ya da valinin kendiliğinden buna gerek görmesi durumunda, valinin bildirim üzerine, mahallî seçim kurulları, onbeş gün içinde köyde veya köy kısımlarında kayıtlı seçmenlerin oylarını alır ve sonucu bir tutanakla valiliğe bildirir.

İşlem dosyası valinin görüşüyle birlikte İçişleri Bakanlığına gönderilir. Danıştayın görüşü alınarak müşterek kararname ile o yerde belediye kurulur.

Yeni iskân nedeniyle oluşturulan ve nüfusu 5.000 ve üzerinde olan herhangi bir yerleşim yerinde, İçişleri Bakanlığının önerisi üzerine müşterek kararnameyle belediye kurulabilir.

Sınırların tespiti

MADDE 5. — Yeni kurulan bir belediyenin sınırları, kuruluşu izleyen altı ay içinde aşağıdaki şekilde tespit edilir:

- Eskiden beri o yerleşim yerine ait sayılan tarla, bağ, bahçe, çayır, mera, otlak, yaylak, zeytinlik, palamutluk, fundalık gibi yerler ile kumsal ve plajlar belediye sınırı içine alınır.
- Belediye sınırlarını dere, tepe, yol gibi belirli ve sabit noktalardan geçirmek esastır. Bunun mümkün olmaması durumunda, sınır düz olarak çizilir ve işaretlerle belirtilir.
- Belediyenin sınırları içinde kalan ve eskiden beri komşu belde veya köy halkı tarafından yararlanılan yayla, çayır, mera, koru, kaynak ve mesirelik gibi yerlerden geleneksel yararlanma hakları devam eder. Bu haklar için sınır kâğıdına şerh konulur.
- Çizilen sınırların geçtiği yerlerin bilinen adları sınır kâğıdına yazılır. Ayrıca yetkili fen elemanı tarafından düzenlenen kroki sınır tespit tutanağına eklenir.

Sınırların kesinleşmesi

MADDE 6. — Belediye sınırları, belediye meclisinin kararı ve kaymakamın görüşü üzerine valinin onayı ile kesinleşir.

Kesinleşen sınırlar, valilikçe yerinde uygulanmak suretiyle taraflara gösterilir ve durum bir tutanakla belirlenir. Kesinleşen sınır kararları ile dayanağı olan belgelerin birer örneği; belediyesine, mahallî tapu

dairesine, il özel idaresine ve o yerin mülkî idare amirine gönderilir.

Kesinleşen sınırlar zorunlu nedenler olmadıkça beş yıl süre ile değiştirilemez.

Sınır uyuşmazlıklarının çözümü

MADDE 7. — Bir il dâhilindeki beldeler veya köyler arasında sınır uyuşmazlığı çıkması hâlinde ilgili belediye meclisi ve köy ihtiyar meclisi ile kaymakamın görüşleri otuz gün süre verilerek istenir. Vali, bu görüşleri değerlendirerek sınır uyuşmazlığını karara bağlar. Büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan ilçe ve ilk kademe belediyelerinin sınır değişikliklerinde büyükşehir belediye meclisinin de görüşü alınır.

İl ve ilçe sınırlarının değiştirilmesini gerektirecek sınır uyuşmazlıklarında 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu hükümleri uygulanır.

Birleşme ve katılma

MADDE 8. — Belde, köy veya bunların bazı kısımlarının bir başka beldeye katılabilmesi için bu yerlerin meskûn sahalарının katılacak beldenin meskûn sahasına uzaklığı 5.000 metreden fazla olamaz.

Bir belde veya köyün veya bunların bazı kısımlarının meskûn sahasının, komşu bir beldenin meskûn sahası ile birleşmesi veya bu sahalар arasındaki mesafenin 5.000 metrenin altına düşmesi ve buralarda oturan seçmenlerin yarısından bir fazlasının komşu beldeye katılmak için başvurması hâlinde, katılacak belde sakinlerinin oylarına başvurulmaksızın, katılmak isteyen köy veya belde veya bunların kısımlarında başvuruya ilişkin oylama yapılır. Oylama sonucunun olumlu olması hâlinde başvuruya ait evrak, valilik tarafından katılacak belediyeye gönderilir. Belediye meclisi evrakın gelişinden itibaren otuz gün içinde başvuru hakkındaki kararını verir. Belediye meclisinin uygun görmesi hâlinde katılım gerçekleşir. Büyükşehirlerde birleşme ve katılma işlemleri, katılacak ilçe veya ilk kademe belediye meclisinin görüşü üzerine, büyükşehir belediye meclisinde karara bağlanır. Katılma sonrası oluşacak yeni sınır hakkında, 6 ncı maddeye göre işlem yapılır ve sonuç İçişleri Bakanlığına bildirilir.

Bir beldenin bazı kısımlarının komşu bir beldeye katılmasında veya yeni bir belde ya da köy kurulmasında, beldenin nüfusunun 5.000'den aşağı düşmemesi gerekir.

Büyükşehir belediyesi bulunan yerlerde ayrılma yoluyla yeni bir belde kurulması için belde nüfusunun 100.000'den aşağı düşmemesi ve yeni kurulacak beldenin nüfusunun 50.000'den az olmaması şarttır.

Bu madde uyarınca gerçekleşen katılmalarda, katılınan belde ile bazı kısımları veya tümü katılan köy veya belde arasında; taşınır ve taşınmaz mal, hak, alacak ve borçların devri ve paylaşımı, aralarında düzenlenecek protokolle belirlenir.

Birleşme ve katılma işlemlerinde bu maddede düzenlenmeyen hususlarda 4 üncü madde hükmüne göre işlem yapılır.

Mahalle ve yönetimi

MADDE 9. — Mahalle, muhtar ve ihtiyar heyeti tarafından yönetilir.

Belediye sınırları içinde mahalle kurulması, kaldırılması, birleştirilmesi, bölünmesi, adlarıyla sınırlarının tespiti ve değiştirilmesi, belediye meclisinin kararı ve kaymakamın görüşü üzerine valinin onayı ile olur.

Muhtar, mahalle sakinlerinin gönüllü katılımıyla ortak ihtiyaçları belirlemek, mahallenin yaşam kalitesini geliştirmek, belediye ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla ilişkilerini yürütmek, mahalle ile ilgili konularda görüş bildirmek, diğer kurumlarla iş birliği yapmak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yapmakla yükümlüdür.

Belediye, mahallenin ve muhtarlığın ihtiyaçlarının karşılanması ve sorunlarının çözümü için bütçe imkânları ölçüsünde gerekli aynı yardım ve desteği sağlar; kararlarında mahallelinin ortak isteklerini göz önünde bulundurur ve hizmetlerin mahallenin ihtiyaçlarına uygun biçimde yürütülmesini sağlamaya çalışır.

Belde adının değiştirilmesi

MADDE 10. — Bir beldenin adı, belediye meclisi üye tam sayısının en az dörtte üç çoğunluğunun kararı ve valinin görüşü üzerine İçişleri Bakanlığının onayı ile değiştirilir. Bu karar Resmî Gazetede yayımlanır. Beldenin adının değişmesi ile belediyenin adı da değişmiş sayılır.

Tüzel kişiliğin sona erdirilmesi

MADDE 11. — Meskûn sahası, bağlı olduğu il veya ilçe belediyesi ile nüfusu 50.000 ve üzerinde olan bir belediyenin sınırına, 5.000 metreden daha yakın duruma gelen belediye ve köylerin tüzel kişiliği; genel imar düzeni veya temel alt yapı hizmetlerinin gerekli kılması durumunda, Danıştayın görüşü alınarak, İçişleri Bakanlığının teklifi üzerine müşterek kararname ile kaldırılarak bu belediyeye katılır. Tüzel kişiliği kaldırılan belediyenin mahalleleri, katıldıkları belediyenin mahalleleri hâline gelir. Tüzel kişiliği kaldırılan belediye ile köylerin taşınır ve taşınmaz mal, hak, alacak ve borçları katıldıkları belediyeye intikal eder.

Nüfusu 2.000'in altına düşen belediyeler, Danıştayın görüşü alınarak, İçişleri Bakanlığının önerisi üzerine müşterek kararname ile köye dönüştürülür. Tüzel kişiliği kaldırılan belediyenin tasfiyesi il özel idaresi tarafından yapılır. Bu belediyenin taşınır ve taşınmaz malları ile hak, alacak ve borçları ilgili köy tüzel kişiliğine intikal eder. İntikal eden borçların karşılanamayan kısımları il özel idaresi tarafından üstlenilir ve vali tarafından İller Bankasına bildirilir. İller Bankası bu miktarı, takip eden ayın genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamının belediyelere ayrılan kısmından keserek ilgili il özel idaresi hesabına aktarır.

Kararlarının uygulanması ve nüfus

MADDE 12. — 4, 6, 7, 8 ve 9 uncu maddelerde belirtilen kararlar kesinleşme tarihini takip eden yılın

ocak ayının birinci gününden itibaren yürürlüğe girer. 4 üncü maddeye göre belediye kurulan yerlerde 2972 sayılı Mahallî İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunun 29 uncu maddesine göre seçim yapılır.

8 inci maddede geçen birleşme ve katılmalara, 9 uncu maddede geçen mahalle kaldırılmasına, 11 inci maddede geçen belediye ve köy tüzel kişiliğinin kaldırılmasına veya bir beldenin köye dönüştürülmesine dair kararlar ilk mahallî idareler seçimlerinde uygulanır ve seçimler bu yerlerin yeni durumlarına göre yapılır.

Bu Kanunda öngörülen nüfus büyüklüğü için Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığınca bildirilen nüfus esas alınır.

Hemşehri hukuku

MADDE 13. — Herkes ikamet ettiği beldenin hemşehrisidir. Hemşehrilerin, belediye karar ve hizmetlerine katılma, belediye faaliyetleri hakkında bilgilenme ve belediye idaresinin yardımlarından yararlanma hakları vardır. Yardımların insan onurunu zedelemeyecek koşullarda sunulması zorunludur.

Belediye, hemşehriler arasında sosyal ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesi ve kültürel değerlerin korunması konusunda gerekli çalışmaları yapar. Bu çalışmalarda üniversitelerin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, sivil toplum kuruluşları ve uzman kişilerin katılımını sağlayacak önlemler alınır.

Belediye sınırları içinde oturan, bulunan veya ilişiği olan her şahıs, belediyenin kanunlara dayanan kararlarına, emirlerine ve duyurularına uymakla ve belediye vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarını ödemekle yükümlüdür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Belediyenin Görev, Yetki ve Sorumlulukları

Belediyenin görev ve sorumlulukları

MADDE 14. — Belediye, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla;

a) İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; coğrafi ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor; sosyal hizmet ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır. Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 50.000'i geçen belediyeler, kadınlar ve çocuklar için koruma evleri açar.

b) Okul öncesi eğitim kurumları açabilir; Devlete ait her derecedeki okul binalarının inşaatı ile bakım ve onarımını yapabilir veya yaptırabilir, her türlü araç, gereç ve malzeme ihtiyaçlarını karşılayabilir; sağlıkla ilgili her türlü tesisi açabilir ve işletebilir; kültür ve tabiat varlıkları ile tarihî dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin korunmasını sağlayabilir; bu amaçla bakım ve onarımını yapabilir, korunması mümkün olmayanları aslına uygun olarak yeniden inşa edebilir. Gerekğinde, öğrencilere, amatör spor kulüplerine malzeme verir ve gerekli desteği sağlar, her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenler, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan sporculara belediye meclisi kararıyla ödül verebilir. Gıda bankacılığı yapabilir.

Belediye, kanunlarla başka bir kamu kurum ve kuruluşuna verilmeyen mahallî müşterek nitelikteki diğer görev ve hizmetleri de yapar veya yaptırır.

Hizmetlerin yerine getirilmesinde öncelik sırası, belediyenin malî durumu ve hizmetin ivediliği dikkate alınarak belirlenir.

Belediye hizmetleri, vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulur. Hizmet sunumunda özür, yaşlı, düşkün ve dar gelirli durumuna uygun yöntemler uygulanır.

Belediyenin görev, sorumluluk ve yetki alanı belediye sınırlarını kapsar.

Belediye meclisinin kararı ile mücavir alanlara da belediye hizmetleri götürülebilir.

4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu hükümleri saklıdır.

Belediyenin yetkileri ve imtiyazları

MADDE 15. — Belediyenin yetkileri ve imtiyazları şunlardır:

a) Belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak.

b) Kanunların belediyeye verdiği yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarmak, belediye yasakları koymak ve uygulamak, kanunlarda belirtilen cezaları vermek.

c) Gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri ile ilgili olarak kanunlarda belirtilen izin veya ruhsatı vermek.

d) Özel kanunları gereğince belediyeye ait vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarının tarh, tahakkuk ve tahsilini yapmak; vergi, resim ve harç dışındaki özel hukuk hükümlerine göre tahsili gereken doğal gaz, su, atık su ve hizmet karşılığı alacakların tahsilini yapmak veya yaptırmak.

e) Müktesep haklar saklı kalmak üzere; içme, kullanma ve endüstri suyu sağlamak; atık su ve yağmur suyunun uzaklaştırılmasını sağlamak; bunlar için gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettmek; kaynak sularını işletmek veya işlettmek.

f) Toplu taşıma yapmak; bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dâhil her türlü toplu taşıma sistemlerini kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettmek.

g) Katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması ile ilgili bütün hizmetleri yapmak ve yaptırmak.

h) Mahallî müşterek nitelikteki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde taşınmaz almak, kamulaştırmak, satmak, kiralamak veya kiraya vermek, trampa etmek, tahsis etmek, bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesis etmek.

i) Borç almak, bağış kabul etmek.

j) Toptancı ve perakendeci hâlleri, otobüs terminali, fuar alanı, mezbaha, ilgili mevzuata göre yat limanı ve iskele kurmak, kurdurmak, işletmek, işlettiirmek veya bu yerlerin gerçek ve tüzel kişilerce açılmasına izin vermek.

k) Vergi, resim ve harçlar dışında kalan dava konusu uyuşmazlıkların anlaşmayla tasfiyesine karar vermek.

l) Gayrisihhî müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerini ruhsatlandırmak ve denetlemek.

m) Beldede ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi ve kayıt altına alınması amacıyla izinsiz satış yapan seyyar satıcıları faaliyetten men etmek, izinsiz satış yapan seyyar satıcıların faaliyetten men edilmesi sonucu, cezası ödenmeyerek iki gün içinde geri alınmayan gıda maddelerini gıda bankalarına, cezası ödenmeyerek otuz gün içinde geri alınmayan gıda dışı malları yoksullara vermek.

n) Reklam panoları ve tanıtıcı tabelalar konusunda standartlar getirmek.

o) Gayrisihhî işyerlerini, eğlence yerlerini, halk sağlığına ve çevreye etkisi olan diğer işyerlerini kentin belirli yerlerinde toplamak; hafriyat toprağı ve moloz döküm alanlarını; sıvılaştırılmış petrol gazı (LPG) depolama sahalarını; inşaat malzemeleri, odun, kömür ve hurda depolama alanları ve satış yerlerini belirlemek; bu alan ve yerler ile taşımalarda çevre kirliliğı oluşmaması için gereken tedbirleri almak.

p) Kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettiirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiğı bütün işleri yürütmek.

(l) bendinde belirtilen gayrisihhî müesseselerden birinci sınıf olanların ruhsatlandırılması ve denetlenmesi, büyükşehir ve il merkez belediyeleri dışındaki yerlerde il özel idaresi tarafından yapılır.

Belediye, (e), (f) ve (g) bentlerinde belirtilen hizmetleri Danıştayın görüşü ve İçişleri Bakanlığının kararıyla süresi kırkdokuz yılı geçmemek üzere imtiyaz yoluyla devredebilir; toplu taşıma hizmetlerini imtiyaz veya tekel oluşturmayacak şekilde ruhsat vermek suretiyle yerine getirebileceğı gibi toplu taşıma hatlarını kiraya verme veya 67 nci maddedeki esaslara göre hizmet satın alma yoluyla yerine getirebilir.

İl sınırları içinde büyükşehir belediyeleri, belediye ve mücavir alan sınırları içinde il belediyeleri ile nüfusu 10.000'i geçen belediyeler, meclis kararıyla; turizm, sağlık, sanayi ve ticaret yatırımlarının ve eğitim kurumlarının su, termal su, kanalizasyon, doğal gaz, yol ve aydınlatma gibi alt yapı çalışmalarını faiz almaksızın on yıla kadar geri ödemeli veya ücretsiz olarak yapabilir veya yaptırabilir, bunun karşılığında yapılan tesislere ortak olabilir; sağlık, eğitim, sosyal hizmet ve turizmi geliştirecek projelere İçişleri Bakanlığının onayı ile ücretsiz veya düşük bir bedelle amacı dışında kullanılmamak kaydıyla arsa tahsis edebilir.

Belediye, belde sakinlerinin belediye hizmetleriyle ilgili görüş ve düşüncelerini tespit etmek amacıyla kamuoyu yoklaması ve araştırması yapabilir.

Belediye mallarına karşı suç işleyenler Devlet malına karşı suç işlemiş sayılır. 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 75 inci maddesi hükümleri belediye taşınmazları hakkında da uygulanır.

Belediyenin proje karşılığı borçlanma yoluyla elde ettiği gelirleri, şartlı bağışlar ve kamu hizmetlerinde fiilen kullanılan malları ile belediye tarafından tahsil edilen vergi, resim ve harç gelirleri haczedilemez.

Belediyeye tanınan muafiyet

MADDE 16. — Belediyenin kamu hizmetine ayrılan veya kamunun yararlanmasına açık, gelir getirmeyen taşınmazları ile bunların inşa ve kullanımları her türlü vergi, resim, harç, katılma ve katkı paylarından muafır.

İKİNCİ KISIM **Belediyenin Organları** **BİRİNCİ BÖLÜM** **Belediye Meclisi**

Belediye meclisi

MADDE 17. — Belediye meclisi, belediyenin karar organıdır ve ilgili kanunda gösterilen esas ve usûllere göre seçilmiş üyelerden oluşur.

Meclisin görev ve yetkileri

MADDE 18. — Belediye meclisinin görev ve yetkileri şunlardır:

a) Stratejik plân ile yatırım ve çalışma programlarını, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini görüşmek ve kabul etmek.

b) Bütçe ve kesinhesabı kabul etmek, bütçede kurumsal kodlama yapılan birimler ile fonksiyonel sınıflandırmanın birinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.

c) Belediyenin imar plânlarını görüşmek ve onaylamak, büyükşehir ve il belediyelerinde il çevre düzeni plânını kabul etmek.

- d) Borçlanmaya karar vermek.
- e) Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı ayrı hak tesisine karar vermek.
- f) Kanunlarda vergi, resim, harç ve katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı hizmetler için uygulanacak ücret tarifelerini belirlemek.
- g) Şartlı bağışları kabul etmek.
- h) Vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı beşbin YTL'den fazla dava konusu olan belediye uyumsuzluklarını sulh ile tasfiyeye, kabul ve feragat karar vermek.
- i) Bütçe içi işletme ile 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununa tâbi ortaklıklar kurulmasına veya bu ortaklıklardan ayrılmaya, sermaye artışına ve gayrimenkul yatırım ortaklığı kurulmasına karar vermek.
- j) Belediye adına imtiyaz verilmesine ve belediye yatırımlarının yap-işlet veya yap-işlet-devret modeli ile yapılmasına; belediyeye ait şirket, işletme ve işbirliklerin özelleştirilmesine karar vermek.
- k) Meclis başkanlık divanını ve encümen üyeleri ile ihtisas komisyonları üyelerini seçmek.
- l) Norm kadro çerçevesinde belediyenin ve bağlı kuruluşlarının kadrolarının ihdas, iptal ve değiştirilmesine karar vermek.
- m) Belediye tarafından çıkarılacak yönetmelikleri kabul etmek.
- n) Meydan, cadde, sokak, park, tesis ve benzerlerine ad vermek; mahalle kurulması, kaldırılması, birleştirilmesi, adlarıyla sınırlarının tespiti ve değiştirilmesine karar vermek; beldeyi tanıtıcı amblem, flama ve benzerlerini kabul etmek.
- o) Diğer mahallî idarelerle birlik kurulmasına, kurulmuş birliklere katılmaya veya ayrılmaya karar vermek.
- p) Yurt içindeki ve İçişleri Bakanlığının izniyle yurt dışındaki belediyeler ve mahallî idare birlikleriyle karşılıklı iş birliği yapılmasına; kardeş kent ilişkileri kurulmasına; ekonomik ve sosyal ilişkileri geliştirmek amacıyla kültür, sanat ve spor gibi alanlarda faaliyet ve projeler gerçekleştirilmesine; bu çerçevede arsa, bina ve benzeri tesisleri yapma, yaptırma, kiralama veya tahsis etmeye karar vermek.
- r) Fahrî hemşehricilik payesi ve beratı vermek.
- s) Belediye başkanıyla encümen arasındaki anlaşmazlıkları karara bağlamak.
- t) Mücavir alanlara belediye hizmetlerinin götürülmesine karar vermek.
- u) İmar plânlarına uygun şekilde hazırlanmış belediye imar programlarını görüşerek kabul etmek.

Başkanlık divanı

MADDE 19. — Belediye meclisi, seçim sonuçlarının ilânını takip eden beşinci gün belediye başkanının başkanlığında kendiliğinden toplanır. Meclis bu toplantıda, üyeleri arasından, gizli oyla meclis birinci ve ikinci başkan vekili ile en az iki kâtip üyeyi ilk iki yıl için görev yapmak üzere seçer. İlk iki yıldan sonra seçilecek başkanlık divanı yapılacak ilk mahallî idareler seçimlerine kadar görev yapar.

Başkanlık divanı seçimi üç gün içinde tamamlanır.

Meclise belediye başkanı, katılmaması durumunda meclis birinci başkan vekili, onun da katılmaması durumunda ikinci başkan vekili başkanlık eder. Ancak yıllık faaliyet raporunun görüşüldüğü meclis toplantısı meclis başkan vekilinin başkanlığında yapılır.

Başkanlık divanında boşalma olması durumunda kalan süreyi tamamlamak üzere yenisi seçilir.

Meclis başkanı, meclis çalışmalarında düzeni sağlamakla yükümlüdür.

Meclisin çalışması ve katılıma ilişkin esas ve usûller İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Meclis toplantısı

MADDE 20. — Belediye meclisi, her ayın ilk haftası, önceden kararlaştırdığı günde toplanır.

Meclis, resmî tatile rastlayan günlerde çalışmasına ara verebilir. Belediye meclisi her yıl bir ay tatil kararı alabilir.

Bütçe görüşmesine rastlayan toplantı süresi en çok yirmi gün, diğer toplantıların süresi en çok beş gündür.

Mutat toplantı yeri dışında toplanılmasının zorunlu olduğu durumda üyelere önceden bilgi vermek kaydıyla meclis başkanının belediye sınırları içerisinde belirlediği yerde toplantı yapılır. Ayrıca, toplantının yeri ve zamanı mutad usûllerle belde halkına duyurulur.

Meclis toplantıları açıktır. Meclis başkanının veya üyelerden herhangi birinin gerekçeli önerisi üzerine, toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla kapalı oturum yapılmasına karar verilebilir.

Meclis görüşmeleri görevlilerce tutanağa geçirilir, başkan ve kâtip üyeler tarafından imzalanır. Toplantılar, meclisin kararıyla sesli ve görüntülü cihazlarla da kaydedilebilir.

Gündem

MADDE 21. — Her ayın ilk günündeki belediye meclis gündemi belediye başkanı tarafından belirlenerek en az üç gün önceden üyelere bildirilir ve çeşitli yöntemlerle halka duyurulur.

Her ayın ilk toplantısında belediye başkanı ve meclis üyeleri belediyeye ait işlerle ilgili konuların gündeme alınmasını önerebilir. Öneri, toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla kabul edildiği takdirde gündeme alınır.

İmar konuları ile yıllık bütçe dışında kalan gündemdeki diğer konular ile üyelerin teklifleri; toplantıya

katılanların salt çoğunluğunun kabulü hâlinde komisyonlara havale edilmeksizin belediye meclisince görüşülerek karara bağlanabilir.

Toplantı ve karar yeter sayısı

MADDE 22. — Belediye meclisi, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve katılanların salt çoğunluğuyla karar verir. Ancak, karar yeter sayısı, üye tam sayısının dörtte birinden az olamaz. Oylamada eşitlik çıkması durumunda meclis başkanının bulunduğu taraf çoğunluk sayılır. Gizli oylamalarda eşitlik çıkması durumunda oylama tekrarlanır, eşitliğin bozulmaması durumunda meclis başkanı tarafından kur'a çekilir.

Meclisin toplanmasında, üye tam sayısının salt çoğunluğu sağlanamadığı takdirde başkan, gün ve saatini tespit ederek en geç üç gün içinde toplanmak üzere meclisi tatil eder. Gelecek toplantı, üye tam sayısının dörtte birinden az olmayan üye sayısı ile yapılır.

Görüşmeler sırasında başkan veya üyelere birinin talebi üzerine yapılacak yoklamada karar yeter sayısının bulunmadığı anlaşılırsa, ikinci fıkradaki hükümler uygulanır.

Üyeler oylarını bizzat kullanır. Gizli oy kullanmaya fizikî bakımdan engelli üyeler, tayin edecekleri kişi eliyle oy kullanabilirler.

Oylama gizli, işaretle veya ad okunarak yapılır. Oy verme kabul, ret veya çekimser şeklinde olur.

Kararlar, meclis başkanı ve kâtip üyeler tarafından imzalanır ve bir sonraki toplantıda üyelere dağıtılır.

Meclis kararlarının kesinleşmesi

MADDE 23. — Belediye başkanı, hukuka aykırı gördüğü meclis kararlarını, gerekçesini de belirterek yeniden görüşülmek üzere beş gün içinde meclise iade edebilir.

Yeniden görüşülmesi istenilmeyen kararlar ile yeniden görüşülmesi istenip de belediye meclisi üye tam sayısının salt çoğunluğuyla ısrar edilen kararlar kesinleşir.

Belediye başkanı, meclisin ısrarı ile kesinleşen kararlar aleyhine on gün içinde idarî yargıya başvurabilir.

Kararlar kesinleştiği tarihten itibaren en geç yedi gün içinde mahallin en büyük mülkî idare amirine gönderilir. Mülkî idare amirine gönderilmeyen kararlar yürürlüğe girmez.

Mülkî idare amiri hukuka aykırı gördüğü kararlar aleyhine idarî yargıya başvurabilir.

Kesinleşen meclis kararlarının özetleri yedi gün içinde uygun araçlarla halka duyurulur.

İhtisas komisyonları

MADDE 24. — Belediye meclisi, üyeleri arasından en az üç en fazla beş kişiden oluşan ihtisas komisyonları kurabilir. Komisyonların bir yılı geçmemek üzere ne kadar süre için kurulacağı aynı meclis kararında belirtilir.

İhtisas komisyonları, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşturulur. İl ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.000'in üzerindeki belediyelerde plân ve bütçe ile imar komisyonlarının kurulması zorunludur.

Meclis toplantısını müteakip imar komisyonu en fazla on iş günü, diğer komisyonlar ise beş iş günü içinde kendilerine havale edilen işleri sonuçlandırır. Komisyonlar kendilerine havale edilen işlerle ilgili raporlarını bu sürenin sonunda meclise sunmadıkları takdirde, konu meclis başkanı tarafından doğrudan gündeme alınır.

İhtisas komisyonlarının görev alanına giren işler bu komisyonlarda görüşüldükten sonra belediye meclisinde karara bağlanır.

Mahalle muhtarları ve ildeki kamu kuruluşlarının amirleri ile ildeki kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, üniversiteler, sendikalar ve gündemdeki konularla ilgili sivil toplum örgütlerinin temsilcileri, oy hakkı olmaksızın kendi görev ve faaliyet alanlarına giren konuların görüşüldüğü ihtisas komisyonu toplantılarına katılabilir ve görüş bildirebilir.

Komisyon çalışmalarında uzman kişilerden yararlanılabilir.

Komisyon raporları alenîdir, çeşitli yollarla halka duyurulur ve isteyenlere meclis tarafından maliyetlerini aşmamak üzere belirlenecek bedel karşılığında verilir.

Denetim komisyonu

MADDE 25. — İl ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.000'in üzerindeki belediyelerde, belediye meclisi, her ocak ayı toplantısında belediyenin bir önceki yıl gelir ve giderleri ile bunlara ilişkin hesap kayıt ve işlemlerinin denetimi için kendi üyeleri arasından gizli oyla ve üye sayısı üçten az beşten çok olmamak üzere bir denetim komisyonu oluşturur. Komisyon, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşur.

Komisyon, belediye başkanı tarafından belediye binası içinde belirlenen yerde çalışır ve çalışmalarında kamu personelinden ve gerektiğinde diğer uzman kişilerden yararlanabilir.

Denetim komisyonu toplantılarına, belediye ve bağlı kuruluşları dışındaki kamu kurum ve kuruluşlarından görevlendirilenlere (1.000); kamu personeli dışındaki diğer uzman kişilere büyükşehir belediyelerinde (3.000), diğer belediyelerde (2.000) gösterge rakamının Devlet memurlarına uygulanan aylık katsayıyla çarpımı sonucu bulunacak miktarı geçmemek üzere, belediye meclisince belirlenecek miktarda günlük ödeme yapılır. Denetim komisyonunun emrinde görevlendirilecek kişi ve gün sayısı belediye meclisince belirlenir. Uzman kişilerde aranacak nitelikler belediye meclisinin çalışmasına dair yönetmelikte

düzenlenir.

Komisyon belediye birimleri ve bağlı kuruluşlarından her türlü bilgi ve belgeyi isteyebilir. Bu istekler gecikmeksizin yerine getirilir.

Komisyon, çalışmasını kırkbeş işgünü içinde tamamlar ve buna ilişkin raporunu mart ayının sonuna kadar meclis başkanlığına sunar.

Konusu suç teşkil eden hususlarla ilgili olarak meclis başkanlığı tarafından yetkili mercilere suç duyurusunda bulunulur.

Meclisin bilgi edinme ve denetim yolları

MADDE 26. — Belediye meclisi, bilgi edinme ve denetim yetkisini faaliyet raporunu değerlendirme, denetim komisyonu, soru, genel görüşme ve gensoru yoluyla kullanır.

Meclis üyeleri, meclis başkanlığına önerge vererek belediye işleriyle ilgili konularda sözlü veya yazılı soru sorabilir. Soru, belediye başkanı veya görevlendireceği kişi tarafından sözlü veya yazılı olarak cevaplandırılır.

Meclis üyelerinin en az üçte biri, meclis başkanlığına istekte bulunarak, belediyenin işleriyle ilgili bir konuda genel görüşme açılmasını isteyebilir. Bu istek meclis tarafından kabul edildiği takdirde gündeme alınır.

Belediye başkanınca meclise sunulan bir önceki yıla ait faaliyet raporundaki açıklamalar, meclis üye tam sayısının dörtte üç çoğunluğuyla yeterli görülmezse, yetersizlik kararıyla görüşmeleri kapsayan tutanak, meclis başkan vekili tarafından mahallin mülki idare amirine gönderilir.

Vali, dosyayı gerekçeli görüşüyle birlikte Danıştaya gönderir.

Yetersizlik kararı, Danıştayca uygun görüldüğü takdirde belediye başkanı, başkanlıktan düşer.

Meclis üye tam sayısının en az üçte biri oranındaki üyenin imzasıyla belediye başkanı hakkında gensoru önergesi verilebilir. Gensoru önergesi, meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun oyu ile gündeme alınır ve üç tam gün geçmedikçe görüşülemez.

Gensoru önergesinin karara bağlanmasında dördüncü fıkraya göre işlem yapılır.

Başkan ve meclis üyelerinin görüşmelere katılamayacağı durumlar

MADDE 27. — Belediye başkanı ve meclis üyeleri, münhasıran kendileri, ikinci derece dâhil kan ve kayın hısımları ve evlatlıkları ile ilgili işlerin görüşüldüğü meclis toplantılarına katılamazlar.

Başkan ve meclis üyelerinin yükümlülükleri

MADDE 28. — Belediye başkanı görevi süresince ve görevinin sona ermesinden itibaren iki yıl süreyle, meclis üyeleri ise görevleri süresince ve görevlerinin sona ermesinden itibaren bir yıl süreyle, belediye ve bağlı kuruluşlarına karşı doğrudan doğruya veya dolaylı olarak taahhüde giremez, komisyonculuk ve temsilcilik yapamaz.

Meclis üyeliğinin sona ermesi

MADDE 29. — Meclis üyeliği, ölüm ve istifa durumunda kendiliğinden sona erer. Meclis üyeliğinden istifa dilekçesi belediye başkanlığına verilir ve başkan tarafından meclisin bilgisine sunulur.

Özürsüz veya izinsiz olarak arka arkaya üç birleşim günü veya bir yıl içinde yapılan toplantıların yarısına katılmayan üyenin üyeliğinin düşmesine, savunması alındıktan sonra üye tam sayısının salt çoğunluğuyla karar verilir.

Belediye meclisi üyeliğine seçilme yeterliğinin kaybedilmesi durumunda, valinin bildirmesi üzerine Danıştay tarafından üyeliğin düşmesine karar verilir.

Meclisin feshi

MADDE 30. — Belediye meclisi;

a) Kendisine kanunla verilen görevleri süresi içinde yapmayı ihmal eder ve bu durum belediyeye ait işleri sekteye veya gecikmeye uğrattırsa,

b) Belediyeye verilen görevlerle ilgisi olmayan siyasî konularda karar alırsa,

İçişleri Bakanlığının bildirimini üzerine Danıştayın kararı ile feshedilir.

İçişleri Bakanlığı gerekli gördüğü takdirde meclisin feshine dair bildirim ile birlikte, karar verilinceye kadar meclis toplantılarının ertelenmesini de ister. Danıştay, bu hususu en geç bir ay içinde karara bağlar.

Bu şekilde feshedilen meclisin yerine seçilen meclis, kalan süreyi tamamlar.

Boşalan meclisin görevinin yerine getirilmesi

MADDE 31. — Belediye meclisinin;

a) Danıştay tarafından feshi veya meclis toplantılarının ertelenmesi,

b) Meclis üye tam sayısının yarıdan fazlasının tutuklanması,

c) Yedek üyelerin getirilmesinden sonra da meclis üye tam sayısının yarısından aşağı düşmesi,

d) Geçici olarak görevden uzaklaştırılması,

Hâllerinde, meclis çalışabilir duruma gelinceye veya yeni meclis seçimi yapılmaya kadar meclis görevi, belediye encümeninin memur üyeleri tarafından yürütülür.

Huzur ve izin hakkı

MADDE 32. — Meclis başkan ve üyelerine, meclis ve komisyon toplantılarına katıldıkları her gün için, 39 uncu madde uyarınca belediye başkanına ödenmekte olan aylık brüt ödeneğin günlük tutarının üçte birini geçmemek üzere meclis tarafından belirlenecek miktarda huzur hakkı ödenir. Huzur hakkı ödenecek gün sayısı, 20, 24 ve 25 inci maddelerde belirtilen toplantı günü sayısından fazla olamaz ve meclis üyelerine aynı

gün için birden fazla huzur hakkı ödenemez.

Meclis üyeleri hastalıkları süresince izinli sayılır. Ayrıca mazeretleri durumunda, bir yıl içindeki toplantı süresinin yarısını aşmamak şartıyla istekleri üzerine meclis tarafından izin verilebilir.

İKİNCİ BÖLÜM Belediye Encümeni

Belediye encümeni

MADDE 33. — Belediye encümeni, belediye başkanının başkanlığında;

a) İl belediyelerinde ve nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyelerde, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği üç üye, malî hizmetler birim amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği iki üye olmak üzere yedi kişiden,

b) Diğer belediyelerde, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği iki üye, malî hizmetler birim amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği bir üye olmak üzere beş kişiden,

Oluşur.

Belediye başkanının katılmadığı toplantılarda, belediye başkanının görevlendireceği başkan yardımcısı veya encümen üyesi, encümene başkanlık eder.

Encümen toplantılarına gündemdeki konularla ilgili olarak ilgili birim amirleri, belediye başkanı tarafından oy hakkı olmaksızın görüşleri alınmak üzere çağrılabilir.

Encümenin görev ve yetkileri

MADDE 34. — Belediye encümeninin görev ve yetkileri şunlardır:

a) Stratejik plân ve yıllık çalışma programı ile bütçe ve kesinhesabı inceleyip belediye meclisine görüş bildirmek.

b) Yıllık çalışma programına alınan işlerle ilgili kamulaştırma kararlarını almak ve uygulamak.

c) Öngörülmeyen giderler ödeneğinin harcama yerlerini belirlemek.

d) Bütçede fonksiyonel sınıflandırmanın ikinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.

e) Kanunlarda öngörülen cezaları vermek.

f) Vergi, resim ve harçlar dışında kalan dava konusu olan belediye uyumsuzluklarının anlaşma ile tasfiyesine karar vermek.

g) Taşınmaz mal satımına, tramvasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek.

h) Umuma açık yerlerin açılış ve kapanış saatlerini belirlemek.

i) Diğer kanunlarda belediye encümenine verilen görevleri yerine getirmek.

Encümen toplantısı

MADDE 35. — Belediye encümeni, haftada birden az olmamak üzere önceden belirlenen gün ve saatte toplanır. Belediye başkanı acil durumlarda encümeni toplantıya çağırabilir.

Encümen üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve katılanların salt çoğunluğuyla karar verir. Encümenin 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu uyarınca ihale komisyonu olarak yapacağı toplantılarda da bu hüküm geçerlidir. Oyların eşitliği durumunda başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır. Çekimser oy kullanılamaz.

Encümen gündemi belediye başkanı tarafından hazırlanır. Encümen üyeleri, başkanının uygun görüşü ile gündem maddesi teklif edebilir. Belediye başkanı tarafından havale edilmeyen konular encümende görüşülemez.

Encümene havale edilen konular bir hafta içinde görüşülerek karara bağlanır.

Alınan kararlar başkan ve toplantıya katılan üyeler tarafından imzalanır. Karara muhalif kalanlar gerekçelerini de açıklar.

Encümen başkan ve üyeleri, münhasıran kendileri, ikinci derece dâhil kan ve kayın hısımları ve evlatlıkları ile ilgili işlerin görüşüldüğü encümen toplantılarına katılamazlar.

Encümen üyelerine verilecek ödenek

MADDE 36. — Belediye encümeni başkan ve üyelerine, nüfusu 10.000'e kadar olan belediyelerde (3.500), nüfusu 10.001-50.000'e kadar olan belediyelerde (4.500), 50.001-200.000'e kadar olan belediyelerde (6.000) ve 200.001'in üzerinde olan belediyelerde ise (7.500) gösterge rakamının Devlet memurları için belirlenen aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda aylık brüt ödenek verilir. Encümenin memur üyelerine bu tutarların yarısı ödenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Belediye Başkanı

Belediye başkanı

MADDE 37. — Belediye başkanı, belediye idaresinin başı ve belediye tüzel kişiliğinin temsilcisidir. Belediye başkanı, ilgili kanunda gösterilen esas ve usullere göre seçilir.

Belediye başkanı, görevinin devamı süresince siyasî partilerin yönetim ve denetim organlarında görev alamaz; profesyonel spor kulüplerinin başkanlığını yapamaz ve yönetiminde bulunamaz.

Belediye başkanının görev ve yetkileri

MADDE 38. — Belediye başkanının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Belediye teşkilâtının en üst amiri olarak belediye teşkilâtını sevk ve idare etmek, belediyenin hak

ve menfaatlerini korumak.

b) Belediyeyi stratejik plâna uygun olarak yönetmek, belediye idaresinin kurumsal stratejilerini oluşturmak, bu stratejilere uygun olarak bütçeyi, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini hazırlamak ve uygulamak, izlemek ve değerlendirmek, bunlarla ilgili raporları meclise sunmak.

c) Belediyeyi Devlet dairelerinde ve törenlerde, davacı veya davalı olarak da yargı yerlerinde temsil etmek veya vekil tayin etmek.

d) Meclise ve encümene başkanlık etmek.

e) Belediyenin taşınır ve taşınmaz mallarını idare etmek.

f) Belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek.

g) Yetkili organların kararını almak şartıyla sözleşme yapmak.

h) Meclis ve encümen kararlarını uygulamak.

i) Bütçeyi uygulamak, bütçede meclis ve encümenin yetkisi dışındaki aktarmalara onay vermek.

j) Belediye personelini atamak.

k) Belediye ve bağlı kuruluşları ile işletmelerini denetlemek.

l) Şartsız bağışları kabul etmek.

m) Belde halkının huzur, esenlik, sağlık ve mutluluğu için gereken önlemleri almak.

n) Bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak, özürülere yönelik hizmetleri yürütmek ve özürülüler merkezini oluşturmak.

o) Temsil ve ağırlama giderleri için ayrılan ödeneği kullanmak.

p) Kanunlarla belediyeye verilen ve belediye meclisi veya belediye encümeni kararını gerektirmeyen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak.

Belediye başkanının özlük hakları

MADDE 39. — Belediye başkanına nüfusu;

a) 10.000'e kadar olan beldelerde 70.000,

b) 10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde 80.000,

c) 50.001'den 100.000'e kadar olan beldelerde 100.000,

d) 100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde 115.000,

e) 250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde 135.000,

f) 500.001'den 1.000.000'a kadar olan beldelerde 155.000,

g) 1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde 190.000,

h) 2.000.001'den fazla olan beldelerde 230.000,

Gösterge rakamının Devlet memurları için belirlenen aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda aylık brüt ödenek ödenir. Nüfusu 50.001'den az olan il merkezi beldelerde bu ödeneğin hesaplanmasında (c) bendinde belirtilen gösterge rakamı esas alınır.

Belediye başkanının görevli, izinli ve hasta bulunduğu sürelerde ödeneği kesilmez.

Belediye başkanlığı yapmış olanların, personel kanunlarına tâbi bir kadroya atanmaları hâlinde belediye başkanlığında geçen süreleri memuriyette geçmiş sayılır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu uyarınca Devlet memurları ile bakmakla yükümlü buldukları için uygulanan sosyal hak ve yardımlar, aynı esas ve usûllere göre belediye başkanları ile bakmakla yükümlü buldukları için de uygulanır.

Başkan vekili

MADDE 40. — Belediye başkanı izin, hastalık veya başka bir sebeple görev başında bulunmadığı hâllerde, bu süre içinde kendisine vekâlet etmek üzere, belediye meclisi üyeleri arasından birini başkan vekili olarak görevlendirir.

Başkan vekili, başkanın yetkilerine sahiptir.

Başkan vekiline, görev süresince başkana ödenen aylık brüt ödeneğin gün hesabı üzerinden ödenek verilir.

Stratejik plân ve performans programı

MADDE 41. — Belediye başkanı, mahallî idareler genel seçimlerinden itibaren altı ay içinde; kalkınma plânı ve programı ile varsa bölge plânına uygun olarak stratejik plân ve ilgili olduğu yıl başından önce de yıllık performans programı hazırlayıp belediye meclisine sunar.

Stratejik plân, varsa üniversiteler ve meslek odaları ile konuyla ilgili sivil toplum örgütlerinin görüşleri alınarak hazırlanır ve belediye meclisi tarafından kabul edildikten sonra yürürlüğe girer.

Nüfusu 50.000'in altında olan belediyelerde stratejik plân yapılması zorunlu değildir.

Stratejik plân ve performans programı bütçenin hazırlanmasına esas teşkil eder ve belediye meclisinde bütçeden önce görüşülerek kabul edilir.

Yetki devri

MADDE 42. — Belediye başkanı, görev ve yetkilerinden bir kısmını uygun gördüğü takdirde, yöneticilik sıfatı bulunan belediye görevlilerine devredebilir.

İhtilâf hâli

MADDE 43. — Belediye başkanının kendisinin, birinci ve ikinci derecedeki kan ve kayın hısımlarının ve evlatlıklarının, belediye ile ihtilâflı olduğu durumlarda dava açılması ve bu davada belediyenin temsili, meclis birinci başkan vekili, bulunmadığı takdirde ikinci başkan vekili veya bunların yetkilendireceği

kişiler tarafından yerine getirilir.

Belediye başkanlığının sona ermesi

MADDE 44. — Belediye başkanlığı, ölüm ve istifa hâllerinde kendiliğinden sona erer.

Belediye başkanının;

- a) Mazeretsiz ve kesintisiz olarak yirmi günden fazla görevini terk etmesi ve bu durumun mahallin mülkî idare amiri tarafından belirlenmesi,
- b) Seçilme yeterliğini kaybetmesi,
- c) Görevini sürdürmesine engel bir hastalık veya sakatlık durumunun yetkili sağlık kuruluşu raporuyla belgelenmesi,
- d) Meclisin feshine neden olan eylem ve işlemlere katılması,

Hâllerinden birinin meydana gelmesi durumunda İçişleri Bakanlığının başvurusu üzerine Danıştay kararıyla başkanlık sıfatı sona erer.

Belediye başkanlığının boşalması hâlinde yapılacak işlemler

MADDE 45. — Belediye başkanlığının herhangi bir nedenle boşalması durumunda, vali tarafından belediye meclisinin on gün içinde toplanması sağlanır. Meclis, birinci başkan vekilinin, onun bulunmaması durumunda ikinci başkan vekilinin, onun da bulunmaması durumunda en yaşlı üyenin başkanlığında toplanarak;

a) Belediye başkanlığının boşalması veya seçim dönemini aşacak biçimde kamu hizmetinden yasaklanma cezasının verilmiş olması durumunda bir başkan,

b) Başkanın görevden uzaklaştırılması, tutuklanması veya seçim dönemini aşmayacak biçimde kamu hizmetinden yasaklama cezası alması durumunda bir başkan vekili,

Seçer.

Belediye başkanı veya başkan vekili belediye meclis üyeleri arasından ve gizli oyla seçilir. İlk iki oylamada üye tam sayısının üçte iki ve üçüncü oylamada üye tam sayısının salt çoğunluğu aranır. Üçüncü oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamada en çok oy alan iki aday için dördüncü oylama yapılır. Dördüncü oylamada en fazla oy alan üye, belediye başkanı veya başkan vekili seçilmiş olur. Oyların eşitliği durumunda kur'a çekilir.

Birinci fıkranın (b) bendi uyarınca başkan vekili seçildikten sonra belediye başkanlığının (a) bendinde belirtilen nedenlerle boşalması durumunda bu maddeye göre belediye başkanı seçilir.

Yeni seçilen belediye başkanının görev süresi, yerine seçildiği başkanın görev süresi ile sınırlıdır. Başkan vekili, yeni başkan seçilinceye veya görevden uzaklaştırılmış ya da tutuklanmış olan başkan göreve dönünceye kadar görev yapar.

Belediye başkanı veya başkan vekili seçilinceye kadar belediye başkanlığı görevi, meclis birinci başkan vekili, bulunmaması durumunda ikinci başkan vekili, onun da bulunmaması durumunda vali tarafından görevlendirilecek bir kamu görevlisi tarafından yürütülür.

Belediye başkanı veya başkan vekili seçimi en geç onbeş gün içinde tamamlanmadığı takdirde belediye meclisinin feshine ilişkin hükümler uygulanır.

Belediye başkanı görevlendirilmesi

MADDE 46. — Belediye başkanlığının herhangi bir nedenle boşalması ve yeni belediye başkanı veya başkan vekili seçiminin yapılamaması durumunda, seçim yapılmıncaya kadar belediye başkanlığına büyükşehir ve il belediyelerinde İçişleri Bakanı, diğer belediyelerde vali tarafından görevlendirme yapılır. Görevlendirilecek kişinin belediye başkanı seçilme yeterliğine sahip olması şarttır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Organlara İlişkin Ortak Hükümler

Görevden uzaklaştırma

MADDE 47. — Görevleriyle ilgili bir suç nedeniyle haklarında soruşturma veya kovuşturma açılan belediye organları veya bu organların üyeleri, kesin hükme kadar İçişleri Bakanı tarafından görevden uzaklaştırılabilir.

Görevden uzaklaştırma kararı iki ayda bir gözden geçirilir. Devamında kamu yararı bulunmayan görevden uzaklaştırma kararı kaldırılır.

Görevden uzaklaştırılanlar hakkında; kovuşturma açılmaması, kamu davasının düşmesi veya beraat kararı verilmesi, davanın genel af ile ortadan kaldırılması veya görevden düşürülmeyi gerektirmeyen bir suçla mahkûm olunması durumunda görevden uzaklaştırma kararı kaldırılır.

Görevden uzaklaştırılan belediye başkanına, görevden uzak kaldığı sürece aylık ödeneğinin üçte ikisi ödenir ve bu süre içinde diğer sosyal hak ve yardımlardan yararlanmaya devam eder.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Belediye Teşkilâtı

BİRİNCİ BÖLÜM

Belediye Teşkilâtı ve Personeli

Belediye teşkilâtı

MADDE 48. — Belediye teşkilâtı, norm kadroya uygun olarak yazı işleri, malî hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşur.

Beldenin nüfusu, fizikî ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme

potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler oluşturulabilir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin kararıyla olur.

Norm kadro ve personel istihdamı

MADDE 49. — Norm kadro ilke ve standartları İçişleri Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığı tarafından müştereken belirlenir. Belediyenin ve bağlı kuruluşlarının norm kadroları, bu ilke ve standartlar çerçevesinde belediye meclisi kararıyla belirlenir.

Belediye personeli, belediye başkanı tarafından atanır. Birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulur.

Belediye ve bağlı kuruluşlarında, norm kadroya uygun olarak çevre, sağlık, veterinerlik, teknik, hukuk, ekonomi, bilişim ve iletişim, plânlama, araştırma ve geliştirme, eğitim ve danışmanlık alanlarında avukat, mimar, mühendis, şehir ve bölge plâncısı, çözümleyici ve programcı, tabip, uzman tabip, ebe, hemşire, veteriner, kimyager, teknisyen ve tekniker gibi uzman ve teknik personel yıllık sözleşme ile çalıştırılabilir. Sözleşmeli personel eliyle yürütülen hizmetlere ilişkin boş kadrolara ayrıca atama yapılamaz. Bu personelin, yürütecekleri hizmetler için ihdas edilmiş kadro unvanının gerektirdiği nitelikleri taşımaları şarttır. Bu fıkra uyarınca sözleşmeli olarak istihdam edilecekler ödenecek net ücret, söz konusu kadro unvanı için birinci derecenin birinci kademesi esas alınmak suretiyle 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre tespit edilecek her türlü ödemeler toplamının net tutarının yüzde 25 fazlasını geçmemek üzere belediye meclisi kararıyla belirlenir. Genel hükümlere göre birinci dereceden kadro ihdas edilemeyen kadro unvanları için ise o kadro unvanından ihdası yapılmış en yüksek kadro derecesinin birinci kademesi esas alınır ve yapılacak ödemenin azami tutarı yukarıda belirtilen usüle göre tespit olunur. Bu fıkra hükümlerine göre çalıştırılacak personel için İçişleri Bakanlığı unvanlar itibarıyla sınırlama getirebilir.

Avukat, mimar, mühendis (inşaat mühendisi ve harita mühendisi olmak kaydıyla) ve veteriner kadrosu bulunmayan veya işlerin azlığı nedeniyle bu unvanlarda kadrolu personel istihdamına ihtiyaç duyulmayan belediyelerde, bu hizmetlerin yürütülmesi amacıyla, haftanın ya da ayın belirli gün veya saatlerinde kısmi zamanlı olarak sözleşme ile personel çalıştırılabilir. Kısmi zamanlı olarak çalıştırılacak personel sayısı yukarıda belirtilen her unvan için birden fazla olamaz ve bunlarla yapılacak sözleşme süresi takvim yılını aşamaz. Bunlara ödenecek net ücret, aynı unvanlı kadroların birinci derecesinin birinci kademesi için yapılması gereken bütün ödemeler toplamının net tutarının yarısını geçmemek ve çalıştırılacak süre ile orantılı olmak üzere belediye meclisi kararı ile tespit edilir. Bu fıkra uyarınca sözleşmeli personel olarak çalıştırılanlar için iş sonu tazminatı ödenmez ve işsizlik sigortası primi yatırılmaz. Bunlardan yaptıkları başka işler sebebiyle herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna tâbi olanlar için sosyal sigorta ve genel sağlık sigortası primi yatırılmaz ve aynı kişi birden fazla belediye veya bağlı kuruluştaki çalıştırılmaz.

Üçüncü ve dördüncü fıkra hükümleri uyarınca çalıştırılacak personele her ne ad altında olursa olsun sözleşme ücreti dışında herhangi bir ödeme yapılmaz ve ücret mahiyetinde aynı ya da nakdî menfaat temin edilmez. Bu personel hakkında bu Kanunla düzenlenmeyen hususlarda vize şartı aranmaksızın 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin (B) fıkrasına göre istihdam edilenler hakkındaki hükümler uygulanır. Bu personele ait sözleşme örnekleri sözleşmenin imzalanmasını izleyen 30 gün içinde İçişleri Bakanlığına ve Maliye Bakanlığına gönderilir.

Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, belediye başkanının talebi, kendilerinin ve kurumlarının muvafakatiyle, belediyelerin birim müdürü ve üstü yönetici kadrolarında geçici olarak görevlendirilebilirler. Bu şekilde görevlendirmelerde 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 68 inci maddesinin (B) fıkrasında öngörülen şartlar dikkate alınır. Belediyelerde bu şekilde istihdam edilen personel kurumlarından izinli sayılırlar. Bu personelin görevlendirildikleri süre zarfındaki, görevlendirildikleri kadroya ait her türlü malî hakları ile kurumları tarafından karşılanması gereken sosyal güvenlik ve benzeri diğer hakları belediye tarafından ödenir. İzinli oldukları müddet, terfi ve emekliliklerinde hesaba katılır ve terfi haklarını kazanmaları başkaca bir işleme lüzum kalmaksızın terfi ettirilirlir. Bu şekilde görevlendirilenler, görevlendirme süresinin sona ermesinden itibaren onbeş gün içerisinde yazılı olarak kurumlarına başvurmaları hâlinde en geç bir ay içerisinde kadrolarına veya müktesebine uygun başka bir kadroya atanırlar.

Norm kadrosunda belediye başkan yardımcısı bulunan belediyelerde norm kadro sayısına bağlı kalınmaksızın; belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, nüfusu 50.000'e kadar olan belediyelerde bir, nüfusu 50.001-200.000 arasında olan belediyelerde iki, nüfusu 200.001-500.000 arasında olan belediyelerde üç, nüfusu 500.000 ve fazla olan belediyelerde dört belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilir. Bu şekilde görevlendirilen meclis üyelerine belediye başkanına verilen ödeneğin 2/3'ünü aşmamak üzere belediye meclisi tarafından belirlenecek aylık ödenek verilir ve taleplerine göre bir sosyal güvenlik kurumu ile ilişkilendirilir. Bu şekilde görevlendirme, memuriyete geçiş, sözleşmeli veya işçi statüsünde çalışma dâhil ilgililer açısından herhangi bir hak teşkil etmez ve belediye meclisinin görev süresini aşamaz. Sosyal güvenlik prim ve benzeri giderlerden kurum karşılıkları belediye bütçesinden karşılanır.

Belediyenin yıllık toplam personel giderleri, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarın yüzde otuzunu aşamaz. Nüfusu 10.000'in altında olan belediyelerde bu oran yüzde kırk olarak uygulanır. Yıl içerisinde aylık ve ücretlerde beklenmedik bir artışın meydana gelmesi sonucunda personel giderlerinin söz konusu oranları aşması durumunda, cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye

kadar yeni personel alımı yapılamaz. Yeni personel alımı nedeniyle bu oranın aşılması sebebiyle oluşacak kamu zararı, zararın oluştuğu tarihten itibaren hesaplanacak kanunî faiziyle birlikte belediye başkanından tahsil edilir. Personelin her türlü alacakları zamanında ve öncelikle ödenir.

Sözleşmeli ve işçi statüsünde çalışanlar hariç belediye memurlarına, başarı durumlarına göre toplam memur sayısının yüzde onunu ve Devlet memurlarına uygulanan aylık katsayının (20.000) gösterge rakamı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarı geçmemek üzere, hastalık ve yıllık izinleri dâhil olmak üzere, çalıştıkları sürelerle orantılı olarak encümen kararıyla yılda en fazla iki kez ikramiye ödenebilir.

Personel devri

MADDE 50. — Bu Kanunun 8 ve 11 inci maddeleri uyarınca tüzel kişiliği kaldırılan belediyelerin kadroları ve personeli; katılma hâlinde katıldıkları belediyeye, köye dönüştürülme hâlinde ilgili il özel idaresine devredilir. Devredilen personelden kadro ve görev unvanları değişmeyenler, aynı unvanlı kadrolara atanmış sayılırlar. Devredilen personelden durumlarına uygun boş kadro olmayanların veya mevcut kadro unvanı ile atamaları yapılamayanların kadro unvanları üç ay içerisinde ilgili belediye meclisi veya il genel meclisince aynı sınıf içerisinde kalmak kaydıyla değiştirilir. Bu değişiklikten itibaren bir ay içerisinde ilgililerin durumlarına uygun kadrolara atamaları yapılır. Söz konusu personel, atama işlemleri yapıncaya kadar devredildikleri belediye veya il özel idaresince ihtiyaç duyulan işlerde görevlendirilebilirler. Bunlar yeni bir kadroya atanıncaya kadar eski kadrolarına ait aylık, ücret, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatları ile diğer malî haklarını devredildikleri belediye veya il özel idaresinden almaya devam ederler. Devredilen personelden memur statüsünde görev yapanların, atandıkları yeni kadrolarının aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatları ile diğer malî hakları toplamının net tutarının, eski kadrolarına bağlı olarak en son ayda almakta oldukları aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatları ile diğer malî hakları toplamı net tutarından az olması hâlinde aradaki fark giderilinceye kadar atandıkları kadrolarda kaldıkları sürece herhangi bir kesintiye tâbi olmaksızın tazminat olarak ödenir.

Tüzel kişiliği kaldırılan belediyelerde 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin (B) fıkrasına göre istihdam edilen sözleşmeli personelin pozisyonları, avukat unvanlı pozisyonlar hariç olmak üzere, başka bir işleme gerek kalmaksızın devredildikleri belediye veya il özel idaresi adına vize edilmiş sayılır.

İKİNCİ BÖLÜM

Belediye Zabıtası, İtfaiye ve Acil Durum Plânlaması

Zabitanın görev ve yetkileri

MADDE 51. — Belediye zabıtası, beldede esenlik, huzur, sağlık ve düzenin sağlanmasıyla görevli olup bu amaçla, belediye meclisi tarafından alınan ve belediye zabıtası tarafından yerine getirilmesi gereken emir ve yasaklarla bunlara uymayanlar hakkında mevzuatta öngörülen ceza ve diğer yaptırımları uygular.

Görevini yaparken zabıtaya karşı gelenler, kolluk kuvvetlerine karşı gelenler gibi cezalandırılır.

Belediye zabıta teşkilâtının çalışma usûl ve esasları, çalışanların görev ve yetkileri, memurluğa alınması için taşınmaları gereken nitelikler, alacakları meslek içi eğitim, görevde yükselme, meslekten çıkarılma, giyecekleri kıyafet ve savunma amaçlı olarak kullanacakları aletler ile zabıta teşkilâtında hizmet gereklerine göre oluşturulacak birimler, İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. Belediye, bu yönetmeliğe aykırı olmamak üzere ek düzenlemeler yapabilir.

Zabıta hizmetleri kesintisiz olarak yürütülür. Zabıta personelinin çalışma süresi ve saatleri 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda belirtilen çalışma süre ve saatlerine bağlı olmaksızın, hizmetin aksatılmadan yürütülmesini sağlayacak şekilde düzenlenir. Belediye zabıta ve özel güvenlik hizmetlerinde fiilen çalışanlara, fazla mesai ücreti olarak yılı bütçe kanununda belirlenen üst sınırı aşmamak kaydıyla belediye meclisi kararı ile tespit edilen maktu tutar ödenir.

İtfaiye

MADDE 52. — İtfaiye teşkilâtının çalışma usûl ve esasları, çalışanların görev ve yetkileri, memurluğa alınması için taşınmaları gereken nitelikler, alacakları meslek içi eğitim, görevde yükselme, meslekten çıkarılma, giyecekleri kıyafet ve savunma amaçlı olarak kullanacakları aletler ile itfaiye teşkilâtında hizmet gereklerine göre oluşturulacak birimler, İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. Belediye bu yönetmeliğe aykırı olmamak üzere ek düzenlemeler yapabilir.

İtfaiye hizmetleri kesintisiz olarak yürütülür. İtfaiye personelinin çalışma süresi ve saatleri 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda belirtilen çalışma süre ve saatlerine bağlı olmaksızın, hizmetin aksatılmadan yürütülmesini sağlayacak şekilde düzenlenir. Belediye itfaiye teşkilâtında fiilen çalışanlara fazla mesai ücreti olarak yılı bütçe kanununda belirlenen üst sınırı aşmamak kaydıyla belediye meclisi kararı ile tespit edilen maktu tutar ödenir.

Acil durum plânlaması

MADDE 53. — Belediye; yangın, sanayi kazaları, deprem ve diğer doğal afetlerden korunmak veya bunların zararlarını azaltmak amacıyla beldenin özelliklerini de dikkate alarak gerekli afet ve acil durum plânlarını yapar, ekip ve donanımı hazırlar.

Acil durum plânlarının hazırlanmasında varsa il ölçeğindeki diğer acil durum plânlarıyla da koordinasyon sağlanır ve ilgili bakanlık, kamu kuruluşları, meslek teşekkülleriyle üniversitelerin ve diğer mahallî idarelerin görüşleri alınır.

Plânlar doğrultusunda halkın eğitimi için gerekli önlemler alınarak ikinci fıkrada sayılan idareler,

kurumlar ve örgütlerle ortak programlar yapılabilir.

Belediye, belediye sınırları dışında yangın ve doğal afetler meydana gelmesi durumunda, bu bölgelere gerekli yardım ve destek sağlayabilir.

DÖRDÜNCÜ KISIM **Belediyelerin Denetimi**

Denetimin amacı

MADDE 54. — Belediyelerin denetimi; faaliyet ve işlemlerde hataların önlenmesine yardımcı olmak, çalışanların ve belediye teşkilâtının gelişmesine, yönetim ve kontrol sistemlerinin geçerli, güvenilir ve tutarlı duruma gelmesine rehberlik etmek amacıyla; hizmetlerin süreç ve sonuçlarını mevzuata, önceden belirlenmiş amaç ve hedeflere, performans ölçütlerine ve kalite standartlarına göre tarafsız olarak analiz etmek, karşılaştırmak ve ölçmek; kanıtlara dayalı olarak değerlendirmek, elde edilen sonuçları rapor hâline getirerek ilgililere duyurmaktır.

Denetimin kapsamı ve türleri

MADDE 55. — Belediyelerde iç ve dış denetim yapılır. Denetim, iş ve işlemlerin hukuka uygunluk, malî ve performans denetimini kapsar.

İç ve dış denetim 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu hükümlerine göre yapılır.

Ayrıca, belediyenin malî işlemler dışında kalan diğer idarî işlemleri, hukuka uygunluk ve idarenin bütünlüğü açısından İçişleri Bakanlığı tarafından da denetlenir.

Belediyelere bağlı kuruluş ve işletmeler de yukarıdaki esaslara göre denetlenir.

Denetime ilişkin sonuçlar kamuoyuna açıklanır ve meclisin bilgisine sunulur.

Faaliyet raporu

MADDE 56. — Belediye başkanı, 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 41 inci maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen biçimde; stratejik plân ve performans programına göre yürütülen faaliyetleri, belirlenmiş performans ölçütlerine göre hedef ve gerçekleşme durumu ile meydana gelen sapmaların nedenlerini ve belediye borçlarının durumunu açıklayan faaliyet raporunu hazırlar. Faaliyet raporunda, bağlı kuruluş ve işletmeler ile belediye ortaklıklarına ilişkin söz konusu bilgi ve değerlendirmelere de yer verilir.

Faaliyet raporu nisan ayı toplantısında belediye başkanı tarafından meclise sunulur. Raporun bir örneği İçişleri Bakanlığına gönderilir ve kamuoyuna da açıklanır.

Hizmetlerde aksama

MADDE 57. — Belediye hizmetlerinin ciddi bir biçimde aksatıldığı ve bu durumun halkın sağlık, huzur ve esenliğini hayati derecede olumsuz etkilediğinin İçişleri Bakanlığının talebi üzerine yetkili sulh hukuk hâkimi tarafından belirlenmesi durumunda İçişleri Bakanı, hizmetlerde meydana gelecek aksamanın giderilmesini, hizmetin özelliğine göre makul bir süre vererek belediye başkanından ister.

Aksama giderilemezse, söz konusu hizmetin yerine getirilmesini o ilin valisinden ister. Bu durumda vali, aksaklığı öncelikle belediyenin araç, gereç, personel ve diğer kaynaklarıyla giderir. Mümkün olmadığı takdirde diğer kamu kurum ve kuruluşlarının imkânlarını da kullanabilir. Ortaya çıkacak maliyet vali tarafından İller Bankasına bildirilir ve İller Bankasınca o belediyenin müteakip ay genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamı üzerinden belediyeye ayrılan paydan valilik emrine gönderilir.

İçişleri Bakanlığının talebi üzerine sulh hukuk hâkimi tarafından alınan karara karşı ilgili belediyece asliye hukuk mahkemesine itiraz edilebilir.

Denetimle ilgili diğer hükümler

MADDE 58. — Denetimin yapılması ve faaliyet raporunun hazırlanması hususunda bu Kanunda hüküm bulunmayan durumlarda 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile diğer kanunların ilgili hükümleri uygulanır.

BEŞİNCİ KISIM

Malî Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Belediyenin Gelir ve Giderleri

Belediyenin gelirleri

MADDE 59. — Belediyenin gelirleri şunlardır:

- a) Kanunlarla gösterilen belediye vergi, resim, harç ve katılma payları.
- b) Genel bütçe vergi gelirlerinden ayrılan pay.
- c) Genel ve özel bütçeli idarelerden yapılacak ödemeler.
- d) Taşınır ve taşınmaz malların kira, satış ve başka suretle değerlendirilmesinden elde edilecek gelirler.
- e) Belediye meclisi tarafından belirlenecek tarifelere göre tahsil edilecek hizmet karşılığı ücretler.
- f) Faiz ve ceza gelirleri.
- g) Bağışlar.
- h) Her türlü girişim, iştirak ve faaliyetler karşılığı sağlanacak gelirler.
- i) Diğer gelirler.

Büyükşehir belediyelerinde büyükşehir sınırları ve mücavir alanları içinde belediyelerince tahsil edilen emlak vergisi tutarının tamamı ilgili ilçe ve ilk kademe belediyeleri tarafından alınır. Bunlardan

büyükşehir belediyesine veya özel idareye ayrıca pay kesilmez.

Belediyenin giderleri

MADDE 60. — Belediyenin giderleri şunlardır:

- a) Belediye binaları, tesisleri ile araç ve malzemelerinin temini, yapımı, bakımı ve onarımı için yapılan giderler.
- b) Belediyenin personeline ve seçilmiş organlarının üyelerine ödenen maaş, ücret, ödenek, huzur hakkı, yolluklar, hizmete ilişkin eğitim harcamaları ile diğer giderler.
- c) Her türlü alt yapı, yapım, onarım ve bakım giderleri.
- d) Vergi, resim, harç, katılma payı, hizmet karşılığı alınacak ücretler ve diğer gelirlerin takip ve tahsili için yapılacak giderler.
- e) Belediye zabıta ve itfaiye hizmetleri ile diğer görev ve hizmetlerin yürütülmesi için yapılacak giderler.
- f) Belediyenin kuruluşuna katıldığı şirket, kuruluş ve katıldığı birliklerle ilgili ortaklık payı ve üyelik aidatı giderleri.
- g) Mezarlıkların tesisi, korunması ve bakımına ilişkin giderler.
- h) Faiz, borçlanmaya ilişkin diğer ödemeler ile sigorta giderleri.
- i) Dar gelirlili, yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile özürülere yapılacak sosyal hizmet ve yardımlar.
- j) Dava takip ve icra giderleri.
- k) Temsil, tören, ağırlama ve tanıtım giderleri.
- l) Avukatlık, danışmanlık ve denetim hizmetleri karşılığı yapılacak ödemeler.
- m) Yurt içi ve yurt dışı kamu ve özel kesim ile sivil toplum örgütleriyle birlikte yapılan ortak hizmetler ve proje giderleri.
- n) Sosyo-kültürel, sanatsal ve bilimsel etkinlikler için yapılan giderler.
- o) Belediye hizmetleriyle ilgili olarak yapılan kamuoyu yoklaması ve araştırması giderleri.
- p) Kanunla verilen görevler ve hizmetlerin yürütülmesi için yapılan diğer giderler.
- r) Şartlı bağışlarla ilgili yapılacak harcamalar.
- s) İmar düzenleme giderleri.
- t) Her türlü proje giderleri.

İKİNCİ BÖLÜM

Belediye Bütçesi

Belediye bütçesi

MADDE 61. — Belediyenin stratejik plânına ve performans programına uygun olarak hazırlanan bütçe, belediyenin malî yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösterir, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin verir.

Bütçeye ayrıntılı harcama programları ile finansman programları eklenir.

Bütçe yılı Devlet malî yılı ile aynıdır.

Bütçe dışı harcama yapılamaz.

Belediye başkanı ve harcama yetkisi verilen diğer görevliler, bütçe ödeneklerinin verimli, tutumlu ve yerinde harcanmasından sorumludur.

Bütçenin hazırlanması ve kabulü

MADDE 62. — Belediye başkanı tarafından hazırlanan bütçe tasarısı eylül ayının birinci gününden önce encümene sunulur ve İçişleri Bakanlığına gönderilir. İçişleri Bakanlığı belediye bütçe tahminlerini konsolide eder ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu uyarınca merkezi yönetim bütçe tasarısına eklenmek üzere eylül ayı sonuna kadar Maliye Bakanlığına bildirir. Encümen, bütçeyi inceleyerek görüşüyle birlikte kasım ayının birinci gününden önce belediye meclisine sunar.

Meclis bütçe tasarısını yılbaşından önce, aynen veya değiştirilerek kabul eder. Ancak, meclis bütçe denkleğini bozacak biçimde gider artırıcı ve gelir azaltıcı değişiklikler yapamaz. Kabul edilen bütçe, malî yılbaşından itibaren yürürlüğe girer.

Harcama yetkilisi

MADDE 63. — Belediye bütçesiyle ödenek tahsis edilen her bir harcama biriminin en üst yöneticisi harcama yetkilisidir.

Kesinhesap

MADDE 64. — Her yıl bütçesinin kesinhesabı, belediye başkanı tarafından hesap döneminin bitiminden sonra nisan ayı içinde encümene sunulur. Kesinhesap, belediye meclisinin mayıs ayı toplantısında görüşülerek karara bağlanır.

Kesinhesabın görüşülmesi ve kesinleşmesinde, bütçeye ilişkin hükümler uygulanır.

Bütçe sistemi

MADDE 65. — Belediye bütçesi ile muhasebe işlemlerine ilişkin esas ve usûller Maliye Bakanlığının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Geçmiş yıl bütçesinin devamı

MADDE 66. — Herhangi bir nedenle yeni yıl bütçesi kesinleşmemiş ise yeni bütçenin kesinleşmesine kadar geçen yıl bütçesi uygulanır.

Bütçenin kabulüne kadar yapılan işlemler yeni yıl bütçesine göre yapılmış sayılır.

Gelecek yıllara yaygın hizmet yüklenmeleri

MADDE 67. — Belediyede belediye meclisinin, belediyeye bağlı kuruluşlarda yetkili organın kararı ile park, bahçe, sera, refüj, kaldırım ve havuz bakımı ve tamiri; araç kiralama, kontrollük, temizlik, güvenlik ve yemek hizmetleri; makine-teçhizat bakım ve onarım işleri; bilgisayar sistem ve santralleri ile elektronik bilgi erişim hizmetleri; sağlıkla ilgili destek hizmetleri; fuar, panayır ve sergi hizmetleri; baraj, arıtma ve katı atık tesislerine ilişkin hizmetler; kanal bakım ve temizleme, alt yapı ve asfalt yapım ve onarımı, trafik sinyalizasyon ve aydınlatma bakımı, sayaç okuma ve sayaç sökme-takma işleri ile ilgili hizmetler; toplu ulaşım ve taşıma hizmetleri; sosyal tesislerin işletilmesi ile ilgili işler, süresi ilk mahallî idareler genel seçimlerini izleyen altıncı ayın sonunu geçmemek üzere ihale yoluyla üçüncü şahıslara gördürülebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Borçlanma ve İktisadî Girişimler

Borçlanma

MADDE 68. — Belediye, görev ve hizmetlerinin gerektirdiği giderleri karşılamak amacıyla aşağıda belirtilen usûl ve esaslara göre borçlanma yapabilir ve tahvil ihraç edebilir:

a) Dış borçlanma, 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde sadece belediyenin yatırım programında yer alan projelerinin finansmanı amacıyla yapılabilir.

b) İller Bankasından yatırım kredisi ve nakit kredi kullanan belediye, ödeme plânını bu bankaya sunmak zorundadır. İller Bankası hazırlanan geri ödeme plânını yeterli görmediği belediyenin kredi isteklerini reddeder.

c) Tahvil ihraç, yatırım programında yer alan projelerin finansmanı için ilgili mevzuat hükümleri uyarınca yapılır.

d) Belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketlerin, faiz dâhil iç ve dış borç stok tutarı, en son kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamının 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarını aşamaz. Bu miktar büyükşehir belediyeleri için bir buçuk kat olarak uygulanır.

e) Belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketler, en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin, 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarının yılı içinde toplam yüzde onunu geçmeyen iç borçlanmayı belediye meclisinin kararı; yüzde onunu geçen iç borçlanma için ise meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ve İçişleri Bakanlığının onayı ile yapabilir.

f) Belediyelerin ileri teknoloji ve büyük tutarda maddî kaynak gerektiren alt yapı yatırımlarında Devlet Plânlama Teşkilatı Müsteşarlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca kabul edilen projeleri için yapılacak borçlanmalar (d) bendindeki miktarın hesaplanmasında dikkate alınmaz. Dış kaynak gerektiren projelerde Hazine Müsteşarlığının görüşü alınır.

Yukarıda belirtilen usûl ve esaslara aykırı olarak borçlanan belediye yetkilileri hakkında, filleri daha ağır bir cezayı gerektirmeyen durumlarda 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun görevi kötüye kullanmaya ilişkin hükümleri uygulanır.

Belediye, varlık ve yükümlülüklerinin ayrıntılı bir şekilde yer aldığı malî tablolarını üçer aylık dönemler hâlinde İçişleri Bakanlığına, Maliye Bakanlığına, Devlet Plânlama Teşkilatı Müsteşarlığına ve Hazine Müsteşarlığına gönderir.

Arsa ve konut üretimi

MADDE 69. — Belediye; düzenli kentleşmeyi sağlamak, beldenin konut, sanayi ve ticaret alanı ihtiyacını karşılamak amacıyla belediye ve mücavir alan sınırları içinde, özel kanunlarına göre korunması gerekli yerler ile tarım arazileri hariç imarlı ve alt yapı arsalar üretmek; konut, toplu konut yapmak, satmak, kiralamak ve bu amaçlarla arazi satın almak, kamulaştırma yapmak, bu arsaları trampa etmek, bu konuda ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşları ve bankalarla iş birliği yapmak ve gerektiğinde onlarla ortak projeler gerçekleştirmek yetkisine sahiptir.

Belediye, bu amaçla bütçesinden gerekli parayı ayırmak suretiyle işletme tesis edebilir.

Arsalar hariç üretilen konut ve işyerlerinin satışı 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tâbi değildir. O belediye ve mücavir alan sınırları içinde kendisine, eşine veya onsekiz yaşından küçük çocuklarına ait konutu olmayan dar gelirli kişiler ile afete maruz kalanlara, sanayi bölgelerinden nakledilecekler ve üyelerinin tamamı bu durumda olan kooperatiflere, bedeli 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre oluşturulan takdir komisyonu tarafından belirlenecek tutardan aşağı olmamak üzere arsa tahsisi yapılabilir. Durumları 775 sayılı Gecekondu Kanununun 25 inci maddesine uyan kimselere de bu maddeye göre arsa ve konut sağlanabilir. Bu fıkranın uygulama esasları, İçişleri Bakanlığı ile Bayındırlık ve İskân Bakanlığı tarafından müştereken hazırlanacak çerçeve yönetmeliğe uygun olarak belediye meclisleri tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Şirket kurulması

MADDE 70. — Belediye kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usûllere göre şirket kurabilir.

İşletme tesisi

MADDE 71. — Belediye, özel gelir ve gideri bulunan hizmetlerini İçişleri Bakanlığının izniyle bütçe

içinde işletme kurarak yapabilir.

Borç ve alacakların takas ve mahsubu

MADDE 72. — 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun kapsamındaki Hazine alacakları hariç olmak üzere belediyenin genel bütçeli kuruluşlardan, sosyal güvenlik kuruluşlarından, mahallî idarelerden ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarından olan özel hukuk ve kamu hukukuna tâbi alacak ve borçları takas ve mahsup edilir. Bu amaçla kurum ve kuruluşların bütçelerine yeterli ve gerekli ödenek konur.

Bu madde gereğince yapılacak takas ve mahsup işlemlerine ilişkin esas ve usûller, İçişleri Bakanlığının olumlu görüşü alınarak, Maliye Bakanlığı tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

ALTINCI KISIM **Çeşitli ve Son Hükümler** **BİRİNCİ BÖLÜM** **Çeşitli Hükümler**

Kentsel dönüşüm ve gelişim alanı

MADDE 73. — Belediye, kentin gelişimine uygun olarak eskiyen kent kısımlarını yeniden inşa ve restore etmek; konut alanları, sanayi ve ticaret alanları, teknoloji parkları ve sosyal donatılar oluşturmak, deprem riskine karşı tedbirler almak veya kentin tarihî ve kültürel dokusunu korumak amacıyla kentsel dönüşüm ve gelişim projeleri uygulayabilir.

Kentsel dönüşüm ve gelişim projelerine konu olacak alanlar, meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ile ilân edilir.

Kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanlarında yıkılarak yeniden yapılacak münferit yapılarda ilgili resim ve harçların dörtte biri alınır.

Bir yerin kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanı olarak ilân edilebilmesi için; o yerin belediye veya mücavir alan sınırları içerisinde bulunması ve en az ellibin metrekare olması şarttır.

Kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanlarında bulunan yapıların boşaltılması, yıkımı ve kamulaştırılmasında anlaşma yolu esastır. Kentsel dönüşüm ve gelişim projesi kapsamında bulunan mülk sahipleri tarafından açılacak davalar, mahkemelerde öncelikle görüşülür ve karara bağlanır.

Yurt dışı ilişkileri

MADDE 74. — Belediye, belediye meclisinin kararına bağlı olarak görev alanıyla ilgili konularda faaliyet gösteren uluslararası teşekkül ve organizasyonlara, kurucu üye veya üye olabilir.

Belediye bu teşekkül, organizasyon ve yabancı mahallî idarelerle ortak faaliyet ve hizmet projeleri gerçekleştirebilir veya kardeş kent ilişkisi kurabilir.

Birinci ve ikinci fıkra gereğince yapılacak faaliyetlerin, dış politikaya ve uluslararası anlaşmalara uygun olarak yürütülmesi ve önceden İçişleri Bakanlığının izninin alınması zorunludur.

Diğer kuruluşlarla ilişkiler

MADDE 75. — Belediye, belediye meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda;

a) Mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ait yapım, bakım, onarım ve taşıma işlerini bedelli veya bedelsiz üstlenebilir veya bu kuruluşlar ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir ve bu amaçla gerekli kaynak aktarımında bulunabilir. Bu takdirde iş, işin yapımını üstlenen kuruluşun tâbi olduğu mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır.

b) Mahallî idareler ile merkezî idareye ait aslî görev ve hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla gerekli aynî ihtiyaçları karşılayabilir, geçici araç ve personel temin edebilir.

c) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu yararına çalışan dernekler, özürli dernek ve vakıfları, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınmış vakıflar ve 507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanunu kapsamına giren meslek odaları ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir.

d) Kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebilir veya süresi yirmibeş yılı geçmemek üzere tahsis edebilir. Bu taşınmazlar aynı kuruluşlara kiraya da verilebilir. Bu taşınmazların, tahsis amacı dışında kullanılması hâlinde, tahsis işlemi iptal edilir. Tahsis süresi sonunda, aynı esaslara göre yeniden tahsis mümkündür.

Kamu kurum ve kuruluşlarına belediyeler, bağlı kuruluşları ve belediye şirketlerince devir veya tahsis edilen taşınmazlar, kamu konutu ve sosyal tesis olarak kullanılamaz.

Kent konseyi

MADDE 76. — Kent konseyi, kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşehricilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır.

Belediyeler kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, varsa üniversitelerin, ilgili sivil toplum örgütlerinin, siyasî partilerin, kamu kurum ve kuruluşlarının ve mahalle muhtarlarının temsilcileri ile diğer ilgililerin katılımıyla oluşan kent konseyinin faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda yardım ve destek sağlar.

Kent konseyinde oluşturulan görüşler belediye meclisinin ilk toplantısında gündeme alınarak

değerlendirilir. Kent konseyinin çalışma usûl ve esasları İçişleri Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.

Belediye hizmetlerine gönüllü katılım

MADDE 77. — Belediye; sağlık, eğitim, spor, çevre, sosyal hizmet ve yardım, kütüphane, park, trafik ve kültür hizmetleriyle yaşlılara, kadın ve çocuklara, özürllülere, yoksul ve düşkünlere yönelik hizmetlerin yapılmasında beldede dayanışma ve katılımı sağlamak, hizmetlerde etkinlik, tasarruf ve verimliliği artırmak amacıyla gönüllü kişilerin katılımına yönelik programlar uygular.

Gönüllülerin nitelikleri ve çalıştırılmalarına ilişkin usûl ve esaslar İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Yazışma

MADDE 78. — Belediye, kamu kurum ve kuruluşlarıyla doğrudan yazışabilir.

Belediye tasarrufundaki yerler

MADDE 79. — Diğer kanunlarla getirilen hükümler saklı kalmak üzere, mezarlıklar ile belediye sınırları içinde bulunan ve sahihsiz arazi niteliğinde olan seyrangâh, harman yeri, koruluk, dinlenme yerleri, meydanlar, bataklık, çöp döküm sahaları, yıkılmış kale ve kulelerin arsaları ve enkazı ve benzeri yerler belediyenin tasarrufundadır.

Belediye tarafından deniz, akarsu ve gölden doldurma suretiyle kazanılan alanlar, Kıyı Kanunu ve ilgili mevzuata uygun olarak kullanılmak şartıyla Maliye Bakanlığı tarafından belediyelerin, büyükşehirlerde büyükşehir belediyelerinin tasarrufuna bırakılır.

Şehirlerarası özel otobüs terminali işletmesi ve akaryakıt istasyonları

MADDE 80. — Belediye sınırları ve mücavir alanları içinde, kara yolu ile yolcu taşıma hakkına sahip gerçek ve tüzel kişilerin şehirlerarası otobüs terminali kurmalarına ve işletmeleri ile her türlü akaryakıt ile sıvılaştırılmış petrol gazı (LPG) ve sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) istasyonlarına nazım imar ve uygulama imar plânına uygun olmak kaydıyla belediye tarafından izin verilebilir. Akaryakıt istasyonlarına izin verilmesi için nazım imar plânında akaryakıt istasyonu olarak gösterilmesi şarttır. Bu istasyonlara çalışma ruhsatı büyükşehirlerde büyükşehir belediyesi tarafından verilir.

Ad verme, tanıtıcı amblem ve flama kullanımı

MADDE 81. — Cadde, sokak, meydan, park, tesis ve benzerlerine ad verilmesi ve beldeyi tanıtıcı amblem, flama ve benzerlerinin tespitine ilişkin kararlarda; belediye meclisinin üye tam sayısının salt çoğunluğu, bunların değiştirilmesine ilişkin kararlarda ise meclis üye tam sayısının üçte iki çoğunluğunun kararı aranır. Bu kararlar mülkî idare amirinin onayı ile yürürlüğe girer.

Avukatlık ücretinin dağıtımı

MADDE 82. — Belediye lehine sonuçlanan dava ve icra takipleri nedeniyle hükme bağlanarak karşı taraftan tahsil olunan vekâlet ücretlerinin; avukatlara (49 uncu maddeye göre çalıştırılanlar dâhil) ve hukuk servisinde fiilen görev yapan memurlara dağıtımı hakkında 1389 sayılı Devlet Davalarını İntaç Eden Avukat ve Saireye Verilecek Ücreti Vekâlet Hakkında Kanun hükümleri kıyas yolu ile uygulanır.

Yeniden değerlendirme oranının uygulanması

MADDE 83. — Bu Kanunun 15, 18 ve 34 üncü maddelerinde belirtilen parasal miktarlar, her yıl 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranına göre artırılır.

Uygulanmayacak hükümler

MADDE 84. — Bu Kanunla, belediyenin sorumlu ve yetkili kıldığı görev ve hizmetlerle sınırlı olarak; 24.4.1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumî Hıfzıssıhha Kanunu, 4.7.1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Selâhiyet Kanunu, 10.6.1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu, 12.9.1960 tarihli ve 80 sayılı 1580 sayılı Belediye Kanununun 15 inci Maddesinin 58 inci Bendine Tevfikan Belediyelerce Kurulan Toptancı Hal'lerinin Sureti İdaresi Hakkında Kanun, 2.7.1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanunu, 13.10.1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu, 3.5.1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanunu, 14.6.1989 tarihli ve 3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükümünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun, 27.5.2004 tarihli ve 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükümünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun, 10.7.2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu, 1.5.2003 tarihli ve 4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile 14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda bu Kanun hükümlerine aykırılık bulunması durumunda bu Kanun hükümleri uygulanır.

İKİNCİ BÖLÜM

Değiştirilen, Eklenen ve Yürürlükten

Kaldırılan Hükümler

MADDE 85. — a) 1. 8.6.1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 12 nci maddesinin (II) işaretli fıkrasının (n) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

n) Sosyal güvenlik kuruluşlarına tâbi görevlerde bulunmadan veya bu kuruluşlara tâbi olarak çalışmakta iken illerin daimi komisyon üyeliğine veya belediye başkanlığına seçilen ve atanalar ile Sandıktan veya diğer sosyal güvenlik kuruluşlarından emekli, yaşlılık veya malûllük aylığı almakta iken belediye başkanlığına seçilen ve atanalar, istekleri üzerine istek dilekçelerinin Sandık kayıtlarına geçtiği tarihi takip eden ay başından itibaren emekli kesenekleri kendilerince, karşılıkları kurumlarca ödenmek ve emekli aylıkları Sandıkla ilgilendirildikleri tarihten itibaren kesilmek suretiyle,

2. Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun ek 68 inci maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Sandıkça emekli aylığı bağlanan büyükşehir belediye başkanlarına 7000, il belediye başkanlarına 6000, ilçe ve ilk kademe belediye başkanlarına 3000, diğer belediye başkanlarına 1500 gösterge rakamı üzerinden, bu maddede belirtilen usûl ve esaslar dâhilinde makam tazminatı, buna bağlı olarak temsil veya görev tazminatı ödenir. Bu tazminatlar ilgililere ödendikçe iki ay içinde faturası karşılığında Hazineden tahsil olunur. Birinci fıkrada öngörülen iki yıllık sürenin hesabında iştirakçi olup olmadıklarına bakılmaksızın belediye başkanı olarak geçen sürelerin tamamı dikkate alınır.

b) 5.1.1961 tarihli ve 237 sayılı Taşıt Kanununun 1 inci maddesinin (a) fıkrasındaki "döner sermayeli müesseseler," ibaresinden sonra gelmek üzere "il özel idareleri, belediyeler ve bunların bağlı kuruluşları ile mahallî idare birlikleri" ibaresi ve 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasına "Ancak, il özel idareleri, belediyeler ve bunların bağlı kuruluşları ile mahallî idare birlikleri kendi meclislerinin kararı ile taşıt edinirler." cümlesi eklenmiştir.

c) 18.1.1984 tarihli ve 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanununun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasının mülga (d) bendi, "d) Belediye kurulması," şeklinde yeniden düzenlenmiştir.

d) 10.7.2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (i) bendindeki "ağaçlandırma yapmak;" ibaresinden sonra gelmek üzere "gayrisihhî işyerlerini, eğlence yerlerini, halk sağlığına ve çevreye etkisi olan diğer işyerlerini kentin belirli yerlerinde toplamak; inşaat malzemeleri, hurda depolama alanları ve satış yerlerini," ibaresi, aynı maddenin üçüncü fıkrasının (d) bendindeki "belirtilen hizmetlerden" ibaresinden sonra gelmek üzere "775 sayılı Gecekondu Kanununda belediyelere verilen yetkileri kullanmak," ibaresi eklenmiş; 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının sonuna "Meclis kendi belirleyeceği bir ay tatil yapabilir." cümlesi ile 22 nci maddesinin üçüncü fıkrasındaki "Büyükşehir belediyesi" ibaresinden sonra gelmek üzere "İ.hukuk müşaviri ve" ibaresi eklenmiş; 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında geçen "Kasım ayı toplantısı dönem başı toplantısıdır." cümlesi ile 14 üncü maddesinin üçüncü fıkrasındaki "on gün içinde" ibaresi ve 15 inci maddesinin birinci fıkrasında geçen "her dönem başı toplantısında," ile 16 ncı maddesinin birinci fıkrasında geçen "her yılın ilk olağan toplantısında" ibareleri madde metinlerinden çıkarılmıştır.

e) 22.2.2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine, "erozyonun önlenmesi," ibaresinden sonra gelmek üzere "kültür, sanat, turizm," ibaresi eklenmiş; (b) bendinde yer alan "kültür, turizm, gençlik ve spor" ibaresi madde metninden çıkarılmış ve aynı maddeye birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş; 12 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Kasım ayı toplantısı dönem başı toplantısıdır." cümlesi ile 15 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "on gün içinde" ibaresi madde metninden çıkarılmış; 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi "İl genel meclisi, bir yıl görev yapmak üzere üyeleri arasından en az üç, en fazla beş kişiden oluşan ihtisas komisyonları kurabilir." şeklinde değiştirilmiş; 24 üncü maddesinin birinci fıkrasına "Meclis" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve komisyon" ibaresi eklenmiş ve aynı fıkradaki "2600" ibaresi "6000" olarak değiştirilmiş; 36 ncı maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkraları madde metninden çıkarılmış ve "il özel idarelerinde sözleşmeli personel ile kısmi zamanlı sözleşmeli personel çalıştırılması hususunda Belediye Kanununun 49 uncu maddesi hükümleri uygulanır." cümlesi aynı maddeye üçüncü fıkra olarak eklenmiştir.

Merkezi idare tarafından yürütülen görev ve hizmetlere ait yatırımlardan ilgili bakanlıkça uygun görülenler, il özel idareleri eliyle de gerçekleştirilebilir. Bu yatırımlara ait ödenekler, ilgili kuruluş tarafından o il özel idaresi bütçesine aktarılır. İl özel idaresi bu yatırımların yüzde yirmibeşine kadar olan kısmı için kendi bütçesinden harcama yapabilir. Merkezi idare, ayrıca, desteklemek ve geliştirmek istediği hizmetleri proje bazında gerekli kaynaklarını ilgili il özel idaresine aktarmak suretiyle onlarla işbirliği içinde yürütebilir. Bu kaynak ve ödenekler özel idare bütçesi ile ilişkilendirilmez ve başka amaçla kullanılamaz.

f) 7.12.2004 tarihli ve 5272 sayılı Belediye Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır.

g) 29.7.1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 38 inci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

h) 12.4.2000 tarihli ve 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununun 4 üncü maddesinin altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yürürlüğe giren mevzii imar plânına göre arazi kullanımı, yapı ve tesislerinin projelendirilmesi, inşası ve kullanımıyla ilgili ruhsat ve izinler ile işyeri açma ve çalışma ruhsatları OSB tarafından verilir ve denetlenir. İşyeri açma ve çalışma ruhsatının verilmesi sırasında işyeri açma ve çalışma ruhsatına ilişkin harçlar, OSB tarafından tahsil edilerek ilgili belediye veya il özel idaresi hesabına yatırılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Geçici ve Son Hükümler

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanunun yayımı tarihinde personel giderlerine ilişkin olarak 49 uncu maddede belirtilen oranları aşmış olan belediyelerde bu oranların altına inilmeye kadar, boş kadro ve pozisyon bulunması ve bütçe imkânlarının yeterli olması kaydıyla 1.1.2005 tarihinde mevcut memur ve sözleşmeli personel sayısının yüzde onunu geçmemek üzere İçişleri Bakanlığınca zorunlu hâllere münhasır olacak şekilde verilecek izin dışında ilâve personel istihdam edilemez. Geçici iş pozisyonları için önceki yıldan fazla olacak şekilde vize yapılamaz.

GEÇİCİ MADDE 2. — Norm kadro uygulamasına geçilinceye kadar belediyenin, bağlı kuruluşlarının ve mahallî idare birliklerinin memur kadrolarının ihdas ve iptalleri ile boş kadro değişiklikleri, İçişleri Bakanlığının teklifi, Maliye Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığının uygun görüşü üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile yapılır. Norm kadro uygulamasına geçilinceye kadar, Bakanlar Kurulu tarafından ihdas edilmiş mevcut kadrolar 49 uncu maddenin üçüncü fıkrasının uygulanması açısından norm kadro kabul edilir.

Sürekli işçi kadroları ile iş pozisyonları ise norm kadro uygulamasına geçilinceye kadar İçişleri Bakanlığının vizesine tâbidir. İçişleri Bakanlığı vize yetkisini valiliklere devredebilir.

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu Kanunun yayımlandığı tarihte 2000 yılı genel nüfus sayımına göre nüfusu 2.000'in altına düşen belediyelerin tüzel kişiliklerinin kaldırılarak köye dönüştürme işlemi, bu Kanunun 8 inci maddesi uygulamasından faydalanmak isteyen belediyeler için 31.12.2006 tarihine kadar uygulanmaz. Tüzel kişiliğin kaldırılmasında, birleşme veya katılma sonrasında 2000 yılı genel nüfus sayımı sonucuna göre oluşan toplam nüfus esas alınır.

5272 sayılı Belediye Kanununun geçici 4 üncü maddesine göre yapılan işlemler bu maddeye göre yapılmış sayılır.

GEÇİCİ MADDE 4. — 41 inci maddede öngörülen stratejik plân, Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren bir yıl içinde hazırlanır.

GEÇİCİ MADDE 5. — Belediyeler ve bağlı kuruluşları ile sermayesinin yüzde ellisinden fazlası belediyelere ait şirketlerin, 31.12.2004 tarihi itibarıyla kamu kurum ve kuruluşlarından olan kamu ve özel hukuka tâbi alacakları, bunların diğer kamu kurum ve kuruluşlarına olan borçlarına karşılık olmak üzere 31.12.2005 tarihine kadar takas ve mahsup edilir. Bakanlar Kurulu bu süreyi altı aya kadar uzatmaya yetkilidir. Bu madde kapsamındaki alacak ve borç ifadesi bu alacak ve borçlara ilişkin fer'ileri ve cezaları da kapsar.

Yukarıdaki fıkra kapsamında yer alan kuruluşların takas ve mahsup işlemine konu olan veya olmayan borçları, genel bütçe vergi gelirlerinden her ay ayrılacak paylarının yüzde kırkını geçmemek üzere kesinti yapılarak tahsil edilir.

Bu maddeye göre yapılacak takas, mahsup ve kesinti işlemleri yılı bütçe kanunları ile ilişkilendirilmeksizin ilgili kuruluş ile uzlaşma komisyonu tarafından belirlenir; Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın önerisi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından karara bağlanır. Bakanlar Kurulu, ilgili kuruluşların borç ödeme kapasitelerini de dikkate alarak ödenecek tutarları taksitlendirmeye, taksitlendirilen kısma Kanunun yayımını izleyen günden itibaren zam ve faiz uygulamamaya, bu borçların fer'i ve cezalarını geçmemek üzere indirim yapmaya yetkilidir.

İlgili kuruluşun uzlaşma ve hacizlerin kaldırılmasına dair başvurusunun uzlaşma komisyonunca kabul edilmesini müteakip 31.12.2004 tarihinden önceki borçlar için tatbik edilen hacizler kaldırılır.

Uzlaşma komisyonu Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan tarafından görevlendirilecek bir başkan ile İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Devlet Plânlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı, Sayıştay Başkanlığı, Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı ve İller Bankası Genel Müdürlüğünden birer temsilciden oluşur.

Yürürlük

MADDE 86. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 87. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

12 Temmuz 2005

ÖZGEÇMİŞ

Ali Kablan, 14 Aralık 1982 tarihinde İskenderun'da doğmuştur. İlköğretimi ve Ortaöğretimi Remzi Yurtsever İlköğretim Okulu, Lise öğretimini Avcılar Ticaret Meslek Lisesinde tamamlamıştır. 2003 yılında Gazi Üniversitesi Muhasebe Finansman Öğretmenliği bölümünden mezun olmuş ve aynı yılın Eylül ayında Ali Kul Çok Programlı lisesinde muhasebe öğretmeni olarak göreve başlamıştır. 2006 yılında İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Muhasebe Yüksek Lisans programını “Türkiye’de SWAP Sözleşmelerinin Muhasebeleştirilmesi ve Uygulamaları” başlıklı tez çalışması ile tamamlamıştır. Kendisi halen Ali Kul Çok Programlı lisesinde muhasebe öğretmeni olarak çalışmalarına devam etmektedir.